Emil Cottofeanu

EDIȚIA PRINCEPS

EDITURA ALBATROS

AVENTURA • AVENTURA • AVENTURA • AVENTURA

AVENTURA • AVENTURA • AVENTURA • AVENTURA

Emil Coltofeanu

EDIŢIA PRINCEPS

EDITURA ALBATROS
BUCUREŞTI 1985

„Vând Istoria literaturii române Călinescu,
ediţie princeps, stare perfectă, legătură piele
de viţel. Telefon 956344 numai sâmbătă, orele 17-22”.

PARTEA ÎNTÂI

Într-o cameră de cămin studenţesc, Constantin Rădulescu – Titi – stă întins pe patul îngust, cu mâinile sub cap şi cu ochii aţintiţi în tavan. De pe coridorul interminabil, cu zeci de uşi de-o parte şi de alta, nu se aude niciun zgomot.

Rădulescu plescăie din buze şi încearcă să adoarmă puţin, este foarte obosit şi în seara asta are de gând să meargă la dans, ca în toate sâmbetele. Dar întinde din nou mâna spre ziarul aruncat jos, la căpătâiul patului, şi mai citeşte odată anunţul: „Vând Istoria literaturii române Călinescu...”

Paşi grei pe coridor, şi în cameră intră ca o furtună Ciudin, cu care Rădulescu împarte cei zece metri pătraţi în bună înţelegere, până în vară, când studenţia lor va lua sfârşit.

— Ce faci, dom’le? Te credeam la meci! Am impresia că îi cam tragi la soamne!

Drept răspuns, Rădulescu îi întinse ziarul şi căscă.

— Ce? Unde? Ăsta-ncercuit? Ia să văd... Oho! Piele de viţel! Bravo lui! De ăsta-i vorba?

— Cam da...

— Şi nu-nţeleg ce te interesează pe tine chestia asta.

Rădulescu îşi frecă puţin prin cămaşă pieptul păros şi zise alene:

— Mi se pare că dacă un tip dă un anunţ la ziar că vinde ceva, o face cu gândul că s-o găsi unul ca mine sau ca alţii, bunăoară...

— Ţi-a picat vreo moştenire de la prânz încoace? Cartea asta-i două mii, pe puţin... S-ar putea să ceară şi mai mult, că s-a scumpit marfa asta de la o vreme... Îl ştii pe Istrătescu, zis Pisoi, tipul ăla înalt, din anul doi? S-a însurat cu una de la medicină, o ciumă, nu alta, dar taică-său e profesor de română şi are cartea asta, i-a dat-o ei de zestre. Dacă nu era *Istoria* lui Călinescu, rămânea măciuca nemăritată, aia e. Mergi la dans? Cântă formaţia aia, Sarmis sau cum dracu le spune, până acuma nu i-am mai auzit, să vedem ce brânză mare o fi de capul lor. Mergi? făcu el, îndreptându-se spre chiuvetă şi aruncându-i din mers ziarul îndărăt pe pat.

— Nu cred.

Apoi, după o pauză scurtă, în timp ce Ciudin îşi pregătea ustensilele pentru bărbierit:

— Nu prea-mi arde de dans.

Întinzându-şi spuma cu pămătuful peste barba ţepoasă, Ciudin se întoarse spre el.

— Mă Titi, tu ai ceva! Nu cumva eşti bolnav? Ai aşa, o mutră de zici că te-a pocnit careva, ai?

Rădulescu se întinse şi căscă.

— N-am nimica, dom'le, ce să am? Mă gândesc la cartea aia, nu ţi-am spus? Poate-ţi dai şi tu o părere.

— La care carte?

— La *Istoria* lui Călinescu.

Ciudin se opri o clipă şi se întoarse complet spre el.

— Mă, tu eşti nebun? Fiindcă rezultă că nu este o ediţie din astea noi, nu? Păi ai tu atâţia bani, mă pârlitule? Ia dă să văd... Uite ce zice: *„Telefon cutare, numai sâmbătă, orele 17-22”,* adică pe româneşte de la cinci după-masă la zece seara. Acuma e – se uită la ceas – acuma e şase fără douăzeci şi precis că de un sfert de oră cartea e vândută. A

luat-o care a venit primul, adică ăla care a stat mai aproape cu casa, pricepi matale...

— Eh, poate să am noroc...

— Adică cum să ai noroc? Ce noroc să mai ai acuma? se îndreptă Ciudin spre chiuvetă şi începu să se săpunească cu gesturi iuţi.

— Adică să n-o fi vândut şi să pot pune eu mâna pe ea.

Ciudin nu răspunse.

— Nu ştii tu vorba aia că omul e dator să-ncerce? Ca ţiganul care pusese un hârdău la streaşină, când ploua şi el fuga cu undiţa, să prindă peşte în hârdăul ăla. Trece unul pe drum şi-l vede. *„Ce faci acolo, măi Rafailă?”,* dar ăsta de colo cică *„prind peşte, mânca-ţi-aş”...*

— Ştiu chestia, *„omul e dator să-ncerce”,* numai că nici teafăr la minte nu era el dacă altă încercare nu găsise să facă. Ştii ce-mi place la tine? Că ai simţul realităţii, asta e calitatea ta de căpetenie. Ai tu idee cât costă cartea asta? Poţi tu să te-apropii de ea? De unde bani?

Rădulescu plesni din limbă şi se întoarse cu faţa în jos, ghemuindu-şi perna sub piept, fără să răspundă.

— Taci, ai? Fără două mii n-am auzit să se vândă. Şi încă alea jerpelite, rupte, murdărite, cu foi lipsă, alea sunt două mii. O fi zicând el că-i stare excepţională, mă rog, aşa zic toţi, dar dacă-i vorba de piele de viţel... Înseamnă că a stat într-o bibliotecă, nu în vreun grajd, să se umple de rapăn. Cine o vinde a ştiut s-o aprecieze, aşa că o să ştie şi să ţină la preţ, pricepi acuma?

— Pricep.

— Buuun! decretă Ciudin terminând cu săpunitul şi trăgând cu maşina de bărbierit peste obraz, să admitem că o dă cu două mii, că mai puţin nu există. Observi că omul nu e un ageamiu, zice *ediţia princeps,* nu? Ei, de unde faci tu rost de banii ăştia? Că n-ai nici de ţigări, de-aia te faci mereu că vrei să te laşi de tutun.

— Vând magul.

— Da? Şi cât crezi că iei pe el? Adică treaba ta, eu îţi spun că la ora asta cartea e vândută.

— Nu-i nimic, eu tot încerc, făcu Rădulescu ridicându-se de pe pat. Dă-mi o fisă. Adică dă-mi două, dacă ai.

Ciudin se caută prin buzunare şi-i întinse două monede.

— Ia şi să fie într-un ceas bun. Mai na una, că e bine să ai de rezervă. Vezi că ăsta de-aici din hol nu merge, fură fisele, încearcă la blocul *N,* mi se pare că ăla-i bun.

Rădulescu coborî cu ziarul în mână şi intră în holul blocului vecin.

— Alo! Bună seara, sunteţi 956344?

— Da, mă rog frumos! răspunse o voce bătrânească, ruginită, cu inflexiuni metalice.

— Dumneavoastră aţi dat un anunţ că vindeţi *Istoria* lui Călinescu? La mica publicitate...

— Da, eu am dat anunţul. Vă interesează? Stare excepţională, vă asigur, domnul meu. De altfel o să vă puteţi convinge personal, mă rog frumos!

— Aş vrea să ştiu cât cereţi pe ea. Nu de alta, dar eu nu...

— Trei mii de lei, domnule... domnule...

— Rădulescu, Constantin Rădulescu. Trei mii aţi zis?

— Întocmai. Este un preţ de favoare, domnul meu, fără acest preţ îmi este imposibil să discut, spre marele meu regret. Dacă sunteţi de acord, bine, dacă nu, atunci nu e nicio nenorocire. Aşa ceva nu se întâlneşte în fiecare zi. Îmi permit să insist asupra faptului că nu este una din ediţiunile noi...

Pauză.

— Alo! Domnule Rădulescu! Ce ziceţi, vă aştept?

— Unde locuiţi, vă rog?

— Îmi cer scuze că am omis să mă prezint, domnule Rădulescu. Sunt doctorul Şincan şi locuiesc în strada Glicerinei numărul 14. Ştiţi unde vine asta?

— Nu prea...

— Este pe linia lui 84 sau 88, venind dinspre Academia Militară, sau dacă preferaţi dinspre...

— A, gata, ştiu. Mi-am amintit, cunosc strada, e în Cotroceni, nu?

— Întocmai, domnule Rădulescu, în Cotroceni.

— Îmi amintesc fiindcă am locuit în Panduri un timp. Prin urmare, pot veni în seara asta? Cred că într-o oră...

— Regret sincer, domnul meu, dar acum este imposibil. Mâine de dimineaţă la orele zece e bine?

— La zece? Mă rog, n-am nimic împotrivă...

— Numai că... domnule Rădulescu, mai este o mică problemă. Punctualitatea dumneavoastră... V-aş ruga să fie exemplară. Se poate?

— Mă rog...

— V-aş fi recunoscător să nu mi-o luaţi în nume de rău. Este o manie de om bătrân şi însingurat, dacă vreţi. Nu admit decât cel mult două minute întârziere şi aş zice că nici avansul nu trebuie să fie mai mare.

— E-n regulă, domnule doctor, voi fi punctual, căci şi eu am meteahna asta. Atunci... bună seara!

— La bună vedere, domnule Rădulescu. Bună seara.

Rădulescu scoase din buzunar a doua fisă.

— Alo! Sărut mâna, vă rog, cu Laurenţiu.

— Bună seara, dar cine-l caută?

— Un prieten.

— Imediat, aşteptaţi puţin.

Rădulescu rămase cu receptorul la ureche, pregătindu-şi un subiect de observaţie, dar în câteva clipe în auz îi bubui o voce de bas:

— Alo! Care eşti?

— Titi.

— Care-i şpilul?

— Mai cumperi magul meu?

— Îl. Cât?

— Patru.

— Nu te laşi mai la vale?
— Nimic.
— Cu benzi?
— Benzile le păstrez, vreau să-mi iau altul mai târziu.
— Fără benzi îţi dau trei.
— Patru, că închid. Multe Philips-uri ai luat tu cu trei mii?
— Stai aşa, să vorbesc cu bătrânul.

De data asta Rădulescu avu timp să observe câteva perechi de picioare frumoase şi ceva mai multe perechi de picioare ceva mai puţin frumoase. Se hotărî să facă o scurtă statistică a perechilor de picioare cu cizmuliţe, când în ureche îi bubui iar vocea lui Laurenţiu:

— Alo, Titi!
— Da.
— Unde eşti acuma? La cămin?
— Da, la cămin.
— Sosesc într-o jumătate de oră, iau rabla lu' babacu.
— Cu patru?
— Cu patru.

*
* *

Profesorul Gheorghe Podaru lăsă cartea pe genunchi şi închise ochii, obosit. Rămase câteva clipe moţăind bătrâneşte în fotoliul vechi şi uzat, apoi se ridică cu un geamăt uşor şi se îndreptă spre chicineta minusculă, să-şi facă o cafea. Puse ibricul la fiert şi scoase din bufetul miniatură de deasupra chiuvetei cutia de zahăr şi borcanul de cafea, fumând cu gesturi încete, în apa care începuse să fiarbă, o linguriţă de zahăr, scuturată, şi una de cafea, cu vârf. Turnă lichidul fierbinte în ceaşca de pe colţul chiuvetei şi porni îndărăt spre singura cameră a locuinţei sale, strângându-şi în jurul trupului costeliv halatul ponosit, subţiat de ani. Puse ceaşca pe colţul mesei,

se aşează în fotoliu, aprinse o ţigară şi sorbi strâmbându-se din cafeaua fierbinte. Luă apoi ziarul lăsat pe scaunul cel mai apropiat în urmă cu o jumătate de oră şi privi anunţul pe care îl încercuise cu creionul roşu: „Vând Istoria literaturii...”

— Îmi închipui că o să ceară cine ştie ce preţ exorbitant. E o carte care nu se vinde cu o sută de lei. Şi nici cu zece sute...

Duse iar ţigara la buze cu mâinile tremurânde şi trase adânc fumul în piept.

— Acum cinci ani, Trandafirescu a dat pe o carte de-asta două mii trei sute de lei. Şi era destul de modest păstrată, ca să nu zic altfel, monologă Podaru cu voce tare. Probabil că acum ar da pe ea trei mii, iar dacă mai are şi o legătură de preţ, asta ar însemna cam patru mii. Fireşte, fiecare îşi laudă marfa, vocabula asta, „excepţională”, o găseşti de treizeci sau patruzeci de ori într-o singură ediţie a ziarului, dar o legătură în piele de viţel rămâne o legătură scumpă. De artă... Cine s-a hotărât să lege în piele de viţel o capodoperă, acela de bună seamă că n-a apelat la un cârpaci. Probabil e legată la vreun legător scump, de pe vremuri...

Podaru mai sorbi o înghiţitură de cafea şi scutură absent scrumul ţigării. Se obişnuise să vorbească singur, cu glas tare, de când rămăsese văduv.

— La urma urmei, nu am nevoie de aşa ceva. Am cumpărat amândouă ediţiile noi, a o cumpăra şi pe asta ar însemna bibliofilie, o bibliofilie cam costisitoare... Nu mi-aş putea permite... Dar aşa, de curiozitate, totuşi? Ce-ar fi să dau un telefon, să întreb? Asta nu mă obligă la nimic...

Rămase câteva clipe tăcut, trecându-şi cu gesturi moi degetele prin părul sur şi rar. Termină cafeaua, stinse ţigara în scrumieră şi oftă, gândindu-se că plăcerea fusese de prea scurtă durată. Merse în vestibul şi, cu ziarul în mână, ridică receptorul şi formă numărul.

— Alo? Bună ziua. În legătură cu anunţul publicat de dumneavoastră. Aveţi de vânzare un exemplar din *Istoria literaturii*

de Călinescu, nu? Ediţia din timpul războiului dacă am înţeles bine...

— Da, vă rog. Sunteţi interesat, domnul meu?

— M-ar interesa mai întâi de toate să ştiu preţul...

— Domnule... domnule...

— Gheorghe Podaru, profesor secundar.

— Îmi parte bine, domnule profesor, sunt doctorul Şincan, încântat de cunoştinţă, îmi pare bine.

— Şi mie nu mai puţin, domnule doctor.

— Domnule profesor, preţul meu irevocabil este de trei mii de lei. Am spus că este absolut irevocabil.

— Trei mii de lei? şi Podaru rămase calculând în minte.

— În cazul în care vi se pare scump, domnule profesor, puteţi renunţa fără nicio supărare.

— Hm... nu aş zice că mi se pare scump. Trei mii de lei, cum să zic... părerea mea... În fine, unde v-aş putea găsi? Adresa, adică.

— Strada Glicerinei numărul 14, domnule profesor. Ştiţi unde vine strada asta, Glicerinei?

— În Cotroceni, cumva?

— Exact precum aţi spus, domnule profesor, în Cotroceni.

— Atunci cunosc strada. Pot veni acum? De fapt, cam peste o oră?

Vocea obosită şi hârâitoare a interlocutorului protestă:

— Regret sincer, domnule profesor, faptul că sunt în imposibilitate de a mă bucura acum de cinstea vizitei dumneavoastră, însă cauze absolut obiective mă împiedică şi nu le pot surmonta. Veţi avea bunăvoinţa să-mi faceţi această cinste mâine de dimineaţă?

— De ce nu? Sigur că da. La ce oră?

În receptor izbucni o tuse violentă, sfâşietoare, apoi Podaru ghici că bătrânul acoperise microfonul cu palma, ca să-i ferească auzul de rezonanţele dezagreabile. „Câţi ani să aibă? Poate şaptezeci? Optzeci? Poate mai mult? În câţiva ani voi face şi eu aşa...”

— Alo! Domnule profesor... gâfâi doctorul Şincan, sper că... aţi

rămas la aparat, nu?

— Întocmai, vă înţeleg.

— Sper să mă iertaţi şi să primiţi asigurările mele că nu am făcut-o în mod intenţionat. La vârsta mea...

— Vă înţeleg, zâmbi trist Podaru, cu atât mai mult cu cât şi eu sunt la o vârstă destul de înaintată şi nu pot să fiu ocolit de asemenea mici neplăceri. Odată am fost şi noi tineri, nu?

— Absolut, domnule profesor, răsuflă gâfâit doctorul Şincan... Vorbeam despre oră. Să zicem ora unsprezece, sunteţi de acord?

— Ora unsprezece? Bine, domnule doctor, la ora unsprezece dimineaţa sunt la dumneavoastră.

— Domnule profesor!

— Vă rog?

— Sper că dumneavoastră, ca mai apropiat de vârsta mea, nu mă veţi condamna pentru o mică manie. Mică dar supărătoare.

— ?

— Am mania punctualităţii. Cu mult regret mă voi vedea silit să renunţ la cinstea vizitei dumneavoastră dacă se va produce prea târziu sau prea devreme. În speţă, două minute în minus sau în plus...

— Ah, punctualitatea, da. Înţeleg, domnule doctor, şi am să caut să fiu punctual. La revedere.

— Bună seara, domnule profesor, la bună vedere. Vă doresc noapte bună.

Podaru închise telefonul şi se îndreptă spre şifonier. Îl deschise şi de sub câteva cămăşi împăturite neglijent, scoase un carnet de economii de la care aştepta de opt ani de zile o maşină.

— La ce-mi trebuie mie aşa ceva? La anii mei tot n-am să mai pot învăţa să conduc. E drept, aş putea cere banii sau aş ridica maşina şi aş vinde-o imediat, şi atunci ar fi altceva. Aş avea o bătrâneţe fără absolut nicio grijă. Bolile cer medicamente... În sfârşit... fie ce-o fi!

Aruncă o privire în jur, prin camera care cuprindea câteva mobile

sărăcăcioase şi în rest era plină de cărţi. Câteva mii de cărţi, strânse într-o viaţă întreagă pe parcursul căreia profesorul Podaru nu avusese niciodată trei costume de haine în acelaşi timp. Cărţi, ţigări, cafea, astea erau cele trei lucruri de care nu s-ar fi putut lipsi cu niciun preţ.

— Când a apărut cartea asta era în timpul războiului şi costa cât opt perechi de pantofi... Eram pe front şi n-am putut-o cumpăra. Mai târziu s-au prezentat câteva ocazii şi de fiecare dată n-am avut bani. Acum nu se mai poate, trebuie s-o cumpăr. La CEC duminica e. Închis, aşa că mă duc acum să scot banii. Păcat de ei, dar...

Cu mişcări încete, începu să se îmbrace.

*

* *

„Ia te uită, cartea asta ar fi cel mai potrivit cadou de logodnă pentru Getuţa... Cu ocazia asta are să vadă ea că şi un doctor veterinar ca mine are cunoştinţe... hm!... şi din alte domenii, nu numai găinile şi purceii. Cât o fi ceasul? Şase şi un sfert? Numai bine, într-o oră am cartea şi la opt şi douăzeci şi trei acceleratul... Ia să vedem..."

Valentin Săvulea lăsă ziarul lângă el pe masă şi se apucă să mănânce friptura cu gesturi grăbite. Larma restaurantului mărginaş, plin de petrecăreţi, care vorbeau cu voce tare şi lălăiau cântece fără perdea îi provoca o senzaţie neplăcută pentru un om învăţat să trăiască în liniştea, aproximativă totuşi, a satului.

„Te pomeneşti că o să-mi ceară patru-cinci sute de lei. Nenorociţii ăştia care au şi ei o carte mai de Doamne-ajută îşi închipuie că gata, acuma pot să ceară pentru ea marea cu sarea... Ia să vedem. Vasăzică de verighete am scăpat, tanti Olga zice că ni le face ea, i-a rămas ei ceva de la unchiu' Panait, nu se poate... Înseamnă că rămân cu banii ăştia neatinşi... Bun! Din ăştia iau un televizor şi frigider şi din rest

cartea asta. Getuţa zicea că e rară şi că de-aia e scumpă foc, te pomeneşti că individul care o vinde o să încerce să mă ducă. Vai de el, nu s-a născut omul ăla să mă ducă, pe mine... N-o să-i meargă!"

Săvulea termină de mâncat, împinse farfuria deoparte şi se ridică îndreptându-se spre telefonul public aflat în restaurant, la câteva mese mai încolo.

— Alo!

— Da, vă rog?

— Dom'le, dumneavoastră aţi dat un anunţ că vindeţi o carte?

— Da, domnul meu. Înţeleg că vă interesează, nu?

— M-ar cam interesa, nu zic nu. Cât cereţi pe ea?

— Trei mii de lei, domnule... domnule...

— Câââât?! Trei miiii?!

— Cred că...

— Băga-te-aş în aia mă-tii de babalâc nenorocit! Babalâcu' dracului! Huuuooo! zbieră el în receptor. Crezi că la mine e fabrică de bani, mă porcule, ai? Boşorogule! Huo, jigodia dracului!...

Închise furios şi se întoarse cu mâinile în solduri spre masa cea mai apropiată.

— Ai văzut, dom'le? ceru el părerea chefliilor care se pupau cu foc şi nici nu-l băgară în seamă, ai văzut ce-i aia speculanţii? Nu mai sunt legi în ţara asta, nu mai e nimic să pună laba p-ăştia... parastasu'... Ptiu, fir-aţi ai dracului!

Ajunse printre înjurături la masa lui şi se aşează furios.

— Ospătar! Plata şi-o cafea! Da' mai repejor, că mă grăbesc!

„Auzi dumneata, continuă el să-şi macine nervii în gând, trei mii de lei p-o carte! Trei mii! Păi eu pentru banii ăştia muncesc de nu mai pot, dom'le, stau o lună în bălegar şi-n găinaţ şi acuma ăsta vrea să-i ia în zece minute... Grijania... Trei mii de lei! Asta nu poate să rămână aşa, trebuie anunţat la miliţie, la procuratură!... în... pe mă-sa de boşorog nenorocit, ghiujul dracului, auzi la el, trei mii de lei p-o carte, dom'le... Îţi stă mintea-n loc când te gândeşti! Unde ajungem,

nene, dacă dăm trei mii de lei p-o carte, ai? Ce carte o mai fi şi aia? Biblia lui Pazvante Chioru? Trei mii de lei! Nu, că asta-i bună... La miliţie mă duc! Da, la miliţie! Să vadă el că nu merge aşa, că aicea nu-i sat fără câini... în candelă pe mă-sa de borfaş împuţit... crede el că-s prost? Las' că vede el cine sunt..."

Ospătarul îi aduse cafeaua şi-i întinse nota, Săvulea plăti şi plecă înjurând printre dinţi.

Afară, în stradă, începu să-şi facă socoteala cam cum ar putea ajunge la miliţie, dar rămase puţin în cumpănă.

„Ia stai aşa... Vasăzică mă duc la miliţie şi sesizez. Bun! Şi ăia o să mă-ntrebe cu ce pot eu să dovedesc că omul mi-a cerut într-adevăr suma asta. Da, ce dovezi ai dumneata, tovarăşu, care vii ca cetăţean să faci o sesizare, ia zi! Că noi nu putem lua oamenii de guler pe spusa dumitale, mai trebuie şi nişte dovezi... Mda, aşa o să-mi zică. Şi eu... de unde dovezi? Şi pe urmă... dacă chiar aşa o fi, cartea asta să fie ceva vechi, preţios? Călinescu ăsta când mă-sii o mai fi trăit? Adică să fie chiar la preţul ăsta... ai? Îmi râd miliţienii în nas? Ia s-o iau eu ceva mai domol, că graba strică treaba, mă mai fac dracului de râs şi doar sunt doctor... Să dau un telefon la soră-mea la Brăila, că tot o auzeam mereu că are o vecină profesoară şi că-n ce raporturi de prietenie e cu aia... S-o-ntrebe pe ea, să vedem care ar fi preţurile. Asta e, trebuie mai întâi să mă documentez, să nu mă reped ca prostu-n baltă..."

Se opri la primul telefon interurban.

— Alo, Marcela? Bună, Vali la telefon, vorbesc din Bucureşti...

— Vali! Ce-i cu tine, s-a întâmplat ceva?

— Nu s-a întâmplat nime, uite care-i chestia: tu ai o vecină profesoară, nu? Stă la acelaşi etaj cu voi, aşa ziceai...

— Da, doamna Negulici.

— Bun! Du-te tu la ea şi întreab-o dacă a auzit de-o carte, *Istoria literaturii române* de Călinescu şi cam cât poate să coste cartea asta. Ne-am înţeles?

— Stai aşa, mai zi odată că n-am înţeles cum îi zice la carte!

— *Istoria literaturii române* de Călinescu. Aia de la mica publicitate de azi. Cam care e preţul da?

— Bun, acum am înţeles, *Istoria literaturii române* de Călinescu. Sună-mă peste zece minute, da?

— E-n regulă.

Peste zece minute telefonul suna ocupat. Înjurând printre dinţi, Săvulea insistă şi reuşi, după multă caznă, să prindă Brăila.

— Ai vorbit?

— Am vorbit, dragă, da' tu eşti nebun? Cartea aia costă pe puţin două mii de lei şi dacă e bine păstrată poate să coste chiar mai mult! Ai căpiat? Ce-ţi trebuie ţie aşa ceva?

— Las' că-ţi spun eu... Aşa ţi-a zis madam Ciufulici aia, că atâta costă?

— Nu, nu mi-a spus ea, că n-avea idee. Mi-a spus...

— Păi ia stai, dom'le: nu ziceai că-i profesoară?

— Este, dar nu...

— Şi de ce e ea profesoară?

— De lucru... Taci şi-ascultă: am dat telefon la un profesor bătrân, pensionar, care face pregătire cu Mădălina la germană, el mi-a spus că cu două mii e chilipir, poate să fie şi trei mii. Vrei tu să cumperi aşa ceva? Te-apuci să faci colecţie de cărţi vechi?

— Las' că-ţi spun eu, e altă chestie la mijloc... Trec eu pe la voi zilele astea, am nişte daraveri la centru şi vă fac o vizită. Lică ce face? Copiii-s sănătoşi?

— Bine, toţi suntem bine. Cu treburile, şi noi...

— Ei, ce să-i faci... Atuncea noapte bună!

— Pa, te-aşteptăm!

„Ei, uite, vezi? Nu-i aşa că dacă mă repezeam, ajungeam de râdeau miliţienii de mine? Că reclamaţii de-astea or mai fi primit ei, proşti sunt destui, e plină lumea de ei... Bine e să fii calm şi să faci lucrurile fără grabă... Sunt deştept, ce mai!"

Nehotărât, se învârti puţin prin oraş, privind distrat la vitrine. „La urma urmei, ce-o fi o fi. Cu atât mai mult o să aprecieze Getuţa gestul meu, când o vedea că am dat atâţia bani pe o carte. Doar n-o fi şi ea ca madam Turturel sau cum dracu-i mai zice şi ăleia de la Brăila, doar ea e de română... Toată ziua o aud cu Călinescu ăsta, Divinul sau Magnificul, nu ştiu cum îi tot zice. Mă punea pe mine să citesc nu mai ştiu ce cu viaţa lui Eminescu... Parcă eu de Eminescu am timp acuma? Ia să mai încercăm, moşul ăla zicea că aşteaptă la telefon între cinci şi zece seara şi dacă la ora şase şi un sfert nu găsise niciun amator, înseamnă că tot o mai are. La urma urmei, ăştia erau banii pe verighete. Din moment ce ni le face tanti Olga, asta înseamnă că-mi rămân mie. Salut! E ca şi cum mi-ar fi dat trei mii patru sute în mână, plus frigiderul... Mda, dar cu televizorul cum rămâne? Aia e... Adică la urma urmei ia mai dă-l dracului de televizor, poate ne ia bătrânul, cadou de nuntă. Să fiu eu sănătos şi iau eu şi televizor... Şi Getuţa trebuie să aibă ceva bani puşi deoparte, că doar de cinci ani de zile de când e profesoară, nu? Aiurea, a dat toţi banii pe cărţi, precis! Las' că o lămuresc eu cu chestiile astea, acuma trebuie să se gândească la bugetul familiei, că nu mai e de capul ei. În sfârşit, să mai telefonăm odată. De cunoscut vocea nu cred să mi-o cunoască moşul, doar am şi eu atâta grijă cât să vorbesc ceva mai gros... Şi pe urmă, în cârciumă într-un fel răsuna vocea şi afară altfel. Ia să vedem".

— Alo! Bună seara!

— Bună seara, domnule.

— Nu vă supăraţi, fiţi vă rog atât de amabil şi spuneţi-mi, dumneavoastră aţi publicat un anunţ precum că vindeţi un exemplar din *Istoria literaturii române,* de Călinescu?

— Da, vă rog. Cu cine am cinstea să discut, domnul meu?

— Sunt doctorul Săvulea. Dumneavoastră?

— Doctor Şincan. Îmi pare bine, colega. Vă interesează cartea?

— Exact, dom' doctor, mă interesează. Poate sunteţi amabil, nişte

amănunte, ca să putem să ne vedem, să punem la punct tranzacţia asta... adică adresa dumneavoastră, vreau să zic.

— Colega, mai întâi îmi îndeplinesc o obligaţie anunţându-vă că unicul preţ cu care accept să mă despart de ea este de trei mii de lei. Nu ştiu cum vi se va părea, dar nu sunt dispus să scad.

Săvulea lăsă să treacă un scurt timp în care voia să dea impresia că reflectează la cele aflate.

— Dom' doctor, începu el, ştiu că opera asta de regulă nu se dă sub două mii de lei, dar însă...

— Dar însă totuşi, scumpe colega, rosti interlocutorul apăsând puţin pe cuvinte, cartea ar costa oricum două mii de lei, însă vă rog a nu scăpa din vedere un fapt esenţial, anume că a fost legată în piele de viţel acum douăzeci şi trei de ani şi a costat opt sute de lei... Cartea vă rămâne absolut gratis, domnul meu...

Săvulea oftă.

— Atunci, de acord. Îmi daţi adresa?

— Desigur, numai că mai este încă ceva, mă rog frumos... Nu putem să ne întrevedem înainte de orele douăsprezece fix.

— Păi... La opt şi ceva am tren, dom' doctor!

— A, nu, colega, mă refer la orele douăsprezece de mâine.

— Oho!

— Nu puteţi veni?

— Sunt din provincie, dom'le, nu pot să rămân, am treabă.

— Atunci regret...

— Stai aşa! se repezi Săvulea, numai o clipă, că poate tot mai pot rămâne, la o rudă... Hai, fie şi mâine la prânz! Unde staţi?

— În strada Glicerinei numărul 14, mă rog frumos...

*

* *

Aurelia Buligă îşi îndreptă moţul rebel de pe frunte şi se lăsă mlădie pe fotoliul cu perne de puf.

„Trebuie să-mi dea, nu se poate să nu-mi dea. Mi-a dat întotdeauna cât i-am cerut. Deşi... chiar trei mii de lei! Ştiu şi eu? S-ar putea să sară în sus... cea mai mare operă a Divinului în ediţie îngrijită de el însuşi, nu se poate să n-o am, ştiu eu cum să-l înmoi!"

— Relişor, puiule, îl mai iubeşti tu pe tăticuţul tău? mormăi un glas gros din dormitor.

— Ordonaţi! sări ea vioaie.

— Ştii cam despre ce e vorba, nu?

— Vai, tati scump, se poate? Ia zi tu ce vrei să papi în seara asta? Să-ţi fac nişte baclavale?

— Baclavale acuma? La ora asta? se miră tatăl. Vrei să te-apuce miezul nopţii cu ele?

— Dar ce nu fac eu pentru tăticuţul meu scump... Vrei?

— Nu, de altceva e vorba: mai întâi ce mâncăm în seara asta şi pe urmă am să te rog să-mi faci un pacheţel, că şeful parcă era turbat azi, bag mâna-n foc că ne dă o alarmă la noapte. Mă culc îmbrăcat, numai pacheţelul să-l am, că pe urmă iar mă supără ulcerul.

— Iar alarmă? Vai, tati scump, ce frică-mi e!

Se scutură ea.

— Aiurea, ce frică să-ţi fie? Asta-i datoria militarului, să execute, nu să discute.

— Şi ce să-ţi pun în pacheţel? Ia spune, să-ţi pun ce-ţi place ţie mai mult şi mai mult.

— Eh, pune şi tu acolo, ce-o fi, să am ceva în stomac. Două ouă, un dumicat de brânză... ce se găseşte.

Aurelia zbură într-un picior la bucătărie, în timp ce tatăl se întinse tihnit pe canapea, în faţa televizorului.

„Când să-i spun? Să-l iau pe departe? Sau de-a dreptul?"

— Relişor, nu vii să-i vezi şi tu p-ăştia cu Stan şi Bran?

— Da, tati scump, vin imediat, numai să-ţi pregătesc pacheţelul...

— Eh, lasă-l că-l faci tu mai încolo, după telejurnal.

Aurelia tăcu. Peste câteva minute intra în sufragerie, cu un pacheţel alb, cochet, legat cu un şnur albastru.

— E frumos, tati scump? Ţi-am curăţat ouăle, ca să-ţi vină mai la îndemână. Ţi-am pus şi două felioare de chec...

— Phii! Vino-ncoace să te pup! Brava! Ia uite cine mă iubeşte pe mine, să trăieşti!

„Acum e momentul!".

Şi, în timp ce bătrânul îşi mângâia încântat smocurile aspre de păr sur de după urechi, ea începu asaltul:

— Ştii, tati scump, aş avea ceva să te rog... E important!

— Ia zi, zi, porumbiţa tatii, ce-ţi doreşte sufleţelul, ai?

— Vreau să cumpăr o carte.

— O carte? Asta-i tot? Ia de colea, icni el, scoţând din buzunar o hârtie de-o sută de lei.

— Vai, tati scump şi dulce, ce bun eşti! Numai că...

— Numai că ce? E mai scumpă? Vreun tratat, ai? Au început să treacă şi de-o sută? Iote-ai dracului! Mai na una.

Aurelia luă şi a doua hârtie şi-l luă galeş de după gât, oftând.

— Ce?! O fi trecând şi de două? se încruntă bătrânul. Ce carte o fi aia? Două sute şi cât?

— Îmi trebuie multe hârtii de-astea, tati... suspină fata, simţind că-i piere încrederea. Treizeci...

— Câââât?!

Braţul gros se întinse spre întrerupătorul lampadarului şi camera se lumină brusc. Degetele moi şi calde dintotdeauna se strânseră de data asta într-un cleşte de oţel pe bărbia fetei.

— Treizeci de hârtii de-astea înseamnă trei mii de lei, dacă o fi rămas tot aritmetica de-am făcut-o eu în şcoală. La ce-ţi trebuie ţie trei mii de lei? Ce-ai făcut? La ce-ţi trebuie banii ăştia? Uită-te-n ochii mei: la ce-ţi trebuie banii ăştia? Ai făcut vreo prostie? Ai?

— Ţi-am spus, vreau să cumpăr o carte, răspunse fata, privindu-l

drept în ochi, dar cu vocea din ce în ce mai nesigură.

— Ce carte, dom'le, ce carte? Ia mai lasă-mă cu chestia asta, cu cartea, ce mă iei pe mine cu cartea! N-am auzit de carte să coste trei mii de lei! Ţi-am dat cinci sute odată...

— Ba este, *Istoria* lui Călinescu.

— Care *Istorie*? Nu ţi-am mai luat una?

— *Istoria literaturii române de la origini până în prezent,* na!

— Care prezent? Ce prezent? Reli puiule, tu ai făcut vreo prostie... Ia spune tu...

— N-am făcut nicio prostie, tăticule! izbucni fata în plâns. N-am făcut nicio prostie, voiam doar să cumpăr cartea asta, dar acuma n-o mai vreau! Nu-mi mai trebuie! Am o ediţie din cele noi şi gata!

Şi se trânti cu faţa în jos pe canapea, aruncându-i printre lacrimi:

— Şi te mai pretinzi că eşti maior! Ba încă de artilerie!

— Ai?! Ce?! Cum? Cum? Adică cum mă pretind? sări tatăl ca ars. Ce vrei să zici cu vorba asta că mă pretind?

— Adică nu te porţi ca un maior! hohoti Aurelia, tot cu faţa înfundată în pernă.

— Adică cum nu mă port ca un maior? făcu tatăl, consternat.

— Uite-aşa! Te caliceşti pentru trei mii de lei. Un fleac! Ce înseamnă la tine, tati scump, trei mii de lei?

— Iote-te la ea! Păi ce, tu crezi ca la mine e visteria forţelor armate? Şi pe urmă, dacă vrei să ştii, un maior cumpără o carte de la librărie, cinstit, să-l vadă tot târgul, la preţul oficial, nu de la speculanţi. Aia e, domnişoară Aurelie, să ştii dumneata! Că dacă azi dai trei mii de lei pe o carte, atuncea înseamnă că mâine ai să-mi ceri cinşpe mii pentru un sutien!

— Vai, tati, ce ororI! Cum poţi spune aşa ceva?

— Şi la urma urmei, ia stai aşa? Cine-i măgarul care-şi închipuie că poate duce tinerele de nas? Că mă duc eu la el şi dacă nu mi ţi-l fac eu s-o lase la doi poli, apoi pe urmă să mă-njuri! Cine-i ăla? Ai?

— Tăticule, ţipă fata îngrozită, să nu faci una ca asta! Cum să-ţi

dea cineva aşa o carte cu doi poli?

— Uite-aşa bine, cum ai auzit, nu la preţ de speculă! Păi ce crede dumnealui, că nu sunt legi în ţara asta, n-avem miliţie, n-avem nimic? Ia uite drăcie! Adică eu îmi mănânc sufletul şi n-am şi eu o clipă liniştită, că la noapte dracu ştie unde m-oi duce, pe frigul ăsta, şi vara curge apa după mine şi mă tăvălesc prin toate noroaiele, om bătrân, şi dumnealui acuma îi cere fie-mii trei mii de lei fiindcă aşa vrea dumnealui, să facă speculă!

— Întreabă şi dumneata pe cineva de meserie, să-ţi spună cât costă cartea asta. Când se vinde, că apar rar la vânzare, Sunt puţine, se îmbufnă Aurelia, simţind că bătrânul se mai înmuiase.

— Bine-bine, las' că văd eu... Ăsta-i Călinescu ăla cu *Enigma Otiliei*?

— Exact.

Maiorul rămase câteva clipe bătând nervos darabana cu degetele pe braţul furniruit al fotoliului, apoi întinse mâna după telefon.

— Alo! Tu eşti, Niţescule?

— Eu, să trăiţi, tovarăşe maior, la ordinul dumneavoastră!

— Mă băiete, vreau să te-ntreb ceva în legătură cu Călinescu.

— Aăăăă... fruntaşul Călinescu, de la mitralieră? I-am dat trei zile de arest, dar dacă ordonaţi dumneavoastră...

— Taci! sări maiorul, astea sunt secrete de serviciu, nu se discută la telefon!... Nu-i vorba de ăsta, continuă el mai potolit, eu te întrebam de Călinescu, scriitorul.

— A, Călinescu scriitorul? Păi aşa ziceţi! Ce-i cu el?

— Eu am citit vreo două cărţi de-ale lui, mi-a mai dat fie-mea, dar spune-mi tu o carte de-a lui care să se vândă scump.

— Păi... tovarăşe maior, dacă-i vorba de vândut scump, asta trebuie să fie *Istoria literaturii române,* prima ediţie... Dar de ce mă-ntrebaţi?

— Ei, am eu o chestie, las' că-ţi spun eu. Şiii... Cam cu cât să se vândă cartea asta? Ai idee?

— Oho! Se vinde scump de tot. Tovarăşe maior, două-trei mii, cred. Ediţiile astea mai noi sunt mai ieftine, dar prima e scumpă, bani grei. Nu ştiu precis cât, dar cam aşa. În orice caz, două mii e sigur, a cumpărat un fost coleg de-al meu de facultate anul trecut, două mii a dat.

— Aşa gândeam şi eu, două-trei mii. Bun, mulţumesc, ai fost băiat bun! Mai ai cu examenele alea?

— Mai am licenţa şi gata, am terminat.

— Bun, succes şi noapte bună!

— Mulţumesc, noapte bună, să trăiţi! Şi complimente Aureliei. Să trăiţi!

Maiorul puse receptorul în furcă şi rămase nehotărât.

Aurelia îl privea cu umor.

— Ei, ce ţi-a spus Niţescu, tati dulce?

Maiorul mormăi cu glasul lui gros:

— Bine-bine, las' că-ţi dau eu, dar mâine dimineaţă, să scot de la CEC, n-am în casă atâţia bani.

— Vai, tati scump, mâine e închis şi cetăţeanul mă aşteaptă mâine la ora unu fix, nicio clipă mai mult.

— Adică te-ai şi obligat s-o cumperi?

— Nu ştiam eu că am un tătic dulce şi iubitel? Hai să scoatem banii de la CEC. Să-ţi aduc pantofii?

*

* *

Avocatul Ion Pârvuleţ numără banii din plic şi înjură furios:

— Trei mii de lei! Auzi, nenorocitul! Îşi închipuie că merge să mă ducă de nas în halul ăsta? Îl scap de puşcărie, ne înţelegem cu zece mii, şi-acuma, îmi aruncă moftul ăsta, parcă mi-ar da de pomană... Ptiu, scârba dracului! Îâââh! Să fiu judecător, apoi n-ar mai vedea ăştia lumina soarelui, porcii ăştia care vin pentru delapidare!

„Scapa-mă, dom' Jenică, aoleo, dom' Jenică, nu mă lăsa, dom' Jenică, am copii, dom' Jenică!" Bravo, parcă i i-am făcut eu! Sau parcă l-am învăţat eu să bage laba-n banii statului! Dar laşă, lasă! Că-l mai apucă pe el de ceva, ia să vezi pe urmă cum vine iar la mine! „Dau oricât, dom' Jenică, nu mă lăsa, fie-ţi milă de mine!" Praf îl fac, pierd procesul cu bună ştiinţă şi-i las să-l umfle cât or vrea, să-i dea până-l saturǎ, porcul!

— Jenică, ai văzut anunţul din ziar?

— Ai? Care anunţ? sări Pârvuleţ, pitind cu o mişcare iute plicul în sertar. Unde? Ce zice? Ia să văd...

— Se vinde *Istoria* aia a lui Călinescu, ediţia a dintâi, aia marea! Doamne! De-atâta amar de timp de când tot aştept, pe-asta poate n-o mai scăpăm... Uite colea, stare excepţionala, piele de viţel, eh!...

— Şi ce dacă se vinde? Foarte frumos din partea ei că se vinde, ce mă interesează pe mine?

— Cum ce te interesează? N-ai zis tu că i-o cumperi lui Viorel când termină facultatea?

— Şi să i-o iau de-acuma? Nu i le-am luat pe alelalte amândouă? Acuma n-am bani. Până termină el facultatea... Să-l văd eu cu diploma-n buzunar şi-i iau şi Casa Scânteii! Aia să-i fie paguba, că rămâne fără *Istoria* lui Călinescu...

— Da, dar poţi să ştii când mai apare alta? Poate peste cine ştie câţi ani, şi-atunci gata, nu mai e surpriza care i-o pregăteam noi!

— Să trăim până termină el facultatea! mormăi furios Pârvuleţ.

— Jenică dragă, tu eşti acuma în toane rele...

— Sunt, cocoană, sunt, izbucni el, sunt în toane rele, că mă pungăşesc hoţii, aia e! Că eu îi scap de puşcărie şi ei îmi aruncă acolo, mai nimica! Mâine-poimâine or să-mi dea o ţigară, ca mulţumire! Că-mi storc creierii cu toate chichiţele şi ei îmi dau un rahat... 'le muma-n... de lepre! Şi dumneata mă freci acuma cu istoriile dumitale că parcă n-aş avea eu destule pe cap!

— Jenică, omule, păstrează-ţi calmeţea...

— Gata, madam, nu mă mai pritoci la cap că-mi ies acuma din sărite, zbieră el, roşu la faţă! Ce dracu, nu mai pot avea o clipă de...

— Jenică!

Glasul autoritar al nevestei îl făcu să se potolească brusc.

— Ţi-a dat Sarivan banii, Jenică?

— Ai?

— Ce te faci că n-auzi? Banii pentru proces, ăia zece mii care ţi i-a promis, crezi că nu ştiu? Azi s-a dat sentinţa, a fost achitat, când îţi dă banii? Că a rămas că ţi-i dă pe loc.

— Aha, vasăzică mă spionezi, nu? Ei, atunci dacă-i aşa, eu nu...

— De ce nu te ţii de vorbă! I-ai promis că-i iei cartea...

— S-o vândă şi pe urmă s-o bea? Sau s-o joace la pocher?

— Da-n problema cu tânăra cum e, Jenică, ai?

Pârvuleţ rămase surprins şi-şi privi consoarta cu negrăită mirare.

— Care tânără? întrebă el, candid.

— Beatrice Demetrache, te faci că nu ştii, ai?

— Care Beatrice? Care Demetrache? Tu ştii ce vorbeşti?

— Ştiu, bestie, ştiu, cum să nu ştiu? Că părăduieşti banii şi la cariera copilului tău nu te...

— Nu ştiu, cucoană, habar n-am, ia mai lasă-mă cu aiurelile astea!

— Ai sictir, scârnăvie, nu minţi că-ţi scot ochii! Aiureli, ai? Mi-ai mâncat viaţa şi acuma, când e vorba de băiat, care numai pe el îl am...

— Scumpa mea, îţi jur solemn pe ce am eu mai sacru că nu cunosc nicio Beatrice Demetrache! Te rog să mă...

— Marş!. Dacă până mâine seară nu văd cartea în casă, de luni, te duci şi mănânci la cantină, porc bătrân ce eşti! Şi nici de maşină nu te mai atingi, că e din banii pe casele din Bârlad ale răposaţilor mei! Dacă nu risipeai banii cu putorile tale, nu trebuia să ne pice moştenirea ca să-i luăm maşină lui Viorel! Pune mâna pe telefon că dai de dracu! Am zis!

Şi madam Pârvuleţ, aruncând ziarul pe canapea, ieşi zbârlită,

trântind uşa de se cutremură casa. Bărbatul ridică pumnii spre tavan.

— Îâăăăah! mai bine mă trăsnea Dumnezeu când mi-a intrat tâmpenia aia-n cap, să mă însor... Ce-mi trebuia? Bani aveam, femei gârlă, tânăr eram... M-am legat cu cotoroanţa la cap şi mi l-a mai turnat şi pe licheaua aia de fi-su, să-mi otrăvească zilele amândoi... Într-o zi mă spânzur, să am şi eu un pic de linişte, aia am să fac! Sau, cel mai bine, mă duc dracului, la cameră mobilată, că aici nu mai e de trăit. Să-i văd ce-au să facă, de unde au să trăiască pe urmă! Că nu ştiu decât să ceară bani!

Trase o înjurătură, dar puse totuşi mâna pe telefon, formând numărul încercuit cu roşu în ziarul aruncat de nevastă-sa pe canapea.

— Alo! Sunteţi 956344?

— Da, mă rog frumos...

*

* *

Sergiu Dragomirescu se urcă în tramvai, cu servieta voluminoasă în mână şi-şi făcu drum cu greu până la aparatul de taxat, apoi rămase în picioare. Tramvaiul geme de călători, ca în fiecare sâmbătă seara şi Sergiu Dragomirescu abia poate ţine în mână servieta grea, plină de caietele copiilor. „Abia mi-am făcut rost de o ocupaţie pentru mâine", se gândeşte el, privind prin ferestrele murdare întunericul de afară. De fapt, directoarea fusese cea care îl obligase să ia caietele la corectat, fiindcă „dumneavoastră n-aveţi voie, tova'şu' Dragomirescu, să fie corecturi în caiete mai vechi de două săptămâni, vă rog să luaţi caietele la corectat chiar azi, la două clase. Nu? Cinstit, dacă vine tova'şu' inspector n-are să-i placă..."

După câteva staţii, tramvaiul începe să se golească şi Dragomirescu găseşte un loc. Îl dor tălpile picioarelor şi se aşază

fericit, abia stăpânindu-şi un oftat de uşurare. Mai are mult până acasă, locuieşte aproape de capătul liniei şi n-ar fi putut rezista să rămână în picioare. Scoate din servietă un ziar – abonament n-a reuşit să-şi facă, dar mama unei şcolăriţe este responsabilă la un chioşc de ziare, aşa că din punctul acesta de vedere e mai sigur ca de abonament – şi se pune pe citit. Începe, ca totdeauna, cu evenimentele zilei, aflate pe prima pagină, apoi întoarce ziarul şi se munceşte să înţeleagă cam ce ar putea reprezenta caricatura de pe pagina a doua şi, în sfârşit, ajunge la mica publicitate, pe care o citeşte cu multă atenţie, fiindcă de aproape doi ani vrea să-şi cumpere un magnetofon. Şi nu de orice fel, ci neapărat un Philips stereofonic, sigilat. Unul nesigilat a dibuit el în acelaşi ziar, acum câteva luni, dar a mers la faţa locului cu un prieten, inginer electronist, care a întors magnetofonul pe toate părţile şi s-a declarat nemulţumit, spre furia proprietarului, un bătrân care se jura, aşa să trăiască el, că magnetofonul e nou-nouţ şi că abia dacă i-a făcut proba, îl are de la un nepot de la Amsterdam şi aşa mai departe. Dragomirescu vrea, prin urmare, un Philips absolut nou, adică cu sigiliile neatinse. Este meloman înverşunat – alte pasiuni nu are decât cărţile şi muzica – şi a adunat până acum câteva zeci de benzi, înregistrate la Philips-ul prietenului electronist. Discurile după care a făcut înregistrările le-a luat cu împrumut de la un magazin unde mama unei alte şcolăriţe de-a lui este şefă de raion – dar ce folos, dacă nu-şi poate asculta propriile sale benzi! Nu-i vorbă, merge el în fiecare săptămână la prietenul, să-şi mai desprăfuiască odoarele, dar de ani de zile aşteaptă să-i pice un Philips stereofonic, cu boxe originale. Şi aşteaptă cam degeaba. Cu două sau trei săptămâni în urmă, un coleg de comisie metodică îi făcuse cunoştinţă cu o cuconiţă cam coaptă, care avea de vânzare aşa ceva, adică un magnetofon Philips stereofonic, nu chiar nou, dar în perfectă stare, după cum se pronunţase prietenul electronist, consultat ca experţi însă nu se înţeleseseră din preţ, deoarece cuconiţa cerea

cincisprezece mii şi nu era dispusă să coboare nici trei lei. Aşa că afacerea căzuse baltă, iar Dragomirescu a continuat să citească în fiecare seară mica publicitate.

Şi tocmai în seara asta, urmărind atent literele microscopice...

„Magnetofon Philips absolut nou, stereofonic, boxe originale..."

Dragomirescu scoate repede stiloul vechi şi spart, lipit cu bandă adezivă, şi încercuieşte cu degete tremur înde anunţul. „Oho! *Labor improbus omnia vincit*! Dar ia să vedem noi mai departe poate mai găsim ceva, că nici nu zice nimic de sigilat..."

Mai departe... casetofoane, nutrii, verighete, prăjitor de pâine, lumânări tradiţionale, frigidere, palton absolut nou, televizoare la domiciliul dumneavoastră repară inginer specialist...

„Ia te uită... *Istoria* lui Călinescu... stare excepţională!"

Dragomirescu rămâne câteva clipe sugând capătul stiloului şi privind concentrat întunericul de afară. Deodată tresare: se apropie de staţia lui şi trebuie să coboare. Se ridică deci, gemând din cauza durerilor din tălpile plate, pline de bătături chinuitoare, şi se apropie de uşa din faţă. Coboară nestingherit de nimeni – tramvaiul rămăsese aproape gol – şi calcă drept într-o băltoacă, înjurând printre dinţi şi ploaia, şi întunericul, şi primăria, şi pe vatman, şi pe toţi.

„Mi se pare că s-a cam zis cu Philips-ul meu, cel puţin deocamdată, gândeşte el orbecăind pe trotuarul desfundat al străzii cu toate becurile stinse. Culmea ar fi să cumpăr cartea asta şi peste trei zile să apară un magnetofon sigilat, cu zece mii de lei... Atunci n-o să mai am bani, dar mă împrumut... Cum să mă împart, Doamne? De ce n-oi fi având şi eu bani, ca alţii, nu să arunc în dreapta şi-n stânga, dar măcar să-mi pot lua un magnetofon şi cărţi câte vreau...!"

Calcă pe o piatră mai ascuţită, pe care n-o văzuse în întuneric, şi-i veni să ţipe de durere. Se prinse cu o mână de gard şi rămase câteva clipe cu faţa crispată, transpirat brusc de gheara care-i strângea

piciorul. Aşteptă să se liniştească şi porni mai departe, încurajându-se că mai are doar câteva zeci de metri.

„Nu-mi mai iau Philips, îmi iau un Maiak... e drept că mai are nevoie de amplificator şi de altele, dar, la banii mei, trebuie să fiu realist. Philips-urile sunt pentru gestionari, nu pentru un dăscălaş pârlit ca mine. Şi cumpăr şi *Istoria* lui Călinescu... Nu le poţi avea pe toate deodată şi de multe ori nu poţi avea niciuna".

Cugetând că prietenul electronist îi spusese odată că, dacă îşi ia un Maiak, îi face el instalaţia stereofonică cu opt sute de lei, Dragomirescu se decide să cumpere cartea.

Nenea Mitică Ţurcanu îi este vecin şi are telefon. Şi nu-l refuză niciodată pe dom' profesor, pe care-l cunoaşte de când umbla cu pantaloni scurţi şi cu lumânările sub nas. Poate da un telefon?

— Sigur, dom' profesor, se poate? Păi ce, să stea nevorbit? Iaca, vorbeşte, că eu mă duc dincolo, mai am niţică treabă. Da' după ce termini să nu pleci, că avem ceva de vorbit.

— Mersi, nene Mitică, încă îmi pare rău că te deranjez mereu...

— Ete na, ce deranj? Zi acolo, că eu mă duc.

Rămas singur, Dragomirescu formează numărul.

— Alo? Bună seara, sunteţi 956344?

— Da, vă rog!

Dragomirescu rămâne câteva clipe surprins de vocea care-i răspunsese. „Din ce mormânt o mai fi ieşit şi ăsta?"

— Alo!

— Da... Aăăă... dumneavoastră aţi publicat un anunţ cu privire la *Istoria literaturii române* de Călinescu? Ediţia princeps?

— Da, mă rog frumos, eu l-am dat. Cu cine am cinstea?

— Dragomirescu mă numesc. Sergiu Dragomirescu. Aţi vândut-o, cumva?

— Domnule Dragomirescu, îmi pare bine. Numele meu este Şincan. Doctor Şincan. În legătură cu vânzarea cărţii trebuie să vă anunţ că nu am obţinut până acum niciun rezultat pozitiv. Am

primit multe telefoane, dar toţi erau necunoscători, s-au speriat de preţ şi s-au retras.

— Aha, înţeleg că este vorba de un preţ considerabil, nu?

— Trei mii de lei, domnul meu.

„Trei mii de lei acuma... îmi mai rămân opt fără ceva... poate că dacă mă împrumută Ghiţă tot am să pot lua un Philips...” Ghiţă este prietenul electronist.

— Alo! gâfâi piţigăiat vocea mormântală de dincolo.

— Ăăăă... dom’le, staţi un pic, poate că... Trei mii aţi zis? Să vedem, poate ne mai înţelegem, totuşi...

— Absolut niciun minus, domnul meu, sustracţiunea îmi repugnează!

— Ai? Sustracţiunea? Aaa, da, pricep, sustracţiunea adică... Da, da! În sfârşit, domnu’ doctor, vă rog să-mi daţi adresa dumneavoastră.

— Strada Glicerinei numărul paisprezece, domnule Dragomirescu. V-aţi notat? Glicerinei numărul paisprezece.

— Un moment, vă rog... da, mi-am notat. Glicerinei paisprezece. Bloc, scară, ceva?

— Absolut nimic, domnule Dragomirescu, locuiesc singur în curte.

— Bine, atunci Glicerinei paisprezece. Pe unde vine asta?

— Pe linia lui 84 sau 88, dacă cunoaşteţi... în Cotroceni.

— Aha, gata, ştiu. Mulţumesc, cunosc strada.

— Domnule Dragomirescu, mai este o mică problemă...

— Care anume?

— În privinţa punctualităţii dumneavoastră... V-aş fi extrem de îndatorat dacă v-aţi prezenta mâine la orele cincisprezece precise.

— Ăăăă... adică mâine, nu? Mâine la ora trei după-masă?

— Exact, domnule Dragomirescu. Deschid începând cu ora trei fără două minute şi terminând cu ora trei şi două minute, după radio. Înainte şi după acest interval nu mai deschid uşa, prin urmare

voi fi nevoit să renunţ la cinstea vizitei dumneavoastră.

— Adică... adică cum, dom'le? Nu sunteţi acasă?

— Ba da, dar punctualitatea este o mică manie de-a mea. Sper să mă înţelegeţi...

— Hm... eu vă înţeleg, fiindcă şi eu sunt punctual din fire. Şi am să caut să fiu şi mâine. Bună seara.

— La bună vedere, domnule Dragomirescu.

Peste câteva minute, prietenul nostru şi cu nen-su Mitică încercau nişte rachiu de prune.

— E bun, nu? Mi-a adus nepoată-mea de la Cislău o *dimigeană* şi zisei că n-o fi foc să vedem ce şi cum. Ce zici?

— Nene Mitică, din partea mea, care nu mă pricep...

— Ei da, dar orişicât, nu? Ia zi, are *mitilic*?

— *Mitilic*? sau *mizilic* ai zis? Că n-am auzit bine.

— *Mitilic,* adică dacă are el tăria lui care *trebuiaşte* s-o aibă.

— Are, nene, cum să n-aibă? Că-mi trosnesc urechile de *mitilicul* matale, e tare ca focul! Phii! Nu mai pot de cald, mă duc acasă. Mersi...

— Stai, omule, unde te grăbeşti aşa? Stai să-l mai descântăm niţel, că n-o fi foc...

— Mersi, dar trebuie să mă duc, m-aşteaptă mama cu masa.

— Ce vorbişi la telefon? Îţi iei mag? Ai găsit?

— Nu, nu-mi mai iau.

— Casetofon are şi Gică al nostru, toată ziua numa *boliemuri* şi *pusicaturi* şi c... turi de-ale lui, până o să i le dau în cap, că mi-a spart urechile. Da' un magnetofon e altceva, lucru de om serios...

— Acuma am vorbit de-o carte.

— O carte?

— Da, vreau s-o cumpăr.

— Păi te văzui cu ziarul... a dat-o la ziar c-o vinde?

— A dat-o.

— Păi nu-s la librărie destule cărţi? A-nceput să le dea şi la ziar?

— Ei, asta-i o carte mai rară. *Istoria* lui Călinescu, adică *Istoria literaturii române* de *la origini până în...*

— Şi cât cere pe cartea asta?

— Trei mii de lei.

— Trei mii?! Atâta ai zis? Trei mii de lei?

— Cum ai auzit, trei mii de lei.

Uluit, bătrânul îşi scărpină bărbia câteva clipe.

— Şi dai tu, măi băiete, atâta amar de bani p-o carte?

— Păi... uite că dau, ce să fac, dacă mai ieftin nu e?

— Aoleu! A ajuns banul ăsta un rahat, ne-am boierit, aia e, aruncăm cu el în dreapta şi-n stânga! Apăi când erai tu mic, trăiam eu cu nevasta şi trei copii o săptămână dintr-o sută de lei, dezlegam basmaua greu de tot, ne-nchinam la ea, să mor dacă te mint... Şi acuma s-a-nvăţat lumea la trai bun, zvârle cu sute în toate părţile, pe smacuri de-alea de se dă pe faţă şi pe tot felul de boarfe de-alea nemţeştile şi franţuzeştile... Umblă cocoanele numa-n lux! Aoleu, ce le-aş mai pune eu la c... ul combinei, să vază ce-i aia munca, cum se câştigă suta, nu aşa, să dea din şolduri...

— Ei, lasă, nene Mitică, las' că nu-i dracu chiar aşa de negru...

*

* *

În casa veche, şi impunătoare, unde Spiridon Miclescu stă în gazdă la o văduvă bătrână, teracota încinsă răspândeşte în cameră o căldură dulce şi nu te lasă să simţi umezeala iernii ploioase şi pline de zloată murdară. Pe somiera moale, tolănit leneş, Spiridon Miclescu trage din ţigară cu ochii la lustra grea de bronz şi cu urechea la aparatul de radio, de unde aude multe amănunte interesante despre pregătirile pentru vacanţa de iarnă ale elevilor de la nu mai ştiu care liceu bucureştean. Pe neaşteptate, interviul ia sfârşit, şi izbucneşte o muzică îndrăcită. Sărind ca ars, Miclescu

apasă pe clapa casetofonului cuplat dinainte şi rămâne câteva clipe atent, să-şi dea seama cam cât a pierdut din primele măsuri. Se decide totuşi să lase casetofonul să înregistreze în continuare, însă peste alte câteva clipe vocea veselă a prezentatorului emisiunii intervine pentru a anunţa marele eveniment al zilei următoare: vernisajul expoziţiei de pictură, sculptură şi concepţii aeronautice a maestrului Stan Popescu-Piteşti, care va avea loc în Sala mare a Clubului I.C.R.D.M.U., la orele opt şi treizeci de minute, după care vocea crainicului se pierde, lăsând loc aceleiaşi melodii. Înjurând, Miclescu opreşte casetofonul şi dă banda înapoi, cuplând iarăşi clapa pentru înregistrare, în aşteptarea altei melodii care să merite un metru de bandă. Nu are mult de aşteptat, din difuzor se aud primele acorduri ale unui şlagăr care făcea furori. Cu inima plină de nădejde, Miclescu pune casetofonul la lucru, dar cam după o treime de drum are ocazia de a auzi cum vreo şaizeci de americani se prezentaseră la o licitaţie începând cu un milion de dolari, unde fuseseră anunţaţi că se vindea staţia radio a caravelei cu care Cristofor Columb descoperise America.

Scârbit, lăsă şi radio şi casetofon şi tot, întinzându-se la loc pe somieră. Luă iarăşi ziarul şi mai citi odată anunţul: „Vând Istoria literaturii române Călinescu, ediţia princeps...”

Un lemn trosni în soba încinsă şi tânărul tresări. Lăsă ziarul şi închise ochii.

„La anul pe vremea asta cine ştie pe unde sunt... O să fiu tovarăşul profesor Miclescu, vezi dumneata! Adică muncă culturală, casă de citit, confecţionări de material didactic, brigadă, montaj literar-artistic, conferinţe, echipă de teatru de amatori, poate dă Dumnezeu să am şi biblioteca şcolii... Că eu, de! tovarăşu profesor de română, nu? În timpul care-mi mai rămâne, poate fac şi ceva carte cu copiii... mă rog! Are să fie lucru mare, vezi dumneata! Bravo, musiu Spiridoane! Dar serile au să fie ale mele... Într-o casă mică, ţărănească, cu scoarţe pe pereţi, în casă cald, afară frig, cât mai frig,

să urle crivăţul şi să huiască-n coşul sobei, aşa să fie... Dar în casă cald, cald şi bine... Şi eu să citesc! Cărţi de călătorii, romane istorice sau... sau *Istoria* lui Călinescu... Hm!... de mult timp n-am mai auzit să se vândă aşa ceva. Acum vreo trei luni dădea unul un anunţ că o cumpără, o fi găsit pe careva să i-o vândă? Mi-ar prinde bine şi mie... dar de unde bani?"

Şi Spiridon Miclescu întinse mâna după pachetul de ţigări şi după cutia de chibrituri.

„Aş putea să am orice... s-ar zice că babeta mă invită, într-adevăr, vezi dumneata. Da, da... aşa s-ar zice, că mă invită. De două luni stau în camera asta şi n-a pomenit nimic de chirie... e foarte amabilă, dar probabil că începe să-şi piardă răbdarea. La vârsta ei nu mai are timp de aşteptat, iar eu m-am făcut de vreo două ori că nu bag de seamă... O scândură uscată de tot... Ce dracu să fac? Bani are o grămadă, bărbatu-său a fost magistrat, nu zice niciodată ce anume, dar în orice caz, i-a rămas ei destul de la el... Vezi dumneata, eu trebuie ori să devin peşte, ori să-mi iau tălpăşiţa, asta trebuie să fac, una din două. Când s-a mutat de aici şi mi-a recomandat adresa asta, Segalescu mi-a spus clar cam despre ce e vorba... Să mă colez, da, asta era vorba lui, să mă colez. Cameră lux, aşternuturi schimbate în fiecare sâmbătă seara... mâncare scumpă... şi nu i-am dat niciun ban. Nici n-am discutat de preţ, când m-am mutat aici, zicea că ne înţelegem noi, că oameni suntem. Da, vezi dumneata, oameni suntem, numai că eu am douăzeci şi cinci de ani, adică sunt bărbat, iar ea nu prea mai e femeie, cam de multişor...Apăi de, musiu Spiridoane, ce să-ţi fac? Ştiai ce te aşteaptă... Acuma, dacă vrei să pleci şi babeta îţi trânteşte o notă de două mii şi ceva de lei? Ar fi modestă, zău, că numai mâncarea face mai mult... cafea cu lapte dimineaţa, adusă la pat... vinuri scumpe, din pivniţa răposatului... Nemernicule! Nici măcar nu i-ai mulţumit cum ar fi vrut ea, ingratule! Acuma să te vadă Segalescu, ce-ar mai râde..."

Deschise din nou aparatul de radio şi ascultă de la cap la coadă un

vechi cântec din zona Curţii de Argeş, interpretat, cu chelălăieli lugubre, de o solistă vocală, fără orchestră.

„P-asta n-a mai întrerupt-o... O fi înregistrat-o careva? Te pomeneşti că s-or fi găsind şi aşa amatori. Eeeei... Mi-ar da mie madam Atena atâta amar de bănet cât să cumpăr *Istoria* lui Călinescu? Sau o să-mi spună că deja a cheltuit cu mine până acuma de s-a săturat? Posibil! Vezi dumneata, ar fi o ocazie cum nu se poate mai potrivită, mai ales că zicea că vine să-mi facă o frecţie, că sunt răcit. Răcit pe dracu, o apucă disperarea că a dat până acuma atâta capital, fără niciun beneficiu, aia e! Investiţie în vânt... Ce faci, musiu Spiridoane? N-auzi cum zăngăne ibricele la bucătărie? Te pomeneşti că-ţi face şi un ceai... N-ar fi cazul să te hotărăşti? *Istoria* lui Călinescu! Gândeşte-te bine, musiu Spiridoane! *Istoria* lui Călinescu! Dacă te-ar vedea tată-tău, te-ar scuipa, sau poate nici atâta, dar gândeşte-te... *Istoria* lui Călinescu! Câţi o au? Şi acolo unde ai să fii tu la anul pe vremea asta s-o fi auzit de *Istoria* lui Călinescu? Nu da cu piciorul norocului! Ce pierzi? Câteva luni din viaţa ta, atât, eşti tânăr, nu se vede pierderea asta... *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*! Una mie nouă sute patruzeci şi unu fix, idiotule! Gândeşte-te la serile tale din satul unde ai să ajungi... Ai să-ţi dai cu pumnii-n cap! Segalescu a stat aici un an şi a plecat cu magnetofon şi cu zeci de benzi BASF... şi era o stârpitură nenorocită, tu poţi să ceri doar *Istoria* lui Călinescu... Atât! De la origini până în prezent! E mult? auzi, musiu Spiridoane, paşii bătrânei pe scări... Nu mai ai timp de gândire! *Istoria* lui Călinescu sau te duci dracului chiar în seara asta, dormi în stradă, o să-ţi ţină de cald cinstea ta, cel mai călduros veşmânt şi cel mai moale pat... Vine! Ce faci?..."

Miclescu se ridică şi din doi paşi e lângă uşă. Întoarce capul spre oglinda mare, veneţiană, şi se priveşte lung, căutând să-şi întipărească în minte chipul pe care-l vede, ca să-l poată compara cu cel pe care oglinda i-l va arăta mâine. Privindu-se adânc în ochi, apasă pe întrerupător şi, pe întuneric, se azvârle pe pat. Peste câteva

secunde zgomotul uşor al broaştei care se deschide îi bubuie în urechi.

— Eşti acasă, domnule Miclescu?

Pumnii stau strânşi şi tot trupul e încordat ca un arc. Cuvertura moale de mohair e acum un aşternut de ţepi ascuţiţi. Vru să răspundă că trebuie să plece, a primit o telegramă de acasă, dar îşi auzi vocea răsunând strident în camera întunecată:

— Da, doamnă Atena, sunt... Vă rog să mă scuzaţi că stau cu lumina stinsă, dar mă cam dor ochii... Poale vreţi dumneavoastră s-o aprindeţi, cred că aţi avut dreptate, sunt un pic răcit...

„Ce-i asta, musiu Spiridoane, nu cumva îţi tremură vocea...?"

Umbra bătrânei se apropie şi respiraţia gâfâitoare i se aude din ce în ce mai clar.

În întuneric, Spiridon Miclescu îşi acoperă faţa cu palmele.

*

* *

Într-o cameră de cămin studenţesc, la *6 Martie,* Elvira Purilă – rămasă în scriptele Universităţii, conform uzanţelor, tot cu numele de fată, Matei – se pregăteşte, cam fără chef, să plece în oraş, fără să asculte prea atent invitaţiile unei colege:

— Mergi la dans, Vivi? E foc, cântă formaţia aia, cum îi zice... iaca poznă, c-am uitat-o... în fine, mergi?

— Nu, mulţumesc, trebuie să mă duc la nişte rude, în oraş.

— Şi ce-o să zică Lulu? Sau îl iei şi pe el la rude? Te afişezi de-acuma?

— Nici nu-l iau şi nici n-am promis la nimeni că merg la dans. Iar Lulu ştii bine că n-are niciun drept asupra mea.

— Mă rog, mă rog, asta te priveşte, cred că nu e cazul să ţâfneşti pentru o întrebare, nu?

— Uite, ce e, eu...

— Fetelor! izbucni vocea unei noi-venite, aţi văzut medalionul lui Coco? Aur masiv, dragă! Uite ce înseamnă să ai noroc...

— Mai ştie de la cine îl are?

— Vai, Vivi, cum poţi spune aşa ceva? Doar i-a promis că au să se căsătorească imediat ce termină facultatea, merge şi el cu ea în provincie, sau poate chiar îi face rost de ceva în Bucureşti!...

— Şi dacă ea ajunge profesoară la mama dracului, la ţară? Ce să facă el acolo ca şofer de taxi?

— Vivi, eşti imposibilă în seara asta, ai ceva aparte. Într-un fel aş zice că s-a încurcat treaba cu iubitul tău bărbăţel... ai?

— Posibil.

— Gata, uite, plecăm, să nu zici că vrem să te asasinăm moralmente cu sânge rece. Pa! Dar să ştii că eşti proastă, Lulu are bani gârlă, tată-său e doctor ginecolog în Craiova şi nu e de lepădat!

Uşa se trânti şi Elvira Matei rămase singură, îşi frecă puţin faţa cu palmele micuţe, apoi se ridică şi-şi luă paltonaşul cam subţirel şi geanta şi ieşi.

Afară, în părculeţul minuscul din faţa căminului, umezeala rece a serii o izbi aspru în faţă, se zgribuli şi o porni mai departe.

Ajunse în staţia de troleibuz din faţa Operei şi nu avu mult de aşteptat. Urcă în troleibuzul 88 şi peste zece minute intra în holul unui bloc din Drumul Taberei. Tremurând, cu faţa învineţită de frig, începu să parcurgă cu privirea tabelul cu locatari, afişat reglementar la loc vizibil.

„Ing. Purelli Niccolo, apart. 20".

Începu să urce scările dar, pe măsură ce se apropia de etajul al patrulea, paşii îi erau din ce în ce mai nehotărâţi. După ce trecu de al treilea etaj fu gata să renunţe, dar în clipa în care voia să se întoarcă auzi o uşă deschizându-se cu putere în spatele ei şi, în mod reflex, picioarele începură să urce din nou scara.

Pe palier privi uşile la rând. Ultima purta o tăbliţă mare de alamă, cu inscripţia: „Ing. Diplomat Purelli Niccolo".

Apăsă pe butonul soneriei şi peste câteva zeci de secunde uşa se deschise. Elvira se dădu involuntar înapoi cu o jumătate de pas: în prag apăruse o femeie de o urâţenie cumplită, cu ochi bulbucaţi şi cu o faţă cabalină, plină de coşuri.

— B-bună seara... aş vrea să...

— Pe cine căutaţi?

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Purilă...

— Nu se există aşa ceva aici. Aici şade inginerul Purelli, Uită-te şi dumneata pe uşă, dacă ştii să citeşti.

Şi femeia, supărată, vru să trântească uşa, dar Elvira zise repede:

— Numai un moment... Purelli am vrut să spun şi eu, vă rog să mă scuzaţi... Aş vrea să vorbesc cu dânsul. Se poate?

— Ce vrei să vorbeşti?

— Vă rog să mă scuzaţi... este o problem! personală...

— Nicolini! strigă femeia spre interiorul apartamentului, vino până-ncoa, te caută o femeie, cică nu ştiu ce vrea să-ţi zică...

Se auzi un răspuns nedesluşit, pe care însă femeia probabil că îl înţelesese, – fiindcă se oferi, cu vădită ostilitate, să facă oficiul de interpret:

— Zice că cine eşti dumneata.

Luându-şi inima-n dinţi, Elvira pătrunse în hol şi de acolo în sufragerie. Aici, trei persoane jucau cărţi în jurul unei mese mici. Atrăgea mai întâi atenţia femeia bătrână, fără îndoială mama celei care deschisese uşa şi care se arăta acum nespus de contrariată de insolenţa vizitatoarei. „Eu i-am zis că...” Bătrână avea aceeaşi faţă cabalină, minus ochii bulbucaţi, dar faţa ridată mărunt şi privirea ascuţită, pe care şi-o voia mieroasă, îi dădea un aer de răutate. În dreapta ei, un bătrân chel, care fireşte că era tatăl ciumei şi, în sfârşit, bărbatul înalt, cu mişcări greoaie, care o privi ţintă pe Elvira.

— Ce cauţi aici?

— Aş vrea să stăm puţin de vorbă...

Bătrânul dădu să se ridice de pe scaun:

— Permiteţi să mă prezint: Ţintea Vanghele, învăţător pensionar...

Nevastă-sa îl călcă energic pe picior şi îi aruncă o privire ascuţită, aşa că bătrânul rămase într-o poziţie foarte caraghioasă, nici în picioare nici şezând, dar încercă să nu-şi lase vorba neterminată:

— Ţintea Vanghele, sluga dumitale...

Tânărul îi făcu un semn autoritar din cap Elvirei, arătându-i din ochi o uşă:

— Vino-ncoa, să discutăm, dacă tot ai venit.

Încăperea în care intrară era un dormitor strâmt, în care nu încăpuseră decât un studio, cu lada pusă lângă perete, din economie de spaţiu şi un şifonier cam vechi.

— Scaune n-am aici, aşa că are să trebuiască să stăm în picioare, fiindcă n-o să putem sta amândoi pe pat. Zi ce vrei. A, pardon, să nu te superi că nu te-am prezentat, dar soacră-mea te-a recunoscut dintr-o poză şi, de-aia a făcut urât, aşa că nu era cazul să te mai...

— Soacră-ta? Din câte ştiu eu, cred că te referi la mama mea?

— Pardon, lasă fiţele că nu ţine! Vorbesc despre viitoarea mea soacră, na, ca să fiu mai explicit. Cum terminăm divorţul mă însor cu fiică-sa, de-aia-i zic soacră. Sunt nişte intelectuali, făcu el cu mândrie. Şi ea a fost tot învăţătoare.

— Nicule, vorbeşti serios? Tu vrei să te însori cu... cu tânăra care mi-a deschis mie uşa?

— A, nu, nici discuţie, aia e cumnată-mea, Nataşa sau Luş, cum îi mai zicem noi... e educatoare de grădiniţă, vasăzică tot e ceva, nu? Nevastă-mea... adică pardon, să nu te deranjez cu vorba asta, Tanţa este la şcoală, are consiliu profesoral. Pro-fe-so-ral, întări el, înălţându-se pe vârfurile picioarelor cu vădită satisfacţie.

— Acuma, sâmbătă seara?

— Da, acuma, sâmbătă seara. Ca profesoară de matematică, ea este cineva în şcoala aia, nu e aşa, o persoană oarecare. Dar zi care-i treaba, că n-am vreme de stat.

— Nicu, uite ce e... ştii că marţi avem şedinţa decisivă a

divorţului, sper că n-ai uitat, nu?

— Să uit? Abia aştept să scap de tine!

— Mulţumesc...

— Nu face nimic, cântă-nainte!

— Îţi propun o înţelegere.

— Înţelegere? Tu şi cu mine? Poţi să te ştergi pe bot, sunt hotărât să divorţez, gata, s-a terminat! Nu mai avem ce înţelegere să...

— Nu, e vorba de altceva... Ştii că am nişte scrisori către cineva. Mai exact scrisorile tale către Lia Georgescu, colega mea de cameră.

— Asta ştiu. Şi crezi că faci mare brânză cu ele?

— Posibil. M-am gândit că poate te interesează. Ce zici?

— Ce să mă intereseze?

— Scrisorile. Nu vrei să ţi le dau? Nu gratis, fireşte, dar poate că ne înţelegem.

— Pricep. Cât vrei pe ele?

— Trei mii de lei.

— Oho! Aşa puţin! Tare mai eşti modestă!

— Mai ieftin nu pot. Am nevoie de trei mii de lei.

— Mersi, dar eu am dat deja trei mii opt sute taxă de divorţ. Nu ţi se pare că m-ar costa cam scump distracţia asta?

— Dimpotrivă, aş zice că ai numai de câştigat.

— Zău?! Ia zi, să aud şi eu cum poate un om să dea şase mii opt sute de lei şi să iasă în câştig. Aud?

— Uite cum: în mod normal, având scrisorile astea, eu câştig procesul. Eşti de acord?

— Hm... Să zicem că până la un punct sunt de acord.

— Tu ai dat trei mii opt sute pe care îi pierzi, plug despăgubirile, sau cum se numeşte asta...

— Cheltuieli de judecată.

— Aşa, cheltuieli de judecată. Prin urmare, aşa cum stau lucrurile acum, tu ai pierdut deja trei mii opt sute de lei. Plus cheltuielile de judecată, asta ar face peste patru mii cinci sute, nu?

— Mda, să zicem. Dar tot nu pricep.

— Stai puţin. Cu trei mii pe care mi-i dai mie acum, tu câştigi procesul şi instanţa mă va obliga pe mine să-ţi plătesc cele trei mii opt sute, plus cheltuielile, care sunt şi ele cam o mie, deci, să zicem...

— Patru mii şi vreo şapte-opt sute. Să zicem cinci mii, ce mai la deal-la vale...

— Exact. Pentru trei mii date acum, iei cinci mii. Sau, în sfârşit, aproape cinci.

Bărbatul rămase câteva clipe să cugete.

— Cred că socoteala mea e bună, surâse Elvira, deşi nu sunt decât studentă la filologie, în timp ce tu, în sfârşit, din câte am văzut pe uşă, eşti inginer. À propos, cred că nu m-am înşelat, tu eşti Purelli, nu-i aşa? Aproape că începe să-mi pară rău că ne despărţim, aş fi fost doamna inginer diplomat Purelli... Şi când te gândeşti că mă măritasem cu subinginerul Niculae Purilă... Am să regret!

— Auzi? Tu vrei să te cârpesc acuma de să ne-audă tot cartierul? Ia lasă ironiile. Unde-s scrisorile?

— Scuză-mă, dar am zis că s-ar putea să nu fie igienic să le iau cu mine, aşa că le am puse la păstrare...

— Da? Şi ce dovezi am eu că am să câştig divorţul?

— Vai, Nicu, se poate? Doar ne cunoaştem! Pariez pe cât vrei că ai să aduci martori care să jure că s-au culcat cu mine! Tu nu eşti omul care să piardă un proces, ce Dumnezeu!

— Atunci cum facem?

— Eu zic să ne întâlnim în altă parte, nu?

— Pardon, ca să pui pe vreun hăndrălău să-mi dea una-n cap şi să rămân şi fără bani şi fără scrisori? Crezi că-s prost?

— Nu, poate ar fi bine să ne vedem pe teren neutru, cum ar veni, fiecare împreună cu câte doi martori, pentru cazul că... partea adversă nu e de bună credinţă şi am ajunge să ne judecăm şi pentru asta...

— Sanchi, să-mi vii cu doi halterofili şi să ne faceţi praf?

— Nu, să zicem că ne întâlnim mâine într-un local public – o cofetărie e cel mai bine, zic eu – şi acolo nu se poate recurge la aşa ceva, dacă te temi. Deşi s-ar zice că nu tu...

— Unde?

— Spune tu, poftim, ca să nu crezi că-ţi întind vreo cursă.

— La cofetăria Universităţii e bine?

— Perfect. Numai că am nevoie de bani mâine după-amiază la ora trei fix.

— Atunci are nevoie de ei vreun gagiu de-ai tău? Vreun peştişor, ceva? Ai? Elvira fu gata să răspundă cu ceva care să usture, dar reuşi să se stăpânească.

— Nu, vreau să cumpăr ceva. Prin mica publicitate.

— Vreo fustă din pachet?

— Mă rog, asta mă priveşte pe mine. În orice caz, nu vreau să pierd ocazia.

— Şi de unde ai să-mi dai tu mie cinci mii de lei?

— Îmi va da tata.

— Şi de ce nu-ţi dă acuma? L-ai scuti de bani destui, nu?

— Pentru ce vreau eu acum să cumpăr nu mi-ar da bani. Dar dacă va exista o hotărâre judecătorească...

— Nu zău, ce vrei să cumperi?

— Ceva scump. Şi-ţi dai seamă că ţin mult să am acest ceva, din moment ce renunţ la singurul atu care-mi rămăsese ca să-mi apăr cinstea, nu? În felul acesta mă dau legată şi ştiu că am să ies dezonorată din proces...

— Şi când o vedea tac-tu hotărârea crezi că-ţi mai dă vreun ban? Mai curând pune câinii pe tine! Nu? Ia zi!

Şi o privi foarte încântat. Fata şovăi câteva minute, apoi răspunse încet:

— Tata ştie care-i adevărul şi n-are să creadă nimic, are să-şi dea seama că a fost o judecată strâmbă. Dar asta n-are importanţă, acum. Ne întâlnim mâine la ora două şi jumătate?

— Bine, la două jumate. Numai că să nu încerci să mă tragi în piept, că fac urât. Ştii că sunt al dracului!

— Cred că ştiu...

*

* *

Ioachim Petrescu nu simte nici ploaia şi nici umerii grăbiţi care-l izbesc. Merge fericit, cu paşi mari, prin faţa vitrinelor luminate şi fluieră printre dinţi o melodie pe care probabil că nimeni n-ar recunoaşte-o. În Piaţa Rosetti ia troleibuzul şi se aşază pe canapea, dar nu poate sta jos. Se ridică şi îi vine să coboare, părându-i-se că troleibuzul merge prea încet. Prea încet pentru el, care simte că dacă ar avea loc ar zbura. Sus de tot, fără să bage de seamă nici ploaia sâcâitoare nici frigul, nimic.

„Iată-mă autor... Adică pardon, coautor. Da, asta e... începutul e mai greu, pe urmă, după un timp... Damian Rogojinaru şi Ioachim Petrescu, autorii *Culegerii de exerciţii de gramatică!* Asta da! E ceva! Să vezi ce-au să se bucure bătrânii când au să vadă! Oho!... Adică nu... Hm! Tata mai întâi are să mă întrebe ce fac cu banii, da, asta are să mă întrebe, pentru el asta e cel mai important lucru. Parcă-l aud: „Să-ţi faci câteva costume, paltoane, cât mai multe perechi de pantofi, o căciulă de astrahan, doar eşti profesor, nu poţi umbla oricum, ce Dumnezeu!

Ioachim Petrescu încetă să mai sâsâie printre dinţi, toată bucuria, i se frânsese. Va trebui să ducă un adevărat război cu bătrânul...

„La urma urmei, ce garderobă aşa grozavă pot să-mi iau cu opt mii de lei? Şi pe urmă tata nu vrea să înţeleagă că a umbla ca scos din cutie ar fi ceva indecent! Ar însemna să am nici mai mult nici mai puţin decât ceea ce se numeşte o eleganţă de frizer. Brrâuah! Iar dacă îmi mai torn şi o damigeana de briantină în cap, tata ar fi absolut fericit, să mă vadă umblând lins pe Calea Victoriei... M-ar huidui

lumea! Un costum de o mie de lei te acoperă la fel de bine ca unul de comandă cu trei sau patru mii. Hm!... Cărţile de la anticar se ridică la aproape patru mii de lei. Cu cinci la sută comisionul lui, asta ar veni cam patru mii sau patru mii şi ceva. Dacă până joi nu-i duc banii, atunci le scoate la vânzare, asta însemnând că am pierdut şansa... Deci îi dau lui patru mii şi să zicem o sută, iar cu restul, adică patru mii fără ceva, îmi fac un mic capital, să am oricând bani pentru cărţi, să nu mai depind de anticari, să pot plăti cu bani *jancote,* cum zice Ion al Mariei, de la Gropanu... O mai fi trăind Ion al Mariei? Aia e, îmi iau cărţi de toţi banii şi bătrânilor le spun... ce le spun? Le coc o minciună, de exemplu că îmi dă banii mai târziu... Dar când? Oricum, deocamdată obţin o amânare..."

Acasă, bătrânul, în pijama, stătea în faţa televizorului deschis şi, aşteptând să înceapă „Teleenciclopedia", îşi citea ziarul.

— Bună seara, tată. Mama pe unde e?

— Mi se pare că e până la tanti Florica, nu ştiu ce au de vorbit. Ce-au zis? îţi iese cartea?

— Uite că... nu prea vrea să iasă. Ziceau ei ceva cu tirajul, nu prea am înţeles eu prea bine, dar e o încurcătură la mijloc... Şi, pe urmă, nu îmi iese ci ne iese, că de fapt eu sunt mânzul, maestrul este cu ideea, cu concepţia, în sfârşit...

— Ei, las' că ştim noi, că dacă scrie şi numele tău pe copertă tot aia e! Vreun ban au zis să-ţi dea, sau au uitat?

— Păi tocmai asta e, că zice că a ieşit acuma nu ştiu ce prevedere să se plătească numai după ce se epuizează cartea. Sau după un an, dacă nu s-a epuizat, îţi plăteşte cu atât la sută din cât s-a vândut până la data respectivă.

— Adică cum cu cât s-a vândut? se încruntă bătrânul.

— Uite cum vine, că mi-au explicat ei: o carte se publică, să zicem, în zece mii de exemplare...

— Buun! Vasăzică ţi-o scoate în zece mii de exemplare. Asta e un lucru bun, înseamnă că...

— Nu, stai puţin, lasă-mă să termin. Şi nu *mi-o* scoate *mie,* ci...

— Bine, bine, zi cum e situaţia.

— Ei, vasăzică o carte oarecare se tipăreşte în zece mii de exemplare. Să zicem că e un roman de Cutărescu. Ca să tipărească romanul ăsta, statul a investit aici nişte bani, nu? Hârtia, tipografia, mă rog...

— Absolut! Dar îi recuperează el pe urmă, nu?

— Stai să vezi. Să zicem că toate cele zece mii de exemplare se epuizează într-o săptămână. Atuncea-l cheamă pe autor şi-i dau banii.

— Bravo! Aşa-mi place!

— Dar punem problema şi altfel, anume că romanul respectiv nu se vinde. Sau se vinde greu, poate să ţină şi trei ani până să se epuizeze. Iar statul, care a investit aici nişte bani, vede că banii nu-i mai vin înapoi. E normal să-l plătească pe autor? Nu, nu-i normal. Şi nu-l ţine nici trei ani sau două sute de ani până se epuizează. Şi atunci, dacă într-un an de zile cartea nu s-a vândut complet, înseamnă că slabă nădejde să se mai vândă şi prin urmare îl cheamă pe autor şi-i zice aşa: „Tovarăşu Cutărescu, romanul dumitale s-a tipărit în zece mii de exemplare. Din astea zece mii s-au vândut până acum două mii, adică douăzeci la sută. Prin urmare poftim dumneata suma de atât, care reprezintă exact douăzeci la sută din ce ţi s-ar fi cuvenit dacă romanul dumitale s-ar fi vândut şi du-te dracului, altădată să nu mai calci pe-aici că-ţi rupem picioarele!" Sau, în orice caz, cam aşa ceva. Nu-i mai cinstit?

Bătrânul rămase clătinând din cap, apoi îşi puse ochelarii.

— O fi cinstit, dacă zici tu... Principalul e că slabă nădejde să mai vezi vreun ban de la ei...

Ioachim intră în camera lui şi primul lucru pe care-l făcu fu să pitească în şifonier cele treizeci de exemplare din broşura subţirică pe care-şi mai citi odată numele, apoi ascunse în bibliotecă teancul de bancnote.

— Ioachime!

— Poftim! răspunse tânărul şi porni spre sufragerie.

— Cartea asta, *Istoria literaturii române* de George Călinescu, cam cu cât se poate vinde? Ediţia princeps.

— Ştiu eu? Depinde. Două-trei mii, după cum e păstrată, Adică să n-aibă foi rupte, să nu fie murdară...

— Aşa mult? Înseamnă atunci că e o carte importantă?

— Oho?

— Şi de ce e aşa scumpă? Nu s-a mai retipărit? Parcă o ai şi tu.

— O am, dar prima ediţie a fost îngrijită de Călinescu personal, paginaţie, tot... Pe urmă mai e şi chestia că o carte, cu cât e mai veche, cu-atât e mai scumpă. Da' de ce-ntrebi?

— Uite, dă unul anunţ că o vinde. Şi uite la el, zice că numa-n seara asta şade la telefon, până la ora zece. Înseamnă că-i sigur c-o vinde-n cinci ceasuri.

— Ia să vedem. Îmi dai voie puţin?

— Poftim, ia-l tu, că mie nu-mi mai trebuie, am terminat. Nu stai la televizor?

— Nu mersi, mă uit puţin pe ziar şi pe urmă fac un duş.

— Nu stai la „Teleenciclopedie"?

— Cât oi prinde din ea, bine. Cât nu...

Intră în camera lui şi se aşează pe scaun cu ziarul în mână. Peste câteva minute, sări uşurel pe fereastră şi traversă curtea, cu grijă să nu-şi murdărească pantofii. Ajunse la uşa lui Stan Vasile, fost coleg de clasă şi de ţurcă.

— Noroc, Stane!

— Hai să trăieşti. Poftim înăuntru... ce vânt te-aduce?

— Aş vrea să dau un telefon de la voi. Se poate?

— Cum să nu? Cu cea mai mare plăcere. Al vostru nu merge?

— Ba merge, dar n-aş vrea să mă audă bătrânul, că mă jupoaie!

*

* *

Mulţumind telefonistei, care-i promisese să-l scoale a doua zi exact la orele cinci de dimineaţă, Victor Bălăşoiu se trânti îmbrăcat pe canapea şi apucă grijuliu un sandviş de pe farfurioara de alături. Mestecând încet, cu faţa în sus, privi tavanul de stejar sculptat cu migală şi se gândi, poate pentru a suta oară, cât trebuie să fi costat.

„Cam când o fi fost construită casa asta? Cele mai multe case luxoase din Bucureşti s-au făcut cam prin ’38, anul de vârf al economiei capitaliste, hm! Ce afaceri o fi-nvârtit tipul care a băgat banii aici? Vreun băcan, ceva...”

Lumina slabă a veiozei face ca încăperea să fie caldă şi primitoare. Bălăşoiu termină de mâncat sandvişul, se ridică şi merse în bucătărie, bău apă şi se întoarse la loc, tolănindu-se pe canapea.Radioul cânta în surdină şi atmosfera era plăcută. Caloriferul avea un susur uşor şi, faţă de moina de afară, tihna odihnitoare din casă îndemna la somn.

Bălăşoiu stinse veioza şi radioul şi rămase cu faţa în sus.

„Trei mii de lei... eh, carte scumpă! Poate cea mai scumpă carte românească – mă rog, în afară de ce-a ieşit de sub teascurile lui Coresi sau altele. Dar pe acelea nu le citeşti cu plăcerea lecturii, sunt piese de muzeu, în timp ce *Istoria...* cam cea mai scumpă carte românească de prin bibliotecile particulare... Mâine seară la şapte o să vedem ce şi cum. Atât şi nimic mai mult, felul doi orez cu lapte, vorba neveste-mii...

Bălăşoiu se simte gata să adoarmă şi surâde. Parcă aude vocea nevestei: „Victore, tu îmbrăcat ai să mori! Îţi place pijamaua cum îi place câinelui ciomagul!” La urma urmei, fiecare doarme cum pofteşte, nu? Există vreo lege care să prevadă că cetăţenii trebuie să doarmă în pijama?

Atâta ar mai lipsi...!

Bălăşoiu se scarpină mulţumit pe piept.

„Ah, Doamne, bine mai e fără nevastă! Nu tu cicăleală, nu tu

scandal, nu tu mofturi... Mă mai simt şi eu burlac! Deşteaptă şefa asta a ei, dom'le, să-i dea concediu exact acuma, să pot eu să-mi văd de treburi. Parcă m-a-ntrebat pe mine, aşa a judecat! La anul îi fac un cadou şefei ăsteia. S-o programeze tot aşa de corespunzător! Că e moartă să-şi vadă părinţii, la Sibiu, şi numai acolo se duce în concediu, fără mine... Mai bine aşa".

Telefonul zbârnâi brusc şi Bălăşoiu ridică receptorul.

— Alo! Casa Lazarciuc?

— Da.

— Cu Germaine, vă rog.

— Cine sunteţi?

— Un prieten.

— Aşteptaţi un moment, o anunţ.

Bălăşoiu puse receptorul lângă telefon şi lăsă să treacă vreo jumătate de minut, apoi îl luă din nou.

— Alo! Domnule prieten!

— Poftiţi!

— Germaine este ocupată, tocmai a sosit prietenul ei şi nu vă poate răspunde. Vă roagă însă, dacă nu vă supăraţi, s-o aşteptaţi mâine dimineaţă în faţa spitalului Colţea, da?

— În faţa... ia staţi aşa! Aţi zis prietenul ei? Care prieten?

— În sfârşit, un tânăr care a cerut-o în căsătorie şi....

— Cum, dom'le? Că prietenul ei ştiu că sunt eu, şi mie nu mi-a spus nimic de asta! De când? Dumneavoastră cine sunteţi?

— O rudă de-a ei?

— Dom'le, uitaţi ce v-aş ruga...

— Inutil, domnule prieten, mă rugaţi degeaba, nu mai pot s-o deranjez, s-au închis în cameră să înveţe pentru examene.

— Ah! Pentru examene? Aţi zis mâine dimineaţă la Colţea? La ce oră?

— La şapte.

— Bine, la şapte. Am să fiu acolo! Vă salut! Şi să ştiţi că cu chestia

asta...

— Noapte bună, domnul meu! Şi vise plăcute! Închizând receptorul, Bălăşoiu izbucni în râs.

„Ţopârlanul! Dacă spunea cum îl cheamă, nu-i trăgeam festa asta. Altădată să fie atent unde bagă degetul!"

Se mai foi puţin, căscă şi se întinse de-i trosniră oasele.

— Noapte bună, Victoraş! Unde-i nevastă-ta, să te vadă!...

PARTEA A DOUA

Nici acum nu ştiu de ce m-am făcut miliţian. Poate gustul de aventură să fi fost la mijloc? S-ar putea şi asta, cu toate că, în general, sunt un om calm şi destul de echilibrat. Cel mai mult cred că m-a stimulat în direcţia asta Mitică Dăscălescu, fostul meu coleg de cameră din studenţie. El era la drept, în ultimul an, iar eu boboc la istorie, aşa că nu mai încape nicio îndoială asupra ascendentului pe care l-a avut asupra mea. Ca să nu mai vorbim de faptul că Mitică era deja însurat, cu o studentă de la medicină, dar nu puteau locui împreună fiindcă la blocul de familişti de la Grozăveşti era bătaie pe locuri, aşa că fiecare stătea frumuşel la căminul lui. Aş zice că aşa era cel mai bine, fiindcă se vedeau atât de puţin – mai ales că facultatea era pe isprăvite pentru fiecare din ei – încât nu aveau timp să se certe şi cred că asta a fost perioada cea mai fericită a căsniciei lor. Pentru că azi madam Dăscălescu, deşi are post la un spital din Bucureşti, ar vrea să fie mai bine în cine ştie ce sat din vârful muntelui, unde nu s-a văzut niciodată un tren, dar să aibă şi ea parte de o viaţă mai tihnită. Fiindcă, vorba ei, numai nevastă de miliţian să nu fii.

Prin urmare, ştiam de la Mitică, de mai mult timp, că vrea să între în miliţie după ce termină facultatea. Rodea cursul de criminalistică şi cred că-l ştia pe dinafară, ba de câteva ori m-am uitat şi eu prin el, dar nu mi-a plăcut cine ştie ce, fiindcă prea era plin de crime şi de morţi. Cum a terminat facultatea, Mitică a mers la o şcoală specială şi prin iarnă era tovarăşul locotenent Dăscălescu. Din câte mi-a povestit mai târziu, prima lui realizare în calitate de miliţian a fost aceea că a reuşit, să nu-l dea afară din prima zi, când a umflat dintr-un restaurant un colonel de securitate pe care-l luase drept altul. Partea cea mai frumoasă a fost că nici colonelul n-a vrut să-i spună cine e, fiindcă se pare că era acolo în misiune şi tocmai voia să pună el mâna pe un individ, dar Mitică i-a pus mâna pe umăr şi degeaba a încercat colonelul, printre dinţi, să-l facă să priceapă realitatea, fiindcă proaspătul locotenent era în uniformă şi mai mulţi cetăţeni, văzând că un individ se opune organelor de miliţie, au sărit să dea o mână de ajutor, aşa că l-au luat pe sus şi l-au cărat până la maşina care aştepta afară. După ce au pornit, Mitică şi-a adus aminte că nu le mulţumise cetăţenilor care dovediseră atâta spirit civic, dar n-a fost chip să mai întoarcă, fiindcă între timp colonelul, spumegând de furie, scosese legitimaţia şi-l luase de gât, iar alt securist care fusese la faţa locului şi se urcase şi el binişor în maşină, îl ţinea pe amicul meu să nu sară jos din mers.

Cu timpul, însă, Mitică s-a mai dedat cu problemele noii sale activităţi şi când m-am întâlnit eu cu el, anul trecut, părea că-i merge bine şi că e mulţumit. Eu mai aveam puţin până să-mi isprăvesc studiile şi, din întâmplare, n-aveam sfanţ în buzunar, aşa că am fost mai mult decât încântat să accept invitaţia lui la masă. Am mers la un restaurant şi acolo, din vorbă în vorbă, am ajuns la repartiţie. Eram foarte amărât, fiindcă tocmai primisem veşti de acasă, de la Suceava, că nici vorbă să se afle liber vreun post de profesor de istorie, aşa că eram sigur că voi nimeri în alt judeţ. I-am împărtăşit şi lui Mitică temerile mele, dar el a părut încântat.

— Cu atât mai bine! înseamnă că ai să te gândeşti mai apăsat la ce vreau eu să-ţi spun, nu?

Şi a ajuns destul de repede la subiect:

— Ia zi tu, bătrâne, dar sincer, cum te ştiu: n-ai vrea să te faci miliţian? Nu ştiu dacă or fi locuri la Suceava, dar în Bucureşti s-ar putea să rămâi şi dacă ţii tu cu tot dinadinsul, ai şanse mult mai multe să ajungi şi la Suceava. Gândeşte tu că nu-i de colea să fii lângă părinţi, mai ales cum e şi situaţia cu maică-ta, aşa bolnăvicioasă cum e...

— Dar bine, bre Mitică, eu habar n-am ce trebuie să facă un miliţian. Acolo trebuie să ştii cum să pui mâna pe criminali, ori eu am învăţat istoria, criminalistica ştii şi tu că nu mi-a plăcut...

— Aiurea, tu crezi că în miliţie nu stai decât de crime? Vine de exemplu unul să facă plângere că i-a furat rufele de pe sârmă, iar tu trebuie să i le găseşti, că de-aia eşti pus acolo. Sau altul vine cu reclamaţie că l-a bătut cutare, iar tu mergi frumos şi stai de vorbă cu cine a mai fost de faţă, închei un proces-verbal şi aşa mai departe. În principiu, asta e treabă de sectorist, dar sunt şi cazuri cu vătămări corporale, sau alte chestii de-astea, nu? Se mai întâmplă o spargere, un viol, o bătaie la cârciumă, un jaf, ceva, mă rog, trebuie să fie cineva care să se ocupe şi de asta, pricepi? Ei? Ce zici? Şi pe urmă noi avem o grămadă de sectoare de activitate, nu numai crimele, cum le zici tu. Circulaţia, miliţia economică, evidenţa populaţiei... Sunt destule lucruri de făcut. Uite, tu te mai gândeşti şi ori te caut eu, ori mă suni tu la telefonul ăsta.

Mi-a dat un bileţel cu numărul lui de telefon.

L-am căutat eu mai târziu şi i-am spus că sunt de acord.

— Bravo, ştiam eu că eşti băiat deştept! Era să te faci tu belfer, să te frece directorul şi inspectorul şi primarul şi toţi?

A fost însă ceva mai puţin simplu decât credeam eu. O groază de formalităţi, o mulţime de şefi care au vrut să discute cu mine, apoi câteva luni de foc, în care au scos untul din mine, la o şcoală specială,

unde am dat de destui foşti colegi, pe care-i ştiam fie de la facultate, fie de la cămin, fie de la cantină, fie de la dans. Adică de la seratele studenţeşti.

Şi aşa, la începutul iernii eram tovarăşul locotenent Serafim, criminalist începător pe asfaltul Bucureştiului şi cu dorul de acasă. Timp de o săptămână n-am făcut mare lucru, am mers şi eu cu alţii, mai vechi, pe la diferite acţiuni, din care n-am înţeles cine ştie ce. Eu crezusem că mi se va da un caz la care să lucrez eu, de la bun început, aşa că acum îmi venea foarte greu să nu fac nimic decât la ordinul altora: „Du-te în cutare loc şi verifică dacă Cutărescu a fost acolo la ora cutare", sau „Fă rost repede de cutare date despre Cutăroiu şi aşa mai departe. M-am achitat foarte bine de sarcinile astea, dar, cu toate că cei care mi le dăduseră păreau mulţumiţi, pe mine mă alarma faptul, că nu înţelegeam de ce trebuie să verific alibiul lui Cutărescu, cetăţean care se arăta paşnic şi corect, şi nici de ce era nevoie de datele despre Cutăroiu, om pentru care puteam să bag mâna-n foc că e la fel de respectabil. Şi cel mai mult mă scotea din sărite că şi Cutărescu şi Cutăroiu erau arestaţi fără multă vorbă şi, se spărgeau adică mărturiseau că de fapt aşa era, ei făcuseră cutare şi cutare faptă, şi că le pare rău şi alte lucruri asemănătoare. Iar asta demonstra că eu mă lăsasem dus de nas, adică o chestie foarte puţin plăcută. Pe scurt, la câteva zile după începerea acestei activităţi atât de pline de răspundere, m-am prezentat la maiorul Gheorghiu cu un discurs adus frumuşel din condei, după părerea mea, cu hotărârea să nu ies din biroul lui decât în calitate de civil. Urma să-i spun că nu mă simţeam îndeajuns de pregătit pentru munca asta, că, după cât puteam eu să apreciez, cunoştinţele mele în materie de criminalistică erau absolut precare, fiindcă nu înţelegeam nimic din ce se întâmpla în jurul meu şi logica faptelor îmi scăpa şi, în sfârşit, o serie de argumente care consideram că îl vor convinge să îmi accepte demisia.

— Ia loc, tovarăşe locotenent, m-a poftit maiorul. Să-ţi fac o cafea,

nu poţi să mă refuzi.

Am dat să-mi încep discursul, dar nu m-a lăsat să deschid gura, ci ă turuit tot timpul cât a pregătit cafeaua.

— Ia să-mi spui acuma cum te simţi la noi, care sunt, ca să zic aşa, primele impresii, absolut generale, fireşte, fiindcă activitatea dumitale încă e cu semnul începătorilor, ca la permisele de circulaţie. Ia zi, te împaci bine cu oamenii noştri?

— Despre asta, ce să zic, mulţumesc bine, numai că...

— De locuinţă eşti mulţumit?

— Da, foarte mulţumit, deşi, dacă-mi permiteţi...

— Noi am fi vrut să-ţi dăm mai aproape, dar uite că aşa a fost situaţia acuma, nu prea au fost posibilităţi...

— Nu-i vorba de asta...

— Ştiu, ce vrei să spui, am înţeles, e vorba de uniformă...

— Tovarăşe maior, eu nu...

— Lasă că aranjez eu la croitorie să-ţi facă alta, dacă asta nu-ţi place, mă ocup eu, ai toată încrederea!

— Vă mulţumesc, dar...

— Ştiu că eşti burlac, dar, cum să zic eu... ai pe cineva în vedere, ca să te însori?

— Ştiţi, tovarăşe maior, eu venisem...

— Spune, spune, nu te jena, că doar suntem între bărbaţi, ce naiba! Trebuie să fie vreo fată la mijloc, pe undeva, ei? Când te însori, îţi dăm imediat apartament, ai cuvântul meu!

A trebuit să fiu nepoliticos şi pe deasupra să mai încalc şi regulamentul, dar n-aveam încotro şi l-am întrerupt. Îmi uitasem tot discursul şi cred că a trebuit să facă mari eforturi ca să priceapă ce voiam eu să-i spun, mai exact a trebuit să se chinuie mult până să-şi dea seama că ce spuneam eu erau argumente.

— Fugi de-aicea! s-a mirat el. Păi ce, dumneata crezi că asta e munca de miliţie? Îţi închipui că vreunul din aşii noştri era mai breaz când a început? Ohoho! Să fii dumneata sănătos câte boacăne am

făcut eu pe vremea când tot aşa, parcă mă văd... Adică ce spun eu, nu mai departe decât Mitică Dăscălescu, că doar sunteţi prieteni vechi, din câte ştiu... Când a venit aici o dădea din lac în puţ, că am vrut să ne descotorosim de el! Când îl chemam la mine mai întâi mă asiguram că e fereastra închisă, că ştiam că au să-mi vină aşa nişte furii... mamă-mamă!

Şi maiorul începu să râdă cu poftă.

— Asta-i bună! Ştii că-mi place? Păi bine, omule, ani de zile îţi trebuie ca să înveţi ca lumea treburile astea ale noastre, şi dumneata te plângi că nu le-ai înţeles într-o săptămână? Cel mai vechi om al nostru nu se poate lăuda că ştie tot! Crezi că nu ne lovim şi noi, ăştia mai bătrânii, la tot pasul, de lucruri care ne fac să ne scărpinăm în cap ca nişte începători? În munca asta eşti mereu începător! Şi mă miră cu atât mai mult ce-mi spui cu cât am auzit că până acuma te-ai achitat foarte bine de tot ce ţi-a fost încredinţat. Păi dumneata ai talent, ascultă-mă pe mine ce-ţi spun, păi crezi că de florile mărului pierdem noi vremea?

Şi dă-i, şi dă-i...

Când am ieşit din biroul lui, aş fi râs dacă aş fi auzit că nu sunt cel mai deştept tânăr care a început vreodată o carieră de miliţian şi că nu voi deveni într-o zi asul aşilor.

Avocat trebuia să se facă maiorul Gheorghiu!

*

* *

Duminică seara, pe la ora unsprezece şi jumătate, a sunat telefonul. Era pentru prima oară când se întâmpla aşa ceva noaptea şi mi-a şi fulgerat prin cap că acuma eram ofiţer de miliţie şi că, prin urmare, asta era ceva cât se poate de normal şi, mai mult decât atât, că devenisem o persoană importantă, din moment ce era nevoie de mine. Şi încă la aşa o oră.

— Alo! Să trăiţi, tovarăşe locotenent! La telefon sergentul major Năstase, permiteţi să raportez...

— Da, poftim, ascult...

Cum să nu fii încântat că eşti luat cu „să trăiţi, tovarăşe locotenent" de miliţienii care pe stradă, acum câteva luni, dacă se uitau mai lung la mine mă făceau să sper că mă confundă cu altul? Şi când privirea aspră a agentului de circulaţie sau a miliţianului care îşi face rondul noaptea pe stradă se luminează şi eşti salutat de departe? Încă mă mai dădeam la o parte, pe coridoare, ca să le fac loc să treacă, iar asta îi făcea să se lipească speriaţi de perete, roşii ca focul şi bâlbâind scuze, ceea ce. Mă făcea să-mi amintesc că eram tovarăşul locotenent Serafim şi că, prin urmare...

— Tovarăşe locotenent, a ordonat tovarăşul maior Gheorghiu să vă prezentaţi imediat în strada Glicerinei numărul paişpe.

— Strada Glicerinei? Asta pe unde vine?

— În Cotroceni. Ştie băiatul care vine să vă ia, dumneavoastră îmbrăcaţi-vă că în cinci minute soseşte şi el, a plecat deja.

— Bine, mulţumesc. Ştii cumva despre ce e vorba?

— Ştiu, să trăiţi, că doar sunt aici, la locul faptei, dar n-avem voie să spunem la telefon. Doar atât că e groasă.

— Aha! Bine, foarte bine!

Am început să mă îmbrac cu rapiditate, gândindu-mă că făcusem o gafă teribilă şi că un sergent major ştia mai bine decât mine ce e aceea un secret. Şi în zilele care au urmat aveam să înţeleg şi mai bine că pornisem pe cel mai greu drum dintre toate, dar, mai ales după discuţia cu maiorul, îmi era nu ştiu cum să mă mai gândesc la soluţia abandonului.

Am coborât în faţa blocului şi am văzut maşina – adică am bănuit că aceea trebuie să fie, fiindcă motorul mergea şi era clar că era aşteptat cineva care trebuie să urce şi că acel cineva eram eu.

— Să trăiţi, m-a salutat şoferul, poftiţi, urcaţi. Sunt plutonierul Marinescu.

Am dat curs invitaţiei şi, pe drum, mi-am arătat mirarea că mă luase la sigur.

— Nu te-ai gândit că aş putea fi altul?

— Se poate? Doar vă cunosc, lucraţi la noi de o săptămână. Nu v-am mai dus tot eu şi miercuri, în Dămăroaia, când aţi mers cu tovarăşul căpitan Cercel? La spargerea aia, ştiţi dumneavoastră...

— Aha!

Straşnică memorie vizuală! Într-adevăr, fusesem miercuri în Dămăroaia, la o spargere, unde fusesem, dus cu maşina, dar figura plutonierului Marinescu nu mi-o aminteam. În orice caz, peste câteva zile, obişnuindu-mă cu procedura asta, m-am urcat cu multă siguranţă într-o maşină de unde am fost dat jos imediat şi foarte energic de proprietarul ei, aşa că de atunci sunt mai atent, întrucât s-ar părea că nu toate maşinile sunt ale Miliţiei, asta am constatat-o personal,

Strada Glicerinei numărul paisprezece. O casă frumoasă, un fel de vilişoară clădită cu mult gust, fără ostentaţie, mai ales dacă mă gândesc că pe dinăuntru arăta ca un adevărat palat.

— E groasă, bătrâne, m-a întâmpinat vocea lui Mitică Dăscălescu. Nici mai mult nici mai puţin decât zece victime. Aşa ceva n-am auzit în viaţa mea! Nici în tratatele de criminalistică!

— Zece morţi?! am întrebat eu, simţind că mi se încreţeşte pielea pe spinare.

— Nu, numai un mort, atâta, restul la spital. Mai e o fată făcută zob şi unul care a suferit un fel de comoţie cerebrală sau cam aşa ceva, încolo ceilalţi sunt în afară de orice pericol.

— Dar cum a fost asta, omule? Unde? A căzut vreun tavan peste ei?

— Citeşte ici şi-ai să pricepi.

Îmi dădu o coală de hârtie pe care m-am văzut nevoit s-o citesc, fiindcă şoferul mă anunţase pe drum că şeful grupei e căpitanul Cercel iar Mitică un fel de adjunct, aşa că eram la ordinele lui.

„Declaraţie. Subsemnatul Blidăruş Nicolae, păscut la data de 09.09.1938 în comuna Râşchitori, fiul lui Filoftei Tănase, şi Blidăruş Gheorghiţa, de profesiune mecanic de întreţinere la I.C.P.D.S.R. Bucureşti, cu domiciliul în strada Vlădica Antonie nr. 5, bloc A-G 36 M, scara B etaj III, apartament 34, starea civilă căsătorit cu patru copii, precum şi două pensii alimentare, declar pe propria mea răspundere următoarele:

În seara zilei de duminică 24 noiembrie curent, având intenţia să comit o spargere la locuinţa din *strada Glicerinei nr. 14 Bucureşti, deoarece ştiam că locatarii casei care locuiau la adresa menţionată mai sus erau plecaţi, iar eu ajunsesem la această concluzie de joi, când i-am văzut în mod întâmplător, fiindcă treceam pe stradă ca un cetăţean corect şi nu aveam încă intenţia faptei ce am comis, şi văzându-i că se urcă în maşină cu valizele dumnealor, maşina fiind de culoare neagră, marca Dacia 1300, dar numărul nu-l mai ţiu minte, fiindcă abia pe urmă mi-a venit ideea acestei încercări nereuşite, recunoscând că regret din suflet ce am făcut.*

În consecinţă, întrucât nişte vecini le-a urat drum bun şi a întrebat că cât şade acolo, fără să spună însă unde anume, care au primit răspunsul că două săptămâni, iar subsemnatul am reţinut că familia era formată din trei membri, după cum urmează: un cetăţean mai în etate, împreună cu o persoană care am dedus eu că este soţia cetăţeanului şi cu o tânără cu palton bej, care spunea mamă femeiei mai sus amintite.

În acest sens, în seara de duminică, după ce mai fusesem la locuinţa din strada Glicerinei nr. 14 şi sâmbătă seara, în scop de recunoaştere şi fără scule, ca să nu pot fi acuzat de tentativă de spargere dacă mă prinde organele de miliţie că dau târcoale în zonă şi am ajuns la concluzia că numita casă din strada Glicerinei nr. 14 este fără locatari în ea, considerând că are două intrări, ceea ce m-a determinat să recurg în seara de duminică la orele nooosprezece şi 15 minute la pătrunderea prin efracţie, alegând în acest scop uşa din spate, fiind un loc care nu se vede din stradă, precum şi garduri înalte către curţile vecine.

Constatând că de fapt nu m-a văzut nimeni, deoarece din cauza ploaiei strada era pustie iar cetăţenii stăteau prin casele lor, fiind şi ora înaintată,

astfel încât am reuşit să pătrund în interiorul bucătăriei însă nu am aprins lumina din motive de protecţie iar lanterna am aprins-o numai în sufragerie, unde am văzut că se lăsaseră perdelele şi am constatat că nu se vedea. În continuare, dorind să ajung în dormitor în scopul de a umbla în şifonier, când deodată am văzut pe pat o persoană care am zis că doarme, ceea ce am renunţat la intenţia mea, precum şi în bucătărie altă persoană care nu o văzusem iniţial, astfel că am ieşit foarte repede din locuinţă şi am ajuns în stradă, unde m-am întâlnit chiar în dreptul porţii cu doi tovarăşi lucrători de miliţie iar dânşii m-au oprit, întrebându-mă că de ce fug.

Menţionez că persoana din bucătărie stătea căzută lângă aragaz dar nu i-am observat sexul, la fel şi în dormitor.

Subsemnatul declar că am mai executat două condamnări pentru spargeri dar am lucrat curat şi nu am omorât pe nimeni, fiind plecaţi de acasă. Declar de asemenea că subsemnatul îmi mai zice şi Calu, de către prieteni, regretând sincer cele mai sus arătate.

Aceasta este declaraţia pe *care o dau şi o semnez."*

— Nu prea înţeleg, i-am spus lui Mitică.

Tocmai când se pregătea să-mi răspundă, a intrat maiorul Gheorghiu. Când a dat cu ochii de mine, a părut mulţumit.

— Îmi place că eşti punctual, asta e o condiţie esenţială. Cred că nu mai e nevoie să-ţi spun şi eu, dar să repet despre ce e vorba. Avem un caz de care răspunde căpitanul Cercel, iar dumneata eşti umbra lui Mitică, el are să-ţi explice totul, ca unul cu experienţă. La început aşa e, până te mai înveţi, pe urmă ai să mergi pe propriile dumitale picioare.

Atunci am observat din nou un lucru căruia la început nici nu prea îi dădusem atenţie, fiindcă Mitică mă luase prea repede cu declaraţia aceea. Anume că toată casa foia de oameni de-ai noştri – pe unii îi ştiam deja, cel puţin din vedere – care luau de zor amprente, făceau fotografii şi tot felul de asemenea lucruri.

— Ia vino-ncoace, să te pun în temă cu chestia asta, făcu Mitică trăgându-mă de mână. Ne aşezarăm amândoi pe o canapea şi aflai

despre ce era vorba.

Zece persoane fuseseră atrase într-o cursă în casa în care ne aflam acum. Din evidenţele noastre, acolo locuia familia unui profesor universitar Pantelimonescu.

— În momentul de faţă, acest Pantelimonescu e plecat din Bucureşti, s-a instalat pentru vreo două săptămâni la Slănic-Moldova, cu nevasta şi cu fiică-sa, aşa că, până la verificare, îl considerăm scos din cauză.

— Atunci cine...

— Taci şi ascultă! Aia vrem şi noi să aflăm, cine! Dar stai să te lămuresc: omul nostru dă un anunţ la mica publicitate că vinde *Istoria literaturii române* de Călinescu, stare excepţională şi aşa mai departe. Indică telefonul de aici şi orele 17-22, în seara de sâmbătă, adică aseară. Bineînţeles că amatori se găsesc destui, numai că individul vorbeşte cu fiecare că lui i-o vinde. În total zece inşi.

— Dar atunci cum...

— Taci şi nu mă mai întrerupe! I-a luat cam aşa: dumneata vii mâine la ora zece, dumneata la unşpe, dumneata la douăşpe, şi aşa mai departe. Banii număraţi, trei mii de lei, nici cinci bani mai puţin, dacă-ţi convine bine, dacă nu, salut!

— Aha!

— Ei, şi omul nostru azi toată ziua i-a aşteptat până au venit oamenii, pe rând, unul la zece, altul la unşpe... Ultimul la şapte seara. Le-a tras câte una-n cap la fiecare, le-a luat banii, le-a administrat câte o porţie de cloroform la toţi într-o egalitate, ca să n-aibă surprize cu ei şi de fiecare dată se punea să-l aştepte pe următorul. Asta a fost. Acuma, să vedem ce ştim noi. Individul se recomanda la telefon cu numele de Şincan, spunea că e doctor. Mai mult ca sigur că nici Şincan nu-l cheamă, nici doctor nu e şi nici medic.

— Sigur că da, doar nu era el prost să...

— Bravo, văd că ştii. Fii atent. Din ăştia zece inşi, pe unul l-a

pocnit aşa tare că l-a omorât, deşi e sigur că nu asta voia, dar a fost ghinionul lui. Pe o fată la fel, a lovit-o rău de tot, se...

— Aaaa! Carevasăzică şi femei?

— Da, două. Pe asta de care-ţi spun eu a bubuit-o de i-a spart capul, iar pe un tip l-a trăsnit la fel de rău, că i-a rămas lui capul întreg, dar se pare că i-a zdruncinat creierii, că nu arată prea bine. În rest toţi sunt bine mersi, sunt la spital şi am apucat deja să stau de vorbă cu câţiva din ei, în rest s-a ocupat tovarăşul căpitan.

— Acuma unde e?

— Cine, tovarăşul căpitan? E pe-aici, cred că şade şi rumegă la treaba asta. Fii acuma atent, ăştia cu care am vorbit noi ne-au făcut un portret al individului, adică al unuia dintre ei, fiindcă mi se pare că sunt doi, dar în sfârşit, ei nu l-au văzut bine decât pe unul, un moş nenorocit, gata să moară, tuşeşte şi strănută tot timpul şi gâfâie de zici că i-a sunat ceasul. Descrierile coincid aproape perfect. Pe urmă ar mai fi un tip, complicele moşului...

— Stai puţin, că am o problemă. Ai zis că victimele au venit pe rând, nu?

— Sigur că da, pe rând.

— Înseamnă că nu se cunosc între ei?

— Nu, nu se cunosc – adică aici nu s-au cunoscut, că n-au avut cum. Dacă s-or fi cunoscând dinainte, mă rog... dar aici nu s-au văzut.

— Deci n-ai stat de vorbă cu toţi odată.

— Pfui! Mă crezi tâmpit? Cu fiecare în parte şi toţi mi-au declarat cam acelaşi lucru, cu unele mici amănunte care nu coincid, dar astea n-au importanţă. Adică fiecare cu părerea lui şi fiecare a observat, sau a zis el că a observat ceva anume, care i-a reţinut atenţia.

— Şi cam care ar fi observaţiile astea ale lor?

— Stai puţin, să nu ne încurcăm. Mai întâi şi mai întâi toată lumea îl descrie pe moşul nostru în mod aproape identic. Pe urmă, unul din ei zice că trebuie să fie ardelean, fiindcă zice *„mă rog frumos”* – şi i-am

întrebat şi pe ceilalţi dacă au remarcat aşa ceva şi am primit răspunsuri afirmative. Altul zice că omul, după părerea lui, trebuie să fie vreun vorbitor asiduu de limbă franceză, fiindcă a zis *„cincisprezece ore precise”*, asta însemnând că moşul nu se transferase complet pe terenul limbii române, ca să zic aşa. Şi ţine cont că victimele sunt profesori de română, că la cartea asta nespecialiştii nu prea se bagă, e o ediţie bibliofilă, pricepi?

— Gata! se auzi glasul maiorului Gheorghiu, mergem, aici s-a terminat! Rămâi aici, Năstase, vezi dacă se mai iveşte ceva. Restul, îmbarcarea, mergem să discutăm pe îndelete.

În câteva minute ne aflam în biroul maiorului, care şi pusese de cafea. Mesteca în ibric plesnind din buze, cu o figură concentrată, pe care nu i-o cunoscusem până atunci. Bătând darabana cu degetele pe tăblia lustruită a mesei, căpitanul Cercel îşi îngustase ochii şi privea fereastra întunecată, trăgând încet din ţigară. Ştiam că este bolnav de ulcer şi că are la activ o operaţie, dar atunci când era obosit sau când trebuia să-şi solicite la maximum nervii, fuma ţigară de la ţigară. Mitică, în dreapta mea, nervos, îşi freca mereu obrajii cu mâinile, arătându-şi şi ochii obosiţi – era în picioare de douăzeci şi ceva de ore.

— Ia să auzim, începu maiorul, turnând cafeaua în ceşti. Primele impresii, adică, de exemplu, cum vă explicaţi existenţa servietei. Aud?

Cred că mi-a citit nedumerirea pe figură, fiindcă adăugă repede:

— Probabil că Mitică n-a avut timp să-i spună lui Serafim chestia cu servieta. Am găsit-o pe masa din sufragerie, avea în ea douăzeci şi şapte de mii de lei, prada infractorilor. Asta ar însemna câte trei mii de lei de căciulă, minus suma de la una din victime. Fiindcă veni vorba, cum vă explicaţi voi absenţa acestor trei mii de lei! Exact atâta cât a adus unul din cei zece. Ei? Ia să v-aud.

Rămaserăm toţi fără să spunem un cuvânt şi se vedea clar că fiecare dintre ceilalţi rumegă adânc.

— Aud? făcu maiorul.

Mi-am luat inima-n dinţi şi am spus prima explicaţie care îmi venise în minte:

— Dacă-mi permiteţi, tovarăşe maior, aş crede că unul din cei zece a vrut să-i tragă clapa celui cu cartea. Adică a venit la faţa locului fără un ban şi intenţia lui, era să pună mâna pe carte fără să mai...

Aici m-am oprit, văzând parcă un aer de îngăduinţă pe feţele celorlalţi.

— Nu e rău, făcu maiorul încurajator, însă, oricum, trebuie să ţinem seama că avem de-a face aici numai cu oameni, vorba aia, tot unul şi unul, intelectuali, carevasăzică privind lucrurile, nu-i aşa, din punct de vedere... În sfârşit, ar fi o explicaţie pe care o reţinem. Altceva?

Căpitanul Cercel interveni:

— Eu cred că cele spuse de tânărul nostru prieten nu trebuie privite cu prea mare uşurinţă. Doar avem, slavă Domnului, destulă practică în breasla asta ca să nu ne mai încurcăm în asemenea mofturi, că adică un om mai subţire n-ar fi în stare să...

— Pardon, m-ai înţeles greşit, sări maiorul, am vrut doar să spun că aproape toţi oamenii noştri sunt profesori sau studenţi la filologie, adică o meserie paşnică, nu-i aşa, care nu te împinge la...

— Bunăoară, îl întrerupse căpitanul, Bălăşoiu este un om atât de paşnic încât a fost boxer şi l-au exclus din viaţa sportivă pentru că era un bătăuş. Asta în particular, nu pe ring! Ia să ne uităm noi mai bine la varianta asta, fiindcă am impresia că locotenentul Serafim n-a spus o prostie.

— Absolut, absolut, recunoscu maiorul, doar aşa am zis şi eu, că este o variantă de care trebuie să ţinem seama.

— Dacă-mi permiteţi, tovarăşe maior...

— S-auzim, Mitică, dă-i bătaie!

— Eu, începu Mitică foarte aprig, optez pentru altă variantă, deşi

zic că şi varianta lui Serafim trebuie reţinută. Varianta mea este următoarea: omul nostru, adică doctorul Şincan, cum s-a recomandat el, îl pocneşte bine pe Bălăşoiu Victor, adică ultima dintre victime, îi ia banii, pentru sănătosul motiv că ce-i în mână nu-i minciună, apoi, tocmai în momentul în care se pregătea să-i pună în servietă, aude umblându-se la uşa din spate, de la bucătărie. Noi ştim că era Blidăruş, spărgătorul, însă el nu avea de unde să ştie asta, prin urmare îşi face socoteala că trebuia să se fi întors stăpânii casei. Sare urgent pe fereastra de la baie, pe care să ne amintim că noi am găsit-o întredeschisă, asta explicând de ce nu a mai luat servieta, care era în sufragerie, şi de ce din servietă lipsesc trei mii de lei. Banii ăştia îi avea în buzunar când a fugit. Asta este ipoteza mea.

— Plauzibil, făcu maiorul jucându-se cu creionul pe care îl tot învârtea pe masă ca pe un titirez. Altă ipoteză? privi el spre căpitanul Cercel, care rămăsese tăcut.

— Nimic. Eu mă raliez la părerea lui Serafim. Unul din cei din casă este un pungaş care, auzind la telefon vocea unui bătrân rablagit, a zis să dea o lovitură luând cartea fără să o plătească. Cu alte cuvinte, a încercat să vândă castraveţi la grădinar. Mi-a mai povestit nu ştiu care, tot aşa, un caz...

— Bine, sări Mitică, dar atunci cum se face că nu a reuşit? Asta înseamnă că a venit pregătit şi, abia intrat în casă, i-ar fi tras bătrânului una în cap, nu? Ia să ne gândim la psihologia infractorului, la tensiunea psihologică de care e cuprins în momentele premergătoare infracţiunii! Mai stătea el ca mielul la tăiere? Şi pe urmă...

— Aici n-ai dreptate, îl întrerupse căpitanul, tăios. În primul rând că acest bătrân, în ciuda vârstei foarte înaintate, nu e dintre cei care să fie daţi jos cu un deget. Să ne închipuim că cel care avea intenţia asta, de a lua cartea fără bani, a fost avocatul Pârvuleţ, adică singura victimă care a decedat. Pârvuleţ e dedat în ultimul grad exceselor, în special tutun şi femei. Întâmplător îl cunoşteam personal şi ştiu că

nu se dădea în lături nici de la pahar. Prin urmare, acest moşneag pe care îl găseşte el în casă când vine să facă isprava îl poate pune destul de uşor cu botul pe labe.

— Mai mult decât atât, am îndrăznit eu, văzând ce preţ mare se punea pe ipoteza mea, aş zice chiar că în cazul acesta am avea şi explicaţia morţii lui Pârvuleţ, nu? Probabil că a avut loc o luptă şi bătrânul Şincan l-a lovit mai tare decât pe ceilalţi.

Am rămas cu răsuflarea tăiată, aşteptând să văd rezultatul, dar de data asta n-am avut acelaşi succes, fiindcă însuşi căpitanul m-a contrazis imediat:

— Nici discuţie! N-ai văzut ce spune legistul? Aceeaşi lovitură în ceafă, ca la ceilalţi. Dar putem explica altfel chestia asta.

— Ei? făcu maiorul. Cum?

— Simplu. Din câte au declarat cei ascultaţi de noi, lucrurile s-au petrecut, aproape invariabil, cam aşa: bătrânul îi pofteşte să între în casă, îi invită în sufragerie, le oferă un scaun, apoi se scuză pentru câteva momente, ca să aducă obiectul tranzacţiei, cartea adică. Omul se aşază liniştit şi bătrânul se îndreaptă spre o uşă deschisă *aflată în spatele clientului,* după care acesta din urmă este lovit în ceafă. În mare, cam aşa s-au petrecut lucrurile cu fiecare dintre ei. În cazul lui Pârvuleţ, pe care-l bănuim noi, convenţional, fireşte, vasăzică în cazul lui lucrurile se prezintă exact la fel, fiindcă e greu de crezut să se fi repezit la bătrân de cum a intrat pe uşă. Pârvuleţ îşi face socoteala să aştepte până apare bătrânul cu cartea, după care să-l atace. Până atunci, însă, o păţeşte, fiindcă i se întâmplă şi lui ca şi celorlalţi. Cât despre faptul că a murit, asta trebuie pusă pe seama constituţiei lui slăbite de excese. De altfel, legistul a fost clar: stop cardiac. Aşa cred eu că s-au întâmplat lucrurile.

Se aşternu din nou liniştea şi cred că dacă aş fi putut citi în gândurile lor aş fi aflat cele mai neaşteptate ipoteze. Creierul fiecăruia lucra febril şi ochii stăteau aţintiţi fără să vadă.

— În orice caz, începu maiorul, în orice caz asta rămâne ca ceva

secundar. Deocamdată să vedem ce putem face. De unde putem apuca afacerea, ca să putem da de vreun fir.

— Capete ar fi destule, se repezi Mitică, avem de unde începe, dar tare aş zice că aici a lucrat un tip cu cap...

— Sau doi tipi cu cap, râse căpitanul. Să nu uităm că s-a pomenit ceva despre un al doilea.

— Sigur că da, nici vorbă, voiam doar să spun că afacerea e prea bine pusă la cale şi prea e multă ingeniozitate aici ca să putem pune mâna pe mare lucru dintr-odată. Totuşi, aş zice cam aşa: mai întâi şi mai întâi la ziar. Cine a dat anunţul? Cu toate că bag mâna-n foc că omul nostru – sau oamenii noştri, în sfârşit – şi-au luat unele măsuri ca să n-aibă surprize.

— De asta se ocupă Năstase, notă maiorul. Chiar că ar fi mare pleaşcă să punem mâna pe el aşa, ca din oală. Acolo se cere buletinul şi parcă ar fi prea frumos ca să mai fie şi adevărat.

— Pe urmă, continuă Mitică, punem problema casei. Cum a reuşit să ajungă acolo? Fiindcă în casa respectivă, din câte aflăm de la evidenţa populaţiei, locuieşte un profesor universitar, mă rog, om care nu poate fi suspectat că ar avea vreo legătură cu asta, fiindcă...

— Fiindcă e un intelectual subţire, nu? întrebă maliţios căpitanul Cercel..

— Nu de asta, ci fiindcă e plecat de o săptămână la Slănic-Moldova, fiind cam suferind cu nervii.

— A, just, ăsta e un alibi de fier. Cred că nici nu trebuie să ne batem capul prea tare cu el, numai o verificare... Hm! Aş zice că tânărul nostru prieten, locotenentul Serafim – făcu el întorcându-se către mine – tânărul nostru prieten poate merge să verifice cum stau lucrurile la Slănic-Moldova...

M-am simţit amărât: iar cu chestii de-astea, departe de miezul problemei?

— Nu, nu, îl întrerupse maiorul, tânărul intră în foc, merge cu Mitică de colo până colo, avem alte treburi cu el, cred că a depăşit

faza asta a verificării de alibiuri şi alte asemenea mărunţişuri, acum e timpul să intre în miezul unei anchete, să fie tot timpul pe fază, cum s-ar zice.

— Mă rog, interveni căpitanul, rămâne totuşi de văzut cine şi cum. Nu? Ei... ia să încercăm noi reconstituirea, pe plan general, să vedem ce ştim şi ce nu ştim, cine e şi cine nu e.

Mai târziu aveam să mă mai obişnuiesc cu şedinţele acestea de început, unde fiecare îşi expunea punctul de vedere. Şi nu numai atât, dar căuta să şi-l impună, căutând argumente şi contraargumente, pe scurt, înregistrând o asemenea şedinţă pe bandă de magnetofon şi dând-o cuiva care să nu ştie româneşte – ca să nu înţeleagă subiectul –, acest cineva, ar fi putut să jure că cei înregistraţi se ceartă de mama focului, având cine ştie ce moştenire de împărţit, şi că nu mai lipseşte mult să se ia la bătaie. Pe scurt, deşi maiorul Gheorghiu pretindea disciplină şi în şedinţele astea, se discuta şi se tot discuta.

— Mai bem câte una? întrebă candid căpitanul Cercel, că mi-e un somn de pic de-a-n-picioarelea.

Maiorul puse iar de cafea – era un bufet acolo, dar nu ştiu dacă la ora respectivă era deschis şi apoi, maiorului Gheorghiu nu-i plăcea cafeaua decât făcută de mâna lui.

— Iată cum stau lucrurile în concluzie, începu căpitanul, cu stiloul şi carnetul în mână. Punem prima întrebare: cine a dat anunţul la mica publicitate. Acolo anunţurile nu se primesc decât pe bază de buletin de identitate şi, aşa cum zicea Mitică adineauri, putem afla ceva. Chiar dacă nu mare lucru, s-ar putea totuşi să dăm de-un fir. Personal pun mâna în foc că era un buletin furat sau ceva de genul ăsta, dar oricum, Mitică e băiat descurcăreţ şi află el ceva noutăţi. Îl ia cu el şi pe locotenentul Serafim.

— Bun, făcu maiorul, una la mână. Mai departe.

— Mai departe trebuie stabilit cu exactitate dacă proprietarul casei are sau nu vreo legătură cu treabă astă. Cineva trebuie să

discute cu el şi, în afară de asta, să stabilească, dacă se poate, cât mai exact, cine anume ar fi avut posibilitatea să pună mâna pe cheie şi să-şi facă o dublură.

— A, staţi puţin, că aici ne-ncurcăm, sări Mitică – şi zău că-l invidiam pentru siguranţa cu care discuta lucrurile astea, care pentru mine erau confuze. Numai o secundă: oare omul nostru a intrat în casă cu cheia? Calu, de exemplu, n-a avut cheie şi a mers la sigur.

— Uite că ajungem mai devreme decât trebuia la psihologia autorului, pufni nemulţumit maiorul.

— În orice caz, îndrăznii eu, cel în cauză era de-ai casei, nu? El a ştiut, de exemplu, de plecarea stăpânilor casei la băi.

— Şi Calu a ştiut, mă contrazise maiorul, şi nu era de-al casei. Deşi nu trebuie să ne...

— Nu-i nimic, nu-i nimic, tinere, ucenic, zi-i mai departe, că am impresia că n-ai terminat, mă încurajă căpitanul.

— Voiam să mai spun, îmi luai eu inima-n dinţi, că, din câte am înţeles, ferestruica de la baie a fost găsită deschisă. A lăsat-o aşa infractorul, când a fugit? Sau poate că, fiind un obişnuit al casei, a venit în vizită înaintea plecării la băi a locatarilor şi a aranjat într-un fel ferestruica, pentru a o putea deschide apoi pe dinafară, când urma să vină să se stabilească în casă pentru o zi? Sau poate că pur şi simplu a putut să şterpelească o cheie de la careva de-ai casei – dacă era un intim al familiei – şi să-şi facă o dublură. Sau nu şi-a mai făcut niciuna, a păstrat cheia pentru el iar cel din familie rămas fără cheie şi-o fi zis că a pierdut-o, că se prea poate şi asta, şi şi-o fi făcut alta. Să vedem ce zice laboratorul despre broaştele de la uşă, sa vedem dacă au fost forţate sau dacă s-a intrat cu cheia originală – sau măcar cu o copie...

— Asta s-a făcut, interveni Mitică, dar s-ar putea să avem următorul ghinion: analiza să arate că broasca din faţă e nevătămată deci n-a forţat-o nimeni, iar cea de la intrarea din spate este. Atunci

mergem de-a dreptul la noroc, fiindcă n-o să putem stabili nimic precis, o să avem mai multe versiuni, toate absolut plauzibile: infractorul nostru, a intrat pe uşa; din faţă, cu o cheie potrivită sau chiar cu cea originală – asta ar fi una. A doua versiune ar fi că infractorul a intrat pe uşa din spate, forţând-o, dar asta n-are să se poată verifica, fiindcă după aceea a mai forţat-o şi Calu, iar laboratorul n-are să poată stabili exact dacă urmele sunt de la doi inşi sau numai de la unul.

— Aş zice, întrerupse maiorul, că putem pune problema şi altfel, fără a risca prea tare să ne păcălim, în sensul că, oricum, Calu e un artist în branşa asta şi nu chinuie prea tare o broască, în timp ce celălalt o fi zgâlţâit-o mai tare. Ar fi un indiciu, slab, e drept, dar indiciu.

— Dar dacă şi celălalt e tot un artist? încercai eu.

Râseră toţi.

— În cazul ăsta punem mâna pe el în două ore, zise căpitanul. Avem lista completă cu *artiştii* ăştia şi îi dăm cazul lui Năstase, îi verifică el pe toţi şi-n două ore aflăm cine-i omul. Numai că nu trebuie să uităm un lucru: aici nu s-a lucrat cu bijuterii, nu s-a lucrat cu dolari, nici cu alte borfeturi, s-a lucrat cu o carte. Ia dumneata lista cu spărgătorii din Bucureşti şi din provincie şi spune-mi pe urmă câţi dintre ei au auzit de Călinescu. Şi nu e destul să fi auzit, mai trebuie să mai ştie şi că ăsta a scris o carte care se vinde la nişte preţuri teribile...

— Ha! făcu triumfător maiorul, eram sigur că ai să zici asta, eram sigur şi mă miram că întârzii. Dar dă-mi voie să te combat şi să-ţi amintesc că nu excludem posibilitatea de a avea de-a face cu doi inşi care au pus la cale treaba asta! Un bătrân, care probabil că este iniţiatorul, creierul problemei, şi un tânăr, care poate fi artistul cu mâna de aur, căruia nu-i rezistă nicio broască... Ei?

— Oricum, până nu vedem ce zice laboratorul, nu ne putem pronunţa. Adică ia stai aşa, că poate or fi terminat...

Maiorul puse mâna pe telefon, chemă laboratorul şi se interesă ce e cu broaştele uşilor din strada Glicerinei. Peste cinci minute avea în faţă raportul scris: uşa din spate avea broasca foarte uşor forţată, cea din faţă...

— Neatinsă, nu-i aşa? întrerupse căpitanul.

— Nu, aici scrie că „nu prezintă indicii că s-ar fi umblat cu alte chei decât cea originală", dar, ca să-ţi fac plăcerea, pot zice şi că e neatinsă.

— Da, just, aşa e, făcu şi Mitică, niciun spărgător nu se apuca să meşterească broasca dinspre stradă, să-l vadă tot târgul.

— Prin urmare, continuă maiorul, trebuie ca cineva să stea de vorbă cu stăpânii casei, să vadă cine putea avea la îndemână nişte chei. Ştiii că s-a formulat aici părerea precum că omul nostru, fiind un obişnuit al casei, a aranjat ferestruica de la baie, înainte de plecarea la băi a amfitrionilor. Exclus! Capul familiei o fi el un intelectual distins, profesor universitar, deci îl putem considera, deocamdată, un distrat, însă cu el mai stau şi două femei, soţia şi fiica – şi nu trebuie scăpat din vedere că femeile, de regulă, sunt mai chibzuite, n-ar pleca în concediu fără să verifice toate chestiile astea. Oricum, se va vedea dacă ferestruica respectivă a fost meşterită sau nu. De discutat cu familia Pantelimonescu, locatarii casei, va discuta căpitanul Cercel. Nu putem recurge la telefoane, să ne ajute careva de-ai noştri din Slănic-Moldova, fiindcă e vorba de o grămadă de lucruri. Plecarea – cât mai repede, fireşte, după ce terminăm aici de pus la punct treburile fiecăruia. Şi revenirea – şi mai repede. Acum e ora două şi jumătate... cred că pe la prânz eşti înapoi. Poate şi mai devreme, asta ar fi şi mai bine. Pe urmă ar mai fi de discutat cu victimele care la început nu erau în stare să stea de vorbă. Mai exact, făcu el uitându-se în carneţel, Buligă Aurelia şi Bălăşoiu Victor. Să lămurim chestia cu numărul infractorilor, fiindcă de la Bălăşoiu am înţeles că ar fi vorba de doi inşi, unul bătrân şi unul tânăr. Să vedem ce e adevărat în asta şi ce e nălucire – fiindcă un cap buşit aşa tare

poate vedea şi ce nu e. Se mai întâmplă. De vorbă cu ei am să stau eu. Şi, fiindcă la aşa un caz echipa e prea mică, am să raportez şefului, să vă mai dea ajutoare.

Am înţeles că maiorul Gheorghiu în fond se alăturase echipei numai pentru că înţelesese că eram prea puţini ca să facem faţă. Obligaţia lui nu era asta, mai răspundea încă de câteva echipe, fiecare cu cazurile ei şi dacă ar fi stat atâta timp pentru orice problemă, ar fi însemnat să se împartă în mai multe părţi.

Căpitanul Cercel plecă şi noi rămaseserăm câtva timp liberi. Asta era un fel de-a zice, fiindcă am fi avut destule de făcut, dar ora nu ne permitea să începem treaba pe viu – de exemplu, Mitică şi cu mine trebuia să mergem să ne interesăm la redacţia ziarului, ca să vedem cine dăduse anunţul cu cartea lui Călinescu. Dar mai aveam de aşteptat câteva ore până să putem începe treaba. În timpul acesta căpitanul Cercel era în drum spre Slănic-Moldova, iar maiorul Gheorghiu avea acum treabă cu alţii.

— Aici, bătrâne, nu se doarme nici ziua nici noaptea, îmi explică Mitică. Ba chiar mă mir că şeful a stat atâta cu noi, fiindcă am impresia că Turculeţ a pus mâna pe omul lui şi e vorba să-l umfle, de-aia l-a luat pe şef la o parte imediat ce-a terminat cu noi, stătea ca pe ace, nu l-ai văzut?

Şeful era maiorul Gheorghiu, iar Turculeţ era un locotenent major care tocmai atunci, noaptea, obţinuse dovezi sigure într-un caz la care lucra, dar a trebuit să aştepte până când maiorul Gheorghiu a terminat cu noi.

— Dacă vrei să te culci, făcu Mitică, am eu un pat pliant în birou, ţi-l cedez cu plăcere. Vreo două ore de somn tot mai prinzi şi o să ai nevoie, că ne-aşteaptă alergătură lungă, nu glumă. Nu ştiu când ai să mai ai ocazia să dormi, aşa că eu zic să te pui puţin la punct.

— Şi tu?

— Uite, eu citesc puţin datele victimelor, tocmai mi le-a adus un băiat de la *evidenţă* şi să vedem ce putem scoate de aici.

M-am arătat hotărât să stau cu el şi să citim amândoi datele respective, fiindcă pe de o parte îmi era ruşine să dorm în timp ce prietenul meu munceşte, iar pe de alta fiindcă voiam să mai prind câte ceva din dedesubturile noii mele meserii.

— Îmi place că eşti silitor, râse Mitică, satisfăcut, eram sigur că aşa ai să zici, bravo! Hai să vedem.

Nu era mare lucru, doar datele generale, adică locul şi data naşterii, starea civilă, domiciliul şi cam atâta.

— Cazier n-are niciunul, plesni Mitică din buze, şi asta-i şi bine şi rău. E bine fiindcă avem de-a face cu oameni serioşi şi e, rău fiindcă nu prea avem date în plus despre ei. Dar cu chestia asta n-ai nicio grijă, să vezi că şeful (aici vorbea despre maiorul Gheorghiu) să vezi că are să ne pună să-i facem dosărel cu ce-a mâncat fiecare din ăştia zece inşi în ultimele douăzeci şi patru de secole, ce haine a purtat, cu cine a avut relaţii, în sfârşit, tot tacâmul... Dar las' că la asta am eu remediul, acuma ştiu cum se face. La început, prima dată când m-au pus să adun date despre unii – victimele adică – m-au întrebat după o jumătate de zi dacă sunt gata cu treaba, şi eu abia eram pe la jumătate cu primul. Ca să vezi!

— Şi dacă o să fie vorba de adunat date despre toate cele zece victime, atunci cum o să facem? am întrebat eu, cuprins de fiori la auzul a ceea ce ne aştepta.

— A, nu-i mare lucru, trebuie doar să fii atent la gura lumii şi gata. Uite cam cum stau lucrurile: pentru fiecare om – şi când zic aşa mă refer la oamenii paşnici, cum sunt oamenii noştri, cei zece, nu la puşlamalele cu cazier – va sa zică, pentru a şti cam totul despre un om trebuie să stai de vorbă cu şapte-opt inşi. Şi vecini şi colegi de serviciu. Uite, să-ţi dau un caz, de exemplu eu trebuie să fac raport despre Cutăroiu, să-i prezint un portret aşa, la micrometru, cum zice şeful (asta era vorba maiorului Gheorghiu, cu micrometrul). Teoretic, lucrurile stau cam aşa: la locul de muncă omul meu este potrivit, adică nici prea-prea nici foarte-foarte, cam asta e media în

general. Excepţiile sunt rare, adică omul e un puturos – şi asta aflu numaidecât – sau e un tip foarte capabil – şi asta iar o aflu numaidecât. În cazurile astea extreme lucrurile stau simplu, măcar că poţi avea şi surprize, adică un om model la locul de muncă să fie un borfaş şi aşa mai departe, dar eu vorbesc despre oamenii obişnuiţi, adică...

— Adică nici prea-prea nici foarte-foarte, completai eu.

— Exact. Vasăzică Cutăroiu al meu şade în strada nu mai ştiu care. Mă duc prin vecini şi mă interesez – fii atent, asta e teoretic! Mă duc, vasăzică, prin vecini şi vorbesc cu trei-patru inşi. Fă şi tu socoteala cam cât am de discutat cu fiecare din ăştia. Mai ales că oamenii îşi zic aşa: miliţianul pleacă, vecinul rămâne, prin urmare de cele mai multe ori o scaldă şi nu spun tot. Poate că omul îşi bate nevasta, poate că ea-l înşală şi el nu zice nimic, poate că... în sfârşit, oamenii îşi ţin gura tocmai atunci când e nevoie să şi-o lase cât mai slobodă. Cică morala şi etica, auzi la ei! În sfârşit, asta înseamnă cam o oră sau două de pierdut cu fiecare vecin, deci o jumătate bună de zi pierdută, fiindcă de cele mai multe ori nu afli decât lucruri care nu fac doi bani. Se mai întâmplă ca omul nostru să fi avut un proces, sau să fie în duşmănie cu vreun vecin – şi atunci ar însemna să mergi la judecătorie şi să iei la mână dosarul procesului, să încerci să-i ghiceşti caracterul din mobilul procesului, din dovezile pe care le-a adus, dacă a încercat sau nu să umble cu cioara vopsită, în fine, ar însemna să nu mai sfârşeşti niciodată. Sau la un caz să lucrăm două-trei sute de inşi şi asta iar n-are niciun chichirez...

— Bine, am înţeles, asta teoretic, cum ai zis. Practic cum faci să le afli pe toate?

— De aflat le aflu eu oricum, până la urmă, dar e vorba să le aflu rapid şi cu siguranţă, adică să nu-mi strecoare careva la ureche cine ştie ce aiureli pe care eu să le iau de bune. Fii atent: lucrul cel mai important e să ştii cu cine stai de vorbă şi să-l faci să-şi dea imediat drumul, ca să nu mai pierzi timpul cu el dându-i asigurări că totul

rămâne secret şi aşa mai departe. În primul rând stai de vorbă cu sectoristul. Dacă e vechi în sector, atunci cunoaşte toată lumea şi trebuie să fie la curent, în linii mari, cu toate situaţiile mai speciale. Şi o situaţie foarte specială este următoarea: cine din partea locului e om de încredere şi poţi sta de vorbă cu el fără teamă că are să-ţi umble cu fiţe. Şi omul îţi spune: uite, cutare vecin e om serios, se poate discuta cu el fără nicio teamă în privinţa asta. Sau, şi mai important, la cutare apartament din blocul lui se află o babă. Asta-i de bază, curat chilipir, baba îţi spune despre Cutărescu al nostru şi ce vrei şi ce nu vrei. Pe urmă sectoristul îţi mai poate spune aşa: cel mai apropiat miliţian de casa lui Cutărescu şade la următoarea adresă. Mergi atunci la nevasta miliţianului şi o întrebi, fără nicio teamă că trebuie s-o iei pe departe sau că are să umple mahalaua, fiindcă nevestele noastre ştiu ce-i aia disciplina. Dacă miliţianul şade cu maică-sa ori cu soacră-sa, atunci lucrurile sunt clare: le rogi frumos, le spui că dai pe-acolo mai pe seară şi la ora respectivă ele îţi spun tot ce-au aflat. Mai e ceva. Miliţienii pensionari, ăştia n-au somn, închipuie-ţi şi tu că din viaţa asta agitată, cu nopţi nedormite, cu alergături, cu frecuşuri, cu mese uitate, când te scoli şi nu ştii când te mai culci sau unde te mai culci, mă rog, închipuie-ţi că din viaţa asta treci direct într-una de pensionar liniştit, fără să te mai cheme telefonul, fără să mai ai atâtea pe cap. La început e lux, îşi fac oamenii tabietul, îşi beau cafeluţa, îşi citesc gazeta, se uită la televizor, pun trandafiri în faţa casei, mă rog, se simt ca în rai. Dar după câteva zile începe să li se urască şi s-a zis cu tihna lor. Când sună telefonul, omul nostru întinde o mână spre receptor, cu cealaltă începe să-şi descheie pijamaua şi-şi caută hainele din ochi – obişnuinţa de o viaţă-ntreagă, n-ai ce-i face. Şi telefonul ăla cine ştie ce bazaconie mai vrea şi el – ba chiar se poate să fie vreun fost coleg, pensionar şi el, şi-atunci e jale, că mai tare îşi aduc aminte amândoi! Pe scurt, omul nostru, miliţianul pensionar, care toată viaţa a fost cu ochii în patru, continuă să-şi observe, din pură obişnuinţă, mediul în

care trăieşte. Un amănunt cât de mic aflat din întâmplare dimineaţa la lapte i se înfige în creier şi când vin eu, după şase luni, şi-l aduce aminte. Nu că şi-ar fi pus în cap că amănuntul respectiv are vreo importanţă, nu, ci l-a reţinut fiindcă ochiul lui s-a obişnuit ani de zile să nu scape nimic, asta a ajuns un reflex, el nici nu-şi dă seama de faptul că a reţinut o figură sau cutare vorbă aruncată de două cumetre. Ei bine, când mă duc la el şi-i spun că mă interesează Cutărescu, domiciliat în apropiere de el, moşul zice că i-a intrat un arhanghel în casă, aşa-i de fericit că are ocazia să mai aibă de-a face cu vechea lui îndeletnicire. Pe scurt, se poate întâmpla ca el nici să nu-l cunoască pe Cutărescu, dar dacă-i arăt fotografia individului, imediat zice: „Stai aşa, că-l ştiu: ăsta e unul aşa şi pe dincolo, îmi miroase a pungaş" sau „îl văd mereu pe stradă, cutare şi cutare, face şi drege, e mereu cu unul aşa şi pe dincolo, se cunoaşte cu Cutărică, ăla-l ştie mai bine" şi aşa mai departe. Gata treaba, n-am nevoie să umblu până-mi iese limba de-un cot, măcar că de data asta, cu zece inşi, eu zic că are să fie al dracului de greu să scotocim. Dar oricum, într-o zi rezolvăm.

Am rămas impresionat de expunerea lui Mitică, fiindcă. înţelegeam că are să-mi cam trebuiască timp până să deprind toate astea.

— Şi încă asta nu-i nimic, bătrâne: când ai noroc ca omul să, fie divorţat, atunci ai de lucru serios, că nici naiba nu mai ştie cum stau lucrurile. În orice caz, îţi dau un sfat: niciodată să nu iei de bun ce găseşti într-un dosar de divorţ de la tribunal, fiindcă în procesele astea se minte cel mai mult. Trebuie verificat totul în cele mai mici amănunte, fiindcă altfel precis că o iei pe o pistă greşită. Uite, de exemplu, unul îşi prinde nevasta cu altul şi fireşte, face scandal. Martori n-are şi nu poate porni acţiune în regulă pe chestia asta. Dar nevasta poate să facă şi mai rău: se înţelege din timp cu respectivul ei şi când e prinsă face scandal ea, iar respectivul, care între timp s-a îmbrăcat şi e văzut de vecini ca om onorabil, declară că a sosit la

domiciliul în cauză pentru cutare motiv aiurea şi că omul tocmai îşi bătea nevasta, iar pe el l-a tras înăuntru şi l-a cârpit, năzărindu-i-se că venise pentru nevastă-sa. Lumea imediat începe: vai, sărăcuţa, cum o chinuie fiara de bărbatu-său, şi dă-i, şi dă-i... Între timp, din cauza scandalului, careva cheamă miliţia, sosesc oamenii noştri şi-i iau pe toţi la întrebări, noi mirosim cum stă cazul, că doar de-aia suntem miliţieni şi ştim să ne uităm bine la ei, dar lumea rămâne cu impresia respectivă şi mahalaua aşa ştie: că venind un cetăţean într-o seară, a fost luat la bătaie de soţul gelos, care a zis că bietul om venise să-i ia nevasta. Să-ţi stea mintea-n loc, nu alta! Uite, tocmai pentru motivul ăsta trebuie să fii foarte atent cu cine stai de vorbă când e vorba de relaţii despre cutare sau cutare cetăţean, fiindcă altfel iei de bune cine ştie ce tâmpenii de-astea. Uite, să-ţi dau un caz: una din victimele astea, Purilă Elvira, e în divorţ. Dacă avem timp, o să fim atenţi la procesul ei, zău că nu cred să nu fie ceva la mijloc.

— De unde ştii?

— Păi tu n-auzi că e vorba de un proces de divorţ? În procesele astea doi martori din trei mint de îngheaţă apele, iar al treilea nu-şi aduce aminte de ce nu-i convine părţii care l-a propus.

— Hm!...

Mi se, cam amestecau lucrurile în cap, dar începeam să înţeleg că nu era vorba de un dar special, ci doar de atenţie multă şi, mai ales, experienţă, ca să fii un miliţian bun, cum scrie la carte.

Avea dreptate maiorul Gheorghiu.

*

* *

La ora şapte fără câteva minute eram cu Mitică la redacţia ziarului

şi stăteam de vorbă cu tânără care primise anunţul cu *Istoria* lui Călinescu. O fată subţirică şi cam fără gust, fardată din belşug şi îmbrăcată cu ce se nimerise, deşi sunt sigur că studiase mult problema înainte de a se îmbrăca dimineaţă. Se vede treaba că o fi şi aici vorba de un dar anume, acela de a şti să te îmbraci cum trebuie.

Anunţul fusese predat vineri de dimineaţă, cu taxă de urgenţă, pentru a apărea în numărul de a doua zi. Cel care venise cu el se numea Ţurcălău Armand şi locuia în strada Tiroidă numărul 6. Funcţionara şi-l amintea foarte bine, tocmai din cauza insistenţelor depuse pentru urgentarea apariţiei anunţului, pentru care plătise şi o taxă considerabilă. Un bărbat aproximativ înalt, foarte legat – dar fără să fie gras, ci chiar mlădiu, din câte îşi putuse da ea seama – blond, cu barbă neîngrijită. Avea o cicatrice pe obrazul drept, o cicatrice care se prelungea în jos („Probabil că tocmai de-aia şi-a lăsat şi barbă, ca să mai ascundă din ea") şi trăgea puţin un picior. Cicatricea o avea de curând.

— Vă pricepeţi? întrebă Mitică.

— Nu, nu mă pricep, dar în fotografia de pe buletin nu o avea. Iar buletinul este eliberat – staţi puţin... la şase ianuarie, anul ăsta, deci nu cu prea mult timp în urmă. A, ştiu ce vreţi să spuneţi, zâmbi ea văzând că Mitică dă s-o întrerupă, fotografia din buletin a lui era, nici discuţie, deşi n-avea barbă. Cred că suferise vreun accident, fiindcă ţinea o mânuşă pe mâna dreaptă. O voce spartă, dogită, cam caraghioasă. Şi încă ceva, continuă ea cu volubilitate, cred că nu mă înşel, dar aş zice că omul nu era chiar român curat, deşi după nume nu s-ar zice.

— Adică cum? întrebarăm amândoi într-un glas.

— Avea... cum să vă spun, nu accent, fiindcă vorbea perfect, dar aşa, prea vorbea corect, era atent la cum se exprimă şi articula cuvintele prea exact, prea complet... De exemplu, în loc să zică „anunţu-ăsta", cum zice toată lumea, el zicea „acest anunţ", separa frumos cuvintele, nu le pronunţa legat, în sfârşit, vorbea prea

corect, deşi s-ar putea să mă înşel...

— Vă mulţumim, se înclină Mitică, iar eu îi urmai exemplul. Nu vă supăraţi, vă rog, am vrea să ştim exact cu cine am vorbit... dacă sunteţi amabilă...

— Cum să nu, Piciu Lelia mă numesc.

— Vă mulţumim încă odată... Sărut mâinile...

Nu plecarăm imediat, ci mai trecurăm şi pe la biroul de evidenţa personalului, unde Mitică se interesă discret de adresa tinerei cu care vorbiserăm, notându-şi-o grijuliu într-un carneţel.

— Fii atent, bătrâne, îmi spuse el la înapoiere, ţi-am spus despre oamenii cărora nu le scapă nimic, fata asta e una dintre ei. Carneţelul ăsta – îl vezi? – e plin cu nume de oameni de-ăştia. Nu se ştie niciodată dacă n-o să am vreun caz prin jurul casei ei şi nu strică să mă duc să stau de vorbă cu ea. Fata asta face mai mult ca şapte oameni aleşi la întâmplare, pricepi?

Mitică mai luase de la redacţia ziarului încă trei sau patru nume, ale unor cetăţeni care figurau în registru în vecinătatea lui Ţurcălău al nostru, deci care fuseseră la coadă în preajma lui şi cu care urma să stăm de vorbă.

— Să ştii de la mine, bătrâne, adăugă el cu aerul unui detectiv vechi, deviza miliţianului este următoarea: „Niciodată cu se ştie de unde sare iepurele”, ţine minte chestia ăsta, de la mine. Nu-ţi iau un ban, ţi-o ofer gratis, dar e rodul unei experienţe de cinci ani!

Trecem pe rând pe la cetăţenii în cauză. Pe la unii – acasă – la alţii – la slujbă.

Trandafir Gheorghe. Habar n-are de nimic, el e şi cam tare de urechi, ştiţi, vârsta... Nu că ar fi bătrân, doamne fereşte, dar, vorba aia, douăzeci de ani e una şi şaizeci de ani e alta.

Albu Cristina. Da, cetăţeanul era în spatele ei şi nu prea l-a observat bine. Mirosea dezgustător, dar absolut dezgustător, a tutun. Are idee cum îl cheamă? Nu. Altceva? Avea un semn, aşa, pe faţă, ca o cicatrice, dar nu e sigură. Ştiţi, domnul acela era în spatele

ei şi nu se putea întoarce, ar fi fost absolut indecent. Pe undeva, are totuşi impresia că era foarte bine îmbrăcat. Are ea un instinct care nu o înşală, era un om cu posibilităţi materiale. Altceva? Nimic. Atunci vă mulţumim şi ne scuzaţi. Sărut mâna. Le revedere, nu face nimic.

Gavrilescu Mihail. Doctor Gavrilescu Mihail. Miliţia? Doamne fereşte, vedeţi-vă de treabă, tovarăşi, el e cetăţean cinstit. A, da, a făcut închisoare pentru întrerupere ilegală de sarcină, dar asta e chestie veche, nici vorbă. Anunţul? Are actul la mână, casetofonul i-a fost adus de un văr... Care Ţurcălău? N-a auzit nimeni de niciun Ţurcălău, nu, dumnealui n-are de-a face cu Ţurcălăi, dumnealui se gândea la diverse probleme. Regretă, dar nu poate fi de folos cu nimic, deşi ar dori-o din tot sufletul, îi pare rău, la revedere. Nu face nimic, (Bine că, s-au dus dracului!)

Enache Florin. Cine, bărbosul care insista să-i bage anunţul în numărul de-a doua zi? Da, dom'le, o carte, ce carte o mai fi fost şi aia, soarele mă-sii! zicea că e urgent, a plătit şi o taxă ţeapănă. Da, unul cu o tăietură zdravănă pe faţă, lucru serios. Cam şchiop, dar puţin de tot, abia băgai de seamă. Lux îmbrăcat, ţoale prima. Mânuşă pe o mână. Altceva? Nimic, să trăiţi. La revedere. A, pardon, tipa de la ghişeu trebuie să-l ştie mai bine, chiar dom'le, ce-ar fi să vă duceţi la ea şi s-o-ntrebaţi, că ea a stat de vorbă cu el, precis că are şi numele şi adresa crestatului, că acolo se stă de vorbă numai cu buletinu-n mână. Da? tipa de la ghişeu? Să trăieşti, băiat deştept, la ea ne ducem, ne-ai dat un sfat bun, bravo. Ne-ai pus pe direcţie.

Gruia Alexandru. A, tovarăşii sunt de la miliţie? Vai, dar nu era nevoie, venea el personal să... A, anunţul? Pentru aşa un tablou nenorocit, fără valoare, să se intereseze miliţia? Hm... Ţurcălău? Nu, n-a auzit. Şchiop, blond, cicatrice? Nu ştie, tovarăşi, astea nu-l interesează pe el! Să fiţi dumneavoastră sănătoşi, el n-a auzit de niciun Ţurcălău!

Ghinoiu Vasile. L-a vândut, dom'le, a găsit pe unul, a şi retras anunţul de la ziar. Tipul cu cartea, care se grăbea? Da, era unu-n faţă,

orăcăia acolo nu ştiu ce, a auzit pe unii de lângă el că ăla vrea o urgenţă pentru a doua zi, de-aia face atâta scandal. Da, orăcăia, chiar ca o broască, aşa făcea, se certa cu cucoana aia de la ghişeu. Nu ştie mai mult, nu l-a văzut. Să trăiţi.

*

* *

Nu am înţeles de ce nu mergeam imediat, să-l căutăm pe respectivul Ţurcălău, care părea a fi, dacă nu autorul faptei cercetate de noi, cel puţin în strânsă legătură cu cel care făcuse isprava din strada Glicerinei. Mi-am dat însă repede seama de ce Mitică nu se grăbea să dea ochi cu el, iar ceea ce începusem şi eu să bănuiesc s-a adeverit exact.

Am dat ochi cu Ţurcălău Armand chiar la domiciliul său din strada Tiroidă. Era un bărbat micuţ de statură, cu ochi de viezure şi cu o chelie cât se poate de paşnică. Am intrat în curte şi ne-a ieşit înainte cam obosit – fusese la slujbă noaptea, „că eu lucrez la *şchimb,* dom'le, sunt mort". Într-un cuvânt, părea destul de dornic să scape de noi cât mai repede. Când a auzit că-i vorba de buletinul lui de identitate, s-a arătat destul de prost dispus:

— Dom'le, eu amenda am plătit-o odată şi alţi bani nu mai am de dat. Acuma mi-e destul că umblu cu cartonul ăla la mine, ca drept buletin, Ce să fac? Am greşit? Am greşit, aia e, nu zic nimica, dar...

— Staţi uşurel, îl potoli Mitică, nu vă mai cere nimeni niciun ban. Buletinul vasăzică l-aţi pierdut, nu? Cam când?

— Păi... nu ştiţi? Ce mă mai întrebaţi?

— Nu ştim, nene, noi ne ocupăm de alte chestii, de-aia întrebăm, că dacă ştiam nu mai întrebam, nu?

— Eu am dat şi declaraţie, l-am pierdut acum vreo trei luni şi ceva, în tramvai, când ieşeam din *şchimb,* îmi pare că trebuie să-l fi scăpat pe canapea, cât am stat jos.

— Credeţi că s-ar putea să vi-l fi furat?

— Dracu ştie, dom'le, tot ce se poate, că nu mai poţi să fii sigur de nimica, şi indispensabilii după tine ţi-i ia dacă nu te uiţi!

— Vasăzică, e posibil... continuă Mitică, gânditor. Tovarăşu' Ţurcălău, uitaţi ce se întâmplă, noi nu vrem să vă mai reţinem, dar aş zice totuşi că poate ne-aţi putea ajuta.

— Eu, dom'le? Cu ce să vă ajut?

— Zic că *poate,* adică aşa, în general... Cineva s-a folosit de buletinul dumneavoastră ca să comită o infracţiune.

— Adică cum?

— Adică uite cum: individul ăla care a găsit buletinul s-a apucat de-a lipit o poză de-a lui pe el şi s-a dus la o întreprindere unde se cerea să ai buletinul ca să stea de vorbă cu tine şi acolo a zis că-l cheamă Ţurcălău Armand şi s-a apucat să...

— Aoleau! Am dat-o dracului!

— De ce?

— Păi n-aţi zis că...

— Am zis, dom'le, dar nu te acuză nimeni pe dumneata, ştim noi că era altul. Noi acuma vrem să punem mâna pe el şi poate că-l dibuim tocmai pe chestia asta: cine a putut pune mâna pe buletinul dumitale şi să facă isprava asta.

— Da' ce-a făcut?

— Ei, a făcut el ce-a făcut, că altfel nu ne băgăm noi în treaba asta aşa, din senin, nu? Ei? Ne puteţi ajuta?

Omul se scărpină încurcat după ceafă.

— Nu ştiu, dom'le, zău că habar n-am. Sunt obosit mort, vă spusei că viu de la *şchimb,* nu-mi mai aduc aminte...

Am plecat fără să facem nici o ispravă cu tovarăşul Ţurcălău Armand, deşi nici nu prea ne aşteptam noi la aşa ceva.

— Bătrâne, bagă la cap şi-nvaţă, făcu Mitică pe drum, ai văzut cum abia aştepta ăsta să ne ducem? Cu ăştia nu faci niciodată nimica... Ei, şi-acuma, având în vedere că la ora asta s-ar putea să se

întoarcă tovarăşul căpitan de la Slănic, eu zic că ar fi cazul să dăm o raită pe la birou, să raportăm ce-am făcut şi să vedem ce şi cum.

Căpitanul Cercel nu se întorsese încă, dar maiorul Gheorghiu ne-a ascultat cu răbdare – adică pe Mitică, fiindcă eu n-am scos o vorbă – după care a rămas puţin gânditor, frecându-şi bărbia cu vârful degetelor.

— Acuma, flăcăi, zise el, ar fi vorba să vedem mai bine cine a fost persoana care îşi zicea doctorul Şincan. O să facem un portret-robot, dar trebuie să mobilizăm pe toţi cei nouă oameni ai noştri, victimele adică. Să zicem că după-amiaza la patru şi jumătate. Să fie aici la ora asta, vă ocupaţi voi cu mobilizarea.

— Dar poate că... îndrăznii eu, poate că oamenii au un program, sunt în învăţământ mulţi din ei, au ore, nu?

— Aşi, au toţi câte o bucăţică de concediu medical, aşa că au să poată veni. Cei doi aflaţi în stare gravă şi-au revenit, eu am stat de vorbă cu ei şi aş zice că n-am pierdut timpul. Ştiţi ceva? Cercel tot nu vine înainte de ora două şi jumătate, am vorbit cu el la telefon acum o jumătate de ceas, aşa că aveţi puţin timp liber. În orice caz, înainte de portretul robot nu putem face prea multe lucruri, aşa că ce-ar fi să mergeţi voi să staţi puţin de vorbă cu Bălăşoiu şi cu fata cealaltă, Buligă Aurelia, asta n-are să însemne pierdere de timp, vă spun eu precis.

Am ajuns la spitalul unde fuseseră duşi cei nouă inşi găsiţi în casa din strada Glicerinei – vă amintiţi probabil că cel de-ai zecelea, avocatul Pârvuleţ, în vârstă de 58 de ani, murise în urma unui atac de cord pricinuit de lovitura foarte puternică primită în ceafă, aşa că situaţia, implicând şi o victimă de natura aceasta, adică un deces, era foarte gravă şi cazul era prioritar – am ajuns, deci, la spital şi acolo am stat de vorbă mai întâi cu profesorul Victor Bălăşoiu. Stătea la o rezervă, cei ce răspundeau de repartizarea bolnavilor în camere avuseseră grijă, la rugămintea noastră, să le asigure o separare cât mai confortabilă, care să ne uşureze şi nouă convorbirile cu ei şi să îi

ferească, în acelaşi timp, de cine ştie ce indiscreţii ale altor bolnavi. De altfel, situaţia celor doi recomandaţi de maior fusese destul de dificilă, după cum ne-a spus doctorul Horaţiu Maiodată, cel care îi îngrijise şi îi salvase. Mai ales profesorul Bălăşoiu îi alarmase, nu-i aşa, în mod deosebit, fiindcă vădise iniţial simptome ale nu mai ştiu cărei boli mintale, care ar fi putut să i se tragă din loviturile primite în cap. În cele din urmă – şi aici doctorul Maiodată era foarte încântat – în cele din urmă, datorită, nu-i aşa, devotamentului depus pentru salvarea celor doi, acum erau, nu-i aşa, în afara oricărui pericol.

— Aş avea, nu-i aşa, o mare rugăminte la dumneavoastră. Tovarăşul maior Gheorghiu a stat, nu-i aşa, de vorbă cu ei şi pot afirma că i-a foarte obosit. E drept, au avut timp, nu-i aşa, să se odihnească, au tras şi câte un puişor de somn şi puteţi sta de vorbă cu ei, cu rugămintea, însă, de a vă limita la strictul, nu-i aşa, necesar, întrucât...

Şi aici urmară nişte considerente medicale, cu termeni pe care un absolvent al facultăţii de istorie, ca mine, nu prea avea, nu-i aşa, de unde să-i înţeleagă.

Profesorul Bălăşoiu, primul pe care l-am vizitat, era un bărbat foarte bine alcătuit. Înalt şi voinic, fără să fie gras, era, dimpotrivă, suplu şi foarte agil în mişcări. Mi-am amintit câteva cuvinte care-i scăpaseră căpitanului Cercel, anume că Victor Bălăşoiu fusese boxer, dar că îl excluseseră din viaţa sportivă pentru că era un bătăuş. Pe drum, adică înainte de a ajunge la spital, îl întrebasem pe Mitică dacă are idee de unde ştia căpitanul de asta şi când avusese timp să afle, dar el îmi răspunsese că nu există sportiv al cărui nume să apară odată în presa sportivă sau în rubricile de profil ale altor ziare care să-i scape căpitanului Cercel, om cu o memorie fantastică.

— De-a dreptul fantastică, bătrâne, să ştii că eu nu mă joc cu vorbele mari şi înţeleg ce înseamnă cuvântul ăsta. După părerea mea, căpitanul Cercel ar fi putut fi cel mai mare medic, fiindcă

memoria asta extraordinară ar fi fost un atu grozav în meseria asta. Nevastă-mea, că doar ştii şi tu, e doctoriţă, a fost şefă de promoţie, şi mereu se plânge că memoria ei nu poate reţine tot ce trebuie să ştie – şi nevastă-mea, pe cinstea mea, are o memorie mult mai bună ca a mea. Îţi dai seama, cu memoria lui, căpitanul îi făcea praf pe toţi. Am văzut un film unde am reţinut cuvintele astea, spuse de un mare savant: singura calitate a medicului e memoria. N-o fi chiar aşa, adică i-o mai fi trebuind lui şi ceva deşteptăciune, dar cred că vorbele astea nu sunt prea departe de adevăr. În orice caz, numele lui Bălăşoiu nu-mi este necunoscut, l-am auzit undeva, de mai mult timp, am impresia că s-a scris odată ceva prin ziare despre el, deşi s-ar putea să fie o simplă potrivire de nume.

Când am intrat în rezerva lui, profesorul Bălăşoiu arăta exact ca un om care tocmai aruncase ţigara pe geam şi făcuse câteva gesturi energice cu palmele prin aer, ca să împrăştie fumul. Inutil, fiindcă eu, ca nefumător, mi-am dat seama imediat de asta, după miros, cum şi-a dat şi sora care ne însoţise şi care l-a luat imediat la refec, cu aere de superioritate care m-au enervat şi pe mine:

— Nu ţi-e ruşine, dom'le? Păi ce-nseamnă chestia asta, ai? Doar ţi s-a spus clar că n-ai voie să fumezi în rezervă. După ce că stai aici gratis, nu plăteşti un ban spitalizarea, mai ai şi o atitudine...

Cu un gest brusc, pacientul a apucat-o de guler şi a tras-o ca pe un fulg către el, mârâindu-i printre dinţi în timp ce ea, prea uluită ca să mai scoată vreo vorbă, îi atârna jalnic în mâini:

— Auzi, femeie? Dacii te-ntreabă cineva; să ştii că pentru dumneata sunt profesorul Victor Bălăşoiu, licenţiat în filologie. Sunt cetăţean liber, plătesc impozite, plătesc cotizaţie la sindicat, iar din banii ăştia primeşti dumneata salariul. Aşa că gândeşte-te unde ţi-e locul şi cum trebuie să vorbeşti cu mine, iar dacă nu pricepi, atunci du-te de cotcodăceşte în altă parte!

Îi făcu vânt pe uşă, cu o putere oare o propulsă pe biata femeie de-a latul coridorului şi aproape că o izbi în uşa de vis-à-vis. Apoi se

întoarse spre noi.

— Cu ce vă pot fi de folos?

— Suntem de la miliţie, răspunse Mitică. Locotenent Dăscălescu. Dumnealui este locotenentul Serafim.

Scoaserăm legitimaţiile, pe care Bălăşoiu nici nu le privi, apoi ne aşezarăm, la un semn al lui, pe marginea patului. Incidentul cu sora de adineauri mă făcuse să mă simt cam stânjenit, fiindcă în calitatea mea de organ al ordinii publice presupuneam că nu pot rămâne indiferent atunci când un cetăţean, indiferent de sex, este molestat de un altul – tot indiferent de sex.

Mitică însă tranşă operativ situaţia:

— Bine i-aţi făcut cocoanei de adineauri, deşi dacă vă opreaţi la vorbe era şi mai bine. Vă sfătuiesc ca altădată să rămâneţi mai calm. În orice caz, dacă dumneavoastră nu i-aţi fi replicat nimic, o puneam eu la punct. Dar... se foi el, noi am venit pentru altceva. Adică, tovarăşe profesor, ne-a adus aici exact lucrul care v-a adus şi pe dumneavoastră, deşi pe altă cale.

— Am spus cam tot ce aveam de spus tovarăşului maior... ăăă...

— Gheorghiu, îl ajută Mitică.

— Exact, Gheorghiu, am stat de vorbă cu dânsul şi i-am relatat tot ce ştiam, însă dacă vă pot fi de folos, vă stau la dispoziţie cu cea mai mare plăcere.

Mitică zâmbi dulce:

— Uitaţi ce se întâmplă, tovarăşe profesor, noi suntem subordonaţii tovarăşului maior. Dânsul a discutat cu dumneavoastră, e drept, însă ne-a ordonat să venim să stăm şi noi de vorbă, întrucât se pare că ştiţi lucruri deosebit de importante despre situaţia creată. Sau, mai corect spus, despre cauzele acestei situaţii. Într-un cuvânt, vă rugăm să ne spuneţi şi nouă ce i-aţi spus tovarăşului maior.

— Cu plăcere. Cu ce să încep? Cu începutul, probabil.

— Da, cu începutul.

— Eeeei... făcu Bălăşoiu, mimând aerul cuiva care se pregăteşte să înceapă o povestire lungă. Vasăzică, sâmbătă de dimineaţă iau eu gazeta, să văz cum mai merge ţara. N-aveam *Aurora democratică*, dar am luat şi eu un ziar la întâmplare, îmi arunc ochii la Mica *publicitate* şi ce crezi că văz?

— Ei? făcu Mitică amuzat. Patru vorbe, cumva?

— Un anunţ, dom'le, un anunţ, dar ce anunţ! Phiii! Parcă văz!

— *„Bravos naţiune! Halal să-ţi fie...*" mă amestecai şi eu, înveselit.

— Aşi, mă întrerupse el bine dispus, era cam aşa: „Vând *Istoria literaturii române* Călinescu, ediţia princeps, excepţională, telefon cutare". A, am uitat, zicea acolo ceva cu piele de viţel, legătură scumpă, chestii, mă rog, reclama e sufletul comerţului, nu?

— Absolut, sigur că da, confirmarăm într-un glas Mitică şi cu mine, amuzaţi şi presimţind în profesorul Bălăşoiu un interlocutor foarte plăcut.

Eu unul, cel puţin, mă dau în vânt după Caragiale şi cred că tocmai pasiunea asta comună a făcut să mă împrietenesc aşa de bine cu Mitică, în timpul în care stătuserăm amândoi în aceeaşi cameră, în studenţie; am băgat însă de seamă că Mitică nu mai vorbea acum în pilde caragialeşti, „m-am dezvăţat, bătrâne, am avut neplăceri" îmi explicase el laconic.

— Prin urmare, continuă Bălăşoiu, dau telefon la numărul din gazetă şi ce aflu? Că trebuia să mă prezint a doua zi, la şapte seara – adică aseară. Să fiu punctual, altfel moşul nu dă drumul la uşă.

— Care moş?

— Moşul care vindea cartea. Doctor Şincan, aşa s-a recomandat. Ca să vin duminică seara la ora şapte, cu trei mii de lei în cap, altfel n-avem ce discuta. Am venit cu banii şi să vezi istorie – când s-o întoarce nevastă-mea din concediu să vedeţi ce papară îmi trage pentru ăştia trei mii de lei... Nu de alta, dar când cumpăr vreo carte mai scumpă, aşa, peste o sută de lei, îmi scoate ochii o lună întreagă pe chestia asta. Îi mai spun şi eu: „Măi nevastă, salariu avem

amândoi, copii care să ne plângă de foame n-avem, ce dracu, parcă dăm faliment pentru asta?" Dar ţi-ai găsit, mă săpuneşte de-mi ies ochii!

— Ce este soţia dumneavoastră? întrebă Mitică, luându-mi întrebarea de pe buze.

— Dom'le un fel de funcţionară, n-aş putea exact să vă spun cum e ea trecută pe ştat, dar cu ceva hârţoage se ocupă, cam aşa ceva. Înregistrează nişte bonuri, sau în orice caz, chestii de-astea. Dar să revin la oile noastre. Vasăzică, a doua zi seara, la ora opt punct mă înfiinţez la uşă, îmi dăduse moşul adresa... Sun, îmi deschide... „Bună seara". „Bună seara". „Am venit pentru carte". „Da, tovarăşul Bălăşoiu, nu?" „Exact". Intru eu înăuntru, lux teribil, casă boierească, mă pofteşte moşul pe scaun...

— L-aţi recunoaşte dacă l-aţi vedea?

— Şi dintr-o mie, dom'le, şi dintr-o mie l-aş recunoaşte. Şi numai după glas, dac-ar fi şi tot l-aş recunoaşte! Avea un glas care m-a făcut imediat să mă gândesc la rugină când l-am auzit.

— Nu vorbiseraţi la telefon? întrerupse Mitică.

— La telefon, sigur. Când l-am auzit prima dată, zic, parcă m-a luat cu fiori... Aveam impresia că bătrânul stă să-şi dea duhul în receptor, să-l primesc eu, ptiu!

— Sunteţi superstiţios? zâmbi Mitică.

— A, nu, de unde? Aşa, un pic, ca toată lumea, într-o chestie cu treişpe mă bag, de exemplu, nu mă feresc, deşi dacă mi se întâmplă după aia ceva îmi zic că uite, de-aia mi s-a întâmplat, fiindcă a fost un treişpe la mijloc.

— Oricum, zisei eu, în afacerea de ieri n-a fost niciun treisprezece.

— Chiar, făcu Mitică, numărul casei era paisprezece, ieri am fost în douăzeci şi patru... Doar cine ştie cum!.

— A, nu, a fost altceva la mijloc, nevastă-mea e superstiţioasă foc şi precis că ea m-ar acuza! Adică mi-ar tălmăci întâmplarea negru pe alb şi mi-ar demonstra de ce am avut ghinion.

— De ce, dom'le? ne mirarăm amândoi.

— Uitaţi ce se întâmplă, sâmbătă seara, înainte de a mă culca, a sunat telefonul. Era o greşeală, cum se întâmplă mereu, cineva căuta familia Basavriuc, Săftiuc, Prisăciuc, ceva cu iuc la urmă, era un bărbat tânăr, din câte am putut eu să-mi dau seama, după voce. Mă întreabă de Solange, Alice, Germaine, tot un nume de-ăsta zbanghiu şi eu, în loc să-l anunţ că a greşit numărul, zic în sinea mea: ia să-i fac eu ăstuia o figură. Şi-i spun că Solange aia sau Germaine sau cum... mă-sii o chema, era în camera ei, că-i venise prietenul şi că se încuiaseră amândoi în cameră, să înveţe pentru examene. Îl ghicisem, îi răspunsesem exact, fiindcă a sărit ca opărit. Ce? Cum? Care prieten? Îi răspund că prietenul ei, logodnicul cu care urma să se căsătorească, dar că el totuşi să aştepte a doua zi în faţă la spitalul Colţea, la şapte dimineaţă, că fata vine să vorbească cu el. Nici nu mai ţin minte dacă mi-a spus până la urmă cum îl cheamă. După, aia mi-a părut rău – vă închipuiţi ce i-am fript omului inima când a auzit că prietena lui e gata să se mărite şi se încuie în cameră, acasă, la părinţi, cu respectivul, la ora unsprezece noaptea, nu? M-am gândit eu că am făcut un lucru urât şi că o să-mi meargă rău, şi uite că aşa a fost: m-am ales cu capul spart şi cu trei mii de lei lipsă! Şi încă asta n-ar fi nimic, dar când o veni nevastă-mea din concediu, apoi atunci să te ţii! Să vezi muzică de cameră!

— Nu-i nimic, tovarăşe profesor, îl încuraja Mitică, până când vine soţia dumneavoastră punem noi mâna pe doctorul acela Şincan sau cum l-o fi chemând şi scoatem banii de la el. Dar nu ne-aţi spus tot.

— Chiar! Unde rămăseserăm?

— La vocea bătrânului, ziceaţi că vă dă fiori, îi amintii eu.

— Aha, exact! Vasăzică, intru în casă, moşul mă pofteşte să iau loc şi se scuză, zicând că aduce cartea. La început nu mi-am dat seama ca e ceva necurat la mijloc, aşa că m-am aşezat fără niciun gând suspect. Moşul se îndreaptă spre spatele meu, văzusem acolo o uşă

deschisă... Nu ştiu dacă e de crezut, dar la un moment dat parcă mi-a şoptit cineva că urmează să fiu lovit – şi mi-am plecat capul cât am putut de repede. Am simţit, dom'le, că mi se despică ţeasta, aşa lovitură primisem!... Arunc scaunul cu piciorul într-o parte şi fac repede câţiva paşi în partea cealaltă, iau poziţie de luptă... În clipa aceea îmi dădusem seama că eram atras într-o cursă! În faţa mea un bărbat solid, foarte solid, blond, bărbos, cu laţe lungi, avea o cicatrice mare pe obraz... – dar toate astea vi le-a spus, cred, şi tovarăşul maior...?

— Tovarăşul maior Gheorghiu? Nu, nu ne-a spus nimic, răspunse Mitică în numele amândurora, nu ne-a spus decât că discuţia cu dumneavoastră a fost absolut interesantă şi că cel mai bine ar fi să venim şi să aflăm chiar de la dumneavoastră cum s-au petrecut lucrurile. Habar nu avem de ce ne spuneţi acum, scena păstrează pentru noi tot farmecul noutăţii. Şi chiar vă rugăm să continuaţi, ne captivaserăţi cu povestirea.

— Buuun! Vasăzică, tânărul cel solid – zic *tânărul* ca să îl deosebim de cel bătrân, de doctorul Şincan adică. Sare din nou la mine, ce mai, eram ameţit rău din cauza loviturii...

— Iertaţi-mă că vă întrerup, zise Mitică, aţi fost cumva boxer?

Bălăşoiu păru încurcat.

— Odată, pe vremuri, zâmbi el. Am renunţat însă repede, mai bine zis a trebuit să renunţ, pentru că mi s-a întâmplat ceva foarte neplăcut... Am fost exclus din viaţa sportivă pentru o abatere... Şi chiar vă rog să-mi permiteţi să vă expun...

— Nu, nu, mă amestecai eu, ne povestiţi pe urmă, acum spuneţi-ne mai departe cum a fost cu tânărul cu cicatricea...

— În sfârşit, ne-am luptat puţin, adică am rezistat destul de bine, cum s-ar zice, însă bătrânul mi-a pus la un moment dat piedică şi tânărul fireşte că n-a pierdut prilejul. Nu ştiu exact cum m-a lovit, dar în orice caz, m-a lovit în cap. Nu mai ştiu nimic, m-am trezit în maşina Salvării, pe drum...

— Dumneavoastră ce credeţi? Lovitura primită la început, pe la spate, fără „declaraţie de război”, cum s-ar zice, v-a dat-o bătrânul sau tânărul?

— Categoric că bătrânul nu era în stare. A fost, dom’le, o lovitură care mi-a zdruncinat creierii, când m-am ridicat în picioare eram pe jumătate bătut, aşa tare mă ameţise!

— Tânărul era puternic?

— Foarte puternic, dar greoi în mişcări, îşi lua avânt prea mare ca să lovească şi ştiam dinainte traiectoria loviturii, aşa că puteam mereu să mă feresc. Dar oricum, chiar parată, lovitura tot mă zdruncina! Omul lucra în forţă, nu era tehnic deloc, nu stăpânea loviturile esenţiale, elementare aş zice, cu care m-ar fi făcut praf în două secunde. Cred chiar că atunci când m-a lovit prima oară, pe la spate, şi-a luat prea mare avânt şi probabil a provocat vreun curent de aer pe care l-am simţit, altfel nu-mi explic... Nu cred în magie.

— Altceva aţi mai observat?

— Prea multe nu... o figură de om crud, precis vreun fost deţinut... Cam aşa mi-am închipuit eu ocnaşii lui Dostoievski... sau ai lui Dickens. O mutră, dom’le, de te băga-n răcori, pe onoarea mea! A, era să uit! Omul se mişca foarte greu, abia păşea, cred că avea vreo infirmitate la picioare... De altfel chiar asta e şi impresia mea despre dezvoltarea aceea de pietrar... torsul foarte „lucrat”, cum se spune, dar cam nesigur pe picioarele lui. Măcar că... aici Bălăşoiu se opri câteva clipe gânditor, după care continuă: e posibil să-i fi fost şi lui puţin frică: vedeţi, el contase că mă termină din prima figură şi acum putea să rateze tot, nu? Mai ales că dădusem şi eu de câteva ori, nu lovisem cine ştie ce, fiindcă eram ameţit, dar cred că tot l-am zdruncinat puţin. Nu trebuie să înţelegeţi că am o foarte bună părere despre mine, dar cred că dacă bătrânul nu-mi punea piedică aş fi avut şanse să scap nebătut.

Rămaseserăm toţi trei tăcuţi. Nu ştiu ce era în mintea celorlalţi, dar eu unul mă gândeam la ipoteza care se formulase cu câteva ore

mai înainte: unul din cei treisprezece păcăliţi din casă vrusese iniţial să păcălească el, venind fără bani, cu gând să ia cartea cu forţa din mâinile bătrânului. Mă gândeam dacă s-ar putea ca presupusul păcălici păcălit să fie profesorul Bălăşoiu şi mă uitam la el, încercând să descifrez câte ceva din caracterul lui – în timpul pregătirii pe care o făcusem înainte de a îmbrăca uniforma, un maior ne spunea mereu că miliţianul care n-are mirosul fin nu e bun de nimic: „Doar privind un om trebuie să-ţi dai seama ce zace-n el, bineînţeles că nu poţi vedea ce a mâncat aseară, dar trebuie să vezi, uitându-te la el, *dacă* a mâncat şi, mai ales, dacă mâncarea era muncită sau furată. Fără asta, un miliţian nu face doi bani".

Încercam acum să schiţez un portret moral al lui Bălăşoiu, dar îmi era foarte greu, dacă nu chiar imposibil. Priveam faţa frumoasă, expresivă, gura bine desenată, cu dinţi albi şi puternici, ochii cenuşii care priveau atent şi mă întrebam dacă elevii lui îl iubesc. Nu ştiu pe cine am auzit că întotdeauna copiii se îndrăgostesc de un profesor tânăr şi frumos care se poartă drăguţ cu ei şi nu-i pedepseşte pe nedrept. Oare Bălăşoiu cum s-o fi purtând cu copiii lui de la şcoală? Probabil că are un ascendent teribil asupra lor, cu înfăţişarea lui plină de prestanţă, cu vocea frumoasă şi cu talentul de a povesti.

— Tovarăşe profesor, începu Mitică dregându-şi glasul, ne puteţi spune câteva cuvinte despre înfăţişarea bătrânului?

Bălăşoiu rămase câteva momente fără să spună nimic, apoi se întoarse spre noi ridicând din umeri:

— Drept să vă spun, nu sunt sigur că i-am reţinut prea bine fizionomia, dar să încerc... înalt, puţin mai înalt decât mine, destul de sigur în mişcări pentru vârsta lui – fiindcă impresia mea este că bătrânul trecuse binişor de şaptezeci de ani, poate chiar se apropia de optzeci... Oricum, era ceva în fizicul lui care exprima forţă, nu ştiu dacă mă exprim destul de exact... era foarte impunător, în ciuda vocii aceleia astmatice, de om care stă să-şi dea duhul.

— À propos de asta, zisei, eu, vocea tânărului cum vi s-a părut?

Aţi remarcat ceva la ea?

— Nu, pe tânăr nu l-am auzit la voce, n-a scos o vorbă tot timpul, dădea pe tăcute, venea mereu peste mine ca un tanc, dar nu zicea nici, pâs...

— Aha! Continuaţi, vă rog, şi scuzaţi-mă pentru întrerupere. Era vorba de bătrân, că arăta foarte impunător.

— Da, aşa e, foarte impunător, se ţinea drept, umeri largi, avea prestanţă, ce mai... Ochii cred că îi avea albaştri, nu ştiu de ce am rămas cu impresia asta, dar acum, când încerc să îi revăd chipul în memorie, cred că avea ochi albaştri. O privire cam nefirească, poate, dar totul era nefiresc acolo...

Bălăşoiu gemu şi, prinzându-şi capul în mâini, se lăsă cu spatele pe pernă. Faţa i se crispase şi înţelegeam că era pradă unor dureri atroce. Mitică şi cu mine ne uitarăm repede unul la altul iar eu mă ridicai, dând să mă îndrept spre uşă, ca să chem sora sau medicul, dar Mitică mă prinse de mână şi mă ţinu în loc.

— Vă rog să mă scuzaţi, rosti Bălăşoiu cu un zâmbet forţat, fără să deschidă ochii, mi-a trecut un junghi prin cap... scuzaţi-mă, a fost fără voia mea. Acum mi-a mai trecut, făcu el cu voce slabă, deschizând ochii...

— Scuzele trebuie să ni le cerem noi, tovarăşe profesor, zise cu hotărâre Mitică. Nu, nu, insistă el văzând că profesorul dădea să ne reţină, aţi fost foarte amabil şi noi am abuzat, în sensul cel mai exact şi mai nepermis al cuvântului, de bunăvoinţa dumneavoastră. Vă mulţumim şi vă cerem scuze încă odată...

— Un moment! Numai o clipă, vă rog... V-am rămas dator cu o explicaţie, anume excluderea mea din viaţa sportivă. La vârsta de nouăsprezece ani mi-am bătut antrenorul, pe maestrul Gică Negulescu, nu ştiu dacă aţi auzit... Forul judeţean de resort a hotărât să dea un exemplu drastic, ca să întroneze disciplina şi aşa mai departe. Nu eram nici mai bun nici mai rău ca alţii, dar fapta mea făcuse o impresie detestabilă. Puteam face contestaţie la federaţie,

dar tatăl meu m-a oprit cu toată străşnicia, zicând că e mai bine aşa şi că nu puteam împăca şi cartea şi boxul... Şi aşa se face că am ieşit din box pe uşa din spate, la vârsta la care alţii abia încep să se facă cunoscuţi. Întâmplarea a avut loc în seara de dinaintea finalei pe ţară.

— Şiii... de ce anume l-aţi bătut, dacă-mi e permis?

— Mă încăpăţânasem să nu mă las bătut în meciul de a doua zi şi atunci maestrul s-a înfuriat şi m-a cârpit. Asta a fost tot. După terminarea finalelor, a fost făcut antrenor emerit. Omul care trebuia să mă bată pe mine câştigase prin neprezentarea adversarului. Adică a mea.

I-am urat multă sănătate şi am plecat, cam fără chef după această istorisire.

— Mi se pare, făcu Mitică pe coridor, mi se pare că Gică Negulescu ăsta era vorba într-un timp să fie numit la nu ştiu ce lot reprezentativ. Mi se pare că propunerea a rămas baltă, până la urmă l-au dat la o parte, omul era realmente o canalie, dar oricum, gândeşte-te că a te ţine de chestii de-astea... nu? Adică pe elevul tău pe care l-ai învăţat să vii pe urmă şi să-i spui „lasă-te bătut de cutare"? Păi cum să nu-l atingi? Ptiu!

Apăru doctorul Horaţiu Maiodată, urmat de sora care avusese micul incident cu pacientul şi care acum se smiorcăia plină de obidă:

— Uitaţi, au văzut şi dumnealor! Spuneţi şi dumneavoastră cum a fost, dacă nu m-a luat să mă strângă de gât şi m-a aruncat...

Nu prea aveam chef să mă văd în situaţia asta şi cred că nici Mitică, dar sora insista să i se facă dreptate, „mai ales fiind de faţă şi organele ordinii publice, unde-o să ajungem, adică ele se *sacrifică* aici şi bolnavii se poartă cum se poartă?"

— La drept vorbind, nici dumneavoastră nici pacientul nu aveţi dreptate, încercă Mitică să se arate împăciuitor. Dumneavoastră i-aţi adresat nişte termeni jignitori, iar el a reacţionat mai tare decât se cuvenea. Conform legii, sunteţi pasibili de pedeapsă şi unul şi altul,

dar eu zic că ar fi mai bine să nu dăm nicio urmare şi să faceţi pace.

— Dacă dumnealui îşi cere scuze... făcu sora îmbufnată.

— În cazul acesta, sării eu, trebuie ca mai întâi să vă cereţi dumneavoastră lui.

— Eu să-mi cer scuze de la el? Ca ce chestie?

— Dacă i-aţi fi vorbit frumos credeţi că v-ar fi...

— Da' el de ce-a fumat în rezervă?

— Cine-a fumat? Noi n-am văzut nici o ţigară.

— Ce, el crede că dacă e profesor, – acuma e stăpân pe spitalu ăsta? Să fie la el la şcoală, nu aici!

— Gata! interveni autoritar doctorul Maiodată, lasă gălăgia şi altădată să nu te mai iei de pacienţi. Vezi-ţi, nu-i aşa, de treabă!

Sora, plecă obidită, mestecându-şi argumentele de-a lungul coridorului, cu glas tare:.

— El de ce-a fumat în rezervă?

Doctorul se întoarse amabil către noi.:

— V-a fost de folos discuţia cu pacienţii noştri?

— De foarte mare folos, sări Mitică, deşi n-am discutat decât cu unul din, cei doi, mai avem de vorbit cu Buligă Aurelia, dacă se poate şi nu cerem prea mult.

Doctorul Maiodată se încruntă:

— Va să zică în tot timpul ăsta dumneavoastră aţi stat de vorbă, nu-i aşa, cu un singur pacient?

— Întocmai. Şi acum, după cum am stabilit, mai avem de vorbit şi cu cel de-ai doilea.

Doctorul făcu un gest politicos cu mâna spre rezerva Aureliei Buligă, dar se vedea că era enervat de toată tărăşenia

— Vă rog să vă limitaţi vizita, nu-i aşa, la cincisprezece minute.

Intrarăm în rezervă, unde fata nici nu fuma şi nici alte lucruri interzise nu făcea, după cum a lăudat-o Mitică.

Aurelia Buligă era o fată cel puţin nostimă. Blondă – cred că era naturală – puţin cârnă, cu o gură frumoasă şi cu un ten o minunăţie.

Nu s-a ridicat – de altfel chiar noi am insistat să rămână în poziţia în care era fiindcă pe faţa ei se citea oboseala – aşa că n-am putut s-o apreciez decât din punctul acesta de vedere, dar am renunţat repede s-o cântăresc când mi-am amintit că nu cu scopul ăsta venisem. (E ciudat cât de greu te dezveţi de anumite obiceiuri vechi – iar eu, deşi niciodată nu mă puteam dezobişnui să mă uit mai lung după câte o fată frumoasă; oricum însă, mă aflam la început şi timp mai am).

Mitică ăsta e mare puşlama: însurat, are şi un copil, dar tot toarce de mama focului pe lângă câte o fetişcană care-i place şi care nu se supără. A binedispus-o cât ai clipi din ochi, recomandându-se cu umor, ca fiind o încrucişare între avocat şi miliţian, „în aşa fel, duduiţă scumpă, încât când pun mâna pe câte unul, pe de o parte miliţianul din mine îmi porunceşte să-l umflu fără discuţie, iar avocatul se opune şi-i găseşte individului tot felul de subterfugii – zău că-mi vine să-l cârpesc când văd că nu ştie să mintă ca lumea şi mai rău se-ncurcă".

Fata începu să râdă amuzată şi Mitică prinse curaj:

— A, dar nu vă spun cu şefii ce necazuri am! Cum scot o vorbă, se şi uită la mine să vadă dacă nu mint cumva – şi trebuie să ştiţi că, pentru un miliţian a-şi minţi şeful e o crimă. Fără discuţie! Cât despre prietenul meu, îl vedeţi? E profesor de istorie şi s-a făcut şi el miliţian. Aţi zice una ca asta? De câte ori arestează câte un asasin, în loc să-i ia la interogatoriu, el şade şi calculează cam ce strămoşi trebuie să aibă ipochimenul, ce rasă o fi, cu ce se ocupau strămoşii lui în secolul al paişpelea şi alte bazaconii de-astea.

— Poate n-a vrut să plece la ţară? zâmbi fata, făcându-mă să mă zborşesc definitiv în sinea mea şi să-i promit lui Mitică – tot în sinea mea – o papară pe cinste de cum vom rămâne între patru ochi.

— Aşi, de unde? Plânge mereu după satul lui de la Suceava, nu erau posturi în judeţul lui şi acuma mereu se dă pe lângă şefi să-l trimită în urbea lui Ştefan – că şi pe el tot Ştefan îl cheamă. Tot tânjeşte el după *Suşiavă,* bre, băietul ista, încheie Mitică, fără drept

de apel. Îrrra! D-apăi chiar, duduiţă scumpă, bine că mi-am adus aminte, am auzit că aţi avut o neînţelegere cu cineva şi am venit să vă acordăm asistenţa tehnică necesară în asemenea cazuri. Care-i baiul? Adevărat că v-a luat şi banii? Atuncea numaidecât trebuie să punem mâna pe el!

Fata se încruntă uşor şi profitai şi eu de ocazie ca să mă amestec în vorbă:

— Ştim că aţi vorbit cu tovarăşul maior Gheorghiu, dar dânsul ne-a trimis încoace ca să vă auzim şi noi. Ne-a spus că aveţi un dar minunat de a povesti şi că n-are să ne pară rău. De altfel, făcui eu uitându-mă la ceas, doctorul Maiodată ne-a pus în vedere să nu vă obosim, nu-i aşa, mai mult de cincisprezece minute, aşa că, dacă sunteţi de acord, propun să trecem la obiect.

— Vedeţi, duducă scumpă, prietenul meu începe să-şi ia meseria în serios, aşa că n-avem ce-i face, trebuie, să ne resemnăm, încheie Mitică oftând şi ridicând ochii spre tavan. Prin urmare, să începem cu povestea asta sinistră: dumneavoastră să ne ajutaţi să punem mâna pe individ, noi o să facem cum ştim şi Doamne, bine va mai fi!

— Au fost doi indivizi, întrerupse fata, nu numai unul.

— Un moş, bătrân de tot şi unul tânăr?

— Exact, un moş şi încă unul, pe care îl presupun a fi tânăr, deşi nu sunt chiar sigură de asta.

— Celălalt avea o cicatrice mare pe faţă? Bărbos, blond?

— N-nu ştiu cum arăta, numai l-am auzit, nu l-am văzut la faţă. Dar dumneavoastră de unde ştiţi? A, ne scoase tot ea din încurcătură, v-a spus tovarăşul maior, desigur!

— Exact, duduiţă, tovarăşul maior ne-a spus. Dar poate ne mai spuneţi şi dumneavoastră încă odată?

— Cu plăcere.

— Vasăzică, aţi dat telefon la numărul apărut în ziar, la mica publicitate, nu? Vă interesa cartea, probabil.

— Da, mă interesa, şi tocmai de asta-mi pare mie cel mai rău. Am

avut şi o mică neînţelegere cu tata, în privinţa banilor, l-am înduplecat foarte greu.

— Fireşte! Vă cerea mult?

— Trei mii de lei.

— Oho! Trei mii de lei? Nu-i nimic, îi recuperăm noi, nicio grijă să n-aveţi, îi facem noi să scoată banii la moment! Prin urmare, aţi dat telefon la numărul respectiv şi ce vi s-a răspuns?

— Că să vin a doua zi la ora treisprezece fix, cu trei mii de lei, acesta fiind preţul irevocabil, altfel nu începe nicio discuţie. Iar asupra orei trebuia să fiu foarte atentă, fiindcă bătrânul îmi acorda o toleranţă de două minute în plus sau în minus. S-a scuzat că asta e o manie de om bătrân şi plin de curiozităţi şi m-a rugat să nu-l condamn pentru asta şi să fiu punctuală.

— Auzi ghiujul! Şi? Aţi fost?

— Sigur că da, m-am învârtit pe străzile vecine câteva minute, ca să nu sosesc prea devreme, iar la ora treisprezece fix am sunat la uşă. Potrivisem ceasul după robot, la secundă, ca să nu am cumva vreo surpriză din cauza asta, înţelesesem că bătrânul era maniac.

— Absolut! Şi?

— Bătrânul mi-a deschis, m-a invitat să intru...

— Un, moment: aveaţi banii la dumneavoastră?

— Sigur că da, trei mii de lei, plus ceva mărunţiş, pentru tramvai, mă rog...

— Da, da! Vasăzică moşul vă invită în casă...

— Da, mă invită în casă şi intru într-o încăpere care aş zice că trebuie să fi fost sufrageria. O maşă mare, cu multe scaune în jurul ei de altfel cred că aţi fost acolo, nu?

— Am fost, sigur că da, am văzut încăperea respectivă.

— Deci, intru în sufragerie şi bătrânul, după ce se recomandă a fi doctorul Şincan – îmi spusese şi la telefon asta – îmi sărută mâna cu multă politeţe, bătrâneşte a zice... şi mă invită să iau loc.

— Scuzaţi că vă întrerup, interveni din nou. Mitică, dar trebuie să

ne lămurim: a zis pur şi simplu *„luaţi loc”* sau v-a oferit chiar el scaunul? Un *anumit* scaun?

Fata rămase câteva clipe gândindu-se, apoi rosti, cam nesigură, după cât am înţeles eu:

— Cred că toate scaunele erau aşezate în ordine în jurul mesei şi că a tras unul din ele spre mine... Da, cred că aşa a fost.

— Aha! Deci, v-aţi aşezat pe scaun. Nu vă era frică? Sau, mai exact zis, nu v-a fost frică să mergeţi singură într-o casă străină, având o sumă atât de mare de bani?

— Nu, nu mi-a fost. Nu trebuie să înţelegeţi că mă pretind a fi prea curajoasă, însă nu era nimic care să-mi inspire neîncredere, mai ales că vocea bătrânului îmi păruse foarte, paşnică – mă refer la convorbirea telefonică – şi îmi spusese şi că stă singur în curte, aşa că n-avea de ce să-mi fie teamă.

— Nu v-aţi temut de o cursă?

— Acum îmi dau seama de adevăr, dar atunci nu m-am gândit la aşa ceva.

— În sfârşit, continuaţi vă rog – scuzaţi că vă întrerup tot timpul, dar e nevoie, ştiţi, de unele amănunte... Rămăseserăm la momentul în care v-aţi aşezat pe scaun.

— Da, m-am aşezat, şi bătrânul s-a scuzat că mă lasă puţin singură, zicând că merge să aducă „obiectul tranzacţiei” şi s-a îndreptat spre o uşă deschisă, care era în spatele meu.

Mitică şi cu mine ne privirăm unul, pe altul, cu subînţeles. Bătrânul regizase bine scena îşi se pare că o repetase cu toate victimele.

— Atunci, continuă fata, mi-am dat seama, nu ştiu cum... iertaţi-mă, dar nu cred că-mi mai amintesc exact... Poate că mă încurc...

— Nu-i nimic, descurcăm noi, dumneavoastră spuneţi-ne cum a fost şi vedem pe urmă.

— Cred că în momentul în care el se îndrepta spre uşa aceea eu

mi-am zis că nu e politicos să stau cu spatele la el şi am dat să schiţez gestul de a mă întoarce, cât de cât, pe scaun...

Fata se tulburase, nu mai rămăsese nimic din hazul pe care-l avusese la început, obrajii îi erau acum palizi şi vocea începuse să-i tremure.

— Atunci, când tocmai dădeam să mă întorc, am simţit că vrea să mă lovească în cap, pe la spate... Nu ştiu cum am simţit, dar am sărit repede de pe scaun într-o parte. Mai bine zis, zâmbi ea stânjenită, am încercat să sar, fiindcă nu prea am reuşit, lovitura m-a ajuns tocmai în timp ce voiam să plonjez şi a fost aşa de tare încât m-a aruncat pe masă, cu faţa în jos... Eram ameţită rău şi atunci mi-am dat seama că picasem într-o cursă, dar nu aveam ce face, aşa că, deşi îmi păstrasem, cred, luciditatea, mi-am zis că era mai bine să mă prefac lovită rău de tot şi să nu schiţez nicio mişcare. Mă îngrozisem, credeam că bătrânul... – aici fata se opri încurcată – nu ştiu cum să vă spun...

— Înţelegem, făcu Mitică, spuneţi mai departe.

— Credeam că altceva voia de la mine şi mă gândeam că mai bine mor... L-am simţit cum se apropie să mă tragă înapoi de pe masă şi, în momentul când m-a atins, m-am întors şi l-am lovit din răsputeri cu pumnul în faţă. Cred să surpriza a fost mai mare decât efectul loviturii, fiindcă s-a tras puţin înapoi – dar cu un gest extrem de rapid pentru vârsta lui, a fost ceva aşa, cum să vă spun... Aţi văzut vreodată o pisică speriată de ceva din faţa ei? Face un salt înapoi de aproape doi metri, ca un fulger... Aşa şi bătrânul, s-a retras imediat, parcă plutea, deşi nu sunt sigură, şi şi-a ridicat mâinile în dreptul feţei, foarte iute... Atunci m-am repezit şi l-am lovit cu piciorul, scuzaţi, dar nu-mi pot permite să spun unde, l-am lovit cât am putut, aveam pantofi grei, fiindcă afară ploua, se vede că l-am lovit rău de tot, fiindcă a scos un geamăt... nu se ferise, cel puţin aşa cred, a gemut şi s-a rezemat de tocul uşii din spatele lui... apoi s-a repezit la mine... Dar ştiţi cum? Ca o felină, avea nişte mişcări iuţi şi precise,

m-a prins de gât aşa de repede că n-am avut timp să schiţez măcar un gest de apărare, m-a prins de gât şi a început să mă îndoaie spre podea... Spatele îmi rămăsese lipit de masă, simţeam că mă frânge, avea o putere de tractor, mâinile parcă erau nişte cleşti, nu, nu exagerez, vă rog să mă credeţi, avea o forţă de Hercule, îmi spuneam că am să mor, cred că asta şi voia, să mă omoare, şi atunci, cu ultimele puteri, am întors brusc capul într-o parte şi l-am muşcat...

— De unde? întrebai eu, gâtuit de emoţie.

— Nu mai ştiu, în orice caz cred că am simţit în gură gustul puloverului... am muşcat cât am putut de tare, cu frica morţii, am strâns din toate puterile, deşi ştiam că asta nu însemna nimic, dar... Şi atunci am auzit vocea *celuilalt,* o voce ciudată, spartă, parcă ireală... Ştiţi cum era? Am acasă discuri de teatru, mamei mele îi plăcea foarte mult să asculte teatru la pick-up, vocea celui de-al doilea era vocea lui Niky Atanasiu... Aţi auzit-o vreodată?

Ehei, Niky Atanasiu, artist al poporului, inegalabilul interpret al lui Nae Girimea şi al lui Nae Caţavencu, era mort de ani de zile!

— Bineînţeles, nu vreau să spun că era Niky Atanasiu, fiindcă a murit demult, dar era a cuiva care vorbea *exact* la fel... o aud ca prin vis, fiindcă eram aproape moartă, dar am auzit ceva în genul acesta: *„Ce faci, dobitocule, o omori!”* şi am mai simţit o lovitură puternică, tot în cap, şi cam atât... M-am trezit aici şi, din câte am putut să-mi dau seama, s-au rezumat la a mă bate şi a-mi lua banii...

— Banii vă vor fi înapoiaţi, iar pentru loviturile pe care le-aţi primit vor înfunda puşcăria, vă spun pe cuvântul meu de onoare, zise Mitica plin de convingere.

Sfertul de oră îngăduit de doctorul Maiodată se terminase de câteva minute, aşa că ne-am luat rămas bun şi am plecat, destul de fără chef. Să snopeşti în bătăi o fată care nu-ţi făcuse nimic, pe cinstea mea că asta merita o pedeapsă straşnică, şi-mi promiteam ca, imediat ce vom pune mâna pe respectivii din strada Glicerinei, să le trag eu o bătaie zdravănă, oricât ar fi fost asta de interzis de

regulament. Dar voiam să mă răcoresc.

Când am ieşit pe uşă, un locotenent de artilerie cât un munte, cu un buchet mare de garoafe, se uită urât la noi şi mârâi printre dinţi:

— Hai, dom'le, mai mult nu puteaţi să staţi? Nu v-aţi gândit că-i faceţi rău cu'j de mii de întrebări?

Şi se mistui pe uşă înăuntru, lăsându-ne cu gura căscată.

— P-ăsta trebuie să-l cheme Caraiman, îngăimai eu.

— Aşi, făcu Mitică, măi rău, Everest sau cam aşa ceva... Bine că am scăpat numai cu-atâta, că nu ne-a mai tras şi vreo două... Vezi,tot am avut un strop de noroc pe ziua de azi!

— Am impresia că la ăştia aici e vraişte, intră cine vrea, răspunsei eu, ceva mai bine dispus: Oricum s-o ştergem repede, până nu-şi aduce aminte tipul să se ia după noi.

— Da' de unde, ţi-ai găsit! Nu mai pleacă el de lângă ea acuma, nici să-l tragi cu tractorul! Ce-mi pare mie rău aici e că fata e ambalată, mă gândeam că ar fi bună pentru tine, bătrâne!

— Ei aşi! Vrei să mă vezi tot timpul cu vânătăi! Ferice de care-o lua-o, îţi spun eu!

*

* *

Căpitanul Cercel se întorsese de la Slănic mort de oboseală şi mai ales sâcâit de faptul că nu reuşise să facă mare lucru:

— De, fapt, treaba e groasă şi pe pista asta o să avem mult de furcă. Familia Pantelimonescu este foarte refractară la discuţiile cu miliţienii şi tot timpul mi-au dat a înţelege că ar fi bine să plec. Mare lucru n-am aflat de la ei, mi-au dat câteva nume ale unora care le frecventează casa, dar m-au asigurat că sunt oameni absolut onorabili, cărora nu le-ar da niciodată prin cap sa facă aşa ceva. Cât or fi de onorabili, asta rămâne de văzut, cred că o să trebuiască să verificăm o mulţime de lucruri.

Îi raportarăm discuţiile cu cei doi pacienţi de la spital, dându-i toate amănuntele şi păru îngândurat:

— Va să zică au fost doi tipi? Bătrânul şi tânărul? Aş zice că moşul e creierul afacerii şi nu s-a încrezut prea tare în puterile lui, aşa că l-a luat ca ajutor pe cel tânăr. Cicatrice? Barbă? Poate-l găsim pe baza semnalmentelor ăstora, măcar că tare îmi vine a crede că, dacă cicatricea aia era adevărată, nu se băga el la aşa o afacere, prea ar fi fost prost să nu se gândească el că-l prindem pe pista asta. Nu prea sunt mulţi oameni cu aşa nişte cicatrice, dar să vedem, nu ne putem pronunţa deocamdată. Ce v-a mai spus tovarăşul maior să faceţi?

— A ordonat să mobilizăm toată lumea pentru ora patru, ca să procedăm la realizarea portretului robot, raportă Mitică băţos.

— A zis ceva de nişte întăriri?

— A zis, răspunse Mitică, are să ne mai dea un om sau doi.

— Atunci daţi-i bătaie cu mobilizarea, la ora patru să fie toţi aici, treceţi pe la toată lumea.

Ne împărţirăm cu rapiditate sarcinile – trei cu patru. Nouă persoane rămase în viaţă, din care doi erau la spital, aşa că mai rămâneau şapte. Ne-am despărţit şi abia atunci mi-am dat seama că unul dintre cei de pe lista mea locuia în provincie şi că în momentul respectiv se găsea precis în drum spre casă, aşa că nu mai avea niciun rost să-l caut, şi mi-a părut rău că eu trebuia să trec pe la două persoane, în timp ce Mitică pe la patru. Am considerat că-l păcălisem fără să vreau – sau mai bine zis că se păcălise singur, fiindcă el făcuse împărţirea, dar peste două zile, când totul se lămurise, mi-a spus că nu era cazul să-mi fac procese de conştiinţă, fiindcă el se întorsese înapoi după ce ne despărţiserăm, luase deoparte doi elevi practicanţi de şcoală de subofiţeri, îi cinstise cu câte o ţigară şi-i trimisese să anunţe persoanele de pe listă să fie la miliţie la ora şaisprezece, după care el plecase la o ospătărie pe Lipscani să guste ceva, şi apoi venise îndărăt să ia interogatoriul a patru ţigani, autorii unui viol, care tocmai fuseseră prinşi şi vârâţi la arest.

În timpul ăsta eu am vizitat trei din cetăţenii respectivi.

Profesorul Gheorghe Podaru locuia într-o garsonieră în Drumul Taberei, plină de cărţi. Nu mai avea loc pentru nimic altceva, cele câteva mobile – adică o canapea îngustă, de burlac, o masă micuţă, plină şi ea de cărţi, şi un şifonier vechi şi hodorogit – păreau sufocate de mulţimea volumelor, cele mai multe vechi, cu legături odată scumpe, acum uzate şi jalnice la privit.

Gazda m-a poftit pe un fotoliu – un fotoliu vechi, ca toate lucrurile din cameră, pe care la început nici nu-l văzusem, fiindcă era şi el ascuns sub un teanc mare de cărţi.

— M-a nenorocit, domnule, se jelui bătrânul, nu mi-e de bani, fiindcă am un salariu, pe urmă vine pensia, dar, oricum, eu îmi văzusem visul cu ochii şi mai mare dezamăgire nu cred că aş fi putut încerca decât să mă trezesc fără cartea asta, după ce aproape că o simţisem în mână, îi pipăisem paginile şi-i mirosisem aroma de carte veche! Ajunsesem acolo într-o stare de exaltare, nu mai ştiam de nimic, voiam cartea, căci vedeţi dumneavoastră, am bănuit aici iniţial un tertip negustoresc, vreau să spun că bătrânul acela, escrocul, doctorul, îmi fixase ora abia dimineaţă, a doua zi... probabil ca să mă pună pe jar şi să nu mă tocmesc... Este un adevăr psihologic, mă făcuse să doresc cartea asta cu atâta patimă încât aş fi luat-o oricum... simţeam că are vreun defect, poate legătura mult lăudată era de fapt de o calitate inferioară... Oh, n-ar fi contat, o luam oricum, eu nu iau niciodată o carte pentru legătura ei, domnule, o iau pentru paginile ei!

Bătrânul îmi părea foarte agitat, tremura puţin şi fuma ţigară de la ţigară. Insistă să-mi facă o cafea şi nu putui să-l refuz, fiindcă nici n-ar fi băgat de seamă refuzul meu, se îndreptase spre chicineta de alături şi robotea în timp ce vorbea cu mine prin uşiţa deschisă:

— Eu nu am pretenţii la niciun ban, domnule, eu vreau cartea, cartea o vreau! Când a apărut, eu eram pe front, încorporat la început pentru satisfacerea stagiului militar şi pe urmă trimis în

prima linie... Când m-am reîntors, cartea era demult epuizată, un timp nici n-am aflat că apăruse aşa ceva, pe urmă, de câte ori apărea la vânzare – oh! să vinzi aşa o carte, e monstruos, domnule, e monstruos! – de câte ori apărea nu aveam bani... L-aţi cunoscut pe Călinescu? Pe Divinul Călinescu? Oh, moartea lui a fost o crimă, domnule, nu există Dumnezeu, dacă ar fi existat, Călinescu ar fi trebuit să fie nemuritor!

— Cum... o crimă? A fost asasinat?

— Oh nu, domnule, a murit de cancer! Dar a fost o crimă a sorţii împotriva oamenilor, a fost cea mai cumplită pierdere care se poate închipui...

Îmi aduse cafeaua şi mi-o puse pe braţul canapelei, urmând:

— Eu am fost studentul lui Călinescu, după ce m-am întors de pe front mi-am reluat studiile şi ştiu cum era atunci... Era foamete, de multe ori mă culcam flămând, lumea era sfâşiată de lupte politice, dar au fost anii cei mai frumoşi ai vieţii mele, domnule, ascultam cuvântul Divinului şi nu mai ştiam că mi-e foame, uitam de somn, uitam de tot... De câteva ori l-am atins, l-am atins, domnule, uite, degetele astea au atins veşmintele lui Călinescu, cel mai înalt spirit care a trăit vreodată pe meleagurile astea... M-am dus mereu la prelegerile lui, trebuia să mergi decusearâ să-ţi ocupi loc, veneau mulţi tineri, mulţi tineri să asculte cuvântul Divinului...

Bătrânul gâfâia şi vocea începuse să-i tremure. În colţul ochiului începu să i se zbată o lacrimă.

— La moartea lui... oh, a murit, trebuia să moară, fiindcă avea trup omenesc, ce eroare, ce murdărie! A murit, şi se umpluse pământul de oameni care veniseră să-l vadă, domnule... Am fost şi eu, am fost şi tot aşteptam să vină cineva care să întrebe cine vrea să îşi dea viaţa pentru a Divinului, să-l reînsufleţească... Oooh! Eram gata, oceanul de lume înainta, drumul spre cimitir se scurta şi nu venea nimeni să-mi ceară viaţa... Viaţa mea de vierme, de nimic!

Bătrânul profesor izbucni în hohote şi se lăsă pe marginea

canapelei, gemând sfâşietor. Am simţit deodată un val inundându-mi sufletul şi m-am lăsat jos lângă el:

— Domnule profesor...

Am mângâiat capul bătrân şi sur şi mi-am lipit fruntea de umărul lui – parcă îmi murise şi mie cineva drag, aproape că simţeam cum îmi dau lacrimile...

„N-ai voie să te smiorcăi, locotenent!" mi-a sunat în urechi o posibilă ironie de-a lui Mitică, dar nu am luat-o în seamă. L-am luat uşurel în braţe pe bătrânul care adormise, scuturat încă de spasme, şi l-am întins pe canapea, învelindu-l cu cuvertura.

Când m-am ridicat, am văzut că încăperea era plină de fotografii mari, aşezate cam în neorânduială în dreptul cărţilor. În toate era acelaşi chip, al aceluiaşi om, aici calm, dincolo cu ochii scăpărând, în alta din nou senin – acelaşi Călinescu, fotografiat pe furiş în timpul prelegerilor lui la care se adunau valuri de mulţime. Una, de dimensiuni mici, m-a fascinat: avea ceva demonic, chipul era sub pecetea morţii care se apropia, dar parcă iluminat de ceva pe care nu-l puteam înţelege. Am vrut să iau fotografia, gândind că bătrânul profesor nu-i va observa lipsa, dar imediat m-am răzgândit, ar fi însemnat profanarea unei icoane a unui cult pentru care eu nu eram iniţiat îndeajuns. Am pus fotografia la locul ei, m-am apropiat de canapeaua unde bătrânul dormea agitat şi, fără să mă gândesc prea bine, m-am aplecat deasupra lui şi i-am mângâiat obrazul veşted.

Am plecat închizând emoţionat uşa cu broască automată. Nu ştiam ce ochi ar fi făcut Mitică sau maiorul Gheorghiu dacă m-ar fi văzut, dar cu siguranţă că de asta n-are să afle nimeni vreodată.

Ei, dar sunt miliţian şi mai am de trecut şi pe la Elvira Purilă.

*

* *

Căminul *„6 Martie"* unde locuia Elvira Purilă era în drumul de

înapoiere, aşa că pe ea o lăsasem la urmă. Se făcuse însă cam târziu, era trei şi câteva minute şi bănuiam că invitaţia mea va fi întâmpinată fără plăcere.

Şi tot fără plăcere am intrat şi eu în curtea frumoasă, cu pomi şi iarbă, din faţa Facultăţii de Drept. Îmi aduceam aminte cu inima strânsă de alte împrejurări în care mai venisem la căminul acesta să caut pe cineva. Când eram student, mi se păruse la un moment dat că mor dacă nu mă iubeşte Sonia Panaiţoiu, de la geografie, o fată micuţă cât un noduleţ şi cu o figură speriată, de păpuşă. Îmi vândusem cartela mea, primită în contul bursei, pentru cantina Grozăveşti şi cumpărasem, pe coridorul de la Serviciul social, alta, pentru cantina de la „6 *Martie*", unde venea la masă şi Sonia. Nu avea decât să coboare din cămin şi să între în cantină, aşa că trebuia să fiu foarte atent să n-o scap: pândeam de după colţ, fâţâindu-mă pe acolo ca unul care n-are nicio treabă, apoi, când o vedeam ieşind pe uşa blocului, mă repezeam spre cantină, ca să ajungem cam în acelaşi timp. Cred că eram roşu la faţă ca un rac fiert şi probabil că mulţi îşi dăduseră seama de stratagema mea, dar eu mă credeam mare pişicher şi nici nu-mi trecea prin cap că cineva s-ar putea să ghicească scopul cu care mă învârteam pe acolo.

Într-o zi, la cantină, stând la aceeaşi masă – făcuserăm cunoştinţă aşa, ca din întâmplare – mi-am luat inima-n dinţi şi, tremurând tot, i-am făcut o declaraţie în regulă. Mie nu-mi era foame, iar biata fată, din politeţe, a încetat să mănânce, dându-şi seama că nu era cazul să dea cu lingura prin cana cu ciorbă în timp ce eu debitam înflăcărat tot felul de prostii, care însă mi se păreau cele mai minunate lucruri din lume. Am rămas nemâncat, iar Sonia la fel. Până la urmă, spunând că nu-i era foame defel, a luat într-un şerveţel pârjoala de la felul doi, pâinea şi prăjitura şi s-a scuzat, zicând că trebuia să meargă în cameră să-i ducă mâncarea colegei ei cu care *„făcea dublu"*. Cunoşteam obiceiul, practicat mai ales de fete: aveau amândouă o singură cartelă şi veneau la cantină cu schimbul, azi una, mâine alta.

Fiecare mânca ciorba sau supa, apoi tot ce nu era carne în felul doi, iar ceea ce rămânea – adică friptura, şniţelul şi aşa mai departe, precum şi prăjitura şi pâinea – o ducea colegei care aştepta în cameră. Cât despre pâine, asta se rezolva mai uşor, cerea o bucată în plus şi femeile de la ghişeu nu erau cărpănoase. Mult timp după ziua când i-am făcut Soniei acea declaraţie nemaipomenită am stat să mă gândesc dacă era sau nu adevărat că făcea „dublu" cu o colegă. Poate că încercase stratagema asta ca să nu piardă toată masa şi inventase existenţa colegei în cauză ca să aibă un pretext pentru a mai salva ceva. Abia după mult timp, ani de zile, m-am dumerit sau, vorba lui Mitică, parcă mi-a dat cineva cu o lumină mare-n cap: Sonia venise în tot timpul cât o urmărisem eu singură la masă, în fiecare zi, şi mâncase toată porţia. De unde colega cu „dublul"? Acum îmi vine să râd, dar pe atunci mă simţeam foarte nefericit, îmi puneam problema dacă o să supravieţuiesc. Poftim!

Într-o seară mi-am luat din nou inima-n dinţi şi m-am dus să o caut la cămin. Aflasem numărul camerei la care stătea şi, conform uzanţelor de la căminele studenţeşti, am rugat pe o fată care tocmai intra să fie atât de amabilă şi s-o anunţe pe Sonia de la camera cutare că o aşteaptă cineva jos.

Am aşteptat mai bine de o oră în faţa intrării şi nu ştiam ce să fac. Îmi spuneam mereu că nu va veni şi că era cazul să plec, dar pe de altă parte ar fi însemnat să fiu grosolan dacă plecam şi Sonia, care cine ştie ce motive obiective avea să întârzie, ar fi venit cu câteva clipe mai târziu şi nu m-ar fi găsit. Am aşteptat mult, până când mi-au atras atenţia nişte chicoteli pe care le auzisem şi până atunci deasupra mea, dar cărora nu le dădusem nicio atenţie. Am privit în sus şi am văzut un grup de capete care mă fixau chicotind ca la horă, duminica. Când au văzut că mă hotărâsem în sfârşit să mă uit la ele au izbucnit într-un râs ha-ha-ha, ca la teatru, iar una din ele a început să bată din palme:

— Pe ţine te cheamă Fănel?

— Aproximativ, am răspuns eu, simţind că nu trebuie să mă arăt prea atins de împrejurări.

— Atunci te roagă Sonia să nu te superi şi s-o mai aştepţi câteva clipe, vine precis!

Şi iar râsete. Erau urâte, fetele frumoase din cămin erau plecate la ora aceea la plimbare cu prietenii lor, urâtele rămâneau la cămin să se distreze cum puteau.

Într-un târziu a apărut şi Sonia. Era îmbrăcată de plimbare şi într-o clipă am uitat că aşteptasem atâta timp sub ploaia de râsete prosteşti de la fereastră.

— Sonia!

Mi-a răspuns cu o voce tremurătoare:

— Fănel, te rog să-mi spui despre ce e vorba.

Privea stânjenită în toate părţile şi mai târziu am înţeles că-i era ruşine să fie văzută cu un băiat în faţa căminului.

— Nu vrei să facem câţiva paşi împreună. Sonia?

Cum îmi tremura vocea...

— Nu pot... Am promis fetelor că merg cu ele la plimbare şi trebuie să vină imediat.. Nu te supăra...

În urma noastră apărură câteva siluete. Colegele Soniei, fetele cu care trebuia să iasă în oraş...

— Nu vrei să te plimbi cu mine, Sonia?

— Nu, nu se poate.

Până la sfârşitul lunii am „făcut blatul" la Grozăveşti. Nu am mai venit niciodată la cantina de la „6 *Martie"*. Scrie Caragiale despre moftangioaică: „O saluţi, abia moţăie, o iubeşti – te spune târgului". Şi aşa este.

De data asta intram pe aceleaşi porţi, într-o calitate, ca să zic aşa, oficială: eram anchetator şi trebuia să stau de vorbă cu una din victime, asta era tot. Nu mai era nevoie să umblu cu subterfugii, ci am mers direct la portăreasă, m-am legitimat cu discreţie şi mi-a dat imediat registrul locatarelor căminului. Am găsit-o repede pe Purilă

Elvira şi, cum, nicio fată nu urca la etajul al doilea, eram gata să urc eu. M-am gândit totuşi că, vorba lui Mitică, nu se face, aşa că am mai aşteptat.

În sfârşit, încă o locatară care se apropie.

— Nu vă supăraţi, vă rog, mergeţi la doi?

— Da, pe cine vreţi să anunţ?

— Purilă Elvira, camera...

— Eu sunt...

Nu mă aşteptam la asta şi am rămas descumpănit, neştiind ce să spun. Cred că am făcut o figură foarte caraghioasă, dar am căutat să nu mă fac de râs, ci am dus mâna la buzunar, după legitimaţie, în timp ce mormăiam:

— Permiteţi să mă prezint... locotenent Serafim din miliţie.

— Îmi pare bine, cu ce vă pot fi de folos?

Avea o voce frumoasă şi blândă, asta m-a mai liniştit puţin şi am reuşit să-i explic că la orele şaisprezece, dacă nu contravine cu nimic unui alt program, este invitată la noi, la camera cutare, în legătură cu cele întâmplate în ziua precedentă. Nu, asta nu contravine nici unui program, va veni cu plăcere.

M-am uitat la ceas: trei şi douăzeci şi cinci. Interlocutoarea mea făcu la fel şi mă anunţă că era căzut să se grăbească.

— Putem merge împreună, mă oferii eu – nici nu ştiu ce mi-a venit, cuvintele astea mi-au scăpat fără să mă gândesc deloc. Vă aştept da?

A pornit pe scări în sus, iar eu am făcut câţiva paşi pe aleea care ducea spre poartă. S-a întors repede, îmbrăcată cu aceleaşi haine, dar fără sacoşa de plastic pe care o avea la început şi în care, probabil, făcuse cine ştie ce cumpărături mărunte.

Troleibuzele erau arhipline, oceane de oameni din staţii le luau cu asalt, aşa că am pornit pe jos, fără prea mare grabă. Cu ocazia asta îmi spuneam că n-ar strica să am o discuţie cu ea în legătură cu cele întâmplate în strada Glicerinei, dar fata mă întrebă:

— N-aş vrea să fiu indiscretă, dar îmi puteţi spune în ce scop mă convocaţi?

— Deocamdată nu vă pot spune, dar vă rog să fiţi sigură că la noi nu vi se va întâmpla nimic rău, de asta garantez. Acolo veţi fi în cea mai deplină siguranţă.

— Nici nu-mi închipui că poate fi altfel, surâse ea şi mă simţii foarte stingherit.

În locul meu, Mitică ar fi spus mii de comedii, ar fi luat-o cu „duduiţă scumpă", ar fi făcut calambururi şi ar fi distrat-o de minune.

— Iertaţi-mă că îndrăznesc... începu ea, nu sunt sigură, dar îmi păreţi cunoscut... aţi stat cumva la Grozăveşti?

— Da, răspunsei eu, încântat că se anunţa un subiect de conversaţie care avea cu ce ne umple drumul, am stat acolo anul trecut.

Nu se cădea să adaug că am terminat Facultatea de istorie, ca să nu creadă că vreau să mă împăunez cu asta, dar ea nu mă iertă:

— Aţi făcut cumva *iceful*?

— Nu, istoria, o corectai eu, ca un mucenic interogat.

— Ei, înseamnă că de la cantină vă cunosc... Aţi terminat facultatea?

I-am povestit toate greutăţile pe care le întâmpinasem în drumul meu spre o catedră la mine în comună, sau cât mai aproape, cum mă convinsese apoi Mitică asupra faptului că mai pasionantă îndeletnicire decât a lui nu există şi cum se făcea, prin urmare, că acum mă aflam în postura asta.

Nu eram deloc mulţumit de figura pe care o făceam şi abia aşteptam să ajungem. Mă simţeam caraghios, conversaţia şchiopăta şi nu ştiam ce să mai spun. Deodată îmi veni ideea salvatoare:

— Cum vă mai simţiţi?

Nu voiam să înţeleagă că o întrebam asta doar din criză de subiect, aşa că am adăugat, ca o justificare a faptului că abia acum

vorbeam de aşa ceva:

— N-aş vrea să vă reamintesc intempestiv de ceva neplăcut, dar, oricum, la noi despre asta va fi vorba şi poate că e bine să intraţi puţin în atmosferă.

— N-aş putea să spun că mă simt extraordinar de bine, dar nici prea rău... Mă doare doar puţin capul, când fac mişcări bruşte, în rest nimic deosebit, surâse ea.

În sfârşit, am ajuns. Este patru fără zece minute şi o invit într-un birou în care lucrăm eu, Mitică şi încă un locotenent, Turculeţ – dar acesta a plecat deja în concediu, într-un concediu întârziat câteva zile de un caz greu, rezolvat abia azi-noapte.

Abia o invitasem să ia loc, că uşa se deschise şi intră Mitică, vijelios şi bine dispus:

— Aaaa... sărut mâna, sărut mâna, ce plăcere, permiteţi, locotenent Dăscălescu... sunteţi hiperpunctuală, daţi-mi voie să vă felicit...

Cred că nici nu ştia cum o cheamă, dar îşi închipuise că trebuie să fie una din persoanele convocate pentru realizarea portretului robot, din moment ce o găsea cu mine. Căci nu cred s-o fi ţinut minte din timpul acelei nopţi până acum, adică să înregistreze el aşa bine o figură pe care o văzuse la lumina unui bec chior vreme de câteva secunde. Pe de altă parte mi-am amintit că Mitică studiase toate fişele personale ale victimelor, unde le văzuse şi fotografiile, aşa că nu era exclus să-i fi reţinut figura.

În timp ce eu eram cufundat în aceste raţionamente, iar Mitică o făcea mereu să râdă pe tânără noastră musafiră, se deschise uşa şi în prag se arătă un subofiţer:

— Să trăiţi! La ordin la tovarăşul maior Gheorghiu.

Ne-am scuzat şi am pornit spre biroul maiorului, unde am intrat imediat, fără să mai aşteptăm. Fata rămase în grija subofiţerului, căruia Mitică îi explică în doi timpi şi trei mişcări unde trebuia s-o conducă.

— Luaţi loc, ne invită maiorul cu un gest larg, arătând câteva scaune din faţa biroului. Ia să vă aud, mânjilor, aţi fost să vorbiţi cu Bălăşoiu şi cu fata aia, Buligă sau cum o cheamă... ei?

— Am fost, tovarăşe maior, răspunse Mitică pentru amândoi.

— Şi?

— Păi...

— Cum „păi”? Ce vi s-a părut deosebit în relatarea fetei?

— Că a opus rezistenţă, încercai eu.

— Just, aşa e, a opus rezistenţă, bătu maiorul cu palma în masă, bravo! Ia să văd, continuă el întinzând mâna, daţi încoace!

Rămăseserăm foarte nedumeriţi amândoi, uitându-ne unul la altul, apoi la faţa maiorului, care începea să se încrunte.

— Daţi încoace obiectul, pufni maiorul.

— Care obiect? şoptii eu, simţind că şi Mitică începuse să nu prea fie în apele lui.

— Obiectul, voi pe ce i-aţi luat probele, ai?

Numai înţelegeam nimic.

— Bravo! Vasăzică eu de-aia vă trimit acolo, iar voi îmi veniţi şi vă uitaţi la mine ca la mai ştiu eu ce! Ei, ce să mai zic, bravo! Că nu mai am ce zice!

Zău dacă mai pricepeam ceva, dar Mitică, prinzând un semn al maiorului, mă scoase afară şi, pe coridor, îmi spuse:

— Bătrâne, e groasă! Fii atent, ţi-aduci aminte ce spunea zgâtia aia de puştoaică? Zicea că l-a muşcat pe babalâc de braţ. Ei?

— Da, şi?

— Cum „şi”? Nu înţelegi? Phii! se bătu el cu palma peste frunte, mare tâmpit am fost! Asta era dovada, bătrâne!

— Care dovadă, bre omule?

— Stai aşa: îţi aduci aminte. Cum spunea fata? Că l-a muşcat ca de frica morţii, sau cam aşa ceva, în orice caz, a muşcat cât a putut ea de tare, da?

— Ei, dar nu pricep ce-i cu asta... Aaa! Stai, nu-mi spune, că ştiu:

muşcătura are să servească drept dovadă, nu?

— Aia e, bătrâne: când om pune mâna pe tip, are să facă pe neştiutorul, „cine, tovarăşi, eu? îmi pare rău" şi alte chestii de-astea. Dar noi o să-l luăm frumuşel de mână, o să-i suflecăm mâneca şi o să-l luăm la întrebări: ce caută muşcătura asta aici? Ia hai cu noi la laborator, să vedem cine te-a muşcat, nu cumva aici sunt dinţişorii duduitei Buligă, ai? Pricepi, bătrâne?

— Pricep, dar tot nu ştiu ce voia şeful.

— Păi e limpede ca lumina zilei: fata ne-a spus de muşcătură, iar noi trebuia să verificăm. Nu-ţi aduci aminte că în casă am dat peste hainele moşului? Inclusiv cămaşa şi puloverul, nu?

— Gata, am înţeles: să verificăm dacă e adevărat, adică dacă pe mânecă puloverului se găsesc într-adevăr urme de salivă ale fetei, lăsate în momentul muşcăturii, nu?

— Ăla-i!

— Atunci hai repede la spital, să căutăm fata...

— Păi tu n-ai priceput? Şeful i-a luat el probe, analizele precis că trebuie să fie gata demult, altfel ne trimitea el, fii tu sigur, ba încă ne punea să ieşim pe geam! Dar tot să ne convingem!

Intrarăm în birou – fata plecase – şi Mitică puse mâna pe telefon, chemând laboratorul.

— Alo! Sărut mâinile, Dăscălescu... Nu vă supăraţi, v-a trimis tovarăşul maior Gheorghiu nişte probe de... a, mulţumesc... Pozitiv? Sărut mânuşiţele...

Închise şi se întoarse triumfător spre mine:

— Ce-ţi spuneam eu? A venit cu o lingură de-alea care se bagă pe gât, probabil că s-a făcut că vrea s-o examineze şi el personal şi după aia a şutit lingura şi a adus-o încoace, la laborator, să analizeze saliva de pe ea. Mare pişicher şeful! Dar ia hai să mergem noi, cred că au început cu robotul...

Urcarăm scări, parcurserăm coridoare, un labirint interminabil în care Mitică se descurca fără şovăială şi, în sfârşit, ajunserăm. Lumina

se stinsese deja şi pe ecran juca un nas ascuţit.

— Nu, nu, răsunară câteva voci, era mai borcănat, mai...

Alt nas.

— Cam aşa...

— Nările erau mai turtite, mi se pare...

Altul.

— Aşa! Aşa era, lăsaţi-l p-ăsta!

Deasupra nasului apăru o pereche de sprâncene.

— Nuuu... protestă într-un glas publicul. Albe şi stufoase, îmbinate deasupra nasului.

Se rezolvă, după câteva încercări, şi problema sprâncenelor. Pe urmă, în urma unor dezbateri aprinse, apăru o chelie impunătoare, înconjurată de câteva fire lungi de păr, o mustaţă albă care ascundea în întregime gura, ochii spălăciţi, privind nehotărât printre genele strânse ca de o lumină prea puternică şi nişte urechi cât se poate de normale.

— Cam ăsta ar fi, se auzi o voce, dar era mai ridat pe faţă...

Ecranul rămase deodată alb, apoi imaginea apăru din nou, Peste câteva secunde i se suprapuseră nişte riduri în jurul gurii şi altele în jurul ochilor.

— Nu, se pronunţă cineva, erau mai mărunte şi mai estompate.

Alte riduri. Şi iar altele. În sfârşit, un oftat de uşurare în sală:

— Asta e, lăsaţi-l aşa!

Pe ecran stătea şi privea spre noi chipul unui bătrân foarte prezentabil, cu o chelie impunătoare, privind obosit printre genele cam lăsate. Mustaţa albă, frumoasă, îi dădea un aer de boier din alte timpuri, iar trăsăturile viguroase ale feţei îl făceau să fie un bărbat foarte frumos.

— Straşnic bărbat! am exclamat privind chipul de pe ecran, dar o voce de lângă mine îmi replică:

— Aşa se poate face şi soacră-mea!

Era vocea căpitanului Cercel şi am rămas puţin surprins, dar

n-am răspuns nimic, doar nu era să-mi contrazic superiorul, mai ales că pe soacră-sa nu avusesem cinstea să o cunosc şi nu mă puteam pronunţa.

Lumina se aprinse şi cei din scaune se priviră unii pe alţii, dând să se ridice în picioare.!

— Vă rog să mai rămâneţi câteva clipe, răsună vocea maiorului Gheorghiu. Numai câteva clipe, pentru unele mici lămuriri.

Căpitanul Cercel păşi în faţă.

— Vă suntem datori cu unele explicaţii, pentru că procedura este absolut neobişnuită. Nu mă refer la portretul-robot, mulţi dintre dumneavoastră ştiu, cred, ce înseamnă aşa ceva, chiar dacă nu au participat niciodată în calitate de martori la realizarea unui asemenea instrument de recunoaştere. Ciudăţenia faptului e alta şi fiecare dintre dumneavoastră şi-ar pune problema de unde anume cunoaşte vecinul lui de scaun pe cel a cărui figură a fost reconstituită acum câteva clipe. Urmează deci să vă răspundem la această întrebare. Iată care este situaţia: cetăţeanul pe care l-aţi văzut pe ecran, şi cu care aţi făcut cunoştinţă, din păcate, şi personal, v-a atras pe toţi în aceeaşi cursă.

Se stârni rumoare.

— Linişte, vă rog! Individul de aici a dat la mica publicitate un anunţ că vinde o carte foarte preţioasă, *Istoria literaturii române* de George Călinescu, indicând şi un număr de telefon. Fiecare din dumneavoastră a telefonat la numărul respectiv, unde i-a răspuns un oarecare doctor Şincan. („Da, dom'le, exact! Aşa e, şi mie la fel mi-a spus că-l cheamă! Formidabil!") Linişte, vă rog! Fiecare din dumneavoastră aţi fost convocat la o altă oră. În total zece persoane, care au sosit la adresa respectivă din oră în oră, adică de dimineaţă de la orele zece până seara la orele şapte. Fiecare din dumneavoastră a fost atacat, lovit, cloroformizat şi depozitat în alte încăperi ale casei, iar infractorul, de fiecare dată, aştepta victima următoare. („Extraordinar, dom'le! Auzi") Vă rog! Cazul este foarte greu de

rezolvat. Noi însă contăm pe sprijinul dumneavoastră – un sprijin foarte mare ni l-aţi dat deja, la realizarea portretului-robot.Dar mai e vorbă de ceva. La discuţiile individuale purtate de noi cu fiecare din dumneavoastră până acum, vi s-a atras atenţia că este nevoie de discreţie. Ceea ce v-am dezvăluit acum este tocmai pentru ca dumneavoastră să înţelegeţi ce s-ar întâmpla dacă zece persoane, în diferite părţi ale Bucureştiului, ar începe să povestească la rude, cunoscuţi, colegi de serviciu, faptele întâmplate. În câteva ore ar ieşi cine ştie ce zvonuri alarmante, fiindcă vă este cunoscută capacitatea lumii de a face din ţânţar armăsar. Poate că s-ar zvoni despre cine ştie ce bande înarmate sau alte lucruri din astea. Înţelegeţi deci motivul pentru care vă cerem discreţie absolută, aceasta fiind o condiţie esenţială a rapidităţii cu care noi vom putea acţiona pentru prinderea infractorului. Este foarte adevărat că aveţi de justificat în faţa familiilor dumneavoastră nişte bani, o sumă însemnată. Vă rugăm să găsiţi nişte pretexte care să ţină câteva zile, adică până când vă vom putea restitui aceşti bani. Vă mulţumesc.

Frumoasă cuvântarea căpitanului, doar că asupra discreţiei ideea era cam tardivă. Deşi preveniţi, cei în cauză scăpaseră destule până la această oră aşa că acum vestea răsuflase. După cum ne-o fi norocul! Cât despre mica omisiune a căpitanului – nu le spusese că una din victime decedase – am înţeles că nu voia să-i înspăimânte şi mai rău.

Nu înţelegeam însă un lucru: servieta cu bani se recuperase, aşa că îi puteam despăgubi pe toţi. Pardon, numai pe nouă din ei, fiindcă în servietă se aflau numai douăzeci şi şapte de mii, dar oricum, unul din ei putea fi amânat. Însă căpitanul se pare că avea alte planuri. (Mai târziu am înţeles şi ce fusese cu acea cuvântare ţinută în faţa victimelor, fiindcă scopul lui fusese cu totul altul decât cel de a-i ruga să păstreze discreţia).

M-a mirat mult prezenţa profesorului Bălăşoiu, dar mi-a explicat surâzând că imediat după plecarea noastră doctorul Maiodată îl

consultase, expert, dintr-o privire, şi-l declarase, nu-i aşa, sănătos tun, drept care îl invitase să părăsească spitalul imediat şi-i făcuse recomandaţia ca în alte împrejurări, nu-i aşa, similare să fie mai atent cum se poartă cu personalul medical.

— Ce să-i faci, dom'le, apa trece, pietrele rămân, surâse amuzat profesorul.

Între timp sala se golise şi pătrunseră înăuntru alte trei persoane: Albu Cristina, Enache Florin şi tânără de la redacţia ziarului, Lelia Piciu. Profesorul Bălăşoiu rămăsese şi el, la invitaţia căpitanului, care-i pofti pe toţi să ia loc pe scaune.

— Ştiţi despre ce e vorba, nu? întrebă el. Vrem să facem portretul-robot al celui care s-a dat drept Ţurcălău Armand. Începem?

Lumina se stinse şi pe ecran începură din nou să defileze nasuri, guri, sprâncene, bărbi, ochi şi, mai ales cicatrice. Tot felul de cicatrice, fiindcă oamenii noştri nu se prea înţelegeau asupra acestui capitol: unii erau de părere că era lungă şi plină de întortochieri, alţii că era mai scurtă şi ceva mai dreaptă, deşi atât unii cât şi ceilalţi recunoşteau că prea siguri nu puteau fi, pentru că, pe de o parte, nu-l văzuseră bine pe individul respectiv, din cauza luminii slabe, iar pe de alta fiindcă se jenaseră să-l privească mai atent, pentru a nu-i provoca o stare neplăcută unui om desfigurat, care şi aşa nu putea să se simtă prea bine în public.

În sfârşit, se ajunse la o soluţie care mulţumi pe toată lumea: pe ecran era un bărbat cu privirea rea, strecurată duşmănos pe sub sprâncenele blonde, cu o cicatrice sinistră care-i tăia obrazul pierzându-se în barba încâlcită. Avusese dreptate Bălăşoiu, semăna cu un ocnaş şi, dacă omul făcuse într-adevăr închisoare, nu era greu să-i dăm de urmă. Şi chiar fără să fi fost deţinut, când portretul-robot va fi difuzat în toată ţara şi va ajunge în mâinile sectoriştilor, precis că unul va spune: „Ohoho! Dacă ăsta nu-i Cutărică, atunci să-mi tai mie capul!" – fiindcă cine vede odată aşa o figură, n-o mai uită.

Peste zece minute ne adunaserăm din nou în biroul maiorului, care pusese, firește, de cafea. Îmi era grozav de somn și aș fi vrut să pun capul jos, măcar pentru câteva minute, dar nu era chip.

Mă uitam la fețele celorlalți, toți erau nedormiți, dar se țineau bine, oboseala abia li se citea pe chipuri. Erau învățați, nu ca mine.

Am sorbit cu delicii din cafeaua fierbinte și tare, simțind că-mi revin puterile. Ba am întins mâna și spre pachetul lui Mitică și, contând pe gestul îmbietor pe care mi-l făcu, luai o țigară. Nu sunt fumător, mai trag așa, din când în când, ca să mă prostesc, cum se zice, dar acum simțeam că pic jos de oboseală și auzisem că tutunul îți ia somnul și te ține treaz. Probabil că asta e valabil pentru fumătorii nărăviți, fiindcă pe mine primul fum m-a moleșit de-mi venea să mă întind pe jos acolo, în biroul maiorului.

Aveam acum întăriri, un locotenent tânăr și brunet, Grigore îl chema, și un plutonier adjutant pe nume Leonte, un bărbat cărunt, cu o figură prelungă plină de șiretenie.

— Primele concluzii pe care le putem trage din ce știm până acum, începu căpitanul, sunt destul de nesigure. Pe eficacitatea portretelor-robot eu sunt de părere să nu contăm prea mult, fiindcă mai mult ca sigur că indivizii, adică Șincan și cu falsul Țurcălău, era machiați. Și asta nu este o simplă bănuială, ci am și argumente: în primul rând, atât Șincan cât și Țurcălău poartă barbă sau mustăți, gura nu i se vede niciunuia din ei. Știți cât de greu este să schimbi forma gurii, iar din apropiere chiar și machiajul cel mai abil se observă. Pentru asta amândoi au recurs la stratagema amintită, barba și mustățile. În al doilea rând să ne gândim că Țurcălău s-a expus în public, unde a fost văzut de o mulțime de inși stând la coadă la ghișeul redacției, când s-a dus să dea anunțul. Ei bine, un om cu o mutră ca asta doar să fie nebun ca să-și închipuie că ar putea trece neobservat. Cicatricea, privirea, șchiopătatul, mâna pansată și pitită sub o mânușă, toate au atras atenția și, în cazul în care nu a umblat cu trucuri, într-o oră îi știm numele și prenumele, părinții,

data şi locul naşterii, domiciliul, locul de muncă, seria şi numărul buletinului şi tot ce vrem. Numai că, raportând situaţia la ingeniozitatea cu care s-a pus la cale infracţiunea, o asemenea stângăcie este de neconceput. Pe de altă parte să ne gândim la încă un lucru, pe care-l bănuiam şi care s-a confirmat acum o jumătate de oră: oamenii chemaţi să stabilească portretul-robot au declarat limpede că nu sunt siguri de nu mai ştiu care amănunt, din cauză că i-au văzut pe cei doi la lumină slabă. Atât Ţurcălău, sâmbătă dimineaţă, la redacţia ziarului, cât şi Şincan, s-au aflat la lumina unor becuri slabe. Priviţi chipul lui Şincan, continuă căpitanul răspândind pe masă mai multe fotografii realizate după portretul-robot, priviţi-i chipul şi observaţi căutătura ochilor: pleoapele obosite, strânse, te fac să te gândeşti la fotofobie, în ciuda luminii slabe care era în casă, după cum au remarcat toate victimele. Pariez că bătrânul are ochii normali, dar îşi ţine pleoapele strânse tocmai ca să deruteze. Probabil că şi chelia e falsă, deşi în cazul acesta ar însemna să avem de-a face cu adevăraţi maeştri în arta machiajului.

Căpitanul se opri, în semn că terminase ideea.

— Alte păreri? întrebă maiorul.

— Dacă-mi permiteţi...

— Poftim, tovarăşe Serafim, spune.

— Cred că vârsta doctorului Şincan ar putea fi un indiciu. Nu zic că ar trebui să luăm la mână cartotecile de la evidenţa populaţiei şi să întocmim liste cu bărbaţii trecuţi de o anumită vârstă, asta ar fi imposibil. Dar am reţinut câte ceva. Anume, unii din cei atraşi în cursă au afirmat că bătrânul e un vorbitor de limbă franceză, fiindcă nu ştiu ce expresie tipică a scăpat. Altul spune că trebuie să fie ardelean, fiindcă spune mereu „mă rog frumos”. Cred că putem întocmi o ecuaţie, ca să zic aşa, sau mai bine zis să facem un fel de tabel cu mai multe axe care să se întretaie, adică o axă cu indivizii trecuţi, să zicem, de şaizeci şi cinci de ani, alta cu cei care, într-un fel

sau altul, au locuit un timp în Franţa şi o a treia cu ardeleni. Ei, şi la întreţăierea axelor ăstora îl aflăm pe omul nostru.

— Umbli cu structuralisme, bătrâne, mă întrerupse Mitică. Ştii ce-o să găsim la întreţăierea celor trei axe? O să găsim că omul nostru e ardelean, că ştie franţuzeşte atât de bine încât scapă şi în româneşte câte o construcţie franţuzească şi că e trecut de şaizeci şi cinci de ani. Asta o s-o găsim, dar nu găsim omul.

— Ideea nu e rea, îmi luă apărarea maiorul, numai că s-ar putea ca şi „mă rog frumos”-ul ăla să fie paravan, ca şi vorba franţuzească să fie paravan, iar omul nostru să nu fie trecut de şaizeci şi cinci de ani, deci axele lui Serafim nu se mai întretaie. Da, se întoarse el spre mine, poate că şi-a exagerat puţin şi vârsta, vorbind mai tremurat, dârdâind mai tare din încheieturi şi aşa mai departe. Să ne gândim la ce spunea fata aceea, Buligă Aurelia, că babalâcul avea o agilitate de panteră, sau cam aşa ceva. Ei, astea nu sunt lucruri peste care să trecem. Deocamdată însă să auzim ce ne spune locotenentul Grigore.

— Hainele găsite în casă şi cu care probabil că a fost îmbrăcat bătrânul în cursul zilei de ieri, începu locotenentul Grigore, hainele sunt vechi şi nu oferă indicii prea grăitoare. Pantalonii, negri, sunt dintr-o stofă foarte rară, în sensul că s-a fabricat în cantităţi relativ mici. Provine dintr-un atelier braşovean cu o existenţă efemeră, proprietatea unui oarecare Bruch, care a încheiat un contract cu armata prin 1943, pentru, aprovizionarea cu stofă a atelierelor de croitorie pentru ofiţeri. Stofa era însă de calitate inferioară celei stipulate în contract, aşa că armata a renunţat repede la serviciile lui. După câteva luni de producţie, atelierul s-a desfiinţat, fiindcă Bruch dăduse faliment – aici nu ştiu cum au evoluat lucrurile mai departe, dar cred că asta nu are prea mare importanţă. Stofa din care au fost croiţi pantalonii din pachetul găsit în casa din strada Glicerinei provine tocmai din producţia efemeră, după cum am spus, a atelierului lui Bruch. Iniţial a fost verde, culoare cazonă, după care a fost vopsită în negru.

— A fost vopsită înainte de a fi croită sau pe urmă? întrerupse căpitanul.

— Nu, întâi a fost croită şi pe urmă vopsită, adică pantalonii au fost revopsiţi, după ce li s-au scos vipuştile.

— Deci au fost pantaloni ofiţereşti, rosti maiorul gânditor. Încep să mă gândesc la un portret, al fostului ofiţer originar din Braşov...

— Asta nu ştim, sări din nou căpitanul, el putea să fie şi din Brăila, pantalonii nu s-au distribuit numai la acei ofiţeri care erau originari din Braşov, nu?

— Nu-i nimic, se potriveşte cu remarca lui Serafim că moşul nostru e ardelean... Deşi nu te pot contrazice... Dar să vedem mai departe, ce ne spune Grigore.

— Cămaşa, continuă acesta, este produsă la „Târnava" din Sighişoara...

— Ce vă spuneam eu! făcu triumfător căpitanul. Cămăşi de la Sighişoara poartă o ţară-ntreagă!

— Este un tip de acum doi-trei ani, aşa că nu putem cerceta nici aici nimic pe linia ăsta, adaugă locotenentul Grigore. Iar puloverul este din *PNA,* împletit manual, împletitura este de şapte-opt ani, cu aproximaţie, bineînţeles. Astea ar fi articolele vestimentare. Servieta a fost cumpărată sâmbătă de dimineaţă, pe la orele zece şi jumătate, de un cetăţean înalt, solid, blond, bărbos, cu o cicatrice pe obraz şi parcă puţin şchiop, după cum l-a prezentat din memorie o vânzătoare de la magazinul „Victoria".

— Ia uite, dom'le, se minună maiorul, ai stat bine de vorbă cu ea? Poate are ceva noutăţi?

— Nimic, în afară de ce v-am raportat. Vânzătoarea nu a remarcat mânuşa de pe mâna dreaptă, despre câte am aflat de la ceilalţi, iar casiera nu-şi aminteşte să fi plătit cineva bonul cu mâna înmănuşată. Ar mai fi însă încă un lucru, privitor la analiza chimică a suprafeţei chiuvetei din baie, adăugă locotenentul privind cu subînţeles spre căpitan.

— S-auzim.

— Am găsit urme, destul de slabe, de uleiuri cosmetice folosite în general pentru machiajuri, iar în ele particule de pudră, din care unele închise la culoare. Îmi este însă foarte greu să mă pronunţ cu certitudine dacă aceste urme provin dintr-un posibil machiaj înlăturat acum sau în urmă cu câteva zile...

— Adică cum nu poţi? se încruntă maiorul.

— Permiteţi să raportez, am reţinut că locatarii casei au plecat la băi acum patru zile, adică joi, nu? Pe suprafaţa chiuvetei şi în sifonul de scurgere eu am găsit aceste urme, însă nu pot aprecia vechimea lor, pentru că peste ele a curs o cantitate apreciabilă de apă şi săpun, care a îndepărtat o mare parte din ele. Urmele pot fi şi de la locatarii casei – am înţeles că în casă locuiesc două femei, care e firesc să folosească asemenea articole cosmetice – dar şi de la posibile machiaje ale infractorilor, care s-au spălat în chiuvetă şi au lăsat apa să curgă din abundenţă.

Am înţeles că locotenentul Grigore – cu care mai apoi urma să mă împrietenesc la cataramă – era chimist, un expert cu o minte foarte organizată, în ciuda vârstei sale tinere şi a experienţei reduse. Mai târziu am aflat că citea enorm, tot felul de tratate de criminalistică şi de chimie mai ales, fiind la curent cu o mulţime de lucruri de care eu pe atunci habar n-aveam.

— Pe de altă parte, continuă Grigore, am verificat în amănunţime, milimetru cu milimetru, pardoseala camerei de baie, în căutarea altor urme lăsate de asemenea substanţe, pe considerentul că un bărbat este în orice caz neglijent, mai neglijent decât o femeie şi că, spălându-se în chiuvetă, mai scapă şi pe jos măcar câţiva stropi.

— Şi? întrebă cineva.

— Nimic, nicio urmă.

— Am putea accepta varianta că cei doi au părăsit casa fără să se demachieze? întrebai eu.

Rămaseră toţi tăcuţi, doar Mitică răspunse după câteva clipe:

— O putem pune în discuţie numai după ce acceptăm varianta că cei doi s-au grimat. Şi, dacă-mi permiteţi să-mi exprim părerea, varianta asta este de acceptat, detaliile comportărilor lor prea se potrivesc, oamenii s-au ferit de lumina prea puternică. Iar în legătură cu varianta propusă de Serafim, eu optez pentru ea. Să nu uităm de ferestruica de la baie, care a fost găsită deschisă.

— N-am uitat-o, zise căpitanul. Soţia lui Pantelimonescu este sigură că a verificat cu mâna ei absolut totul: gazele, ferestrele, robinetele de apă, tot, garantează că nimic nu a fost lăsat la voia întâmplării.

— Tocmai, îşi luă curaj Mitică, oamenii noştri îşi termină treaba şi tocmai atunci aud zgomotul făcut de Blidăruş, spărgătorul care intrase în casă prin bucătărie. Se sperie că s-au întors locatarii şi se năpustesc amândoi pe ferestruica de la baie. Tânărul este foarte puternic şi-l saltă ca pe un fulg pe complicele lui mai bătrân, care, să nu uităm, nu e nici el chiar aşa de ramolit cum lasă să pară.

— Ipoteza este inatacabilă, interveni Grigore, este inatacabilă şi pledează în favoarea ei şi incertitudinile privitoare la demachiere. Numai că, ieşind din planul raţionamentelor şi intrând în cel al analizelor de laborator, lucrurile stau altfel, adică, cu alte cuvinte, ipoteza tovarăşului locotenent Dăscălescu pică: doi oameni solizi, ieşind pe o fereastră minusculă, lasă urme serioase. Or, noi nu am descoperit absolut nimic de această natură. Repet: în planul raţionamentelor ipoteza este frumoasă şi absolut logică, nu se poate spune nimic despre ea. Analizele de laborator însă o infirmă.

— În orice caz, zise maiorul, cred că portretele-robot nu ne vor fi de prea mare ajutor, e clar că oamenii şi-au luat măsuri sigure în direcţia asta. Să vedem mai departe: broasca uşii din faţă nu a fost forţată şi cea a uşii din spate prezintă, dacă am înţeles eu bine, urme foarte uşoare, nu? se întoarse el spre Grigore.

— Întocmai, răspunse acesta. Când am primit ordinul de a examina mai bine broasca din spatele casei i-am cerut lui Blidăruş

şperaclul cu care operase şi am ajuns la concluzia că toate micile semne de violenţă pe care le prezenta broasca fuseseră provocate de el. Broasca nu mai fusese forţată înainte şi nu a mai fost nici după aceea.

— E clar, pufni maiorul, indivizii au intrat cu o cheie originală sau cu o copie bine executată. Ia să auzim ce ne spune căpitanul Cercel privitor la discuţiile cu familia Pantelimonescu.

— Am plecat tocmai de la această ipoteză, începu căpitanul, anume de la ipoteza că cineva a intrat în posesia cheilor unuia din membrii familiei şi şi-a fabricat una identică. Pe această pistă m-am situat în toate discuţiile, pe care voi încerca să vi le redau cât mai pe scurt dar cât mai cuprinzător. Capul familiei, profesorul universitar Augustin Pantelimonescu, este un savant de renume, renume pe care i l-a adus lucrarea lui de căpetenie, singura de altfel care i se cunoaşte, „Îndrumătorul statisticianului de bugete". Este un om foarte retras, dedicat cu pasiune studiilor şi redactării operelor sale, opere majore dacă am priceput eu bine cele spuse de el. Nu are relaţii intime cu mulţi oameni, în afara asistenţilor săi, tineri care să-i ducă opera mai departe. Poate că unul din ei va ajunge vreodată să scrie vreun alt op fundamental, „Îndrumătorul practic al statisticianului de materiale de construcţie", să zicem, în care să urmeze ideea călăuzitoare a maestrului său. Singurul pe care îl primeşte în casă este asistentul său, Macarie Leordeanu pe nume, despre care speră să-i ducă opera mai departe. Imediat după venirea mea înapoi în Bucureşti l-am căutat pe acest Macarie şi mi-a vorbit despre maestru în termenii cei mai entuziaşti, declarându-l un incapabil, bătrân şi iresponsabil, oferindu-mi şi argumente. În orice caz, după opinia lui Leordeanu, Pantelimonescu are un dar nemaipomenit de a duce lumea de nas, altfel nu se explică atâta praf aruncat în ochii lumii. Omul are şaizeci şi patru de ani. Soţia lui, doctoriţa Maria-Luiza Pantelimonescu, are patruzeci de ani – zice ea. Cartoteca arată cincizeci şi unu, dar obrazul arată cam patruzeci şi

cinci, deci minciuna e scuzabilă.

Aici căpitanul se opri şi se întoarse privind întrebător spre maiorul Gheorghiu.

— Cercel mi-a telefonat din Slănic, zise acesta, iar eu am pus câţiva băieţi destoinici să lămurească nişte lucruri. Nu sunt aici acuma – băieţii, vreau să zic – dar mi-au făcut la repezeală un raport scris pe scurt, ca un fel de notiţe, pe care vi le voi prezenta eu, dar după ce termină căpitanul. Poftim, tovarăşe căpitan, continuă!

— Doctoriţa Pantelimonescu este a doua soţie a profesorului. De prima soţie s-a despărţit în tinereţe şi s-a recăsătorit după mulţi ani, când avea părul cărunt – sau aproape cărunt. Impresia mea este că fiecare îşi are viaţa lui particulară – vreau să spun că soţul nu vrea să ştie ce face soţia, îi acordă o libertate totală, cel puţin aşa cred din puţinul pe care l-am văzut. Nu m-ar mira ca madam Pantelimonescu – care nu mai practică medicina de vreo unsprezece sau doisprezece ani, adică aproximativ din perioada în care a început ascensiunea soţului ei şi, implicit, o situaţie materială mai bună – nu m-ar mira, zic, ca soţia să aibă una sau chiar mai multe relaţii intime. În legătură cu cheia falsă, am întrebat-o, rugând-o să conteze pe discreţia mea absolută şi necondiţionată, dacă s-a aflat vreodată în situaţia de a-i umbla cineva în poşetă şi de a-i folosi cheile la realizarea unui tipar. Imediat s-a gândit că insinuam altceva, anume că poate a dormit la vreun bărbat căruia i-a fost uşor să-i folosească cheile în scopul amintit – şi s-a făcut foc. Că ea este o femeie corectă, că să nu umblu eu cu asemenea întrebări stupide, că să nu insinuez nişte lucruri murdare, şi aşa mai departe, obişnuitul bagaj al indignării. Bag mâna-n foc că s-a aflat până acum în destule situaţii ca cea amintită mai înainte, deşi eu nu insinuasem aşa ceva. Am mai stat de vorbă şi cu fiica profesorului, anume Clotilda Pantelimonescu, studentă la Facultatea de comerţ exterior şi... scuzaţi, nu reţin exact denumirea întreagă a acestei facultăţi. Tânără Clotilda are douăzeci şi doi de ani şi, în discuţia pe care am avut-o amândoi între patru ochi mi-a spus

de la bun început că simte o reală repulsie să stea de vorba cu mine şi că să-mi fac meseria cât mai repede. Trecând peste faptul că i-aş putea fi tată, am chestionat-o asupra cunoştinţelor ei în materie de legi penale, care pedepsesc ultragiul adus unui lucrător de miliţie în exerciţiul funcţiunii – şi ce credeţi că mi-a răspuns? Că un bărbat nu prezintă interes pentru ea decât din punct de vedere strict sexual, aşa că nu era cazul să-mi bat capul cu chestii de-astea. Drept să vă spun, m-a făcut praf, deşi aş zice că am văzut destule până la vârsta asta, dar să trecem mai departe. Nu a dat cheia casei la nimeni, dar se poate ca vreunul din prietenii ei să-i fi sustras din poşetă inelul de chei şi să-şi facă un tipar. Am rugat-o să-mi spună câteva nume, dar m-a privit stupefiată: *„Dumneata crezi că n-am altceva mai bun de făcut decât să întreb de nume pe bărbaţii cu care mă culc? Din ce lume vii, omule? Văd că ai idei, nu glumă!"* În încheiere m-a întrebat dacă n-am cumva la mine un *„gun-geon"* şi, când a văzut că nu ştiu ce înseamnă asta, a părut afectată de gafa ei – „Trebuia să mă gândesc că unul ca tine n-are de unde să ştie ce-i asta" – şi a adăugat că pe Coasta de Azur găsea la discreţie şi că acum îi pare rău că nu şi-a făcut o provizie serioasă, fiindcă uitase că în *ţara asta* nu se poate găsi aşa ceva. Mie toată chestia asta mi-a mirosit a poză de la cap la coadă.

— Scuzaţi, interveni locotenentul Grigore, *„gun-geon"* sunt cele mai tari ţigarete de marijuana. *„Sarofras"* se numesc cele ordinare, cele mai scumpe se cheamă *„panatella",* dar *„gun-geon"* sunt cele mai tari, sunt năprasnice şi de multe ori mortale. Numai că în nicio ţară aşa ceva nu se găseşte la discreţie.

— Absolut, zâmbi căpitanul, era clar că îşi dădea aere.

— Aşa carevasăzică? scrâşni maiorul. Te lua cu chestii de-astea? Cu aere de film american? Mitică!

— Ordonaţi!

— Cum ne desluşim puţin cu chestia asta de-acuma, ochii pe individa aia mică, s-aude? Trebuie să fim puţin atenţi la chestiile astea cu amanţii pe care nu-i întreabă nici cum îi cheamă şi cu alte

daraveri, ne-am înţeles? Şi poate că o pune dracu să fie obraznică şi p-aici, că-i ardem un proces-verbal de ultraj de nu se vede! Ei, las' că-i arăt eu să-şi mai dea aere de-astea cu marijuana! Îi dau să mă ţină minte cât o trăi, e clar? Cum terminăm, te dezafectez de alte treburi şi te ţii după ea, vezi cu cine se întâlneşte şi după aia le iei declaraţie la toţi, ca să fie limpede! Şi când s-or strânge vreo douăzeci-treizeci pe listă, o luăm la întrebări! Auzi la ea! Ptiu!

— Numai că ar mai fi ceva, zâmbi căpitanul. Mi-a dat a înţelege că *cineva* are să fie foarte indispus de faptul că am deranjat familia Pantelimonescu cu asemenea fapte şi că s-ar putea să am neplăceri. Ba chiar m-a întrebat cum mă cheamă, ca să ţină minte.

Maiorul se înroşi, apoplectic. Bătu cu pumnul în masă şi abia după câteva secunde reuşi să vorbească:

— Auzi? Să vină la mine orice şef cu chestia asta! Cum umblă, dom'le, individa aia liberă pe stradă? Cine-i dă voie să umble pe stradă, să se atingă de ea fetele şi femeile cinstite? A zis ea de aşa ceva? Că are să te ardă? Aoleu, păi n-o veni careva cu vreo reclamaţie? Poa' să mă dea afară şi din miliţie, să intru şi-n puşcărie, dar bucăţele-l fac!

Maiorul se înfuriase rău de tot – efectul cafelelor băute cu nemiluita, ca să-l ajute să nu adoarmă. Până la urmă se mai potoli, şi căpitanul putut să încheie:

— De altfel, familia Pantelimonescu urmează să se întoarcă dintr-o clipă-ntr-alta, fiindcă vor să vadă dacă nu le-a dispărut ceva din casă. Spre uşurarea ţăranului la care stăteau în gazdă, fiindcă omul mi-a spus când am plecat că „duduca n-are astâmpăr, el aşa ceva n-a mai văzut de când e şi ar fi. Ce-i drept, sunt curios să ştiu ce s-a aflat nici nu crede să mai existe pe pământ". Cam asta despre cele două cucoane cât am lipsit eu.

Maiorul îşi suflă zgomotos nasul şi începu să explice, privind însemnările din faţa lui:

— Doctoriţa Maria-Luiza Pantelimonescu nu mai practică

medicina de unsprezece ani. Are o legătură veche, doctorul Tănăsescu Aurel, căsătorit, om în vârstă de cincizeci şi opt de ani şi tată a doi băieţi, unul student la politehnică şi celălalt arhitect. Legătura lor durează de dinaintea căsătoriei doctoriţei; doctorul Tănăsescu era căsătorit când s-au încurcat. Tot timpul s-au întâlnit în acelaşi loc, o garsonieră de pe Bulevardul Ana Ipătescu, unde locuieşte un prieten al doctorului, burlac. Chiar îl şi cheamă Burlacu Ion. La numai câteva săptămâni după căsătorie, Maria-Luiza Pantelimonescu a mai contractat o legătură, inginerul Flavian Stoica, fugit prin 1965 în Franţa. Există părerea că el ar fi tatăl Clotildei, părerea a fost formulată mai demult şi pare să fie confirmată de multele pachete pe care i le trimite fetei. Inginerul a trăit la Paris doi ani, a dus-o foarte greu – fiindcă acolo specialiştii ăştia care se cred grozavi sunt puşi la şmotru – zic că a dus-o foarte greu vreo doi ani, după care a început dintr-odată să-i meargă bine. Prin urmare a făcut câţiva ani de puşcărie, pentru trafic de nu mai ştiu ce, pe urmă a ieşit şi acum şade la Marsilia, unde trăieşte pe picior mare, deşi nimeni nu ştie din ce. Astea vi le spun aşa, ca un divertisment, fiindcă nu au legătură cu cazul nostru, dar să mergem mai departe. Adică nu, inginerul Flavian Stoica a beneficiat în primăvara lui 1977 de o amnistie şi a putut să vină în ţară de trei ori până acum. În orice caz, iese din vederile noastre, fiindcă la banii lui nu se băga el peste pârliţii noştri, mai ales că ultima dată a fost în ţară iarna trecută. Mergem mai departe: madam Maria-Luiza Pantelimonescu mai are, în paralel, o altă legătură, un doctor tânăr, pe nume Robert Postelnicu, cu care se are bine de vreo trei ani şi ceva. Se întâlnesc la el acasă, omul e divorţat şi are apartamentul lui, în Colentina. Se văd destul de des, cam de două-trei ori pe săptămână, dumneaei are o cheie a garsonierei şi a fost văzută de mai multe ori intrând acolo pe cont propriu, cum s-ar spune, adică exact ca la ea acasă. Nu pare a fi omul nostru, fiindcă e mic de statură şi fricos şi de umbra lui, dar nu putem exclude din principiu nişte eventuali complici. Cu mama am

terminat, aşa că să trecem la fiică, continuă maiorul – şi am observat că din furia de adineauri nu-i mai rămăsese nimic. Fiica, adică domnişoara Clotilda Pantelimonescu, este studentă, şi are convingeri foarte libere. Deşi tot ce am eu aici nu face doi bani pe lângă ce-am auzit adineauri. Este logodită cu Macarie Leordeanu, asistentul tatălui ei, dar nu se ştie când şi dacă se vor căsători, fiindcă ea spune sus şi tare cui vrea s-o asculte că logodnicul ei „o dezgustă". Şi că nu s-ar culca cu el pentru nimic în lume, deşi se pare că acest Leordeanu este băiat frumos. Nu i se cunoaşte Clotildei nicio legătură de durată, în schimb are destule pe care nici ea nu le mai ştie. Astă vară a fost în Franţa, în vizită la inginerul Flavian Stoica, prezumtivul ei tată, dar, deşi plecase pentru o lună de zile, a stat ceva mai puţin, fiindcă în prima seară a provocat un scandal monstru într-un local. A intervenit tăticu – adică inginerul Stoica – om cu oarecare greutate, aşa că fata a scăpat ieftin: a fost urcată în primul avion şi aşa se face că a stat pe pământ francez nici mai mult nici mai puţin decât paisprezece ore în toată viaţa ei. De aici aerele ei de cunoscătoare rafinată a Coastei de Azur. Asta urmează să ne fie învăţătură de minte să mai dăm paşapoarte la alde Clotilde şi Clotilduţe de-astea. Scurt şi cuprinzător. Aşa că fetei putea orice bărbat să-i ia cheile pentru o jumătate de minut şi să-şi facă tipare.

— Asta trebuie să fie nimfomană, se pronunţă locotenentul Grigore. Sănătoasă nu e în niciun caz, cred că ar trebui internată.

— Concluzia, tovarăşi, concluzia, propunerile, făcu maiorul. Să aud ce propuneri aveţi.

— Concluzia, tovarăşe maior, răspunse căpitanul, concluzia este că să mai mergem şi noi pe la căşile noastre, că picăm jos. Judecăm mai bine mâine, cu mintea limpede. Acum să permitem măcar tinerilor să plece să se odihnească, fiindcă noi, ăştia mai bătrânii, să zicem că ţinem mai bine la tăvăleală, suntem învăţaţi.

Aşa se face că Mitică şi cu mine plecarăm, despărţindu-ne în stradă de locotenentul Grigore. Aş fi vrut să mergem undeva toţi

trei, dar mă gândeam că n-avea niciun rost, prea picam de oboseală toţi. Şi apoi, a doua zi trebuia să fim cu mintea limpede. Un lucru mă mai râcâia: chiar aşa plin de babe o fi oraşul ăsta, de apar tot felul de date pe masa maiorului, ca prin farmec? Ehei, Fănică băiete, mai ai multe de învăţat...

*

* *

— Ei, ce facem, bătrâne? mă întrebă Mitică în locul unde drumurile ni se despărţeau. Cum te simţi? Chiar pici de somn sau mai ai ceva puteri în tine? Ia zi!

Chiar că picam de somn – acum îmi dădeam seama cât timp trecuse de când stăteam treaz şi câte se întâmplaseră în timpul acesta – dar nu voiam să recunosc asta faţă de Mitică, pe care-l vedeam vioi şi stăpân pe el, aşa că am dat un răspuns în doi peri:

— Eh, cum să mă simt... Aşa şi-aşa, de!

— Atunci hai să facem nişte vizite, să te introduc în societate, pricepi?

Drept să spun, numai de vizite nu-mi ardea.

— Bre Mitică, parcă nu prea am acuma chef de vizite... Nu s-ar putea amâna pe altădată? Când om fi şi noi mai la largul nostru?

— Ai cumva impresia că o să apuci să fii la largul tău înainte de pensie? Tare mă tem că gândeşti inexact, bătrâne! Ca să nu mai vorbim că vizitele astea fac parte din categoria celor obligatorii, pricepi tu?

— Cum adică obligatorii? Sunt în legătură cu cazul nostru?

— Sunt în legătură, deşi legătura asta este întâmplătoare. Mai exact, trecem pe la nişte persoane care au oarecare legături cu unii din cei cu care ne ocupăm noi acum.

— Tot nu pricep prea limpede..

— Lasă că-ţi explic eu pe drum.

Din câte mi-a spus, trebuia să vizităm nişte persoane care a doua zi urmau să apară ca martori într-un proces, în care proces era parte una din victimele din strada Glicerinei.

— Îţi aminteşti de Purilă Elvira? Matei, pe numele de fată. Ţi-am spus că se află în divorţ, iar mâine are înfăţişarea cea de pe urmă, cea hotărâtoare. Clar, bătrâne? Adu-ţi aminte de ce ţi-am spus azi-dimineaţă, aproape nu există proces de divorţ în care să nu se toarne o droaie de minciuni. Uite, acum ai ocazia să te convingi.

— Bre omule, om fi noi miliţieni, dar avem voie să ne băgăm unde nu ne fierbe oala? Mi se pare că în chestii de-astea trebuie să existe o plângere prealabilă ca să putem noi intra pe fir, altfel vrei să dăm de belea?

— Mă Fănică, tu crezi că eu degeaba tocesc pingelele în miliţie de atâta amar de ani? Chestiile astea le ştiu eu mai bine ca tine şi fii sigur că nu te-aş băga eu în cine ştie ce bucluc – şi mai ales ţine minte că port cel mai profund respect propriei mele piei ca să mă vâr în treburi din care aş putea ieşi rău. Treaba e alta: noi nu lucrăm niciodată l-a un singur caz, oala noastră fierbe prin toate părţile. De exemplu, maiorul a avut nevoie de nişte date despre cucoanele lui Pantelimonescu, mama şi fiica. A făcut apel la câţiva băieţi cu mari talente în direcţia asta, aşa că oamenii şi-au lăsat puţin cazurile lor şi au alergat câteva ore întrebând în dreapta şi-n stânga, scotocind arhive şi aşa mai departe. Pe urmă s-au întors iar la treburile pe care le lăsaseră.

— Nu prea văd legătura, Căutai eu să-l încurc, deşi simţeam unde bate.

— Lasă că ai s-o vezi imediat, n-ai nicio grijă. Prin urmare, m-am interesat şi eu la judecătoria respectivă şi am făcut o mică listă cu martorii propuşi de Purilă Niculae, trei la număr. După care am aflat că doi din ei au cazier, întrucât au făcut puşcărie pentru mărturie mincinoasă, acum vreo unsprezece ani. Am mai aflat că acum câteva zile – asta ca să vezi noroc pe noi! – acum câteva zile s-a primit o

reclamaţie împotriva lor, pentru o chestiune de cu totul altă natură, adică o mică înşelătorie cu nişte bijuterii. Nu cine ştie ce, doar caratele unor cercei erau ceva mai puţine la număr decât au pretins ei când i-au vândut. Pricepi cum vine treaba. Păcălitul, adică cel care a înaintat reclamaţia, nu are niciun fel de dovezi că ăştia i-au vândut cerceii pretinzând că sunt din aur mai pur, aşa că plângerea lui e moartă. Eu am rugat totuşi pe cineva să-mi dea mie „cazul" ăsta, aşa cum e, numai să am un pretext să stau un pic de vorbă cu cei doi indivizi. Iar tu eşti ajutorul meu, acuma ai priceput?

— Acuma am priceput, oftai eu.

Peste o jumătate de oră eram acasă la soţii Elisabeta şi Constantin Vişoianu. Ea – ascuţită puţin la faţă, păr cărunt, privire deschisă şi limpede, într-un cuvânt o bătrână frumoasă. El – gras, cu o voce profundă, de fumător înrăit, puţin chel, bonom, cu o distincţie pe care nu m-aş fi aşteptat în ruptul capului s-o aflu la un om care a făcut pe vremuri închisoare pentru mărturie mincinoasă. Amândoi alcătuiau o pereche simpatică şi atrăgătoare, părând mai curând intelectuali distinşi decât nişte borfaşi de rând. De altfel Mitică îmi spusese pe drum că soţii Vişoianu fuseseră odată suplinitori în învăţământ, unde rezistaseră până la închiderea lor. Erau bucureşteni de puţin timp, o poveste întreagă şi aici: aveau o fată care, în timp ce era studentă la medicină („Colegă cu nevastă-mea", precizase Mitică) se căsătorise cu un student de la politehnică. Terminând facultatea, acesta fusese repartizat ca inginer la o mare uzină bucureşteană şi fireşte că-şi făcuse buletin de capitală, împreună cu nevastă-sa. Nimic mai simplu pentru iubiţii socri decât să fie luaţi în spaţiu de blegul de ginere, care îşi cumpărase un apartament şi-i lăsase pe ei în cel primit de la primărie la recomandarea uzinei. „Uite cum se măreşte aşa rapid populaţia Bucureştiului conchisese Mitică, uitând că şi noi doi eram din provincie.

Soţii Vişoianu ne-au primit foarte frumos, stăpână casei ni se

adresă foarte repede cu „băieţeii mamei” şi asta mă puse în mare încurcătură, fiindcă era de presupus că cineva în situaţia ei nu putea să vadă în ochi vreun miliţian, necum să-l ia aşa de drăgăstos. Pe scurt, aş fi zis că ne cunoaştem de când lumea şi că ne aflăm mai curând în casa unor unchi pe care nu-i văzusem de mult timp decât la nişte cetăţeni împotriva cărora se înaintase o plângere pentru escrocherie.

— Ia ziceţi, băieţaşi, să vă facă mama o cafeluţă?

Faţa mi se lărgi – simţeam precis asta – într-un surâs de fericire la auzul unei asemenea propuneri şi tocmai deschideam gura să aprob cu entuziasm, când glasul lui Mitică îmi sună nemilos în urechi:

— Nu, mulţumim, ne cam doare capul.

— Vai de mine, se poate una ca asta? La durerile de cap o cafeluţă face minuni! Ia să mă duc eu...

— Mulţumim, nu vă deranjaţi, suntem şi cam răciţi...

— A, păi de ce nu ziceţi aşa? O aspirină şi gata, eu am fata doctoriţă şi pe urmă mi-am petrecut toată viaţa prin spitale, Sunt mai ceva ca un doctor... insistă bătrână, lăsând să se ghicească un vag accent moldovenesc.

— Pardon, suntem opriţi, suferim şi de prostată, n-avem voie ia cafea!

— Vai de mine, la vârsta dumneavoastră? Să vă dau un osidol? Că eu sufăr de prostată de douăzeci de ani de zile, am fost internată şi la „Parhon”, era să mor, s-a crucit profesorul Necropol, a spus că el aşa un organism rezistent ca al meu...

— Mulţumim, noi nu luăm osidol, ne tratăm cu aviculin, făcu Mitică.

— Aviculin?! Asta ce mai e, că n-am auzit de aşa medicament...

— Ba există din cele mai vechi timpuri... Dar ce-ar fi să trecem noi la problemele noastre?

Îl iertasem pe Mitică pentru faptul că mă lipsise de o cafea, aşa că m-am luptat să ţin ochii deschişi şi să urmăresc discuţia dintre ei. De

partea cealaltă a mesei moţăia domnul Vişoianu, în timp ce nevastă-sa şi cu Mitică purtau discuţia.

— Cunoaşteţi un cetăţean pe nume Bibiţescu Iacob?

— Cum? Bibiţescu Iacob? N-am auzit de el.

— Nici dumneavoastră, tovarăşe Vişoianu?

— Ha? Ce să fie? tresări cel interpelat.

— Vă întrebam dacă aţi auzit de un cetăţean pe nume Bibiţescu Iacob, profesor din Ploieşti.

— Cum? Bibiţescu? Bibiţescu... Bibiţescu... mormăi el, scotocindu-şi memoria. Bibiţescu... Cine-i Bibiţescu ăsta? Că n-am auzit de el.

— Ei... n-aţi dat dumneavoastră anunţul ăsta? făcu Mitică scoţând, nici nu mai ştiu de unde, un ziar pe care, la pagina de mică publicitate, se desluşea un cerc roşu. „Vând cercei aur cu briliante...”

— B-ba da... făcu doamna Vişoianu, care se îngălbenise brusc, în timp ce domnul, soţul dumneaei, ! dădea semne de nelinişte, hm, hm! Noi l-am dat, dar staţi să vedeţi...

— Şi nu i-aţi vândut cerceii lui Bibiţescu Iacob? Omul îşi mărită fata şi voia să-i dea un dar de preţ... Pardon, că am sărit peste ceva... Ia uitaţi, de fapt anunţul sună aşa: „Vând cercei aur 24 carate, cu briliante...” Ei?

— Dom’le, uitaţi care e situaţia, se amestecă binevoitor domnul Vişoianu, noi cerceii ăştia i-am...

— Staţi un moment, staţi să ne lămurim, interveni şi stăpâna casei, dumneavoastră în fond ce problemă aveţi? Că nu înţeleg despre ce e vorba. Pe Bibiţescu ăsta îl cunosc, acum mi-aduc aminte de el, dar uitasem cum îl cheamă... Nici nu-i reţinusem bine numele...

— Uitaţi ce este, acest Bibiţescu a înaintat o plângere împotriva dumneavoastră că i-aţi vândut o pereche de cercei de aur de douăsprezece carate, sub cuvânt că ar fi de douăzeci şi patru, asta-i tot.

— Minte, dom’le, minte-n... mă-sii, care dooşpe carate?! tună

domnul Vişoianu.

— Da, dar el a depus şi cerceii; şi specialiştii noştri s-au pronunţat cu hotărâre că e vorba de douăsprezece carate, cum îi spusese şi bijutierul la care fusese cu ei...

— A, nu de asta-i vorba, sări femeia, minte când spune că i-am spus noi că cerceii sunt de douăzeci şi patru! Noi i-am spus: „Dom'le, sunt de dooşpe carate, dacă-ţi convine bine, dacă nu, salut!"

— Da, numai că el a mai adus şi ziarul, uitaţi, scrie aici că sunt de douăzeci şi patru de carate, în timp ce cerceii pe care i-am văzut noi nu au decât douăsprezece. Ei?

— A, staţi puţin, că e-ncurcătura la mijloc! Uitaţi ce se întâmplă, noi am avut o pereche de cercei de douăzeci şi patru de carate, cu briliante şi am hotărât să-i vindem. Ştiţi, avem treizeci de mii de lei datorii, ne-am îndatorat ca să-i cumpărăm maşină fetei, aşa că trebuie să plătim, altfel...

Le întorcea cotoroanţa, nu glumă!

— Mă rog, astea sunt problemele dumneavoastră personale, mă amestecai şi eu în discuţie, pe noi nu ne interesează şi nici n-avem dreptul să ne amestecăm...

— Absolut! sări şi Mitică, fiecare cetăţean are dreptul să facă cu lucrurile lui ce pofteşte, nu e treaba noastră...

— Buuun! Vasăzică, am dat acest anunţ la mica publicitate şi imediat s-a prezentat un domn Ionescu, din Constanţa, i-au plăcut, ne-am tocmit, am căzut de acord asupra preţului şi gata, omul şi-a luat cerceii şi-a plecat. Pe urmă – staţi aşa! – pe urmă, la o oră şi ceva, apare şi Bibiţescu ăsta, că nici nu-i reţinusem bine numele, pierde-s-ar în Drăgaică să se piardă! tocmai de-aia nici nu mi-am adus aminte când ne-aţi întrebat dumneavoastră... Vine şi Bibiţescu, să vadă cerceii. „Dom'le, nu te supăra, dar i-am vândut adineauri, omul a plecat. Dacă veneai mai devreme aveai noroc, dar aşa i-ai scăpat". El, de colo, că nu, că el vrea neapărat cercei, că el nu pleacă

fără cercei... Dacă am văzut aşa, ce ne-am zis noi? Tot mai avem o pereche, de la soacră-mea, hai să nu plece omul cu mâna goală, să-i dăm cercei dacă vrea cercei. I-am arătat, i-am atras atenţia că sunt numai de douăsprezece carate şi că briliantele sunt de sticlă, l-am prevenit, adică... I-a văzut, i-au plăcut, am căzut la învoială asupra preţului, ne-a dat banii, şi-a luat cerceii...

— Ei, făcu Mitică triumfător, vă rog să mă credeţi că şi eu, când a venit cu plângerea, i-am spus lui Bibiţescu ăsta: „Mă nene, pesemne că dumneata nu mai ţii bine minte, oamenii ţi-or fi dat alţi cercei decât ăia lăudaţi în ziar, ia adu-ţi aminte cum a fost", dar el nu şi nu, că a cumpărat cercei de douăzeci şi patru de carate. Acuma îmi pare bine că am ghicit de la început, venisem numai pentru o confirmare, aşa că acum e clar. Numai un lucru, dacă-mi permiteţi...

— Da, sigur, poftiţi...

— Dacă nu sunt indiscret, de unde aveţi dumneavoastră bijuterii de douăzeci şi patru de carate? Că de ani de zile n-am mai auzit de aşa ceva...

— Ehei, domnule, răspunse cu mândrie doamna Vişoianu, ăştia erau cercei cum se făceau pe timpuri, azi nu mai există aşa ceva, îi aveam de la mama, iar ea îi avea de la bunica, de zestre...

— Ca să vezi, făcu Mitică încântat, ca să vezi dar al prezicerii la mine! Aşa i-am spus şi lui Bibiţescu, că trebuie să-i aveţi de zestre, dar el nici nu voia s-audă! Phii! Mă las de miliţie şi mă fac profet, mă reprofilez! Acum vă rugăm să ne scuzaţi, vă mulţumim pentru amabilitate, sărut mâna, bună seara...

Gazdele ne răspunseră cu gurile strânse pungă, fără niciun fel de entuziasm.

— Bătrâne, mai avem timp să trecem şi pe la domnul subinginer Breslaşu? Şade aici, la doi paşi, luăm pe 82 şi-n cinci minute suntem la el. Ce zici?

— Nu-i cam târziu?

— Cam e, dar are să ne scuze el, fii sigur. Îl luăm cu „domnu

inginer", că aşa le place subinginerilor să le zici, *domnu inginer,* şi să vezi că n-are să se supere din cauza orei înaintate. Fii atent la o chestie: legea zice că n-avem voie să intrăm la ore târzii prin casele oamenilor, dar asta când e vorba să-i luăm la întrebări. Noi acuma mergem doar sa stăm de vorbă: dacă omul se arată dispus... pricepi?

— Ei, atunci hai să mergem.

Pe drum, în troleibuz, meditam la vizita anterioară, de la familia Vişoianu. Îmi spuneam că bătrână e în stare de orice întoarcere spectaculoasă şi că va depune o mărturie grea de tot împotriva Elvirei Purilă, pe care nu o aştepta un proces prea uşor. Mai ales că figura de-a dreptul distinsă a bătrânei urma să facă o impresie excelentă asupra instanţei şi, din câte îmi puteam da seama, avea să fie decisivă.

Peste vreo şapte-opt minute sunam la uşa unui apartament de la etajul al şaptelea, citind tăbliţa de lângă butonul soneriei: „Ing. Breslaşu Ghe. Vasile". Uşa se deschise repede şi apăru o femeie frumuşică, poate, dar puhavă la faţă şi îmbătrânită, deşi nu cred să fi trecut cu mult de treizeci de ani.

— Sărut mâinile!

— Bună seara. Pe cine căutaţi?

— Ne scuzăm pentru ora nepotrivită (se făcuse între timp aproape opt) dar am vrea să discutăm cu domnul inginer Breslaşu.

— Da, poftiţi, intraţi. Vasile!

— Ce-i, dragă? răsună o voce bărbătească din spatele unei uşi.

— Te caută cineva. Poftiţi în sufragerie, se întoarse ea către noi.

Nu pot zice că era o ospitalitate deosebită în timbrul vocii ei, dar nici ostilă nu era. O femeie ca toate femeile, obosită de muncă şi care nu se poate arăta prea încântată când îi vin oaspeţi în casă luni seara la ora opt, dar care nici nu-i dă pe uşă afară.

Intrarăm în sufragerie, unde după câteva minute apăru şi stăpânul casei, care se îmbrăcase în grabă în altă încăpere. Parcă mă simţeam stingherit că făcusem omul să treacă iar de la pijama la

hainele de stradă, însă Mitică era foarte sigur pe el.

— Bună seara, *domnu inginer,* începu el, vă cerem scuze pentru deranjul pe care vi-l facem la ora înaintată, dar problema e urgentă şi sperăm să ne acordaţi oarecare circumstanţe atenuante. Permiteţi să mă prezint, sunt locotenentul Dăscălescu din miliţie, dumnealui este colaboratorul meu, locotenentul Serafim.

Stăpânul casei privi atent legitimaţiile pe care i le arătarăm şi ne anunţă că ne stă la dispoziţie.

— Un lucru, însă, vă rog să reţineţi, bănuiesc că aţi comis o confuzie, eu nu sunt inginer. Mă cheamă într-adevăr Breslaşu Vasile, dar nu sunt locatarul oficial al acestui apartament, eu sunt Breslaşu D. Vasile şi sunt subinginer pe un şantier de construcţii, în timp ce apartamentul este al vărului meu Breslaşu, Gh. Vasile. Ăsta este într-adevăr inginer şi-i plecat pentru doi ani în Libia, fac ai noştri acolo un stadion. Eu nici n-am buletin de Bucureşti, stau aici cu viză de flotant şi peste şase luni plec îndărăt la Urlaţi, oraşul meu de baştină. Lili!

— Da! se auzi, dinspre bucătărie, probabil, glasul femeii care ne deschisese.

— Lili, ia vezi tu, dragă, de ceva. Pentru dumnealor...

— Mulţumim, dădu Mitică să spună, dar noi nu...

— Vă rog, sunteţi la mine în casă şi nu se poate să refuzaţi. Om fi noi provinciali de la Urlaţi, dar nici chiar aşa... Vă rog să-mi spuneţi cu ce vă pot îi de folos.

Era cu totul altceva, subinginerul Breslaşu nu se arăta a fi licheaua pe care o căutam şi începusem să mă întreb dacă Mitică n-o fi greşit, cumva. Bărbatul înalt şi sobru din faţa noastră arăta a fi cât se poate de serios şi, din moment ce un om ca el depunea într-un proces de divorţ, nu prea era de crezut că va mintă.

Femeia intrase cu tava cu dulceţuri – o pregătise înainte de a i-o cere creştinul ei – şi Mitică, luând farfurioara mică de sticlă dar fără să mănânce din ea, începu:

— Îl cunoaşteţi pe inginerul Purelli Niccolo?

— Nu, nu-l cunosc, cunosc însă un subinginer numit Purilă Niculae, care-şi zice cum aţi spus dumneavoastră.

— Aha, vasăzică nu-l cheamă Purelli?

Am observat că Mitică evita dulceaţa şi m-am hotărât să-i urmez exemplul.

— Nu. A introdus cerere la tribunal pentru modificarea numelui, însă până în prezent, din câte ştiu, nu i s-a aprobat. Dar el a anticipat, probabil, aprobarea respectivă, şi-şi zice aşa.

— Mda, tovarăşe Breslaşu, vom trece direct la obiect: noi avem indicii că acest Purilă învârteşte oarecare afaceri cu valută, lucru care cred că ştiţi că e interzis prin lege.

— Ştiu că e interzis prin lege, dar nu ştiu de afacerile lui. Nu am cunoştinţă de aşa ceva.

— Lucruri străine, chestii de-astea, ceva?

— Mda... asta ştiu. Adică nu vreau să generalizez, ştiu doar două cazuri, mi-a propus în două rânduri să-mi vândă câte ceva, mai întâi un casetofon japonez, îmi cerea pe el paişpe mii de lei şi n-am fost de acord, şi pe urmă, acum vreo două luni, mi-a spus că are nişte blugi originali – am înţeles că are mai multe perechi şi am să-mi pot alege. N-am făcut târgul nici cu blugii, nu-mi trebuie aşa ceva. Dar de alte lucruri de asemenea natură nu am mai auzit. În general, nu prea suntem în relaţii prea strânse; cu toate că e şeful meu...

— Deci nu a mai încercat şi altădată cu chestii de-astea... Dar aţi băgat cumva de seamă, pe la locul de muncă, n-a mai vândut şi altora lucruri din astea?

— Nu ştiu, n-am băgat de seamă. În general nu prea mă bag şi nici nu înregistrez discuţiile din jur. Se prea poate să fie cum ziceţi dumneavoastră, nu vă contrazic, dar nu ştiu nimic în direcţia asta.

— Nu aveţi idee nici de proveniența bunurilor respective? Poate are vreo rudă în străinătate, care i le trimite? Sau poate soţia lui?

— S-ar putea, deşi nu ştiu, dar s-ar putea să aibă vreo rudă în

străinătate. Cât despre nevastă-sa, nu cred, mai ales că sunt şi în divorţ.

Mitică îşi luă cea mai consternată mutră ce se poate închipui.

— Hopa! În divorţ? Asta n-o ştiam! Dar de ce, frate?

— Drept să vă spun, nici asta n-o ştiu, măcar că sunt şi citat ca martor în procesul lor, am primit citaţie acasă, mâine de dimineaţă la ora opt trebuie să fiu acolo, dar nu cred să-i fie de mare folos depoziţia mea.

— ?

— Eu nu pot spune decât ce ştiu eu şi am văzut cu ochii mei, nu ce ştiu de la el, nu vreau să intru-n puşcărie, am copii.

— A, vasăzică ştiţi ceva de la el?

— Mi-a mai spus el aşa, câte ceva, dar, drept să vă spun, nu prea mi se pare de crezut. Mai curând cred că nu prea are motive, de-aia încearcă să umble cu chestii de-astea. De dus are să trebuiască să mă duc, fiindcă scrie în citaţie că dacă lipsesc m-amendează, dar spun că habar n-am de căsnicia lor, că n-am fost niciodată la ei în casă şi că am venit numai fiindcă am fost citat. Eu pe nevastă-sa am văzut-o doar de vreo două ori, abia dacă aş cunoaşte-o.

Mitică l-a rugat să dea o declaraţie, cum că Purilă încercase să-i vândă nişte blugi şi un casetofon, dar că el refuzase. Că nu ştie nimic despre sursa din care proveneau numitele obiecte şi că nici în legătură cu numita Purilă Elvira, soţia celui în cauză, nu ştie dacă face sau nu comerţ cu asemenea obiecte, fiindcă nu are relaţii strânse cu familia lor, pe care nu a vizitat-o niciodată.

Împăturind frumos hârtia şi strecurând-o în buzunar, Mitică se ridică iar eu îi urmai exemplul, abia ţinându-mi un oftat de uşurare. Picam de somn.

— Tovarăşe Breslaşu, încă o dată vă cerem scuze pentru deranj, vă mulţumim foarte mult... Ne iertaţi...

— Nu-i niciun deranj, se poate? E de datoria mea să stau la dispoziţia organelor de miliţie la orice oră, vă rog să nu mai

pomeniţi de niciun deranj. Noapte bună, să trăiţi!

Aerul rece, de început de iarnă, mă mai înviora.

— Bre Mitică, am impresia că încep să fiu cu chef, măcar că n-am pus strop de băutură beţivă pe limbă... Ce-ar fi să mergem noi să bem o bere?

— Aşi, du-te de te culcă, bătrâne, mâine avem treabă, nu glumă! De bere îţi arde ţie acuma? Miliţianul se află la program douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Bei în timpul serviciului? Te ard, fii atent că eu sunt şeful tău, te ating cu un arest de nu te vezi! Ei comedie! Uite-ţi tramvaiul, ia vezi, mai poţi să fugi?

Bine că m-a iertat de concluziile pe care trebuia să le tragem în urma vizitelor.

Dar ţi-ai găsit!

— Bătrâne, mi-a strigat el din urmă, mâine tragem concluziile!

I-am făcut semn cu mâna că l-am auzit – dar fără să întorc capul spre el, fiindcă mi-aş fi pierdut echilibrul – şi m-am urcat, în sfârşit, în tramvai. Peste un sfert de oră eram acasă.

Atunci mi-am dat seama că nu măi pusesem nimic în gură din seara precedentă, cu excepţia unei chifle şi a unui incomensurabil număr de cafele, iar din ultimele treizeci şi şase de ore dormisem cam treizeci şi cinci de minute.

— Am început-o bine! îmi spusei, înainte de a adormi, flămând şi rupt de oboseală.

*

* *

A doua zi de dimineaţă m-am sculat cu dureri de cap şi cu gura amară. M-am uitat la ceas – cinci şi jumătate. În bufet am găsit puţină pâine şi un colţ de brânză, pe care le-am înghiţit pe nemestecate, în timp ce-mi desfăceam pijamaua, ca să intru în baie.

Am făcut un duş, m-am ras şi am început să mă simt mai bine.

Tocmai puneam ibricul de cafea pe foc când a sunat soneria. Era şase fără câteva minute şi nu prea ştiam cine ar putea fi. De la miliţie m-ar fi chemat prin telefon, dar s-ar fi putut întâmpla ca acesta să nu funcţioneze şi te pomeneşti că oamenii, îngrijoraţi, au trimis pe careva sa vadă ce se întâmplă.

În pragul uşii – Mitică. Cojocel de blană, căciulă, într-un cuvânt, ţinută de iarnă.

— Hai bătrâne, c-a venit iarna. Nu te-ai uitat pe geam, precis, altfel nu te-ai holba aşa la mine.

Afară fulguia uşurel, dar se vedea că peste noapte ninsese mai tare, fiindcă strada era acoperită de zăpadă.

— Oho! Ai pus de cafea, bravo! M-ai trecut şi pe mine în porţie? Că am băut eu una acasă, dar chioară, făcută de nevastă-mea, care cică sănătatea înainte de orice, aşa că abia scutură câteva fire de cafea în ibric... doar prin case străine să mai beau şi eu câte o cafea mai ca lumea...

Am mai adăugat o ceaşcă în apa care sta să fiarbă, apoi am pus zahăr şi cafea şi, când ibricul a dat în clocot, am turnat în ceşti lichidul negru şi parfumat.

— Bre Mitică, ăi ţigări? Că nu se pare că am început să mă spurc!

— Ia de colea, na la tata din ţigare, parcă aşa am citit eu undeva, făcu Mitică scoţând în grabă pachetul şi punându-l pe măsuţa de lângă pat.

Garsoniera mea eră mobilată foarte evaziv, cum spusese Mitică prima dată când fusese pe la mine. Cu solda de instalare, cu ce-mi mai dăduseră părinţii, cu ce mai împrumutasem (tot de la Mitică), îmi luasem o canapea extensibilă căreia-i ziceam pat, un şifonier vechi cu două uşi, o măsuţă cu două fotolii, iar în bucătărie un aragaz de pe timpuri, un bufet minuscul şi ceva care ar fi putut să fie un fel de masă, deşi aş zice mai curând că era un scaun mai înalt. Toate erau de ocazie, fiindcă Mitică, mentorul meu în toate, se pronunţase foarte energic de la bun început:

— Bătrâne, ascultă aici, dacă te-apuci acuma şi-ţi iei mobilă nouă, în rate, nu faci nimic. Garsoniera asta e pentru tine doar aşa, un fel de sălaş trecător, fiindcă mâine-poimâine are să trebuiască să te însori şi n-ai să rămâi aici, iar într-o casă nouă s-ar putea să nu se mai potrivească mobilele. Pe urmă ia gândeşte-te puţin: aici ai să îţi iei tot lucruri mici, de burlac, pe când mai încolo, când ai să te însori, adio, n-ai să mai ai ce face cu ele, îţi spun eu! Mai bine ştii ce faci? Ascultă-mă pe mine, că nu-ţi vreau răul, am eu un băiat brici, un sergent-major, Năstase, ăsta e dat dracului, nu uită nimic, ştie câte în lună şi-n stele, aranjăm cu el şi-ntr-o jumătate de oră îţi dă el un morman de adrese unde te duci şi găseşti lucruri de ocazie, vechi dar bune, să te coste mai nimica, aia e! Şi când ai să te muţi, aranjezi cu ăla care vine aici în locul tău, tot un miliţian are să fie, că garsoniera asta e la dispoziţia noastră, noi facem repartizările pentru ea; aranjezi cu respectivul, îţi dă cât îţi dă şi-i rămân lui toate astea. Eu tot aşa am făcut şi n-am rămas în pierdere.

Să nu uităm că Mitică se pregătise pentru cariera de avocat, aşa că nu i-a fost greu să mă convingă. Mama îmi mai dăduse nişte scoarţe frumoase de acasă, aşa că mă simţeam destul de bine. În noua mea locuinţă, unde însă nu prea aveam ocazia să stau, fiind tot timpul pe drum. Cel mai mult mă bucurase telefonul, rămas aici de la locatarul anterior. M-am bucurat ca un copil când l-am văzut, dar Mitică pufnise în râs:

— Tu crezi că telefonul ăsta are să te cheme la bancheturi şi la zaiafeturi, bătrâne? Ei, las' că vezi tu! Şi, ca să nu zici că am vorbit într-un ceas rău, uite, eu îl înzestrez.

Şi-mi adusese o măsuţă rotundă, cu un singur picior, pe care aşezase telefonul – şi aşa, măsuţa primită cadou de la Mitică fusese prima mea piesă de mobilier.

Acum stăteam amândoi în fotoliile mici şi cam vechi, dar solide, şi sorbeam din cafele. Mitică scoase din buzunar o scrumieră mică şi rotundă, de sticlă.

— Uite bătrâne, încă ceva pentru tine, de la cumnată-mea. Bărbatu-său are mania scrumierelor, mereu cumpără câte una care îi place şi se plictiseşte repede de ea, a umplut casa cu ele şi crede-mă că şi eu tot de la ei mă aprovizionez, cu de-astea căzute în dizgraţie. Ia de colea, nu e ea prea încăpătoare, dar la cât fumezi tu, îţi ajunge.

— Bre Mitică, tu vrei să mă strici de tot la ţigară!

— Nu-i vorba de asta, dar ştii, îţi mai vine careva în casă, vrea să fumeze şi n-o să-i pui să ţină scrumul în palmă, nu? Ah-haaa! făcu el sorbind fericit din ceaşcă, bună cafea! De unde-ai luat apa?

N-apucai să-i răspund, că sună telefonul,

— Alo! Tovarăşul Paraschivescu? Să trăiţi...

— Eu trăiesc, dar nu sunt tovarăşul Paraschivescu, dumnealui s-a mutat, are acuma alt număr...

Primul telefon primit fusese de la Paraschivescu, locatarul dinaintea mea, care-mi spusese cam aşa: „Dom'le, eu anunţ pe câţi pot că mi-am schimbat numărul, dar cine ştie, poate mai scap pe careva şi o vreme are să te mai deranjeze, dă-i numărul meu cel nou şi scuză-mă pentru deranj...”

Aşa că îi dădui respectivului numărul, după care mă întorsei din nou spre Mitică.

— Bătrâne, uite care-i mişcarea, începu el strivind mucul ţigării în scrumieră, azi avem ceva de lucru.

— Tu eşti mai la curent cu ce s-a mai întâmplat?

— Nu, uite care-i socoteala, tu şi cu mine suntem acum la alt caz care s-ar putea să apară... De chestia aia din strada Glicerinei se ocupă în continuare aceeaşi echipă, plus vreo câţiva băieţi noi şi bineînţeles că şi nouă ne revin unele sarcini, n-o să fim scutiţi de asta... Aseară, după ce ne-am despărţit, am vorbit la telefon cu şeful şi i-am expus părerea mea, adică. Vreau să zic că mi-am exprimat şi eu unele puncte de vedere, iar el a fost de acord. Prin urmare, acuma tu eşti mânzul meu, cum s-ar zice, adică mergem amândoi şi tu furi meserie de la mine, cum am furat şi eu de la alţii – şi mai fur şi

acuma şi o să trebuiască să fur până ies la pensie, că-n breasla asta nici tartorii bătrâni nu se pot lăuda că ştiu tot, pricepi matale...

— Pricep, doar am mai auzit asta.

— Aşa că acuma avem de lucru, dar uite ce este: eu am anumite chestii în cap şi am să te rog să nu te bagi prea în faţă, fiindcă s-ar putea să nu iasă cum vreau eu... Bătrâne, făcu el deodată aplecându-se spre mine şi punându-mi mâna pe genunchi, stai aşa, că vorbele astea nu ştiu cum mi-au sunat până şi mie în urechi... Bătrâne, să nu-ţi închipui că umblu să-ţi suflu ocazia să te-afirmi, uite, cu niciunul de la noi n-aş încerca figura asta, dar tu ştiu c-ai să mă crezi pe cuvânt...

Eu, oameni buni, dacă am încredere în cineva, apoi în Mitică am.

— Că aş fi ultimul porc, bătrâne, să umblu cu chestii de-astea, dar am eu o gogoriţă în cap, vreau neapărat să verific ceva, şi nu pot gândi cu voce tare, da-ţi explic eu pe urmă cum devine cazu'.

Mă lămurise buştean.

— Stai, bre omule, că nu pricep...

— Las' că vezi tu. Dacă mă înşel, cu atât mai bine. Tu uite ce ai de făcut, mergi cu mine şi bagi la cap, asta-i tot. Când suntem singuri, mă întrebi, îmi ceri lămuriri şi eu îţi explic, dar să nu te amesteci, înţelegi? Mai încolo ai să vezi tu de ce s-au întâmplat astea. Uite, vezi? adăugă el râzând, m-am făcut şi eu secretos, ca tovarăşul căpitan Cercel... Care a mare detectiv, ce să-i faci!

— Ei, şi ce avem noi de făcut azi?

— Păi... mai întâi şi mai întâi de toate ar fi să mai bem încă o cafeluţă, nu zici? Şi, ca să nu poată zice careva că mă invit aşa, ca nesimţitul, uite că am adus un borcan cu ceva extra...

Şi scoase din buzunarul cojocelului de lângă el (şi-l lăsase pe pat, menajul meu nu era încă dotat cu un cuier) scoase un borcan de cafea gata prăjită şi râşnită.

— Zahăr pui de la tine, zise el serios. Cafeaua e prăjită şi râşnită acasă de nevastă-mea, avem un robot clasa-ntâi şi-i păcat să-l lăsăm

să stea degeaba...

— Bre omule, zisei eu din chicinetă, în timp ce pregăteam al doilea rând de cafele, nu ţi se pare că te-apuci să mă înzestrezi? Ia vezi, poate îmi găseşti şi vreo nevastă?

— Mai ştii? râse el.

Nu vru însă cu niciun chip să-mi spună ce aveam de făcut în ziua aceea.

— Bătrâne, toate la timpul lor. Deocamdată pregăteşte-te de o surpriză ca la carte, aşa cred. Dacă nu s-o produce surpriza asta, mie unuia n-are să-mi pară rău, fiindcă mă aştept să se comită un delict şi ar însemna să fiu idiot să-mi pară rău că o anumită infracţiune prevăzută de mine nu s-a produs. Cu atât mai bine, – las' să fie oamenii serioşi şi să fiu eu proroc mincinos, asta să fie paguba! Numai că tare mi-e teamă că am mirosit bine, aşa că e cazul să fim cu ochii în patru.

Mă intrigase grozav cu istoria asta a lui, dar am hotărât să nu insist şi să fac cum zice el.

Pe la opt fără un sfert plecarăm. În faţa blocului aştepta Trabantul lui Mitică, o rablă veche şi mofturoasă care era gata să ne facă să mergem pe jos, dar până la urmă, după ce am împins-o de ne-au ieşit ochii, se lăsă convinsă, probabil, că avem treburi prea importante ca să ne mai trezim cu asemenea atitudini subversive din partea ei, aşa că pornirăm, printre strănuturi şi pufnituri, scuturaţi pe cinste.

— Unde mergem? zisei eu, simţind că măcar atâta lucru putea să îmi dezvăluiască.

— Mergem să căscăm gura la un proces de divorţ.

Hm! Mi-am amintit de părerea lui în legătură cu acest fel de procese şi de discuţiile purtate cu o seară înainte cu nişte cetăţeni, dar chiar aşa! Adică lăsăm treburi serioase numai pentru ca eu să mă conving pe viu de nişte lucruri care deja mi se spuseseră! Şi partea frumoasă era că însuşi maiorul Gheorghiu, din câte înţelesesem, fusese de acord cu asta. Mi se părea că sunt păcălit ca un copil.

— Bre Mitică, eu sunt sigur că madam cotoroanţa aia de aseară are să mintă de să-ngheţe apele, poate că şi bărbatu-său, dar mai era nevoie să mergem să vedem pe viu chestia asta? Putem noi face ceva?

— Păi cum să nu putem? Doar de-aia suntem miliţieni!

— Dar nu e nevoie să facă mai întâi cineva o plângere? Ne băgăm aşa, neinvitaţi, să arestăm martorii în tribunal?

— N-ai nicio grijă, bătrâne, nu arestăm pe nimeni. De băgat ne putem noi băga, fiindcă ţine minte de la mine, dacă n-ai ştiut până acuma: rostul organelor noastre este acela de a preveni, de a...

— Las' că asta am învăţat-o şi eu, prevenirea, depistarea şi lichidarea infracţiunilor, mersi de înalta învăţătură ce-aţi binevoit a-mi da, numai că...

— Numai că ce? Nu ţi se pare destul? Unde mirosim că e vorba să se comită o infracţiune, ne amestecăm şi gata!

— Ia stai omule, că ne încurcăm! Ce infracţiune? Mărturie mincinoasă?

— Întocmai cum te pronunţaşi, mărturie mincinoasă.

— Şi noi ce avem de făcut? Luăm oamenii deoparte înainte de a depune mărturie şi le spunem să-şi bage minţile-n cap?

— Bătrâne, omeneşte aşa ar trebui să facem, numai că pe urmă ar ieşi un scandal monstru. Ia gândeşte-te la avocatul părţii adverse, ce spume ar face el la gură pe chestia asta! Că miliţia intimidează martorii, că intervine spre a masca adevărul, că martorii aşa şi pe dincolo... Ar fi un tămbălău nemaipomenit!

— Ei, şi-atunci?

— Atunci înseamnă că noi nu putem preveni infracţiunea, fiindcă cel mai mic pas în direcţia asta... mi-e şi frică să mă gândesc! S-ar zice că dacă noi ne băgăm până şi-ntr-un amărât de proces de divorţ, atunci ce să mai zicem de procesele mari, cu miză grea, nu? Prin urmare; din moment ce nu putem preveni infracţiunea, trecem la faza următoare, adică depistarea ei, acuma pricepi? Şi ce depistare

mai sfântă poate fi decât să fim de faţă când se comite, ai? Singurul amestec pe care mi l-am permis până acum a fost să intervin ca să se pună procesul primul pe rol, să n-aşteptăm prea mult.

Ajunserăm. Mitică parcă Trabantul şi intrarăm în incinta judecătoriei unde urma să se desfăşoare procesul de divorţ al soţilor Purilă. Pătrunserăm în sala deja aproape plină şi Mitică îşi roti privirile, căutând parcă pe cineva, apoi îmi şopti:

— Fii atent, bătrâne, mergem să ne aşezăm lângă un tip care ne-a ţinut locuri şi care se numeşte Smărăndescu, e locotenent major la noi, la *economic.* Nu umbli cu fiţe, cu „ordonaţi" şi cu „raportez" şi-aşa mai departe. Dau eu mâna mai întâi cu el, ca să-l ştii care e, pe urmă dai şi tu şi-i zici pe nume, Aurel îl cheamă, vă tutuiţi, e clar? Hai să mergem.

Ajunserăm în primele bănci, lângă fereastră, unde lumina bătea destul de slab şi nu era primejdie să ne recunoască nimeni. Aici întrecui orice aşteptări ale lui Mitică:

— Ce mai faci, mă Aurele, că nu te-am mai văzut de-un car de ani! Ia zi, care mai e viaţa ta?

La care tipul îmi strânse mâna să mi-o frângă şi-mi dădu o palmă peste umăr:

— Hai noroc, băi gagiule, văd că te-ai îngrăşat, îţi merge bine, ai? Ia zi, tot acolo munceşti?

— Tot acolo...

Ne aşezarăm şi Smărăndescu scoate „Sportul", începând să comenteze rezultatele etapei, dar cu voce scăzută, cum se cuvine într-o sală de tribunal.

Într-un târziu începu şi şedinţa de judecată. Primul pe rol, procesul de divorţ Purilă Niculae contra Purilă Elvira. Toată lumea prezentă. Niciunul din soţi nu vrea să se împace,

Primul. Martor, Vişoianu Constantin, pensionar. Rudă cu vreuna din părţi? Nu. În duşmănie cu vreuna din părţi? Nu. De când locuiesc soţii Purilă despărţiţi în fapt? Ştie martorul? Nu ştie. Dar ce

ştie? Ştie că pârâta, adică Purilă Elvira, a avut relaţii intime cu ginerele martorului, fiind gata să-i strice casa fetei acestuia. De când durează aceste relaţii? Demult, de când pârâta nu se căsătorise cu reclamantul. Când s-a căsătorit, martorul a avut speranţa că se face femeie serioasă, dar nici vorbă, relaţiile au continuat. În prezent mai are pârâta relaţii de această natură cu ginerele martorului? Da, mai are, onorată instanţă, chiar în urmă cu câteva seri fiica martorului, întorcându-se acasă, a surprins-o pe pârâtă în patul ei conjugal. Reclamantul ştia, la data căsătoriei, de relaţiile dintre pârâtă şi ginerele martorului? Se poate, martorul nu cunoaşte această problemă. Unde se întâlnea pârâta cu partenerul ei? Unde putea.

— Şi mai e ceva, tovarăşe preşedinte... mă iertaţi, mi-e cam ruşine, dar trebuie să spun tot, nu?

— Fireşte, doar aţi şi jurat să nu ascundeţi nimic din ceea ce ştiţi. Spuneţi, vă rog.

— Eu personal am fost acum câtva timp să discut cu dumneaei şi s-o rog să-mi lase ginerele în pace, să nu strice casa fetei mele, că fiică-mea are şi un copil şi n-ar vrea să se despartă, de dragul copilului, să aibă şi mamă şi tată, dar nici să mai stea cu bărbatu-său nu mai poate, că mereu, ce-i la ei în casă... Am fost să discut cu dumneaei, ca un părinte, şi s-o rog frumos... Şi când colo, ce credeţi?

— Ei?

— Mi-a făcut propuneri, onorată instanţă, mi-a făcut propuneri mie, om bătrân, cu părul alb, aş putea să-i fiu tată...

După o clipă de consternare sala începu să şuşotească, se aud mici hohote de râs, reprimate iute, în timp ce eu îi fac semn cu cotul lui Mitică:

— Ce facem, bre? Stăm şi ne uităm? Nu intervenim?

Mitică nu zice nimic, dă din umeri şi-mi face semn să stau liniştit.

Cel de-ai doilea martor. Vişoianu Elisabeta, funcţionară. În duşmănie cu vreuna din părţi? Nu, onorată instanţă. Rudă? Nu, nici rudă. Apoi martora jură să spună adevărul şi numai adevărul şi să

nu ascundă nimic din ceea ce ştie. Ei, ce ştie martora? Onorată instanţă, martora ştie că această creatură („Nu insultaţi părţile că vă amendez şi vă dau afară!" se răsteşte preşedintele) pardon, că pârâta, scuzaţi, vă rog, că pârâta are nişte apucături neconforme cu spiritul eticii şi echităţii societăţii noastre, onorată instanţă. Pârâta are relaţii foarte intime cu ginerele martorei, vrând să-i strice casa. Martora i-a văzut personal de mai multe ori, prin localuri, împreună. Şi mai mult decât atât, acum vreo două-trei săptămâni, venind fiica martorei pe la părinţi, martora s-a oferit să meargă cu fiica sa la domiciliul acesteia, să-i ajute la cărat nişte bagaje. La domiciliul fiicei martorei, au dat peste soţul acesteia, împreună cu pârâta! Să scuze instanţa, dar martora se jeneză să spună ce făceau. Poate doar adăuga că a avut o atitudine cu totul condamnabilă, înşirând la adresa soţiei legitime şi a mamei acesteia nişte cuvinte atât de indecente, încât martorei i-a venit literalmente să vomite, onorată instanţă! Ba, pârâta insista să iasă afară din casă legitimă şi să mai aştepte, fiindcă ea, pârâta adică, şi cu soţul, mai aveau puţină treabă, după care are să le anunţe.

Preşedintele dă semne că ar vrea să o întrerupă, dar e treabă grea...

— S-a dat şi la bărbatul meu, onorată instanţă!

— Aţi fost de faţă?

— N-am fost, dar mi-a spus el! Judecaţi şi dumneavoastră dacă...

— Bine, judecăm. Altceva?

— Păi... cam atâta, onorată instanţă. Deşi ar mai fi destule de zis dar nu vreau să manifest lipsă de respect faţă de această încăpere a legii cu nişte amănunte care...

— Această încăpere a legii a auzit multe şi nu se ruşinează de amănuntele dumneavoastră. Vă rog să spuneţi, păstrând, bineînţeles...

Şi martora spune, fără să păstreze, bineînţeles... Ascultaţi, onorată instanţă, cum pârâta într-un timp se încurcase cu un student şi

ginerele martorei umbla ca năuc, iertaţi expresia, umbla ca năuc după ea, că-l scosese din minţi... Până la urmă i-a făcut pârâtei cadouri costisitoare şi a convins-o să se întoarcă la el, iar cadourile acelea erau diverse obiecte, ale soţiei sale, haine de blană şi bijuterii, printre care şi o diademă de aur, bijuterii pe care fiica martorei le avea chiar de la mama sa.

Preşedintele din nou dă să o întrerupă, dar ţi-ai găsit!

— Închipuiţi-vă, onorată instanţă, adică eu îi dau fetei mele bijuterii care le aveam de la maică-mea şi de la bunica, iar ginerele meu ia bijuteriile astea şi i le dă acestei persoane, fără niciun drept, onorată instanţă. Păi pentru asta i-am dat eu fetei mele atâtea lucruri? Haină de blană de astrahan, alta de vizon, tovarăşe preşedinte, acuma toate au ajuns la dumneaei, păi e drept asta? Judecaţi şi dumneavoastră dacă...

— Nicio grijă, judecăm...

— ...dacă aşa ceva e drept!

Stau îngheţat şi aud o voce de femeie în spatele meu, şoptind:

— Târâtura aia mica ar trebui băgată la puşcărie!...

Şi câtă ură e în vocea femeii din spatele meu! Nu mă întorc, nu vreau s-o văd, fiindcă ştiu cine e: o femeie care munceşte de dimineaţă până seara, care a născut şi a crescut copii, care a înghiţit necazuri şi care poate că n-a văzut niciodată o blană de astrahan veritabil, necum să aibă ea însăşi aşa ceva.

— Ce facem, bre Mitică? şoptesc eu printre dinţi. Stăm aşa şi ne uităm ca viţeii la poarta nouă?

— Eşti nebun? îmi şuieră el la ureche. Taci din gură, vedem noi pe urmă, acuma taci şi-ascultă.

Îmi dau seama că nu putem face nimic. Decât să stăm şi să ascultăm.

Aşa că stăm şi ascultăm, aflând astfel că martorul Breslaşu Vasile nu e rudă cu niciuna din părţi şi nici în duşmănie. El e subinginer constructor şi jură să spună adevărul şi să nu ascundă nimic din ceea

ce ştie. Vai de mine, şi atâtea mai ştie martorul Breslaşu Vasile că ţi se face părul măciucă! Bunăoară, pârâta întreţine relaţii cu el de un an şi opt luni, adică de când a venit el în Bucureşti, unde lucrează pe un şantier. Un moment, intervine preşedintele, avea martorul cunoştinţă de alte relaţii ale pârâtei în momentul când a contractat legătura cu ea? Nu avea, onorată instanţă, martorul nu şi-a putut niciodată închipui aşa ceva. Bine, să continue martorul depoziţia. Şi martorul fireşte că îşi continuă depoziţia, arătând cum, deşi ştia că este însurat, pârâta a continuat să întreţină relaţii cu el. Acum vreo două sau trei luni, martorul a aflat, întâmplător, că pârâta mai avea o legătură, un inginer, dar că îl părăsise pe acesta pentru un student, care de fapt...

Am impresia că martorul nu ştie prea bine lecţia, dar asta e boală cu leac, leacul înfăţişându-se prompt în chip de avocat – un tip subţire, unsuros, cu priviri care caută în toate părţile, numai în ochii omului nu. Stătuse până atunci smerit, aruncând din când în când privirea îndărăt, să-i vadă lumea mutra linsă şi să-l ţină minte că e avocat – nu se ştie când s-ar putea, să-i prindă bine. Avea un aer de-a dreptul îndurerat la auzul atâtor murdării pe care le putuse comite pârâta şi, ca omul care face ăsta mai mult din curiozitate omenească decât profesională – pentru a vedea până unde poate merge o femeie cu destrăbălările – punctează depoziţia lui Breslaşu cu întrebări bine ţintite, care parcă ar împunge un burduf cu scârne şi puroaie ce se scurg prin găurile subţiri, împroşcând în jur tot ce se nimereşte şi făcându-te să te gândeşti cum o fi scăpat Elvira asta până acum fără să o aresteze miliţia pentru prostituţie. Fiindcă, zicea Breslaşu, deşi reclamantul, adică Purilă – şi ăsta se ţinea şi el spăsit, cerând parcă iertare întregii lumi că aduce în faţa oamenilor asemenea colcăială de desfrâu şi perdiţie – deşi reclamantul a fost întotdeauna un soţ model, om de casă, în sfârşit, om cu principii temeinice în viaţă, cu toate acestea nevastă-sa, pârâta deci, mergea cu oricine pentru o sută de lei, ceea ce face să nu se poată spune, nici măcar cu aproximaţie,

de câte ori şi cu câţi parteneri a încălcat ea obligaţiile elementare de femeie căsătorită. Martorul pomeneşte totuşi pe un oltean numit Lulu, mare halterofil şi oarecum student pe la nu se ştie ce facultate, apoi un inginer pe care pârâta îl exploata foarte metodic, fiindcă ăsta o acoperea cu blănuri şi bijuterii, pe care de fapt le şterpelea de acasă, erau ale nevestei lui şi nici măcar nu i le cumpărase el, erau din zestrea ei de la părinţi...

Ce să vă mai spun, oameni buni, dacă cineva mi-ar fi spus aseară, când am plecat de la Breslaşu ăsta, că acum va fi în stare de asemenea mişelie, nu l-aş fi crezut. Ba încă nu-mi venea a crede nici urechilor mele, care auziseră tot potopul ăsta de invenţii care mai de care mai năstruşnice – în seara trecută omul nostru nu se arătase deloc lepra care se vădea acum, ba încă, mie cel puţin, îmi făcuse impresia unui om cât se poate de corect şi nu îmi puteam explica în ruptul capului virajul nemaipomenit pe care îl făcea acum. Oare el nu se gândise că stă pe un butoi cu pulbere? Doar seara dăduse scris, în faţa a doi ofiţeri de miliţie, că o cunoaşte pe nevasta lui Purilă doar din vedere, iar acum se hazarda în povestea asta incredibilă...

— Bătrâne, îmi şopti Mitică, n-ai cumva senzaţia că de aseară până acum au intervenit ceva fapte noi? Omul îmi părea hotărât să nu depună niciun fel de mărturie! Înseamnă că e ceva la mijloc, ascultă-mă pe mine!

Am dat din cap în semn de aprobare, gândindu-mă că, la urma urmei, Breslaşu îşi făcuse nişte socoteli bune, anume că cei doi miliţieni care îl vizitaseră seara şi îi luaseră declaraţia aceea nu aveau nicio legătură cu tribunalul şi că niciuna din părţi – adică nici miliţia şi nici tribunalul – nu avea cum să afle de cealaltă. Numai că noi nu îl căutaserăm pentru a lua informaţii despre Purilă, care nu ne interesa, ci doar pentru a afla de la el, de la Breslaşu, dacă ştia despre căsnicia soţilor Purilă ceva relevant sau nu. Pretextul sub care ne-am prezentat fusese, ca să fiu cinstit, al naibii de bine ticluit, fiindcă Purilă într-adevăr se cam ţinea de bişniţă (de unde le-o fi aflând

Mitică ăsta aşa de iute pe toate?) aşa că lui Breslaşu nu-i bătuse nimic la ochi şi căzuse în cursă, cred că mai curând din dorinţa de a scăpa de noi cât mai curând. Şi aveam să aflu repede de tot că avea motive destul de serioase să nu se simtă prea bine cu noi.

Între timp, Breslaşu se apropia de finalul depoziţiei sale. Am reţinut ceva cum că el şi cu pârâta se întâlniseră ultima oară duminică după amiază... Adică cum? În duminica în care Elvira...? Păi asta era culmea!

Şi aici nu sunt sigur dacă nu cumva mă înşel, dar am mai văzut pe cineva tresărind. Preşedintele, care până atunci stătuse morocănos, vădit nemulţumit de panglicăriile avocatului, pe care încercase în vreo două rânduri să-l mai tempereze, dar fără succes, preşedintele, zic, se arătă un moment ceva mai înviorat la auzul acestor cuvinte – şi am bănuit că s-ar putea să fie la curent cu istoria noastră din strada Glicerinei.

— La ce oră v-aţi întâlnit cu pârâta? întrebă el nepăsător pe Breslaşu, cu aerul unuia care întreabă pentru că pur şi simplu el se află acolo pentru a pune întrebări şi că îl putea întreba tot atât de bine şi altceva, de altfel nici nu ţine în mod deosebit la vreun răspuns prea exact, dar aşa trebuie, ca preşedintele să mai pună şi el din când în când câte o întrebare...

Breslaşu, luat repede, şi cum nu se aştepta la o asemenea întrerupere, bâlbâi ceva nedesluşit, apoi aruncă la întâmplare:

— Păi... mi-a dat telefon pe la vreo cinci şi ceva... să fi fost aşa, cam vreo şapte când a venit...

Preşedintele se arătă brusc interesat de amănuntul ăsta, iar eu înţelesei că trebuie să ştie el că la ora aceea Elvira se afla de fapt în strada Glicerinei, cloroformizată.

— Şiii... cam pe la ce oră a plecat de la dumneata? continuă preşedintele, încercând să se arate pe mai departe nepăsător.

Breslaşu începe să facă feţe-feţe, cred că simte instinctiv că discuţia începe să alunece pe o pantă primejdioasă. Îngaimă, totuşi,

ceva din care se înţelege că nu s-a uitat la ceas, dar că trebuie să fi fost trecut de zece seara.

— Daaa? întreabă binevoitor preşedintele, aşa? Da' dumneata nu eşti însurat? Că văd că porţi verighetă. Nevasta dumitale unde era?

— Păi... un' să fie? La Urlaţi, la maică-sa...

Dacă până în momentul acela toată lumea din sală ascultase cu mare atenţie mărturia lui Breslaşu, chit că nu credea prea mare lucru, apoi acuma, oameni buni, cred că le părea tuturor ca un gunoi, aşa o greaţă putea face oamenilor acelora un bărbat care numai că nu dădea şi amănunte ce şi cum făcuse cu femeia aceea amărâtă, care stătea cu capul plecat în faţa judecătorilor şi care nu zicea nimic.

Mitică îmi făcu cu cotul, eu îi răspunsei, încântat. Numai Smărăndescu şade pitit în colţul lui, dar parcă de el îmi arde mie acuma?

Până atunci pârâta, care nu avea avocat, nu adresase nicio întrebare martorilor. Dar acum, când Breslaşu spuse cu glas moale că nu mai are nimic de adăugat, se prevala pentru prima oară de dreptul ei:

— Tovarăşe preşedinte... Nu am înţeles prea bine... Să fie martorul amabil şi să precizeze în care duminică s-au întâmplat... lucrurile pe care le-a spus aici...

Preşedintele făcu un gest energic din cap spre Breslaşu, invitându-l din ochi să răspundă. Omul dă din colţ în colţ, îi văd din spate umerii, atât de drepţi mai înainte, acum căzuţi jalnic, încearcă să mormăie ceva, dar preşedintele nu-l iartă:

— Mai tare, că n-aud nimic!

— Hm... Hm... alaltăieri, alaltăieri, da, după-masă...

— Duminică seara şi până luni dimineaţă... Continuă fata cu voce gâtuită, e adevărat că n-am dormit la cămin, dar... Nu ştiu cum se procedează, iertaţi-mă, dar eu ştiu unde am fost... pot dovedi...

Aud din nou vocea femeii din spatele meu: „A fost la tăvăleală, precis", iar eu, locotenentul Serafim Ştefan, sunt la un pas de prima –

şi probabil şi ultima – mea faptă de indisciplină gravă din scurta carieră de miliţian: să mă ridic dintr-odată, ca în filme, să sar peste bănci, să mă legitimez şi să mă ofer ca martor, declarând că pârâta nu putea fi duminică la ora respectivă *acolo,* fiindcă fusese victima unui jaf, zăcea cloroformizată într-o casă, în strada Glicerinei...

— Pârâta! Unde aţi fost? întreabă preşedintele, aplecându-se peste masă, spuneţi unde aţi fost şi dacă aveţi dovezi. Un alibi, adică, dacă ni-l puteţi furniza.

— Am fost la... cum să vă spun... Toată noaptea am fost la...

— La cine? strigă vesel cineva din sală, şi publicul izbucni în hohote nestăvilite de râs.

Pârâta lăsă capul în jos şi nu mai vru să continue. Poate plângea.

Breslaşu, cam mototolit, îşi semnă depoziţia.

Cât despre pârâtă, aceasta nu a prezentat martori, spunând că nu are cu ce să contracareze acuzaţiile reclamantului, dar că nu le recunoaşte.

*

* *

— Ei, ia zi, bătrâne, îţi pare rău că te-am adus încoace? Ce-ţi spuneam eu? Ai?

Eram pe scările judecătoriei şi mă simţeam pe de o parte scârbit de scenele la care asistasem, iar pe de alta eram nerăbdător să-l văd mai repede pe Breslaşu pus la păstrare, dacă se putea şi pe soţii Vişoianu.

— Bre Mitică, zău dacă nu mi-a plăcut. Numai că parcă prea s-a dat tipul de gol... Şi nu că să zici că i-a întins careva vreo cursă, ceva, de unde! S-a repezit singur, ca prostul în baltă! Dar ştii ce nu mi-a plăcut mie? Nu mi-a plăcut ţigăneala aia, ptiu! Ai văzut ce mutră de pungaş avea avocatul lui Purilă?

— Apăi de, bătrâne, uite de-aia nu m-am făcut avocat, ca să nu fiu

tentat de cazuri de-astea bănoase dar scârboase, pricepi?

Tot nu mi-am putut stăpâni curiozitatea:

— Bre omule, ia spune-mi tu drept, că te văd cu o grămadă de secrete, mai luminează-mă şi pe mine, nu mă lăsa să mor prost: judecătorul ştia dinainte de Breslaşu că minte, sau ba?

Mitică se uită viclean la mine:

— Aha, vasăzică ai băgat de seamă? Ştia, bătrâne, e chiar de datoria lui să ştie cât mai multe, ca să nu se lase dus de nas de şmecherii ăştia. Trebuie să cunoască orice dosar cât mai la amănunt, că altfel, dacă se ia numai după ce spun martorii... aoleu! Nu ţi-am spus că în procesele de divorţ se minte mai abitir că-n toate? Din când în când, câte-un martor d-ăsta profesionist, pus la popreală, mai descurajează şi pe alţii, pricepi?

Simţeam că încep să intru în chichiţele întortocheate ale noii mele meserii:

— Acuma mai fă-mi un bine şi spune-mi cum facem. Infracţiunea s-a produs, am depistat-o, urmează lichidarea. Cum facem? Care-i procedura? Ne ducem şi-i luăm de guler?

Mitică stătu câteva clipe mestecându-şi gândurile, apoi mă luă de braţ:

— Bătrâne, uite, să nu te superi că te dăscălesc ca pe-un ageamiu, că la urma urmei, cel puţin deocamdată, tu tot nepriceput eşti. Aşa că uite care-i mişcarea: chestia asta la care am fost martori amândoi o considerăm un caz nou, separat de celelalte, iar cazul ăsta e al tău.

Iaca, asta-i încă una: primul meu caz!

— Infracţiunea care s-a produs, bătrâne, este infracţiunea de mărturie mincinoasă. Elementele, dovezile, le ai. Am să intervin şi eu câte puţin, că doar sunt şeful tău, să te mai ajut, să te mai... Pricepi?

Pricepeam, cum să nu pricep? Era *cazul* meu, eu eram cel care trebuia să se ocupe de toate, aveam acuma şi eu un rost! Drept era, aveam un căzuleţ amărât, trei coceni şi restul paie, cum zicea

soră-mea, dar era cazul meu! Şi iaca, în clipa aceea m-am simţit miliţian în toată puterea cuvântului... om cu *caz!*

— Să nu mă faci de râs, bătrâne! Fii atent cum le iei interogatoriile la toţi, că Breslaşu nu ştiu, dar Vişoienii sunt unşi cu toate alifiile, fii atent să nu scapi vreo vorbă mai tare, că bătrână, mai ales, te poartă prin şapte procuraturi generale pentru insultă, dacă nu eşti atent. Şi acuma ia zi, tu ştii unde mergem?

— Păi... făcui eu nehotărât, cred că ştii tu şi pentru mine.

— Aşi! Tu nu observi că ne ţinem după pârâtă? N-ai văzut-o? Uite-o colo, pe lângă vitrinele alea...

— O văd. Ce-i cu ea?

— Te duci şi-o opreşti, o iei cu binişorul şi scoţi de la ea tot ce poţi, clar? Tot ce ar fi vrut să spună în faţa tribunalului şi n-a spus fiindcă n-avea dovezi. Urgent! Când termini, mă găseşti la birou şi fii atent că nu-i de glumă, vreau un raport amănunţit! Trap!

Drept e, cam ştiam eu ce-mi putea povesti fata, dar ordinul e ordin, Mitică o fi ştiut el ceva, aşa că plecai în fugă după „pârâtă". O ajunsei în dreptul unor case vechi, tihnite, care îşi aruncau privirile în stradă prin ferestre înalte, pline de ciubucării din alte timpuri. Fata mergea singură pe sub pomi şi, înainte de a o ajunge, mi-am încetinit puţin paşii, mergând uşurel de tot în spatele ei. Îşi ţinea mâinile în buzunarele paltonaşului vechi şi subţiat de iernile grele prin care trecuse, geanta îi atârna amărâtă pe umăr şi aş fi vrut s-o iau în braţe aşa, deodată, s-o ridic în sus şi să fug cu ea prin fulgii rari de zăpadă care se cerneau de sus. Nu ştiu dacă înţelegeţi asta – mai ales că nici eu nu prea înţelegeam cum pot împăca misiunea mea oficială cu o izbucnire bruscă, aşa că am optat pentru datoria mea.

— Bună ziua...

M-a privit surprinsă, înăbuşindu-şi o tresărire. S-a uitat la mine câteva clipe, apoi m-a recunoscut şi faţa i s-a mai destins puţin parcă uşurată.

— Bună ziua... Dumneavoastră?

— Serafim, dacă vă mai amintiţi...

— Da, îmi amintesc.

Mergeam din nou alături, cum se întâmplase şi cu o zi înainte, dar acum era ceva nou, îmi devenise brusc dragă fata asta acoperită cu ocări şi insulte teribile, de faţă cu mine, care nu putusem face nimic pentru ea – şi mă simţeam vinovat, foarte vinovat...

— N-aş vrea să interpretaţi greşit prezenţa mea aici, încercai eu. Să deschid vorba, dar am o... să zic aşa, o misiune.

Am încercat să surâd, dar mi-am simţit surâsul strâmb şi mi-am masat puternic obrazul, ca şi cum m-ar fi ciupit, bunăoară, un ţânţar.

— Dacă vă pot fi de folos... zise ea ridicând din umeri, ca şi cum s-ar fi îndoit că-mi poate fi într-adevăr de folos, dar simţeam că de fapt numai de mine nu-i păsa ei.

Hotărâi însă să iau taurul de coarne:

— Am fost în sală.

A tresărit. Cred că paşii îi făcea mecanic, în virtutea reflexelor, poate, se gândea că „reclamantul" îşi asigurase şi complicitatea mea, care acum cine ştie ce urma să-i fac.

— Dacă compania mea vă stânjeneşte, sunt gata să renunţ, deşi poate ar fi bine să stăm puţin de vorbă. Înţeleg foarte bine că nu e momentul cel mai potrivit pentru discuţii cu... în sfârşit, cu instituţia pe care o reprezint, dar cred că ar fi bine, totuşi, dacă mi-aţi acorda câteva minute...

Caraghiosul de Mitică îmi spusese că mă aşteaptă la birou *după* ce terminam de discutat cu ea, prin urmare nu aveam ce căuta pe acolo cu interlocutoarea mea, iar pe stradă cum naiba să porţi discuţii din astea delicate? Oare ce-ar fi dacă...

— Ce-ar fi dacă am intra în cofetăria de colo? Aţi avea ceva împotrivă? E cam frig şi... suntem amândoi îmbrăcaţi cam subţire, nu sunteţi de părerea mea?

Paltonaşul meu amărât, de student, făcea pereche bună cu al ei, aşa că mi-am permis o paralelă, însă fără a fi reuşit să o conving:

— Iertaţi-mă, nu se poate.

Mda, ce-ar fi, dacă ar vedea-o cineva intrând într-un local...

— Dar, ne putem aşeza pe o bancă în parcul de vis-à-vis. Nu este chiar aşa de frig, totuşi, nu?

— Aveţi dreptate, nu e chiar frig – şi-apoi, chiar aşa să fie, atunci ce să mai facă bătrânii, dacă noi ne plângem că ne e frig?

— Sunteţi moldovean?

— Da, se cunoaşte? Adică dumneavoastră, studentă la filologie, trebuie să vă daţi seama bine de tot, e doar ceva profesional...

— Exact, încercă ea să surâdă, însă nu reuşi. E ceva de natură profesională...

Înainte de a intra în parcul pustiu, cumpărai pentru prima dată în viaţa mea un pachet de ţigări şi un chibrit, de la un chioşc din drum. „Uite cum încep să mă stric... apăi de! Mi-o fac cu mâna mea, nu?"

Curăţai repede de zăpadă o bancă pe care ne aşezarăm. Aprinsei, cu aere de fumător vechi, o ţigară, înregistrând cu satisfacţie refuzul însoţitoarei mele („fată serioasă!") şi trăsei adânc în piept, înecându-mă şi tuşind zdravăn, până cred că am scos-o din răbdări.

— Am fumat cam mult zilele astea, mă dezvinovăţii eu, simţind că-mi lăcrimează ochii de atâta tuse.

— Se mai întâmplă, zâmbi ea, şi cred că-şi mai uitase necazul, dacă aşa ceva se poate uita.

Respirai adânc de câteva ori, apoi mai trăsei din ţigară, nu prea mult şi mai dând drumul fumului înainte de a-l trage în piept, aşa că de data asta totul merse mai bine.

— Uitaţi ce se întâmplă, începui eu cu o voce pe care căutam să mi-o fac cât mai apropiată, şeful meu şi cu mine avem toate motivele să credem că s-au spus o grămadă de minciuni, aşa că v-aş ruga să aveţi toată încrederea şi, bineînţeles că neoficial, deci fără nicio teamă că vă va trage cineva la răspundere sau că vă va cere dovezi, v-aş ruga, deci, să încercaţi să mă ajutaţi să lămuresc totul.

— Tovarăşe Serafim, eu n-am făcut nicio plângere şi n-am nicio

pretenţie de ajutor din partea organelor de miliţie. Acuzaţia pe care mi-a adus-o individul acela, Breslaşu, ştiţi foarte bine că nu e adevărată. Şi la fel sunt toate celelalte.

— De asta sunt sigur, am răspuns eu cu căldură şi am mângâiat-o uşor pe braţ, sunt sigur că s-au spus doar minciuni. Nu aţi putut să veniţi cu niciun contraargument?

— Nu, de altfel nici nu cunosc procedura. Am mai fost la judecătorie zilele trecute, de câteva ori, ca să văd cum e, când ai voie să vorbeşti... Nu am avut posibilitatea să angajez un avocat, sau, mai bine zis, ştiam că nici cel mai bun avocat nu va fi în stare să câştige procesul acesta pentru mine, fiindcă eu nu i-aş fi permis niciodată vreo manevră mai... cum să spun, mai obstrucţionistă, ca să zic aşa, în timp ce de partea cealaltă mă aşteptam la orice. După cum, de altfel, s-a şi întâmplat.

— Oricum, dacă dumneavoastră vă lăsaţi să pierdeţi procesul, îl pierdeţi, şi atunci veţi avea de plătit nişte despăgubiri destul de însemnate fostului dumneavoastră soţ. De unde veţi avea bani? La asta v-aţi gândit?

— Da, m-am gândit şi la asta. Tatăl meu va achita în întregime orice obligaţie materială care îmi va reveni mie în urma procesului. Tata ştie care e situaţia şi nu are să creadă ce s-a spus – şi bănuiesc că toate astea vor apărea în hotărârea judecătoriei.

— Nu, nu va apărea nimic din toate astea în nicio hotărâre, am zis eu, simţindu-mă deodată un om plin de importantă, învestit cu puterea de a da la o parte, dintr-o singură mişcare, toate porcăriile pe care le auzisem cu puţin timp înainte. Nu va apărea nimic, am repetat eu.

M-a privit mirată, apoi şi-a pironit ochii în jos, spre stratul alb de zăpadă.

— Martorii au dat declaraţiile sub prestare de jurământ şi eu nu am cum să dovedesc contrariul, cu excepţia ultimei afirmaţii a...

— Nu-i nimic, nu aveţi cum dovedi, dar putem dovedi noi, că

doar de-asta există, să punem mâna pe cei care umblă cu lucruri de-astea. Dumneavoastră nu aveţi altceva de făcut decât să înaintaţi o plângere, de rest ne ocupăm noi.

Clătină energic din cap.

— Nu, sunt hotărâtă să termin lucrurile astea aşa cum au pornit. Vreau ca asta să însemne răzbunarea mea, ca fostul meu soţ să vadă că îl dispreţuiesc atât de mult încât nici nu-i răspund!

— Ehei, tare mai sunteţi naivă! exclamai eu – dar îmi păru imediat rău de asta, hm! Vreau să zic că eu pun problema altfel: oare domnul Purilă are să înţeleagă dispreţul dumneavoastră? Pariez că nu, ba chiar are să vă înjure că v-aţi arătat aşa moale, are să fie fericit, aşa are să se întâmple!

— Ştiu, zise ea tăios, ştiu că aşa are să judece, dar eu nu vreau să-l doară pe el, vreau să fiu eu cu conştiinţa împăcată şi, mai ales, nu vreau deloc să-l regret, când am să fiu bătrână... Asta e, tovarăşe locotenent!

Nu mai zise nimic şi simţeam că dorea foarte puţin ca întrevederea noastră să continue,

— Mă scuzaţi că v-am răspuns aşa, nu-mi stă în fire, zise ea deodată, dar poate îmi veţi trece cu vederea... înţeleg că timpul dumneavoastră este foarte preţios şi că aveţi ceva de îndeplinit în legătură cu întâmplările acestea... Vreau să fac tot posibilul ca să vă ajut, numai să nu-mi cereţi încă odată să fac plângerea aceea... nu insistaţi, vă rog...

— Văd că aveţi o părere foarte cetăţenească despre timpul meu, îi răspunsei eu înţepat, cred că sunteţi documentată, nu?

— Sigur că da, doar şi tatăl meu a fost ofiţer de miliţie... Acum e pensionar, s-a retras la Buzău, dar ştiu ce înseamnă timpul pentru un miliţian. Fratele meu e şi el locotenent, abia din vara asta. După cum vedeţi, avem o tradiţie în familie, aşa că nu e de mirare că vădesc o atitudine cetăţenească, după cum v-aţi exprimat.

Ei, păi de ce nu spui aşa, fătucă? Ia să verificăm lecţia lui Mitică! Şi

eu, care credeam că trebuie s-o iau cu diplomaţie mare, cu tot felul de stratageme, cu chiţibuşuri, cu...

— Întrebaţi-mă şi vă voi răspunde. Dacă doriţi, îmi pun eu singură întrebările şi răspund tot eu, fiindcă bănuiesc că m-aş pricepe. Când eram în clasa a cincea am dat peste o carte de criminalistică a tatei şi cred că o ştiu pe dinafară.

Eh, ce puteam face altceva decât să o întreb? Iar ea putea să nu-mi răspundă? Prin urmare, iată rezumatul:

În urmă cu doi ani, tatăl ei, ieşind la pensie, se retrăsese în satul lui de baştină, de lângă Buzău. Îi lăsase Elvirei un apartament în Drumul Taberei, pe care începuse să-l plătească din pensia lui, în rate (fata se mutase în el abia după căsătorie, de unde nişte încurcături ulterioare) şi îi trimitea în fiecare lună câte o mică sumă de bani care, împreună cu bursa, îi ajungea să se descurce. În anul întâi de facultate se căsătorise cu Niculae Purilă, care-i spusese la început că e inginer – fiind, în fapt, subinginer – şi cu care nu se împăcase deloc bine. Până la urmă-i spusese că îl încurcă şi că şi-a găsit o prietenă. Cât despre ea, dacă vrea să-şi refacă viaţa, cu atât mai bine, el n-o să aibă nimic împotrivă. Aşa că Elvira trebuise să plece din apartamentul cumpărat de tatăl ei şi să se mute la cămin, unde fusese primită numai după multă alergătură pe la multe uşi, fiindcă ea, ca bucureşteancă, nu avea drept să stea la cămin, unde cererea de locuri era mare. Subinginerul rămăsese în apartamentul din Drumul Taberei, unde îşi adusese prietena cu care urma să-şi refacă viaţa, precum şi o liotă întreagă de neamuri din provincie ale noii sale jumătăţi, deocamdată nelegitime.

— Am impresia că toată furia lui a fost ca să-şi facă buletin de Bucureşti, altfel nu-mi explic trecerea atât de repede de la ce a fost iniţial la răceala care a urmat şi la apariţia prietenei... Partea frumoasă este că ei locuiesc în apartamentul pentru care i se reţin rate tatălui meu, iar fostul meu soţ crede că i se cuvine şi lui jumătate... Tata mi-a spus aşa: „Fetiţo, divorţul are să fie cum vrei tu,

nu mă amestec; dar pe urmă eu îmi vreau banii îndărăt, aşa că mă judec eu cu el, separat, am acte la mână din care se vede clar că eu sunt cel care a plătit tot, până la ultimul frăncuţ, aşa că să vezi ce bine are să-i pară dumnealui când o vedea cum stă treaba..."

Despre concubina lui Purilă nu ştia decât că o cheamă Constanţa şi că este profesoară de matematică (mai târziu aveam să aflu că era, de fapt, învăţătoare) iar sâmbătă seara, la o oră foarte târzie, era la şcoală, avea o şedinţă. Mă rog...

Mai avusese în mână un argument solid, mai solid decât toate mărturiile depuse împotriva ei: era vorba de nişte scrisori pe care Purilă le scrisese, cu mult avânt, unei colege de-a Elvirei, oferindu-se negru pe alb să-şi lase nevasta şi să se însoare cu tânăra. Dar aceasta, mai cu picioarele pe pământ, a păstrat scrisorile şi nu a zis nimic până când a auzit le divorţ. Atunci a venit la Elvira şi i-a dat hârtiile, ca să le pună ca probe irefutabile la dosar. Însă ea a preferat altceva:

— I-am dat lui Nicolini scrisorile pentru trei mii de lei, cu care voiam să cumpăr *Istoria literaturii române,* de Călinescu.

— Care Nicolini?

— Purilă, fostul meu soţ, aşa îi plăcea lui să i se spună, Nicolini. Are mare slăbiciune pentru tot ce e italienesc.

— Dar staţi, că tot nu pricep: i-aţi dat scrisorile respective şi el v-a dat pe ele trei mii de lei?

— Exact, e simplu: cu scrisorile respective câştigam la sigur procesul, aşa că el pierdea trei mii opt sute de lei, pe care-i dăduse ca taxă pentru primirea dosarului. A mai plătit şi taxă pentru avocat, deşi nu i-a folosit la nimic, fiindcă eu nu am opus niciun fel de rezistentă...

— Aşa, şi?

— Deci el a apucat să cheltuiască pentru proces vreo cinci mii de lei, pe care-i pierdea la sigur. Aşa, cu trei mii de lei a înlăturat dovada pe care puteam eu să o prezint, deci eu îi plătesc înapoi cei cinci mii, astfel încât el a dat trei mii şi a luat cinci, pe care altfel nu

mai spera să-i ia.

— Dar sunteţi aşa de sigură că aţi fi câştigat procesul cu hârtiile acelea? Cu scrisorile către colega?

— Oh, dacă eram hotărâtă să mă lupt angajam un avocat şi nu mă lăsam aşa uşor...

Ciudată fată Elvira ăsta!

*

* *

— Şi cum aşa, bătrâne, nu vrea să facă nicio plângere? Ai mai pomenit una ca asta? să se lase călcată aşa în picioare!

— Ce să-i faci, nene, fiecare cu ideile lui, de!

— Ia zi, cum ţi se pare fata?

— Care fată?

— Cum „care fată”? Mă mai întrebi? Elvira, frate! Am avut impresia că te uiţi frumos la ea. Nu te interesează? Sau mi s-a părut mie...?

— Bre omule, nu-mi arde mie de chestii de-astea acuma, zău!

— Bătrâne, până nu te-nsor, cu asta sau cu alta, nu mă las, pe onoarea mea! Facem o nuntă să se ducă vestea, ce naiba! Oricum, n-are a face că nu vrea să facă plângere, fiindcă treaba e făcută gata: alde Purilă şi Breslaşu erau şi-aşa în vederile tipilor de la „economic”, că Smărăndescu, de-aia a venit şi el de dimineaţă la judecătorie, ca să vadă cum stau lucrurile. Puteau să-i umfle de-acum o săptămână, pentru o scamatorie de-a lor, de la şantier, dar au zis că să mai stea, să se mai liniştească cu divorţul ăsta – şi uite că n-au zis rău. Acuma au pus laba pe ei şi să vezi frumuseţe de dosar! Aşa e regula, trebuie descusute toate şmecheriile tipilor, tocmai de-aia acuma punem pe tapet chestia cu aranjarea depoziţiilor de la proces. Nu mai e nevoie de plângere prealabilă, nu mai e nevoie de nimic, începem din oficiu, e clar?

— Clar, mai clar nici că se poate.

— Atunci uite care-i situaţia: „economicul” le-a făcut dosarul complet, uite-l colea – şi-mi arătă un dosar de pe birou – dar noi trebuie să-l înzestrăm mai departe cu toate potlogăriile lor, ca să vadă instanţa cu cine are de-a face, pricepi?

— Pricep, nene, că doar m-o fi înţărcat şi pe mine mama de vreo douăzeci şi ceva de ani...

— Atunci e-n regulă. Năstase!

— Ordonaţi! răsări tinerelul în pragul uşii.

— Să între Breslaşu Vasile.

— Am înţeles!

Vasăzică treaba începuse, indivizii fuseseră aduşi. Mitică scoase din buzunar nişte hârtii şi le puse pe birou. Peste o clipă intră Breslaşu, palid la faţă şi fără siguranţa de sine cu care ne impresionase în seara trecută.

— Ia loc, cetăţene, făcu Mitică aspru. Ia loc şi citeşte.

Breslaşu se lăsă moale pe un scaun, luând hârtia pe care i-o întindea Mitică, şi deodată se făcu galben ca turta de ceară. Mi-am lungit şi eu gâtul, aruncându-mi privirea: era o copie dactilografiată a declaraţiei pe care ne-o dăduse cu o seară înainte şi în care scrisese, negru pe alb, că o cunoaşte pe Elvira numai din vedere.

— Da’ aia nu-i nimic, ia Uită-te mai bine la astalaltă, făcu Mitică încântat, cu aerul că-i serveşte cine ştie ce delicatesă – şi-i puse în faţă alte câteva foi, tot dactilografiate...

Când am văzut ce erau, apoi zău că mi-a luat piuitul: copii după stenogramele procesului care abia se terminase cu câteva ore în urmă şi în care Breslaşu depusese mărturie mincinoasă! Ei na, că asta era încă una! Apoi judecaţi şi dumneavoastră, oameni buni: cui i-ar mai fi dat prin cap una ca asta, în afară de Mitică? Şi încă notele luate în sală (mi-a spus pe urmă că stenograful fusese Smărăndescu – alt scamator şi ăsta, că eu nici nu băgasem de seamă ce lucrase el) fuseseră între timp „traduse”, bătute la maşină... La toate se gândea

Mitică ăsta!

— Ei, cum e, cetăţene? Mai ştii cine a zis vorbele astea?

— Da, eu le-am zis, dar permiteţi-mi să...

— Cred că nu e cazul să mai gândili mult hârtiile alea, nu? Care-i adevărul? Ai văzut-o de două ori în viaţa dumitale sau aveţi relaţii intime de un an şi opt luni? Ei? Că ai dat şi depoziţie semnată la tribunal...

— Tovarăşe...

— Eu nu sunt tovarăş cu dumneata, se burzului Mitică, mie să-mi zici „cetăţene anchetator", că eu nu umblu cu mărturii mincinoase prin tribunale, să fim tovarăşi pe ele, şi nici nu fur saci de ciment şi benzină în tovărăşie cu dumneata, e clar?

— Cetăţene anchetator... începu Breslaşu şi se opri.

— Zi, că te-ascult, poftim.

— Uitaţi ce se întâmplă, cu cimentul şi cu bonurile de benzină de fapt eu nu...

— Nu mă interesează cimentul şi bonurile de benzină, de alea se ocupă alţii, eu vreau să ştiu ce-a fost în capul dumitale când ai venit în faţa unei instanţe şi ai jurat că o femeie oarecare, măritată, e amanta dumitale şi se întinde cu încă doi inşi, un inginer şi un oltean sau ce dracu mai e ăla, aia vreau eu să ştiu. Cum ai putut dumneata, cadru cu pregătire superioară, intelectual carevasăzică, cum ai putut să spui asemenea lucruri despre o femeie pe care ai recunoscut că abia dacă ai văzut-o de două ori în viaţa dumitale, ai?

— Daţi-mi voie să vă explic... eu chiar venisem la tribunal azi dimineaţă cu gând să spun cum v-am spus dumneavoastră aseară...

— Şi? De ce te-ai răzgândit? Îţi era ruşine să spui drept?

— Nu, staţi să vedeţi... că aseară, după ce aţi plecat dumneavoastră, a venit Purilă pe la mine şi m-a ameninţat că dacă nu spun cum vrea el, dă în vileag afacerea cu bonurile de benzină.

— Păi ce, era nebun? Nu era şi el vârât în chestia asta?

— Ba cam era, fiindcă de fapt el a luat mereu grosul banilor, dar

de semnat eu semnasem toate actele, aşa că eu intram la apă, nu el... Mai exact, mi-a demonstrat că el are mai multe portiţe, în timp ce eu nu.

— Păi dacă dumneata semnai, atunci cum lua el banii?

— El trecea pe urmă foile şi închidea ochii, aproba pur şi simplu, fără nicio răspundere ce făcusem eu. Adică el aproba un număr de transporturi cu camioanele, de care pe urmă răspundeam eu. Şi transporturile nu se mai efectuau, eu semnam şoferilor foile şi rămâneam cu bonurile de benzină respective...

— Ia uite şmecherii! În sfârşit, pe mine nu mă interesează, să ne vedem de treburile noastre: vasăzică Purilă te-a şantajat, cum ar veni?

— Da, m-a şantajat, exact ăsta e cuvântul.

— Şi, ca să-ţi acoperi învârtelile de la şantier, ai preferat să arunci cu noroi într-o femeie cinstită? Ca să-ţi scapi pielea, ai?

— Păi ia staţi, dom'le, puţin, că nu-i chiar aşa cinstită, mi-a spus mie Purilă care-i treaba cu ea, că eu...

— Hopa! Asta cum mai vine?

— Păi de exemplu, duminică după-masă el i-a dat trei mii de lei, de faţă cu mine, pentru nişte scrisori ale ei către un tip, olteanul ăla, boxerul sau ce-o fi... Şi vedeţi că el a fost om de onoare şi nu le-a folosit... Ea avea nevoie de bani ca să-i dea boxerului, lui Lulu ăla, cu care a şi venit la întâlnire şi tot cu el a plecat, am verificat eu de dimineaţă, nu fusese la cămin toată noaptea, fusese la ăla...

— Omule, fii atent că aici nu merge cu figuri de-astea! Noi ştim unde-a fost ea în noaptea respectivă şi mai ştim şi ce scrisori erau alea, nu-ncerca să ne duci pe noi, că s-ar putea să ne mai şi supărăm!

— Dom'le, eu vă spun ce ştiu...

— Cum ai spus şi azi-dimineaţă la tribunal, nu? mă amestecai şi eu în discuţie, fiindcă drept să zic, îmi venea să-i iau pe plăvanul ăla la bătaie, să-i fărâm oasele.

Nu zise nimic la remarca mea, ci doar ridică din umeri.

— Află, cetăţene, continuai eu, că fata a suferit duminică seara un accident şi a stat toată noaptea la spital, aşa să ştii, continuai eu. Pe chestia asta o încurci rău de tot, ascultă-mă pe mine, o-ncurci de nu te vezi, există foile de observaţie, există dovezi câte vrei, plus evidenţele noastre, că a fost un accident de competenţa noastră şi noi ştim mai bine ca oricine unde a fost şi ce-a făcut în noaptea aia, pricepi?

Îl copiam pe Mitică, nici vorbă, dar nu-mi dădeam seama, aşa eram de furios. Ce mai, abia mă stăpâneam să nu-l cârpesc, măgarul!

O declaraţie, precum că Purilă îl şantajase, apoi scârba ieşi.

— Ordonaţi să-l aduc şi pe celălalt? întrebă sergentul major Năstase din pragul uşii.

— Stai puţin, să aştepte o idee, te chem eu imediat. Auzi bătrâne? se întoarse el spre mine în timp ce Năstase ieşea din încăpere, acuma uite ce zic eu: ai aici adresa domnului inginer Ivancea, ginerele cotoroanţeiăleia de Vişoianca, te duci la el, îl inviţi încoace urgent de tot şi-i iei declaraţie dacă a auzit în viaţa lui de Purilă Elvira, dacă a avut relaţii intime cu ea şi aşa mai departe. Dacă a auzit să aibă soacră-sa blănuri de vizon şi de astrahan pe care să le dea nevestei lui, ştii cam care e situaţia, da?

— Gata, s-a făcut!

— Stai aşa, că mai e ceva. Năstase!

— Ordonaţi! ţâşni acesta în cadrul uşii. Să-l aduc?

— Nu încă, altceva e la mijloc, ai vorbit cu comuna aia? Cu doctoriţa Ivancea?

— Am, vorbit, să trăiţi, chiar adineauri mi-a spus şeful de post că o aduce el personal cu maşina lui încoace, că tot are nişte cumpărături de făcut. Cum termină programul o ia pe sus şi-o aduce aici.

— Bravo, acuma mai aşteaptă puţin şi pe urmă să-l aduci pe tip. Bătrâne, nevasta lui Ivancea e doctoriţă şi face naveta într-un sat din

judeţul Teleorman, pricepi?

— Pricep, stau de vorbă şi cu ea, dacă a auzit de vreo Elviră...

— Exact, aia e, bătrâne! O mai întrebi dacă i-a dat mă-sa vreodată cercei cu briliante de douăzeci şi patru de carate şi blănuri nemaivăzute prin valoarea şi frumuseţea lor, bun?

— Să trăieşti, am zburat!

— Stai! Stai aşa, bre omule, că nu dau turcii... Ai grijă să nu se vadă între ei, de altfel are Năstase grijă, el o ia în primire pe madam Ivancea, dar tot nu strică să fii şi tu atent...

— Las' pe mine... Pot să iau Trabantul tău?

— Să-ţi văd permisul valabil pentru categoria B, pune-l jos.

— Poftim, îi arătai eu permisul deschis, nu l-am folosit niciodată de când l-am luat...

— E-n regulă, poftim cheile, dar să ştii că răspunzi de orice accident şi-mi plăteşti şi pagubele rezultate din...

— Puşchea pe limbă! Te-am pupat!

M-am dus glonţ la bufet, unde mi-am cumpărat un sandviş – mă durea stomacul de foame – şi, mestecându-l în grabă, am ajuns jos, unde Trabantul lui Mitică mi se supuse, minune, fără să crâcnească. În zece minute eram acasă la inginerul Ivancea, care abia se întorsese de la slujbă şi se pregătea să se apuce de făcut mâncare – grăsan, ca orice bucătar de talent, dar săritor, în alte zece eram înapoi şi începeam plin de importanţă interogatoriul sau cum se putea numi următoarea discuţie:

— Tovarăşe inginer, cunoaşteţi o persoană pe nume Purilă Elvira?

— Purilă? N-am auzit în viaţa mea de numele ăsta.

— Numele de fală al persoanei este Matei.

— Matei Elvira? Nici de asta n-am auzit.

Faţa rotundă şi cumsecade, cu buze groase, de mâncăcios, începea să se lungească a mirare.

— Nici măcar aşa, o cunoştinţă întâmplătoare? S-au dat de curând nişte declaraţii precum că va cunoaşteţi foarte bine.

— Cine? Eu cu persoana asta, Elvira asta, sau cum îi zice? Habar n-am şi nici cunoştinţe întâmplătoare nu contractez, că mi-e frică de boli, hm! hm!

— Aha, deci aşa stau lucrurile... Mda! Dar aveţi cunoştinţă de nişte blănuri scumpe, astrahan şi vizon, care să fi trecut din posesia dumneavoastră în cea a altor persoane?

— Blănuri? Nici discuţie, eu nu fac comerţ!

— Bijuterii?

— Ce bijuterii?

— Aţi dăruit cuiva bijuterii care să aparţină soţiei dumneavoastră?

— Cine, dom'le, eu? Staţi puţin, că nu mai pricep nimic, poate că mă confundaţi, dom'le, sunt mulţi care-i cheamă Ivancea...

— Nu, nu, nicio grijă, nu vă confundăm, vrem doar să ştim dacă soția dumneavoastră a primit de la mama dânsei nişte blănuri de preţ şi nişte bijuterii şi dacă dumneavoastră aţi luat de acasă aceste blănuri şi bijuterii, dăruindu-le unei persoane pe nume Purilă Elvira. Ei?

— Tovarăşe locotenent, cred că înţeleg acuma care e situaţia. Dumneavoastră aţi prins pe cineva cu lucrurile astea, pe care nu le poate justifica, şi încearcă să inventeze... Minciună sfruntată, dom'le, persoana probabil că o cunoaşte pe soacră-mea şi ştie că are mania asta, de a părea mai mult decât este...

— Cine? Soacra dumneavoastră?

— Da, soacră-mea, ea se laudă ca o gâscă în toate părţile cu ce zestre s-a ales ea de la străbunicile ei, numai blănuri şi bijuterii şi porţelanuri şi alte lucruri scumpe. Când colo, ea, soacră-mea, e dintr-o familie foarte modestă, de la Zăvoru, nici vorbă de avere şi blănuri şi alte de-astea. Probabil că persoana în cauză, ştiind că soacră-mea e cunoscută ca având o mulţime de lucruri scumpe, încearcă să scape şi să arunce acuma în seamă mea nişte lucruri care... În sfârşit, dom'le, ce mai turavura, n-am auzit în viaţa mea de

Elvira asta şi nici n-am văzut la nevastă-mea vreo blană sau vreo bijuterie s-o aibă de la maică-sa, asta-i!

— Tocmai aşa credeam şi noi... N-aţi vrea să fiţi atât de amabil şi să ne daţi o declaraţie cu cele spuse până acum?

— Sigur că da, cu plăcere. Daţi încoace...

Şi se apucă să scrie cu litere mari şi citeţe, în timp ce eu mă felicitam în gând de stratagema mea. Parcă-l auzeam pe Mitică: „Bravo bătrâne, dă-i înainte că-mi place!"

Şi inginerul Ivancea scria de zor: „Declar de asemenea că nu cunosc nicio persoană cu numele de Purilă Elvira sau Matei Elvira..."

*

* *

Femela din faţa mea mă privea intrigată şi era vădit că aştepta explicaţii. Frumuşică, să zic, dar fără sare şi piper. Doar ţâfna de ea.

— Tovarăşă doctor, vă cerem scuze pentru modul intempestiv în care ne-am permis să vă invităm, dar fiind vorba de o problemă de cea mai mare urgenţă, ne-am luat îngăduinţa, sperând să ne înţelegeţi şi să ne ajutaţi...

Păru ceva mai îmbunată.

— ...dumneavoastră aveţi posibilitatea de a ne ajuta să lămurim definitiv o afacere urgentă şi deosebit de gravă şi vă rugăm foarte mult să ne daţi o mână de ajutor la clarificarea acestei situaţii...

— Mă rog... dacă pot să vă fiu de vreun folos, tovarăşe... tovarăşe...

— Locotenent Serafim, – mă repezii eu.

— ...tovarăşe Serafim, dacă pot să vă ajut, atunci cu plăcere.

— Uitaţi ce se întâmplă, noi am dat peste o afacere cu blănuri şi bijuterii şi s-a pronunţat numele dumneavoastră...

— Numele meu? Nu se poate!

— Ba se poate, doamnă, din păcate aşa stau lucrurile. Cunoaşteţi o

persoană cu numele Purilă Elvira? Sau Matei Elvira?

— Purilă? Matei? Nu ştiu, nu cred: Poate vreo pacientă?

Cuconiţa încearcă să mă pună la punct, amintindu-mi cine este ea? M-am făcut că nu bag în seamă.

— Se pretinde că anumite blănuri ale acestei persoane ar fi de fapt ale dumneavoastră, ca şi nişte bijuterii foarte preţioase, un condei de câteva zeci de mii... S-ar putea să vă solicităm pentru o identificare, ştiţi...

— Cine afirmă asta? Eu nu ştiu nimic de nicio blană! Sunt acuzată de contrabandă cu blănuri şi cu bijuterii?

Începea să meargă. M-a cuprins un fel de bonomie, care avea să-mi iasă repede pe nas.

— Vai de mine, nici discuţie, se poate? Cineva a afirmat că dumneavoastră aţi avut nişte blănuri scumpe şi nişte bijuterii, mi se pare că de zestre sau cam aşa ceva, şi că soţul dumneavoastră vi le-a sustras de la domiciliul conjugal şi le-a dăruit unei persoane pe nume Purilă Elvira.

— Cine? Soţul meu are o amantă? Blănuri? Dom'le, nu mai înţeleg nimic!

Femeia începu să-şi frământe nervoasă poşeta cu degetele, în timp ce eu mă temeam că n-am s-o mai pot calma.

— Nu, vai de mine, nu m-am exprimat destul de clar, soţul dumneavoastră ne-a spus şi dânsul la fel şi avem toate motivele să-l credem. Vă rog foarte mult să vă calmaţi, doamnă, permiteţi-mi să vă explic cum stau lucrurile...

Bău pe nerăsuflate paharul pe care i-l întindea Năstase (dat dracului Năstase ăsta, mereu pe fază, mie nu-mi dădea prin gând aşa ceva; dar oricum, el e mai vechi şi a văzut mai multe pe-aici) şi păru ceva mai potolită.

— Domnule, eu nu ştiu de lucruri din astea, nu sunt amestecată...

— Tocmai asta bănuim şi noi, că s-a spus o minciună şi vrem să verificăm... De exemplu, v-aţi surprins vreodată soţul în patul

conjugal cu o altă femeie?

— Cine?! Soţul meu? N-ar îndrăzni aşa ceva, e un bărbat prea fin pentru aşa o murdărie... Poate în alte locuri, dar acasă nu!

— Ei, vedeţi că nu e vorba decât de nişte minciuni? Noi avem nişte afirmaţii făcute cum că dumneavoastră l-aţi surprins pe soţul dumneavoastră în casă, cu o femeie, care v-a ocărât şi a vrut să vă dea afară din casă...

— Pe mine?!! Din casa meaaaa?! Ei, că asta-i culmea! Tovarăşe, sunteţi sigur că doriţi să staţi de vorbă cu mine? Poate miliţianul din comună a înţeles greşit la telefon...

— Nici vorbă! Nu sunteţi dumneavoastră doctoriţa Daniela Ivancea, născută Vişoianu?

— Ba da.

— Păi? Asta a fost tot. Acum o să vă mai reţinem câteva minute cu rugămintea de a ne da o declaraţie asupra celor discutate, da?

— Cu plăcere.

Se apucă de scris, dar îmi dădui seama că uitasem chestia cu proveniența pretinselor blănuri şi bijuterii.

— Hm! O întrerupsei eu... ştiţi că persoana respectivă pretindea că blănurile şi bijuteriile dumneavoastră le aveaţi de zestre?

— Probabil că încearcă să-mi compromită şi părinţii!...

— N-aţi vrea să menţionaţi şi asta? Că nu aţi primit niciodată de la părinţi asemenea bunuri?

— Sigur că da... „Nu am primit de la părinţii moi blănuri sau bijuterii de valoare, cu excepţia verighetelor de la căsătorie şi a unei perechi de cercei în greutate de un gram şi un sfert amândoi...”

Ştia Mitică aseară ce ştia când a refuzat cu atâta diplomaţie şi cafeluţa, şi dulceaţa, şi tot... Nu se face să primeşti o trataţie în casa unor oameni pe care în curând urmează să-i bagi în închisoare, asta e lucru sigur...

*

* *

Peste o oră, madam Vişoianu Elisabeta se afla în faţa mea şi îşi frângea disperată mâinile. Fănică băiete, acu-i acu!

— Tovarăşe locotenent, nu înţeleg... vă rog să mă credeţi...

S-o iau şi eu tare, cum l-a luat Mitică pe Breslaşu? Chiar, la urma urmei, pe ce m-am întovărăşit eu cu ea? Când zici unui om *tovarăş,* îl recunoşti prin asta egal cu tine şi te declari în faţa lui egal cu el. Dar eu ce aveam comun cu femeia din faţa mea?

— Cetăţeană Vişoianu, datoria îmi impune o sarcină mai puţin plăcută, anume aceea de a vă cerceta în legătură cu depoziţia dumneavoastră de azi dimineaţă în procesul de divorţ al soţilor Purilă. Recunoaşteţi că aţi depus mărturie mincinoasă?

— Dom'le, daţi-mi voie să vă explic...

— Recunoaşteţi că aţi declarat lucruri neconforme cu realitatea?

— Nu, eu vreau să...

— Cetăţeană Vişoianu, aţi depus mărturie în dimineaţa asta în procesul de divorţ al soţilor Purilă? Da sau nu?

— Daţi-mi voie să vă explic...

— Aţi depus mărturie în amintitul proces? Strigai eu furios.

Praful se alesese de micul meu succes de adineauri, asta nu se lăsa prinsă, simţeam că nu e în regulă – dar cum s-o încolţesc?

— Aţi depus sau ba?!

— Am depus, am depus, gata, am depus, făcu ea împăciuitoare, dar cu un aer de superioritate care mă sufoca pur şi simplu.

În clipa aceea intră Mitică, încruntat şi morocănos. Probabil că auzise zgomot şi era nemulţumit de maniera mea de a lua interviuri de-astea delicate.

— Ce-i cu femeia asta aici? făcu el cu acreală către mine. Dădui să răspund, dar madam Vişoianu mi-o luă înainte:

— Colegul dumneavoastră îmi aduce nişte acuzaţii care nu reuşesc să le înţeleg...

— Aaaa... păi atunci e simplu, bătrâne, dacă dumneaei nu reuşeşte să înţeleagă, ajut-o! Adu-i aminte, ce naiba...

Şi ieşi, lăsându-mă ceva mai potolit.

— Cetăţeană Vişoianu, în dimineaţa acestei zile dumneavoastră aţi fost martoră...

— Daţi-mi voie să vă explic...

— Nu explici nimic, făcui eu rece, hotărât să-mi păstrez calmul. Eu nu sunt Bibițescu şi nici vecinul dumitale, să-mi furnizezi explicaţii, mie îmi răspunzi la întrebări, s-a înţeles?

— Eu sunt o femeie bătrână şi neajutorată...

— Linişte! Dumneata răspunzi la ce te întreb eu...

Ce mai tura-vura, aşa nu ajung cu ea la niciun rezultat. Am în mână toate atuurile şi bătrână asta vicleană îmi scapă printre degete, simt că am ajuns într-un punct mort, unde mă învârtesc ca un câine-n jurul cozii.

Madam Vişoianu are aerul unei persoane care numai dintr-un exces de bună creştere se abţine să mă pună la locul meu, şi că în realitate ea manifestă îngăduinţă faţă de mine fără să o merit.

Încep din nou:

— Numele şi prenumele dumneavoastră, vă rog!

— Vişoianu Elisabeta, dar eu nu...

— Lasă gălăgia! se răsti Năstase, mai-mai să mă sperie şi pe mine. Ai răspuns la întrebare, acuma taci din gură şi aşteaptă să te mai întrebe! Crezi că aicea eşti la piaţă, să te tocmeşti cu noi?

— În dimineaţa acestei zile aţi depus mărturie într-un proces de divorţ? Da sau nu, atât vreau să aud, altceva nimic.

— Am depus.

— Cum se chemau împricinaţii?

— Care împricinaţi?

Spuneţi şi dumneavoastră, oameni buni, să n-o cârpeşti? Asta albeşte şi un drac, precis, ascultaţi-mă pe mine...

— Cetăţeană Vişoianu, aveţi aici o cărţulie care se cheamă Codul

Penal al Republicii Socialiste România. Permiteţi-mi să vă citesc conţinutul articolului 260: „Fapta martorului care într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori, face afirmaţii mincinoase, ori nu spune tot ce ştie privitor la împrejurările esenţiale asupra cărora a fost întrebat, se pedepseşte cu închisoare de la unu la cinci ani". Vedeţi, continuai eu, pedeapsa cuprinde un maximum şi un minimum. Un an e un an, iar cinci ani sunt cinci ani. Înţelegeţi ce vreau să spun?

— Daţi-mi voie...

— V-am întrebat dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Răspundeţi prin da sau nu. Înţelegeţi?

— Nu prea.

Simţeam că încep să-mi ies din ţâţâni, dar trebuia să-mi păstrez calmul cu orice preţ.

— Mă rog, eu v-am prevenit... Prin urmare, dumneavoastră aţi depus în această dimineaţă mărturie într-un proces de divorţ. Vă rog să-mi răspundeţi prin da sau nu dacă împricinaţii se numeau Purilă Niculae şi Purilă Elvira. Se numeau aşa sau nu?

— Da, aşa se numeau, dar eu nu...

— Vă rog să mă ascultaţi, făcui eu cât mai tăios posibil, cu grijă însă să nu strig. Aţi declarat că Purilă Elvira întreţine relaţii cu ginerele dumneavoastră?

— Dom'le, eu nu...

— Aveţi un ginere?

— Am, sigur că am.

— Perfect. Îl cheamă Ivancea?

— Îl cheamă.

— Dumneavoastră aţi declarat că Purilă Elvira este amanta ginerelui dumneavoastră. Da sau nu?

— Un moment, eu nu pot spune nimic pozitiv în legătură cu nişte fapte pe care dumneavoastră nu le precizaţi suficient, fiindcă pe undeva faptele coincid şi vă rog să mă credeţi că niciodată...

Aleg din hârtiile de pe masă copia stenogramei declaraţiei date la tribunal de Elisabeta Vişoianu şi citesc cu voce tare:

— „... adică eu îi dau fetei mele bijuteriile care le aveam de la maică-mea şi de la bunică-mea, iar ginerele meu ia bijuteriile astea şi i le dă acestei persoane...", apoi „... s-a dat şi la bărbatul meu, onorată instanţă!"

Ca hârtia s-a făcut cotoroanţa când a auzit...

— Ei? Ale cui sunt cuvintele astea? Ai mai auzit aşa ceva?

— ...

— S-o luăm altfel: cunoaşteţi o persoană pe nume Purilă Elvira?

Bătrână ezită, apoi se retrase strategic:

— Nu cunosc, dom'le, persoane care mi-e ruşine să stau de vorbă despre ele...

— Aţi auzit vreodată de această persoană? Vă este cunoscut numele? Atât vă rog să-mi răspundeţi, da sau nu?

— Am auzit...

— Aţi dat peste ea în casa fiicei dumneavoastră, acum câteva...

— Dom'le, eu lucrurile astea...

— Ei, dacă aşa stau lucrurile, uite colea nişte hârtiuţe: ginerele dumitale, inginerul Ivancea, declară că habar n-are de nicio persoană cu numele de Purilă Elvira şi că n-a văzut la nevastă-sa vreo blană pe care s-o fi dat-o cuiva. Fiica dumitale declară şi ea cam acelaşi lucru. Depoziţia de azi-dimineaţă ţi-o aminteşti. La ora asta miliţienii din satul dumitale, Zăvoru, culeg date despre averea cea mare pe care ai avut-o şi despre blănurile şi bijuteriile pe care le-ai moştenit de la mama şi de la străbunica dumitale. Ai depus mărturie mincinoasă şi te-ai prăjit, femeie! Înaintăm dosarul la procuratură şi trebuie să ştii un lucru: dacă ai fi mărturisit imediat şi ai fi arătat căinţă pentru fapta dumitale, era una, dar aşa, tot umblând cu subterfugii, n-ai făcut decât să-ţi agravezi situaţia, asta ai făcut. Un an ar fi fost un an, cinci ani sunt cinci ani. Te-am prevenit şi n-ai vrut să mă asculţi. N-am ce-ţi face, ţi-ai făcut-o cu mâna dumitale...

Madam Vişoianu îşi dădu deodată ochii peste cap şi căzu moale pe spătarul scaunului. Mă simţii neliniştit, gândindu-mă la repercusiunile pe care asta le-ar fi avut asupra mea: „tratarea necorespunzătoare a persoanei interogate" sau cum s-o fi zicând... Mă ridicasem şi voiam să ocolesc biroul ca să ajung la ea, s-o ajut, dar Năstase mă bătu uşurel pe braţ şi-mi făcu semn să stau liniştit. Îmi cam pierdusem firea şi mă uitam la globii ochilor care rămăseseră privind fix undeva în spatele meu, dar Năstase luă o foaie de hârtie de pe birou, o mototoli şi-i dădu foc cu bricheta. Când pălălaia fu în toi o repezi fulgerător spre faţa bătrânei, care tresări şi se aruncă sprintenă într-o parte. Am răsuflat uşurat.

— De-astea-mi erai, cocoană? Tovarăşe sergent major, te rog s-o conduci pe dumneaei până la ieşire. Mergeţi acasă cetăţeană, şi aşteptaţi citaţia. Scurt! Ei, comedie!

A mai încercat să zică ceva, dar Năstase a scos-o foarte categoric pe uşă afară. Mă simţeam scârbit de Vişoianca asta şi foarte nemulţumit de mine.

Când naiba am să învăţ şi eu să iau un interogatoriu ca lumea?

*

* *

— Dom'le, fie-vă milă de mine, eu n-am vrut, dar nu mai scăpăm de gura nevestei, vai de capul meu...

— Cetăţene Vişoianu, ai declarat că tânără ţi-a făcut propuneri ruşinoase. Cum vine asta?

— Dom'le, eu vă spun ca la un părinte...

— Spunem despre o femeie că face propuneri unui bărbat atunci când îi cere să aibă raporturi sexuale cu ea. De acord?

— Aşa e, dom'le, cum ziceţi dumneavoastră, dar eu nici vorbă... Vai de capul meu, dom'le, nici nu ştiam...

— Ginerele dumitale declară în scris că nu cunoaşte nicio femeie

cu numele ăsta, iar fata dumitale declară că nu are cunoştinţă de nicio legătură extraconjugală a soţului ei. Ce zici?

— Dom'le, iertaţi-mă, dom'le, nu mai ştiam ce e cu mine, dom'le, parcă-mi luase Dumnezeu minţile... Vai de bătrâneţele mele...

— Trebuia să te gândeşti la bătrâneţele dumitale înainte de a arunca noroi în obrazul unei femei cinstite, bre omule! Îţi dai seama ce-ai făcut?

— Aoleu, cum să nu-mi dau? Că am mai păţit-o odată... înfund puşcăria, aia o să păţesc şi-acuma...

— De ce ai acceptat să faci asta?

— Dom'le, eu vă spun tot, să nu mă mişc de-aicea dacă nu v-oi spune şi ce lapte am supt de la mama, dar vă rog să ţineţi cont că sunt sincer şi să scap mai uşor...

— E-n regulă, dă-i drumul, te-ascult.

— Dom'le, numai nevastă-mea e de vină. Lua-o-ar toţi dracii, ea a intrat în combinaţie cu nenorocitul ăla de Purilă, ea l-a...

— Stai aşa: de unde-l cunoştea nevasta dumitale pe tip?

— Pe Purilă? Păi a stat la noi în gazdă acum vreo doi ani şi ceva, n-a stat mult, că s-a însurat cu fata aia, ea avea apartamentul ei... El n-avea buletin de Bucureşti pe vremea aia şi stătea la noi, la cameră mobilată... Şi vine-ntr-o seară, acum vreo două săptămâni, pe la noi, că vrea să vorbească cu Veta, cu nevastă-mea, adică. Îi las eu singuri, stau ei ce stau la discuţii şi după aia el a plecat. După ce pleacă el, nevastă-mea vine şi-mi spune că e rost de ceva puternic, că băiatul i-a propus o afacere care proşti am fi să-i dădem cu piciorul...

— Chestia cu mărturia?

— Da, de asta era vorba...

— Ce v-a oferit în schimb?

— Bonuri de benzină pentru două mii de chile.

Am simţit că mi se taie răsuflarea... Două mii de litri de benzină... consumul unui şantier întreg pe câteva zile! M-am foit pe scaun fără să-mi dau seama, mă simţeam încălzit şi simţeam că iese de aici ceva

fain: Phiii! Când o vedea Mitică!

— Şi ce făceai dumneata cu benzina? Îţi spălai pantalonii?

— Nu pentru mine, pentru fie-mea, că lor le-am luat maşină, ne-am înglodat în datorii pe chestia asta...

— Ce maşină are fata dumitale?

— Moskvici.

Aha! Vasăzică benzina de şantier, de şaptezeci şi cinci de octani, se potrivea de minune la Moskviciul lui Ivancea.

— Eu la început nici n-am vrut s-aud de aşa ceva, dar nevastă-mea nu şi nu, că să facem şi noi ceva pentru fata noastră...

— Adică să aibă şi ea posibilitatea să se plimbe cu maşina pe gratis, nu? De fapt cu preţul unui obraz terfelit... Ei, tot e ceva! Şi? Te-a convins până la urmă?

— Păi ce era să fac? Că el s-a jurat...

— Cine?

— Purilă, jigodia asta, s-a jurat că tot ce vrea el să zicem la judecată aşa şi e, dar că el n-are dovezi şi că noi nu facem niciun păcat dacă declarăm asta.

— Ei, ia dă dumneata o declaraţie cu ce vorbirăm până acuma, nu uita să scrii că-ţi pare rău, că Purilă s-a jurat că...

— S-a jurat, dom'le, s-a jurat pe mă-sa şi pe tac-su că aşa e!

— Bun, scrie chestiile astea acolo, aşa cum mi le-ai spus şi inie. Şi după aia îmi mai dat o declaraţie separată, cu alea două mii de ocale de benzină – chiar, că uitam să te-ntreb: ţi le-a dat?

— Mi-a dat bonuri pentru cinci sute de chile, ca acont, restul după proces. Zicea că să vină ginere-meu la şantier cu maşina de câte ori are nevoie, să-i deie bonurile pentru câtă cantitate are nevoie şi el îi dă benzina. Dar eu tot nu-i spuneam nimica lui ginere-meu, că o fi el oltean dar mi-ar fi fost ruşine de el, luam eu maşina din când în când şi-i făceam plinul, când avea nevoie...

— Cum pleci de-aici, te duci direct acasă, iei bonurile, vii înapoi cu ele şi întrebi de locotenentul Smărăndache de la *economic,* i le dai

lui. Acuma scrie...

*

* *

Eram frânt de oboseală şi mă simţeam uşor de tot – foamea, de!

— Ce faci, bătrâne? făcu Mitică intrând voios pe uşă. Gata treaba? Ai terminat şi cu moşul?

Îi arătai cu un semn declaraţiile de pe masă şi-mi prinsei obrajii în palme.

— Bun, fain de tot! îmi place, bătrâne, te rodezi şi scoţi tot ce e de scos, aferim? Dar ce ai? Te văd cam... Nu cumva ţi-o fi foame!

— Ba da, bre Mitică, mi-e o foame de nu te văd, şi cum tot eşti tu şeful meu, raportez că am nevoie să merg şi eu să îmbuc ceva.

— Îmbucă, neică, mergi şi îmbucă, mai stai să mă întrebi pe mine? Aici nu e program cu pauză pentru masă şi alte marafeturi de-astea, aici fiecare se descurcă printre picături, cum poate. Că de-aia avem bufet, facem şi ulcer, n-avem probleme. Stai că merg şi eu, că mi-e şi mie o foame de nu te văd!

Am mers amândoi la bufet şi am mâncat ca nişte lupi hămesiţi.

— Miliţianul familist, îmi spuse Mitică printre înghiţituri, miliţianul familist când ajunge acasă n-are probleme cu păpica. Îi pune nevasta dinainte, că de-aia, vezi tu cum se sacrifică nevestele noastre pentru liniştea publică. Nu zic, dacă avem şi noi un pic de timp, din când în când, mai facem piaţa sau alte mărunţişuri de-astea, dar în principiu ele fac cam tot. Dar miliţianul burlac, adică exact cazul tău, bătrâne, trebuie să fie cu ochii-n patru, că dacă ajunge acasă cine ştie când şi nu găseşte de-ale gurii, e rău de el, se culcă nemâncat. Aşa că trebuie să ai grijă să nu-ţi lipsească niciodată câteva cutii cu pateu de ficat, că ăsta ţine, nu se strică, nişte fasole cu costiţă sau cu cârnaţi, tot la cutie şi astea... Pe urmă, să ai întotdeauna un plic de supă concentrată, un borcan sau două de tocană de

legume... Dacă le ai p-astea, eşti boier, ascultă-mă pe mine, ai ce mânca înainte de culcare. Pâinea o bagi într-o pungă de plastic, pui şi un măr lângă ea şi ţii punga în frigider, rezistă mai bine. Chiar bătrâne, mi se pare că n-ai frigider.

— N-am, răspunsei eu cu gura plină.

— Vorbim cu Năstase, îţi găseşte el unul de ocazie, să ţii şi câteva ouă, nişte supă, dacă faci mai multă odată...

— Mai lasă-mă, bre omule, să-mi înghit şi eu dumicaţii în linişte, că m-ai ameţit de cap, ce naiba! Nici la masă nu-mi dai pace?

— Bătrâne, află de la mine că miliţianul burlac care nu ştie să se gospodărească e dus la pieire, auzi? E un om mort, aia e! Tu nu te uiţi la tine că ai ajuns numai piele şi os? Cred că n-ai mâncat şi tu de trei ori ca lumea în cariera ta de apărător al legii, ai? Ce zici?

— Ba... de trei ori oi fi mâncat, cred... răspunsei eu cam cu îndoială. Dar cafele ştiu că am băut destule, cât n-am băut în viaţa mea anterioară.

— Ehei, bătrâne, aia-i pâinea noastră, cafeaua, ea ne ţine pe picioare, sireaca! Eu duminica, dacă se întâmplă să pot sta acasă, nu beau un strop, doar-doar m-oi mai dezintoxica. Asta e! Ai terminat? Hai să mergem.

— Unde să mergem? întrebai eu, cu ultima înghiţitură.

— Avem treabă, nu ştii? Zece inşi, poate unul-doi să-i fi dat vântul jos, dar cum îţi spusei, coane Fănică, zece-n cap!

— Vasăzică ne întoarcem iar la cazul din strada Glicerinei?

— Ce să ne mai întoarcem, că nici n-am plecat de la el. Tu n-ai văzut că e o legătură între cazul ăsta şi ce făcurăm noi azi?

Intrarăm în birou şi ne trântirăm mulţumiţi pe scaune.

— Acuma, bătrâne, o ţigară e bună... făcu Mitică scoţând pachetul cam scofâlcit din buzunar.

— Pardon, dă-mi voie, eşti invitatul meu!

— Hopa! Ai cumpărat un pachet întreg? se holbă el la mine. Bătrâne, te strici, bătrâne!

— Eh! S-a mai întâmplat şi la case mai mari, bre!

Traserăm în linişte câteva fumuri şi începui să-mi adun gândurile. Era bine, afară se întuneca şi începea din nou să ningă.

— Bre Mitică, s-ar zice că o să avem o iarnă cum scrie la carte, îmi dădui eu cu părerea.

— Şi cum scrie la carte? Că eu n-am citit...

— La carte scrie că să se taie porcii pe omăt. Da-n vremea din urmă la noi în sat îi taie oamenii mai mult pe noroi...

Mai rămăseserăm câteva clipe tăcuţi, trăgând din ţigări, până când Mitică zise:

— Bătrâne, ştii ce mă cam frământă pe mine? Cum se face că ăia zece inşi au venit toţi cu tramvaiul? Niciunul cu maşina, dom'le! Îţi dai seama ce-ar fi însemnat să se strângă zece maşini în faţa casei? Oare a fost o întâmplare, sau omul nostru s-a gândit şi la asta?

— Probabil şi-a făcut socoteala că un om în stare să dea trei mii de lei pe-o carte nu va ajunge niciodată să aibă maşină.

— Şi totuşi unii au maşini... bunăoară profesorul Bălăşoiu, mi se pare. Pe urmă avocatul Pârvuleţ, care a murit... Ce zici?

— Ştiu şi eu? Mi se pare că a anunţat la radio că are să fie polei. Polei n-a fost duminică, din câte ştiu, dar a plouat şi mulţi preferă să nu scoată maşina pe ploaie. Tu eşti la curent cu ce s-a mai întâmplat? Că eu nu mai ştiu nimic.

— Aia e, că nu s-a mai întâmplat nimic, bătrâne, batem pasul pe loc... Nicăieri nu există vreun doctor Şincan în evidenţele noastre, pozele-robot au fost date în urmărire, dar pân-acuma n-avem nicio ştire că ar fi recunoscut careva pe vreunul din cei doi... Te-apucă jalea, bătrâne! Nu vrea să sară, afurisitul de iepure, nu vrea şi pace, aia e! Până acuma căpitanul Cercel n-a rămas niciodată cu autor neidentificat, dar mi se pare că pân-aci ne-a fost la toţi!

Se întunecase de-a binelea. În încăpere se făcuse frig şi mă zgribulii uşor.

— Ştii ceva, bătrâne? Ia du-te tu acasă şi dormi zdravăn, auzi? Pe

drum mai cumpără-ţi şi ceva provizii, cum te-am învăţat. De frigider tot n-ai nevoie acuma, că e frig, aşa că nu se strică nimic, le ţii pe toate în balcon,

— Păi cum... Să plec aşa, de capul meu?

— Nu-ţi sunt eu şef? Asculţi de ordinele mele, bătrâne, altfel fii atent că te bag la arest de nu te vezi!

Am plecat cu inima strânsă. Am ieşit în stradă şi am luat-o fără niciun chef spre *Premialul* de vis-à-vis de Casa Armatei, cu gând să-mi cumpăr ceva provizii. Frigul aspru mă răzbea serios prin paltonul vechi şi subţiat de întrebuinţare şi mă gândeam dacă am să-mi pot cumpăra unul nou la prima soldă.

Mă strecurai prin mulţimea deasă şi ajunsei la intrarea magazinului, unde doar că nu mă ciocnii piept în piept cu Elvira Purilă. Am dat s-o salut, dar am înţeles imediat că nu mă recunoscuse, aşa că am rămas în loc câteva secunde, privind deconcertat în urma ei. Avea o plasă cu câteva pachete şi se îndrepta cu paşi mici şi grăbiţi spre cămin. M-am decis să mă iau după ea – îmi dădeam seama că n-avea niciun rost, dar nu ştiu ce mi-a venit şi m-am lăsat pradă acestui impuls. Fata traversă bulevardul prin loc nemarcat (n-a văzut-o nimeni şi nici primejdie prea mare de accident nu era, fiindcă circulaţia în acel moment se prezenta destul de slab în porţiunea respectivă) aşa că mă luai şi eu după ea, dar pe trotuarul celălalt, de unde n-o scăpăm din ochi, aşteptând să ajung la „Gambrinus" ca să pot traversa şi eu. Fata se opri de câteva ori în dreptul vitrinelor de pe bulevard, privind în fugă mărfurile aranjate alandala, apoi grăbi din nou pasul.

Ei bine, atunci l-am văzut pe omul cu cicatricea.

*

* *

Mergea în urma ei, fără s-o scape din ochi. Era înalt şi foarte solid,

un adevărat Hercule cu umerii largi, şi cu mers elastic. Barba blondă îi dădea un aer de zeu nordic, nasul ascuţit adulmeca nepăsător prin aer şi braţele, pe care le ştiam de oţel, se mişcau leneşe pe lângă trup. Pe mâna stângă avea o mănuşă, iar cealaltă, cu tot frigul, era goală. Ochii însă, îi ghiceam pironindu-se răi asupra fetei, şi mă blestemam fiindcă plecasem fără pistol. Dar oricum, nu puteam scăpa o asemenea ocazie, trebuia să pun mâna pe el, altfel nu mi-aş fi iertat toată viaţa ratarea asta extraordinară a unei şanse extraordinare.

Individul nu mă vedea, în schimb eu nu-mi luam ochii de la el şi eram gata să mă arunc peste jardinierele de pe marginea trotuarului, să traversez într-o secundă strada şi să mă reped la el.Inima începuse să-mi bată de emoţie şi mă gândeam că, în sfârşit, mă găseam acum în faţa unei ocazii unice poate. Eu, locotenentul Serafim, boboc într-ale criminalisticii, să tai nodul gordian şi să pun mâna pe un tip grozav, infractor de gradul întâi, după care-şi băteau capul fără rezultat aşi ca maiorul Gheorghiu şi căpitanul Cercel!

În dreptul berăriei „Gambrinus" traversai strada fără să-mi iau ochii de la el, dar atent ca, în caz că mă sesizează, să mă uit în altă direcţie, cu aerul unui cetăţean paşnic care cască şi el gura la mai ştiu eu ce lucru care i se pare vrednic de băgat în seamă. Din păcate însă, traversai cam repede şi mă văzui pus în situaţia de a ajunge pe trotuarul celălalt în urma fetei, dar în faţa lui, ceea ce nu-mi convenea deloc. Aşa că mă făcui că intru în berărie, ba chiar şi intrai, mă învârtii câteva momente prin vestibul şi ieşii din nou în stradă, cu teamă să nu-l pierd. Pe scări am ţâşnit aşa repede că m-am trezit în braţele unui plutonier gras şi mustăcios care mă apostrofă cu blândeţe:

— Ia stai aşa, tovarăşu! Ai făcut vreo boroboaţă înăuntru? A, pardon, să trăiţi, tovarăşe locotenent! luă el poziţia de drepţi, dar eu, tremurând de enervare, îl luai deoparte:

— Te duci fuga la birou, îl cauţi pe locotenentul Dăscălescu şi-i spui să vină imediat spre căminul *„6 Martie*", sunt pe urma tipului

cu cicatrice, ai înţeles?

— Am înţeles...

Am zburat înainte şi mi-am văzut omul după câteva zeci de metri. Trecea prin faţa Cişmigiului, cu acelaşi mers imperturbabil, elastic şi sigur de sine. Pe fată nu o mai vedeam, probabil că omul lăsase ceva distanţă între ea şi el, ca să nu aibă vreo surpriză. O fi ştiind că fata a văzut un portret-robot al lui? Şi portretul ăsta era atât de asemănător încât nu-mi puteam explica de ce omul meu se putea plimba prin inima oraşului fără să fie luat la ochi de niciun miliţian, când toţi îi văzuseră mutra în pozele distribuite cu mărinimie în toate părţile.

În faţa liceului Lazăr individul îşi încetini brusc mersul, privind ţintă înainte. Nu-i vedeam ochii, eram în spatele lui, dar ştiam precis că nu o scapă din ochi pe Elvira, pe care am zărit-o şi eu, timp de o fracţiune de secundă, printre umerii şi capetele din faţa mea: aştepta să vină lumina verde la semafor – deci tipul nu voia să se apropie prea mult de ea.

Deodată, omul meu o luă repede înainte, cu paşi mari şi hotărât. Nu-mi dădeam seama ce vrea să facă, dar, ajuns în spatele fetei, făcu la dreapta, aproape în fugă, pe lângă zidul liceului. În stânga mea, o maşină lunecă tăcut şi mi-am dat seama că la portiera din dreapta, cu geamul lăsat, văzusem chipul lui Mitică, scrutând atent mulţimea de pe trotuar. Am făcut un semn cu mâna în direcţia maşinii, strigând şi un „hai, bre omule”, dar mai târziu am aflat că nici nu auzise în vacarmul făcut de tramvaie şi maşini şi că trecuseră mai departe, până când o ajunseseră din urmă pe Elvira şi se dăduseră toţi jos din maşină, verificând atent şi discret din priviri pe toţi trecătorii din urma ei.

În timpul acesta eu îmi urmăream omul, care intrase în grădina Cişmigiului pe poarta larg deschisă şi mergea cu paşi iuţi pe aleile aproape pustii. Îmi dădeam seama că făcusem o imprudenţă şi că scăpasem momentul: ar fi trebuit să-l iau cu mine pe plutonierul de la Gambrinus, care probabil că era înarmat sau, în cel mai rău caz, să

încerc să-l arestez pe individ în bulevard, în mulţime, unde riscam să provoc un mic scandal, dar tocmai asta ar fi atras imediat câţiva subofiţeri de pe stradă, ceea ce ar fi rezolvat imediat problema. Dar acum nu mai puteam face nimic, îmi urmăream omul care acum aproape că alerga, se simţea urmărit, fireşte, dar nu întorsese nicio clipă privirile îndărăt, nu avusese cum să mă vadă...
Juca tare individul, dar trebuia să primesc jocul!

După un cot al aleii mărginite de tufe înalte şi dese l-am pierdut. Avusesem impresia că se îndreaptă spre podeţul de peste lac, aşa că m-am îndreptat acolo, aproape în fugă. Până la urmă am început să alerg de-a binelea, dar înainte de a pune piciorul pe pod m-am oprit: în dreapta mea, prin zăpada neatinsă de lume, se vedeau urme clare, proaspete, care duceau în jos, spre apă. În jurul meu nu era niciun bec aprins, dar albeaţa zăpezii reflecta orice urmă de lumină, oricât de slabă şi de îndepărtată, aşa că vedeam destul de bine urmele mari, la distanţe apreciabile unele de altele, semn că proprietarul lungilor picioare alergase.

Am făcut un pas, un singur pas spre povârniş şi în clipa aceea un zgomot imperceptibil, ceva care poate că nici nu era zgomot, dar pe care îl simţisem, m-a făcut să mă întorc furios, cu braţele încordate, gata să primesc lupta care se anunţa atât de disproporţionată, dar nu am reuşit să evit lovitura cumplită, în plină faţă, care m-a azvârlit ca pe un fulg înapoi şi m-a făcut să-mi pierd cunoştinţa înainte de a cădea în zăpada de pe pod.

*

* *

Doctorul Maiodată. Nu-l cheamă aşa? De câte ori? Odată, mai odată, şi iar odată... Faţa i se lungeşte, i se subţiază, apoi i se face brusc rotundă şi grăsană, acum e altcineva. Ba nu, e Mitică, dar nu-l văd bine, ar putea fi mama, care plânge încetişor şi-mi dau şi mie

lacrimile...

— Mămucă...

— Ce făcuşi, bătrâne!

Deci e tot Mitică, doar că nu-i văd bine faţa, e alb tot...

— Bre Mitică, era prea tare pentru mine...

Dar tot nu e Mitică, nu e el, el nu are părul blond... Haiti, omul meu, unde e cicatricea? Năstase, pune mâna pe el!...

— Stai dom'le la un loc, nu te mai foi atâta, ce dracu! Se rupe acu-n dumneata şi te mai plătesc cât nu faci, ei asta-i bună!

Maiodată. Sau Încodată sau Iarodată, sau cum e jocul ăsta... E un joc, instructorul e sub mine. Şi-mi repede degetele în ochi, iute ca fulgerul, „aşa se procedează, tovarăşu elev, când suntem la pământ şi infractorul încearcă să ne strângă de gât, îi băgăm degetele-n ochi, fără milă. Decât să plângă mama, mai bine să plângă mă-sa..."

Maiorul Gheorghiu, el e, acum l-am recunoscut, dar mă dor ochii, instructorul m-a lovit, deşi era foarte atent altădată... Oh, ochii...

— O cheamă mereu pe maică-sa şi pe una Elvira...

— Maică-sa nu poate veni...

Ochii... Mi-e sete! Apă!

— Elvira? Păi de ce nu spui aşa, bătrâne, acmu curând ţi-o aduc.

O mână uşoară, nu! Nu pe ochi, mă dor... Pe sora mea de la Suceava tot Elvira o cheamă, şi am uitat-o... E cald, e cald... Mâna e fără mănuşi, acum e momentul să văd ce ascunde, poate altă cicatrice... Mitică! Bre omule!

— A plecat Mitică, eu sunt soţia lui...

Nu poate fi nevasta lui Mitică, asta e madam Vişoianu... „Ia zi, să-ţi facă mama o cafea, băieţaş?" Marş... Câţ!

*

* *

Ăsta e chiar Mitică, oameni buni, chiar el! Râde cu toată faţa şi mă

mângâie drăgăstos pe mână.

— Cum a fost, bătrâne, ia zi! Te-ai apucat să operezi în Cişmigiu, ai?

— Cum aşa, bre omule? Ce-am operat?

Ochii nu mă mai dor şi mi-e o foame...

— Bătrâne, ia mai întâi supa asta de colea, să mai prinzi ceva puteri şi pe urmă vedem noi care-i mişcarea.

Îi urmai îndemnul şi în timp ce sorbeam uşurel din cana cu supă încercai să-i descos cu privire la unele şi la altele, dar Mitică se arătă inflexibil:

— N-ai destulă practică, bătrâne, şi mai eşti şi destul de slăbit ca să-ţi permiţi luxul de a vorbi în timp ce mănânci. Termină-ţi festinul şi pe urmă stăm de vorbă.

Am terminat supa din cană – brrr! rea mai era la gust, nu mi-a plăcut – şi m-am arătat curios să aflu noutăţile:

— Acuma, că tot ai venit, barem lămureşte-mă şi pe mine cum am ajuns eu aici, ai?

Sincer să fiu, cam ştiam eu cum ajunsesem acolo, mi-amintisem imediat ce mă trezisem şi, în timp ce mâncam, numai la asta mă gândeam, dar îmi făcusem socoteala să încerc în felul acesta să văd cam ce impresie reuşisem să fac cu isprava mea atât de puţin eroică – asta ca să nu zic mai rău, fiindcă îmi dădeam seama că procedasem prosteşte.

— Ia zi, bre omule, cum am ajuns eu aici?

— Bătrâne, aveam impresia că oamenii care studiază istoria trebuie să fie dotaţi cu o memorie ceva mai bună ca a ta... Ce naiba, chiar nu mai ştii?

— Hm... de ştiut ştiu eu ceva, numai că s-ar putea să mă înşele memoria... Pe scurt, bre: e vorba să mă dea afară? Sau m-a şi dat?

Mitică se uită la mine uluit şi-şi bătu palmele a mirare:

— Bătrâne, cred că nu ţi-au ieşit de tot sticleţii ăia din bilă, pe onoarea mea... Cine şi de unde să te dea afară?

— Din miliţie, bre, pentru prostia mea... M-au dat?

— Vorbeşti aiurea, bătrâne, bănuiesc că eşti obosit, măcar că abia te-ai sculat din somn. Nici vorbă, nu-ţi reproşează nimeni nimic, deşi între noi, ca vechi prieteni, să-mi dai voie să-ţi spun că ai fost un mare guguman, pardon de expresie!

— Aşa e, am fost! Dar vezi tu că-n graba aia n-am mai stat eu să pun tactica la bătaie... La urma urmei, nici nu sunt sigur că îmi mai aduc bine aminte, aşa că ar fi frumos din partea ta să mă ajuţi puţin în materie de memorie. Ei?

— Stai o ţâră, bătrâne, să vedem ce-ţi mai aminteşti tu, după care am să completez eu. Zi!

I-am povestit în câteva cuvinte ce mi se întâmplase, iar el mă aprobă întru totul:

— Se leagă, bătrâne, se leagă... Puse cap la cap, lucrurile prezintă, mă-nţelegi, un tot unitar de toată splendoarea. Numai că...

— Numai că ce? Nu cumva i-aţi prins fără mine?!

— Nicio grijă, bătrâne, de unde să avem noi norocul ăla?

— Ce-i azi, Mitică?

— Joi. Ai păţit isprava marţi seara şi acum suntem joi dimineaţă. Ieri ai dus-o ceva mai rău, dar acum văd că te-ai pus pe picioare, medicina să trăiască!

Îmi fulgeră odată, brusc, o amintire neguroasă:

— A fost mama pe-aici, cumva?

— Nu, nici vorbă, de unde ţi-a venit ideea asta? Medicii se cam grozăveau, ca să-şi dea importanţă, că e grav, că nu pot garanta, mă rog, mofturi de-ale lor, ca să-şi umfle succesul pe urmă.

Dar noi am intervenit şi te-am mutat aici, la spitalul nostru, unde nu se umblă cu figuri de-astea măreţe şi unde se văd mereu milițieni aduşi în stare ceva mai gravă decât tine, aşa că rezultatul se vede. Ni s-a spus limpede că nu e nimic grav şi că leacul îl ai în tine, adică tinereţea. Tinereţea, bătrâne, aia e cel mai bun leac! Dar ştii ce? sări el văzând că vreau să-l întrerup, ştii cine a venit să te viziteze şi, tu ai

fost grobian şi nu ai arătat un minimum de recunoştinţă?

— Cine, bre?

— Elvira Matei – că acuma aşa are s-o cheme, pe numele ei de fată, a venit şi tu nici n-ai catadicsit să-i dai bună ziua! Mai cu seamă că tu însuţi ai chemat-o!

— ???

— Da, da, nu mai face acuma pe neştiutorul, n-ai zis tu că să vină să te vadă? Tot timpul ai chemat-o, craiule!

— Eu??? Fugi de-acolo!

— Dar cine? Că te-a auzit toată lumea, îi dădeai zor cu Elvira şi m-am grăbit s-o anunţ că eşti într-o stare gravă şi aşa mai departe. Şi când a mai auzit fata şi că o păţiseşi ca s-o salvezi pe ea, a venit într-un suflet, na!

— Ia stai, frate, că nu mai pricep nimica! De unde ai ştiut tu că tipul o urmărea pe ea când l-am văzut eu? Cine ţi-a spus?

— Asta a fost reconstituirea căpitanului: „Din moment ce Serafim a pomenit că se îndrepta spre căminul *6 Martie,* atunci înseamnă că a anticipat drumul individului; şi de unde putea el să facă anticipaţia asta dacă nu în legătură cu o cunoştinţă de-a noastră comună, care să stea în căminul respectiv?” Ei, a avut căpitanul dreptate, sau n-a avut?

— A avut, bre, a avut... Vasăzică v-aţi apucat să umblaţi cu chestii de-astea! Vezi că e fată de gust, nu vreuna care să se entuziasmeze aşa, din te miri ce... Precis că i s-a părut ridicul!

— Aşi! Am impresia că începe să... cum să zic... uite că nu-mi mai găsesc cuvintele, bătrâne, mă ramolesc...

— Ce impresie ai?

— În sfârşit, bănuiala mea e că i-ai căzut cu tronc fetei, asta ar fi, aşa, în linii generale. Vezi de-aia am pus-o pe nevastă-mea s-o cultive, cum s-ar zice... S-a uitat ea urât la mine, dar i-a trecut repede când i-am explicat că...

— Aaaa! Păi în cazul ăsta să-mi dai voie să-ţi spun...

Mă ridicasem în capul oaselor, cuprins de furie. „Tu faci codoşlâcuri aici?" mi-a venit să-i spun, dar noroc că m-am stăpânit la timp, cred că nu mi-ar fi iertat niciodată cuvintele astea.

— Stai blând, bătrâne, să nu ţi se clatine ceva... Nevastă-mea e medic aici, aşa că nu i-a fost greu să se împrietenească cu ea, cu Elvira adică... Aseară fata a fost la noi la masă şi am vorbit foarte mult de tine, nevastă-mea te-a lăudat grozav, deşi nu te cunoştea până acuma...

— Şi acuma parcă tare m-a cunoscut, în halul în care arăt...

— Ei, te mai ştia ea aşa, puţin, din timpul studenţiei, nu-i vorbă, o drese Mitică, dar ştii, a considerat că-şi poate permite, aşa că toată seara a vorbit numai despre tine...

— Adică cum? Mă vorbea de rău, mă-njura?

— Bătrâne, văd că de la o vreme vorbeşti în pilde, şi zău că nu faci bine. Treaba ta, te priveşte, eu nu mă amestec...

— Apăi acuma mersi, poţi să nu te mai amesteci, că te-ai amestecat destul.

Mitică se cam supărase, dar n-aveam dreptate? De unde până unde toată tărăşenia asta?

— Bre Mitică, mai bine spune cum stau lucrurile cu strada Glicerinei sau cum îi zice. Ce mai e nou?

— Bătrâne, nou nu e nimic, în afară de nişte bănuieli de-ale mele, aşa de trăsnite că nici n-am curaj să le destăinuiesc cuiva... Maiorul cred că are şi el nişte idei mai pidosnice, cât despre căpitan, precis că-i coace mintea ceva, fiindcă de ieri încoace parcă-i bolnav, numa-l vezi cum îşi roade buzele şi nu e atent la ce-i spui...

— Şi ţie ce idee zici că ţi-a venit aşa năprasnică de zici că n-ai curaj s-o spui la nimeni? Mie poţi să mi-o spui?

Plesni puţin din limbă şi se scărpină după ceafă, încurcat.

— Bătrâne, eu am bănuiala mea, dar n-am probe, pricepi? Şi nu că n-am probe, că le-aş găsi eu dacă aş fi sigur că e aşa...

— Stai puţin: ce vrei să zici, că ai fabrica probele?

— Nu, bătrâne – şi dacă-ţi mai permiţi să fii impertinent cu mine, care sunt şeful tău, te bag la arest, e clar? Când există vină, există şi probe, trebuie doar să te uiţi mai bine!

— Eu mă gândeam la ce-am citit într-o carte, *O tragedie americană* se numeşte...

— Aha, chestia aia cu firele de păr din aparatul fotografic? E caz clasic, dar e ficţiune. Nu zic că nu s-o fi făcând şi aşa ceva, dar eu unul nu umblu cu treburi de-astea, aş fi un om mort, tribunalul militar, şi gata, s-a zis cu mine! Acuma pricepi?

— Pricep. Zi cum e cu bănuielile respective.

Mitică se codi câteva clipe, dar îşi luă inima-n dinţi:

— Bătrâne, la caz că bănuiala asta a mea nu se adevereşte, n-aş vrea să mă fac de râs... Fiindcă de fiecare dată...

— Am înţeles, sunt lespede de mormânt, nu suflu o vorbă!

— Fii atent: îşi mai aduci aminte ce povestea căpitanul despre drumul pe care l-a făcut luni la Slănic?

M-am scărpinat în cap, căutând să-i fac praf pe prietenul meu.

— Adică vrei să spui că bănuieşti pe careva de-ai casei?

— Cam aşa ceva...

— Pe mamă? Pe fiică? Pe profesor?

— Am scăpat pe cineva din vedere, bătrâne: familia Pantelimonescu mai beneficiază şi de serviciile unei femei care vine şi le mai deretică din când în când le mai găteşte, mă rog, ca la o casă mare unde cocoanele nu vor să-şi strice deştele, pricepi?

— De priceput pricep eu, dar nu prea cred.

— Nici eu nu cred, nu cred deloc, dar ţi-am spus asta ca să vezi cum scăpăm noi din vedere pe cineva care ar fi putut avea legătură cu chestia asta. Ia să vedem, de ce nu crezi?

— Păi... nu cred fiindcă nu e de crezut că femeia de serviciu a familiei Pantelimonescu a auzit de cartea respectivă şi că...

— Aiurea, a auzit doctorul Şincan şi şi-a asigurat complicitatea ei, dacă-i vorba aşa. Asta nu-i un motiv ca să o înlăturăm dintre

suspecţi.

— Atunci e suspectă?

— Nu e suspectă, fiindcă e limpede că e femeie cinstită, de asta garantez şi... să-ţi spun un secret, cum femeia asta era singurul firicel posibil, tovarăşul colonel Istrate, care a început să îşi cam iasă din pepeni din cauză că mergem aşa încet, a ordonat să o trecem prin sită măruntă, să aflăm totul despre ea, şi ce-a supt de la maică-sa. Femeia e în afară de orice bănuială... Dar eu pe altcineva bănuiesc, bătrâne...

— Spune omule, nu mă mai fierbe atâta!

— Pe scurt, aş zice că tânără Clotilda Pantelimonescu nu e străină de tărăşenia asta... Hm! Ce zici?

Nu prea ştiam ce să zic, fiindcă la urma urmei aveam un caz cu douăzeci şi două de milioane de suspecţi, cum se zice cazurilor în care nu-ţi poţi formula nicio bănuială, oricât de mică, la adresa cuiva cunoscut, aşa că bănuiala lui Mitică nu mă surprindea din cale afară, aşteptam însă şi nişte argumente.

— Şi uite ce mă face pe mine să cred asta... Aseară am fost la ele acasă – au venit ieri la prânz, tânără probabil era furioasă că ziarele nu anunţaseră nimic despre întoarcerea lor – zic că am fost pe la ele şi aş zice că am surprins ceva care s-ar putea să fie un indiciu; slab de tot, dar indiciu totuşi... La un moment dat, bătrână s-a plâns de unele stricăciuni din casă – bunăoară scrumiera spartă... Nu ştiu dacă ai reţinut, s-a găsit o scrumieră spartă în găleata de gunoi din bucătărie, ştearsă cu grijă, ca să nu aibă nicio amprentă... Pe urmă radiatorul electric folosit timp îndelungat, urmând ca ei să achite costul curentului consumat, mă rog, fleacuri de-astea...

— Bravo! Şi când te gândeşti că ar fi putut rămâne cu casa goală... Auzi la ea, şmechera! În sfârşit, scuză-mă că te-am întrebat, zi-i mai departe că te-ascult.

— Aşaaa... Şi, la un moment dat, vine vorba despre o pudrieră de argint...

— Dispărută?

— Nu, ai răbdare... O pudrieră de argint cu pudră franţuzească, pe care dăduse aproape o mie de lei – numai pudra din ea, fără cutie – dăduse, zic, aproape o mie de lei pe pudra din cutie şi acuma o găsise aproape goală. Pagubă grea, cucoana mă întreba dacă să se adreseze la ADAS pentru asta. Tânără nu era de faţă, a venit mai încolo puţin... Am început s-o chestionez pe bătrână, mi-a venit rău când mi-am dat seama că noi nu luaserăm amprentele de pe pudrieră, dar pe urmă...

— Poate că indivizii şterseseră şi pudrieră înainte de a pleca...

— Aşa m-am gândit şi eu... Şi mai pomeneşte bătrână despre o cutiuţă cu fond de ten, franţuzesc, Helena Rubinstein, pe care dăduse un morman de bani... Era clar, bătrâne, oamenii noştri – şi mai ales doctorul Şincan, dar poate că amândoi – se folosiseră de cosmeticalele astea ca să se machieze, pricepi? Şi asta n-ar fi nimic, deşi să nu uit o chestie: bătrâna mi-a spus că folosea pudra respectivă vara, când era bronzată prea rău de soare şi îmbrăca ceva roşu aprins, atunci era şic să fie palidă şi-şi dădea cu pudra aia. Prin urmare de-aia avea moşul nostru mutra de scos din mormânt... În sfârşit, astea aduc amănunte noi care nu prea mai au valoare, fiindcă noi lucrurile astea le cam ştiam sau le bănuiam, aşa, în linii mari, dar... Uite aici două lucruri. Primul: cei doi au venit în casa cu pricina contând pe fondul de ten şi pe pudră, este?

— Este, bre! Prin urmare?...

— Prin urmare punem problema complicităţii din interior sau cel puţin a cuiva dintre intimii casei. Ar fi metoda următoare: verificăm la micrometru pe fiecare om care are acces în casa academicianului şi care ar fi putut şti de existenţa cosmeticalelor. În special o femeie ar trebui în cazul ăsta, fiindcă o femeie e de presupus că ar fi remarcat fondul de ten şi pudra, nuanţa şi aşa mai departe, prin urmare ar fi putut să-şi instruiască foarte bine complicii. Presupunem că femeia este dintre cele mai bune prietene ale stăpânei casei, fiindcă aceasta

nu-şi ţine dresurile ei mai preţioase în baie, unde are acces orice musafir apucat, mă-nţelegi...

— Înţeleg...

— Aşaaa... vasăzică madam Pantelimonescu îşi ţine comorile astea într-un dulăpior din dormitor, mai exact din camera ei, fiindcă de mulţi ani de zile acolo există dormitoare separate. Prin urmare m-am gândit că ar fi fost foarte simplu să o rog frumos să-mi spună cine dintre prietenele ei cunoaşte chestia asta şi eram gata cu povestea. Ei bine, bătrâne, tocmai când căutam să aduc vorba de prietene, a apărut Clotilda, foarte îmbufnată că mă găseşte tot acolo – fusese până nu ştiu unde. S-a uitat la mine foarte chiorâş...

— Te-a luat şi pe tine cu chestii de-alea, cum l-a luat şi pe tovarăşul căpitan? Cu treburi sexuale şi marijuana?

— Nu, că era şi mă-sa de faţă şi probabil că se jena... Sau mai curând fiindcă... Stai să vezi, eu evitam acum să deschid discuţia despre prietenele maică-sii de faţă cu fata, aşa că amânăm un pic, speram ca mucoasa aia mică s-o şteargă, dar bătrână dă-i şi dă-i cu pudriera şi cu fondul de ten... Atunci fata – bătrâne, să mor eu dacă nu se schimbase la faţă, ascultă la mine că doar atâta lucru am putut să bag de seamă – fata, bătrâne, odată face către maică-sa: „Cum, mamă, pudriera de argint cutare şi cutare? Nu mai ştii că mi-ai dat dumneata voie să mă folosesc de ea? Eu am consumat pudra...” Dar bătrână, de colo: „Când ţi-am dat eu voie să umbli la pudriera mea? Ţi-am spus limpede că n-ai voie!” Juna crezi că se lasă? Nimic!„Mamă, aşa faci dumneata întotdeauna, uiţi şi nu mai vrei să recunoşti...” şi dă-i, şi dă-i! Bătrână s-a înfuriat, „crezi că am ajuns senilă?” şi alte chestii de-astea, în sfârşit, tânără reuşise să schimbe vorba, nici vorbă despre pudră... Dar graba asta nu ţi se pare suspectă? Ai?

— Hm!... n-am ce zice, e clar ca bună ziua, dar...

— Dar ce?

Mă ridicai în capul oaselor, înfierbântat, şi-mi rezemai spatele de

pernă:

— ...dar nu înţeleg de ce ţi se pare o idee aiurită? E clar, bre omule, tânără e ambalată, ea le-a dat tipilor cheia, ea le-a indicat locul unde găsesc în casă ce le trebuie... Ba mai e şi toantă, zău aşa, că dacă nu se băga cu figura aia nu-ţi atrăgea atenţia, tu mergeai pe pista cu prietenele cotoroanţei...

— Nu-i cotoroanţă, bătrâne, ştii ce ţeapănă se ţine? Aproape că arată mai bine ca fie-sa, care e târşită şi uzată, vai de capul ei!

— Mă rog... S-a dat singură de gol, asta voiam să spun. Ce mai aşteptţi? De ce nu raportezi? E perfect logic, nu?

Dar Mitică nu vădea niciun fel de entuziasm pentru ideea mea, ci se uita gânditor pe fereastră, plesnind nemulţumit din buze şi masându-şi uşurel bărbia cu vârfurile degetelor.

— Bătrâne, îi pun în încurcătură pe toţi... Să zicem că am zis bine, că fata e în complicitate cu indivizii, mă rog, e luată la întrebări, o dovedim, recunoaşte şi punem mâna pe hăţuri. Perfect, sus Mitică, ia-l şi pupă-l, bravo lui că i-a dat asta prin cap, nu?

— Păi e meritul tău, ţi se pare ceva în neregulă aici?

— Stai să vezi, că mai avem şi varianta ailaltă. Pe de altă parte, ia să vedem noi: poate că m-am înşelat în privinţa asta, poate să fata nu e vinovată şi habar n-are de istoria ăsta. E posibil, nu? Ei, şi noi o luăm şi o frecăm cu interogatorii peste interogatorii, detector de minciuni, tot tacâmul... Şi nu iese nimic... Atunci tăticu, marele savant, academicianul, omul de ştiinţă de reputaţie mondială, face o plângere la mai ştiu eu ce foruri înalte, de ne trezim toţi daţi cu capetele de pereţi... Ba nu zici că s-ar putea să sară şi *ăia* în sus, că ia uite, fata eminentului om de ştiinţă Pantelimonescu e persecutată, i se înscenează tot felul de baliverne şi aşa mai departe... La drept vorbind, cred că şi şeful are să se gândească la asta şi n-are să fie de acord, aşa că treaba pică de la bun început...

Îmi cam părea rău, drept să spun, de amărăciunea lui.

— Ai dreptate şi, în orice caz, dacă iese vreo dandana...

— Tocmai, atunci n-are să mai zică nimeni „bravo”, de unde? Ia-l pe Mitică, bubuie-l pe Mitică, arde-l pe Mitică!

— Şi atunci ce facem? Eu aş zice că tot trebuie să raportezi şi poate că se găseşte un procedeu, ceva... Prea eşti prăpăstios, o să umblăm şi noi mai tiptil, să nu simtă nimeni ce vrem... Nu?

Mă gândeam că dacă o punem sub o urmărire discretă, dar tare, pe tânără Clotilda, am putea afla câte ceva, dar Mitică parcă îmi ghici gândurile:

— Bătrâne, m-am gândit că am putea-o urmări puternic pe individă, numai că şi asta prezintă un inconvenient serios de tot. Poate că a stabilit cu tipii să nu se vadă un timp – şi noi n-avem prea multă vreme la dispoziţie, pricepi? Aşa că dacă într-o lună-două reuşesc să se fofileze.

— Într-un fel sau altul trebuie să ia ei legătura, nu se poate, trebuie să împartă prada! Tipii nu au reuşit să plece cu banii, aşa că Clotilda are să creadă că vor s-o păcălească şi are să-şi iasă din sărite...

— Da, de acord bătrâne, numai că ar mai fi ceva...

— Ce e, ce nu e, în orice caz trebuie raportată chestia asta, ce naiba! Poate dă celorlalţi vreo idee, nu?

În clipa aceea uşa se deschise şi intră un bărbat cărunt, micuţ de statură, uscăţiv, în halat alb.

— Să trăiţi, tovarăşe maior! sări Mitică, luând poziţie de drepţi.

— Să trăiţi, îngăimai şi eu.

— Stai aşa, uşurel, nu-i nevoie să te ridici, se alarmă maiorul. Ia să te vedem...

Îmi luă pulsul, mă cântări din ochi, mă întrebă dacă mă doare capul, mai ales în regiunea ochilor, mă rog, un fel de consultaţie.

— E-n regulă, tovarăşe locotenent, poţi merge. Eşti însă cam slăbit, aşa că îţi dau câteva zile de concediu medical.

— Nu vreau con...

— Poftim? Se încruntă interlocutorul meu. Bagă de seamă, eu nu

sunt numai medic, sunt şi maior activ şi poate ai cunoştinţă că nu se răspunde aşa superiorilor...

— Permiteţi să raportez, tovarăşe maior, se amestecă Mitică, făcându-mi cu ochiul, tovarăşul locotenent Serafim este foarte nerăbdător să participe la o acţiune care s-a întrerupt puţin, tocmai din cauza absenţei dumisale, astfel încât graba îi e explicabilă...

— Posibil, făcu maiorul, dar e slăbit şi are nevoie de câteva zile de refacere, ca să n-avem surprize.

În realitate turbam de necaz când îmi aminteam că un singur pumn al unui individ pe care aş fi putut să-l arestez mă băgase în spital şi mă ţinea acum şi în concedii medicale. Mai mare ruşinea, ptiu!

Maiorul plecă şi Mitică se grăbi cu explicaţiile:

— Nu fi fraier, bătrâne, o să ai concediu medical şi, dacă vrei, ne dai o mână de ajutor în timpul ăsta, n-are să te oprească nimeni, îţi promit eu.

O soră îmi aduse hainele şi, în timp ce mă îmbrăcam, întrebai:

— Bre Mitică, eu m-am gândit imediat că ar fi fost mai bine să-l iau cu mine pe plutonierul acela în loc să-l trimit cu veşti, dar era deja prea târziu...

— Tocmai, bătrâne, de asta s-au mirat toţi când au auzit! Cum te-ai încumetat tu singur să te repezi după crestatul ăla, care l-a făcut arşice pe Bălăşoiu, ai? Să-l fi luat pe Bogoiu cu tine şi să fi poftit el omul nostru să încerce şi cu el figura aia, că ce scântei i-ar fi ieşit lui din căpăţână, nici nu mai zic!

— Fugi de-acolo! Acuma nu că încerc să-mi aflu justificări, dar e destul să-l vezi ca să-ţi dai seama...

— Bătrâne, Bogoiu a fost de toate, şi boxer şi luptător, şi halterofil şi aruncător de greutate, dar nu s-a ţinut de niciuna, aşa că de-aia nu a apucat să-şi facă un nume, dar fii tu sigur că nu sunt prea mulţi oameni să-i vină de hac... Ai văzut ce namilă e? Omoară taurul dintr-un pumn, bătrâne, ţi-o spun eu, ascultă-mă pe mine!

*

* *

Deşi îmi dăduseră de la spital două zile de concediu, nu m-am dus acasă ci la miliţie, unde nimic nu era schimbat. Căpitanul lipsea, maiorul era chemat la nişte şefi, adjutantul Leonte privea mereu fişele de cazier, confruntându-le cu portretul acela robot, în timp ce Năstase alerga în toate părţile şi se interesa printre cei cunoscuţi ca având năravul să dea cu cuţitul dacă auziseră în ultimul timp de vreo lovitură care să-i fi spintecat unuia obrazul. Arăta în dreapta şi-n stânga portretul, dar toţi clătinau din cap, în semn că nu-l văzuseră pe gagiul, dom'major, să moară mamele lor dacă l-au văzut în viaţa lor..

— Aia e, bătrâne, făcea Mitică amărât, ne învârtim ca găina ou cu şi nu ştim ce să facem.

Răspundeam cam în silă:

— De ce nu raportezi chestiile alea?

— Le raportez, bătrâne, le raportez, n-ai nicio grijă... Deocamdată hai să mergem şi noi la masă, profitând, mă-nţelegi...

La bufet, căpitanul Cercel stătea singur la o masă, privind în gol şi mestecând îndelung. Se vedea că era mort de oboseală, pe frunte i se adâncise o cută grea şi părul sur de pe tâmple era puţin răvăşit.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan, poftă bună... Permiteţi?

— Sigur că da, poftiţi, luaţi loc.

Peste câteva minute ne înfulecam porţiile de ostropel, şi Mitică, după obiceiul, lui, începu să vorbească printre înghiţituri:

— Tovarăşe căpitan, vreau să-l însor pe Serafim... I-am găsit şi o fată pe cinste, numai că nu ştie el să aprecieze...

Căpitanul împinse farfuria deoparte, apoi se şterse uşor la gură cu şerveţelul şi, lăsându-se pe spătarul scaunului, întrebă foarte bine dispus:

— Tu te-ai însurat singur, Mitică, sau tot vreo babă...?

Mitică supse cu poftă un oscior de pui şi explică printre mestecături:

— Eu m-am însurat de crud, din facultate, n-am avut nevoie de babe, să-mi peţească. Da' băiatul ăsta e neajutorat rău, n-are curaj!

Şi completă cu un semn din cap, adică „vai de capul lui".

Căpitanul începu să se scobească tacticos în dinţi:

— Te-am întrebat fiindcă mi-am adus aminte de primul meu şef, care avea şi el boala asta: să ne însoare. Adică să ne însoare el, nu să ne însurăm noi, după capul nostru. Şi ţineţi cont că atunci când a ieşit la pensie, noi eram toţi însuraţi, dar nu cum ar fi vrut el. Voi nu l-aţi mai apucat... Maiorul Dumitrescu. Atât, numai aici nu l-am ascultat, în rest credeţi că îndrăznea vreunul să-i iasă din cuvânt? Mamă! Ne era o frică de el, ştii cum? Tremurau pantalonii pe noi în faţa lui, mai multe nu. Avea aşa, un fel de renume de om rău, dar nu era, avea altceva, era bolnav de ulcer, de-asta era el tot timpul morocănos, de-l considerau toţi om al dracului. Pe urmă ne-am dat noi seama că nu era aşa, dar până atunci ne învăţaserăm cu frica, măcar că dădea rar pedepse... Cred că asta se mai datora şi fizicului lui, era micuţ de statură, îndesat, aproape rotofei, iar faţa, dom'le, faţa era nemaipomenită, rotundă, nu ştiu cum să spun, avea ceva caraghios, un nas numai cât o alună, întâi îţi venea să râzi, dar pe urmă, când îi vedeai ochii, ştii cum îţi trecea cheful de râs? La moment, pe onoarea mea, îţi venea s-o ştergi cât mai repede...

Văzându-ne că am terminat de mâncat, căpitanul se întrerupse:

— Acuma ia zi, Mitică, după demâncare ce urmează?

— O ţigară, rotunji Mitică gura, pofticios.

— Dar n-ar fi mai bună la o cafeluţă? Hai, sunteţi invitaţii mei, şi cu ocazia asta am să vă povestesc câte ceva despre primul meu caz, mi-am amintit de asta când a venit vorba de maiorul Dumitrescu.

Merserăm în biroul căpitanului, care puse ibricul, iar noi, aşezându-ne pe câte un scaun, ne pregătirăm să-l ascultăm.

Căpitanul povestea frumos întotdeauna, ştia lucruri câte-n lună şi-n stele, aveam să mă conving mai târziu că şi alţii ştiau asta şi că, de fapt, el acum ne făcea o favoare, pentru că povestea rar şi se cam lăsa rugat. Şi se punea pe povestit numai când avea timp – dar când să aibă timp căpitanul Cercel? Acum avea, iar noi am profitat de răgazul pe care ni-l lăsa şi nouă meseria.

— Acum vreo... să zic douăzeci şi şase, douăzeci şi şapte de ani, cam aşa... Pe la sfârşitul lui februarie, nişte ţigănci ieşite pe câmp după ghiocei şi toporaşi, că încă nu începuse a se topi zăpada, era încă ger, dar ele încercau, că de, omul e dator să-ncerce... Nişte ţigănci, zic, dau de o mână de om care ieşea din zăpadă. Haoileo, fuga-ndărăt, în oraş, tabără pe primul miliţian întâlnit în drum şi-ncep, chirăială mare, că aşa, că pe dincolo... Ăsta dă fuga la telefon şi raportează. Ne cheamă maiorul Dumitrescu pe mine şi pe Gheorghiu, eram amândoi proaspeţi locotenenţi, chiar în ziua aceea ne începeam activitatea, ne cheamă şi hai să mergem. Trecem să-l luăm şi pe procuror, Panaitescu îl chema, a ieşit la pensie acum vreo cincisprezece ani, îl luăm şi pe doctorul legist, ajungem noi... Maiorul nu zicea nimica, stătea încruntat. Noi, iar, ce să zicem? Ajungem, dăm noi încet la o parte zăpada, ne uităm mereu la el, la maior, să vedem ce zice. El, nimic. Tăcea şi se uita în altă parte. Procurorul mai zicea câte ceva, mai mult exclamaţii, „ia te uită, dom'le, ce chestie, ai dracului", dar maiorul nu zicea nimica. Sub zăpadă am găsit cadavrul unei fete, foarte bine conservat, fusese un ger al dracului toată iarna, fata nu fusese atinsă de putrefacţie, ziceai că e vie, cum stătea aşa, cu faţa în sus... Facem noi fotografii, măsurători, tot, pe urmă o ridicăm. Doctorul dibuie imediat că fusese lovită în ceafă, avea o rană urâtă rău de tot. Scotocim noi, nu găsim nici buletin, nici vreun act, ceva, vreo hârtie... Nimic, nimic. Măi frate, zic eu în gândul meu, aici e treabă serioasă, ce mai, abia aşteptam să văd cum se rezolvă un caz din ăsta de la cap la coadă, gândeam că o să lucrăm toţi la el sub comanda maiorului, să ne

explice, să ne dădăcească, adică să facem un fel de practică, fiindcă de teorie ne era capul plin, v-am spus că eram abia ieşiţi din şcoală. Când polo, maiorul ne cheamă pe amândoi, pe mine şi pe Gheorghiu, „vă ocupaţi amândoi, zice, de cazul ăsta, şi-mi raportaţi zilnic". Am rămas amândoi cu gurile căscate, adică noi, boboci, să ne ocupăm de un omor aşa, din prima zi? Gheorghiu a dat să zică ceva, dar când s-a uitat maiorul odată la noi, ne-am făcut mici, n-am mai crâcnit. „Am înţeles", a răcnit Gheorghiu, iar eu, am dat şi eu odată din cap, scurt, adică asta voia să însemne că înţelesesem şi eu. Şi se urcă maiorul Dumitrescu în maşină, cu procurorul, iar noi rămânem cu doctorul şi cu o maşină a Salvării – apăruse şi asta între timp, cu doi brancardieri. Ne uităm noi unul la altul, Gheorghiu şi cu mine, măi frate, am dat-o dracului! Doctorul, ţâfnos, face „mai stăm mult aicea, mă porungheilor?" Noi – ce să mai zicem? Noroc că mi-a dat prin cap să-i pun pe cei doi sanitari să scuture bine zăpada de pe cadavrul fetei, şi am sărit să-i ajut şi eu... Când am dat să-i dau la o parte nişte fire de zăpadă de pe faţă, am simţit gheată sub degete – i se formaseră câteva ace la colţurile ochilor. Hai la morgă. Acolo, la început aş fi vrut să stau mai la o parte până era gata autopsia, dar doctorul s-a uitat aşa de batjocoritor la noi, că nu ne-am dezlipit de el până n-a terminat treaba, măcar că era să-mi vină rău – şi ştiţi ce chestie a fost? După ce au recoltat ce se putea de pe cadavru, l-au băgat în apă caldă, ca să se dezgheţe mai repede, că altfel nu se putea tăia... Gheorghiu, şi el, după aia, mi-a spus că stătuse mai mult de ambiţie, chit că se vedea de la o poştă că ar fi dat oricât să fie oriunde în altă parte, numai acolo nu. Doctorul a terminat repede de ciopârţit cadavrul fetei şi am fost, în sfârşit, în posesia concluziilor lui: victima avea cam douăzeci şi ceva de ani, moartea se datorase loviturii din ceafă – probabil vreun drug de fier, a zis laboratorul pe urmă, fiindcă desluşiseră urme de rugină – şi, în plus, am mai aflat că fata era însărcinată în luna a treia.

Căpitanul se opri o clipă, apoi aprinse o nouă ţigară.

— Am avut repede şi concluziile laboratorului. Cum v-am mai spus, urmele de rugină din zona rănii din ceafă, apoi că fata se spăla pe cap şi pe corp cu săpun de casă, că era foarte curată, folosea o apă de colonie ieftină... şi cam atât. Dantura întreagă, urme de operaţii nu, caută acul în carul cu fân! Ne-am uitat la mâinile ei, mâini de muncitoare, dar nu chiar o muncă brută. Identificarea avea să ne dea mult de furcă, dar chiar în dimineaţa următoare, după o noapte nedormită, aveam să ştim cine e. Mai întâi data decesului, aici era cuiul cel mai serios. Am stat amândoi, şi eu şi Gheorghiu, şi ne-am bătut capetele câteva ceasuri, încercând să punem cap la cap cele câteva lucruri pe care le ştiam. Ne aflam la sfârşitul iernii şi ne-am adus aminte că ultima zăpadă venise după un ger de crăpau pietrele, înainte de care fuseseră vreo două zile de zloată, fusese un pic de căldură care fleşcăise zăpada căzută mai înainte. Ne-am gândit că merită să încercăm să scoatem ceva de aici, mai ales că altă pistă nu prea se întrezărea, aşa că am apelat la meteorologi şi ne-au dat datele exacte: ninsoare abundentă pe douăzeci decembrie, stratul de zăpadă de circa patruzeci de centimetri, pe urmă ger, apoi pe patru ianuarie cald, zăpada se înmuiase binişor, pe şase ianuarie ger de foc, minus douăzeci şi ceva de grade, până pe nouă ianuarie, când gerul se mai înmuiase şi ninsese din nou, tot zdravăn, alţi vreo treizeci de centimetri. Pe urmă, a doua zi, un pic de viscol şi, de atunci până la descoperirea fetei, vremea fusese geroasă dar liniştită, nu mai ninsese şi nu mai viscolise. Ştiam că hainele fetei fuseseră uscate, deci fata rămăsese în zăpadă între şase şi zece ianuarie, adică după ce zăpada se întărise de ger şi înainte de ultima ninsoare, care o acoperise, pentru ca viscolul să-i descopere pe urmă o mână. Ne-am adus aminte de urmele de gheaţă de pe faţa fetei. Ne-am gândit în toate felurile, l-am sculat pe doctor noaptea cu telefonul, întrebându-l dacă din ochii unui mort pot să curgă lacrimi, ăsta numai că nu ne-a înjurat, că umblăm după lacrimă de ochi de mort, care ar fi tot aia cu cai verzi pe pereţi, după care ne-a trântit

receptorul. Atunci am fost siguri că fata murise cu puţin înainte de a fi început ultima ninsoare, primii fulgi o găsiseră cu faţa încă puţin caldă, se topiseră şi, pe urmă, pe ger, îngheţaseră. I-am deranjat din nou pe amicii meteorologi, acum mai mult de tipicari ce ne găsiserăm: ne puteau spune exact la ce oră începuse ninsoarea de pe nouă ianuarie? Ăştia s-au arătat şi ei cam nemulţumiţi, dar au căutat şi ne-au spus că aproximativ spre seară, dar ne-au lămurit că ora putea să varieze de la un loc la altul, deşi ninsoarea se generalizase repede, ninsese cam în toată Muntenia. Ei, acum ştiam că fata murise în ziua de nouă ianuarie, pe înserat, urma să vedem cine fusese dat dispărut de la data asta încoace. Am luat lista cu persoane dispărute, am extras de acolo numele de fete de vârsta respectivă şi am cercetat fotografiile. Nimic. Victima din cazul nostru nu semăna cu niciuna, nu figura pe listă, însemna că nu sesizase nimeni dispariţia ei... Sau cel puţin nu ne-o anunţase nouă. Ei, şi uite că cu toate chestiile astea ne prinde dimineaţa, apare maiorul Dumitrescu şi ne cheamă la raport. Zău dacă mint, dar când ne-a auzit cu datele meteorologice şi cu calculele noastre care dădeau aproape şi ora morţii victimei, a făcut ochii mari, a bătut cu palmele în masă şi a zis „brava, mânjilor", vorbă pe care n-am mai auzit-o niciodată după aia din gura lui, în vreo zece, unsprezece ani cât ne-a fost şef. Şi uite, pentru chestia asta cu datele meteorologice, treabă care acuma se-nvaţă şi în şcolile de subofiţeri de circulaţie, dar care pe atunci nouă ne-a venit în cap fără să o fi învăţat, pentru chestia asta a avut mare grijă de noi, mai ales atunci când am cunoscut şi noi, ca oricare, insuccesul. Tot el ne-a pus mereu să lucrăm împreună, Gheorghiu şi cu mine, şi aşa am rămas şi după ce a ieşit el la pensie şi au venit alţi şefi. Imediat după asta am pornit să verificăm pe la întreprinderi, la birourile de personal, să vedem cam ce persoane de vârsta respectivă nu se mai prezentaseră la muncă de prin jurul lui nouă ianuarie. Drept e că nu era pe-atunci în Bucureşti puzderia asta de fabrici, dar tot greu ne venea greu de tot. Dar pentru alergătura asta maiorul Dumitrescu

mobilizase o grămadă de inşi, aşa că pe la prânz aveam o listă de vreo opt persoane care corespundeau ca vârstă. Cinci din fetele astea erau bucureştence, le aveam şi adresele, aşa că cinci inşi au plecat imediat să le verifice, care trăieşte şi care nu, şi toţi cinci au venit cu vestea că individele sunt bine mersi, plecaseră din serviciile respective din diferite motive. Trei erau din provincie, toate de la ţară. Iarăşi au zbârnâit telefoanele, am vorbit cu posturile de miliţie din comunele lor şi peste nicio oră am primit răspunsul aşteptat: Iordache Florica, dintr-o comună de pe lângă Giurgiu, lucrătoare în Bucureşti, la o cooperativă de confecţii, nu mai dăduse pe acasă de vreo lună şi jumătate, deşi la sfârşitul lui ianuarie frate-său mai mare avusese nuntă şi ea nu venise, şi nici vreun altfel de semn de viaţă nu dăduse. Pe la trei după-masă eram în comuna respectivă, dar tot atât de bine puteam să ne ducem acasă să tragem câte un pui de somn, că tot eram noi dărâmaţi de oboseală. Cu alte cuvinte am făcut drumul degeaba, fiindcă mama fetei, văduvă, potopită de o ciurdă de nepoţi, ne-a răspuns că „o fi avândă şi ea treburile ei, bre, de un' să ştiu eu, ce, parcă ea-mi zice mie?" iar o soră mai mare, măritată acolo în comună, ne-a răspuns că „nu crede să aibă soră-sa gagic, poate pân Bucureşti, p-acolo, da-n comună nu". Am ajuns acasă seara, nedormiţi de două zile, frânţi, cred că am adormit buştean de cum am pus capul pe pernă, nu mai puteam... A doua zi de dimineaţă am mers la cooperativă, am întrebat printre prietenele victimei, erau cam speriate, fuseseră la identificare cu o zi înainte şi nu le plăcea să se vadă în chestia asta... Le-am întrebat dacă ştie vreuna ceva în legătură cu vreun iubit al fetei. Se cam eschivau, numai una ne-a ajutat într-adevăr, cât a putut ea, adică ne-a spus că trebuie să fi fost unul, Viorel, şofer pe o maşină cu macara şi trebuia să fi lucrat *p-aci, p-aproape,* că prin toamnă una-două el era la ele la atelier, până pe la începutul iernii, când Viorel n-a mai venit şi Florica a început să plângă pe furiş. Fata nu mai ştia să ne spună numele întreg al lui Viorel ăsta, dar ne-a dat semnalmentele: potrivit de statură, subţirel,

cu ochi căprui, păr castaniu şi năclăit de briantină – moda asta, cu părul dat cu briantină, făcea ravagii pe vremea aia. Se liberase vara trecută din armată şi fuma ţigări lux. Mai mult n-a ştiut să ne spună, dar nici nu era nevoie.

Când am plecat de la atelier era şapte şi jumătate şi eram siguri că până la zece îl prindem. Nu l-am prins. Erau trei şantiere pe-aproape, cum ne spusese fata de la atelier, dar la niciunul dintre ele nu lucra vreun Viorel d-ăsta, şofer pe un camion cu macara. Nu-i nimic ne-am zis noi, noţiunea asta, de *pe-aproape,* este destul de largă, mai ales că omul avea tot interesul să o sugereze, fiindcă venea cu camionul statului şi pe benzina statului în scopuri amoroase. Am lărgit raza de acţiune şi am dat peste un Viorel, care era numai şofer, nu şi macaragiu, şi nu corespundea nici ca semnalmente. Până la urmă ne-am gândit că s-ar fi putut ca ăsta să nu fi fost numele lui adevărat şi ca omul să se fi numit în realitate altfel, zicându-şi Viorel fiindcă-i plăcea mai mult. Sau din alte motive. Aşa că am luat iar şantierele la rând, întorcându-ne la cele de *p-aci, p-aproape,* şi l-am găsit chiar la primul. Dacă am fi ştiut cum să punem problema de la început, nu ne-am mai fi pierdut vremea prin alte părţi, de pomană, dar de, aşa e la început. Pe scurt, am cerut lista cu muncitorii care plecaseră din serviciu cam pe la data respectivă şi încă una, cu şoferii-macaragii.

Pe amândouă figura unul, Poenaru Săndel, care-şi ceruse de urgentă lichidarea pe zece ianuarie, motivând că se întâlnise seara, întâmplător, cu un consătean, care-i spusese că maică-sa e bolnavă rău. Oamenii fuseseră înţelegători, formalităţile se rezolvaseră rapid şi Săndel al nostru dus fusese. Domiciliul stabil – într-o comună de pe lângă Râmnicu-Vâlcea. Şeful cadrelor, isteţ băiat, a făcut rost de pe la muncitori de câteva fotografii în grup, făcute cu câtva timp înainte, în care era şi Săndel al nostru. Am luat fotografiile şi le-am arătat femeilor de la atelierul unde lucrase victima: toate l-au indicat, fără şovăială, pe acelaşi ins. Deci, el era.

Am plecat după el, în comuna aia de lângă Râmnicu-Vâlcea. Nu l-am găsit, a ieşit taică-su, care s-a uitat la noi chiorâş, întrebându-ne ce treabă avem cu el. Eram în civil amândoi, Gheorghiu i-a cusut la iuţeală o poveste, cum că noi suntem doi prieteni de-ai lui, din armată, şi lucrăm nu mai ştiu pe unde, prin partea locului, şi am venit pe la Săndel, să-l vedem. Bătrânul, unul cu o mutră de hoţoman, s-a îmbunat imediat, ne-a spus că fiu-su lucra acuma pe un şantier din Craiova, ne-a dat şi adresa, mă rog, nu bănuia nimic. A doua zi de dimineaţă, la şantierul unde lucra, când să se urce omul nostru în camion – că şi aici tot şofer era – am fost şi noi în spatele lui. Când a auzit „ce mai faci, Viorele?", când a auzit vorba asta, a tresărit şi, fără să se uite la noi, s-a întors încet şi s-a lăsat pe scara camionului, cu capul în jos, privind în pământ. Pe urmă am văzut că plângea, da' ştiţi cum? Cu bale la colţurile gurii. Că pe el nu-l ştiuse nimeni sub numele de Viorel decât fata aia, Iordache Florica, aşa că atunci când se auzise chemat pe numele ăsta, ştiuse că de acolo i se trage.

— Mda, mormăi Mitică răguşit, mai ţineţi minte cât a luat?

Căpitanul dădu din mână a lehamite:

— Nu mai ştiu, naiba să-l ia, pe mine nici nu m-a mai interesat pe urmă ce s-a mai întâmplat cu el. Interogatoriile şi gata. Ştiţi ce figură a încercat? Zicea că fata îl ameninţa, fiindcă era însărcinată, dar că el ştia precis că ea mai fusese şi cu alţii, deci nu cu el rămăsese, pe doi din ăia îi ştia... A trebuit să ne spună şi numele, doi colegi de-ai lui de la şantierul din Bucureşti unde lucrase pe vremea aia. I-am luat şi pe ăştia de la lucru, au mai pierdut vremea de pomană pe la noi, ne-au declarat amândoi că habar n-au de vreo Iordache Florica, se vedea clar că oamenii nu minţeau.

— Să fi fost eu judecător, se rosti Mitică, răguşit, îl băgăm pe douăzeci de ani, sau pe viaţă.

— Merita, mă amestecai şi eu.

Căpitanul Cercel se uită la ceas, rămânând câteva clipe nehotărât:

— Mă băieţi, cam cât să fie un ceas bun? Că-n gioarsa mea nu prea mai am mare încredere, mi-e teamă că o să trebuiască să-mi iau altul.

— Două fără cinci, am răspuns amândoi, într-un glas.

— Ei, făcu căpitanul, ia să ne întoarcem noi la ale noastre, adică la tevatura din strada Glicerinei.

Mitică tuşi apăsat, cu subînţeles.

— Vrei să spui ceva?

— Tovarăşe căpitan, eu am o bănuială, o idee, cum ar veni... dar nu ştiu dacă...

— Spune, s-auzim.

— ...nu ştiu dacă e prea viabilă ipoteza mea...

— Dă-i drumul, vedem noi ce e şi ce nu e viabil, mai întâi să auzim. Ascultăm.

Şi Mitică relată cu lux de amănunte povestea cu pudriera şi cu fondul de ten, insistând asupra reacţiei Clotildei în momentul în care auzise vorbindu-se despre lipsa sulimanurilor.

— Nu e rău deloc, zise căpitanul gânditor, numai că nu prea avem cum apuca firul ăsta... Nu suntem siguri sută la sută şi dacă nu iese pasenţa o să avem necazuri.

— Tocmai aşa m-am gândit şi eu, tovarăşe căpitan, răspunse Mitică, am putea avea neplăceri mari de tot; fata e teribil de recalcitrantă şi s-ar putea să iasă în stradă şi să ţipe că o persecutăm pe nedrept şi alte chestii de-astea... Nu bătrâne? se întoarse el spre mine.

— Este, fără discuţie, întării eu, încântat că mi se cerea părerea.

— Nu-i vorbă, o putem pune sub urmărire, dar asta ar lua mult timp, se scărpină gânditor căpitanul pe bărbie, privind pe fereastră. Da, da, ar lua timp şi s-ar şterge dovezile... Mai facem o cafea? zise el deodată.

— Facem, tovarăşe căpitan, răspunsei eu, în numele amândorura. După o masă boierească mai sfânt lucru decât două cafeluţe nici că se poate...

Căpitanul făcu încă o cafea (era mai bună decât cea făcută de maior, sau poate mi se părea mie, unde nu mai băusem demult) şi ne sorbirăm încântaţi ceştile.

— Chiar dacă nu obţinem aprobare pentru urmărirea Clotildei, zicea căpitanul, îl rog pe socru-meu, abia aşteaptă să-i vin cu câte-o chestie de-asta, a fost ofiţer la noi, acum e pensionar, Mitică îl ştie...

— Îl ştiu, l-am apucat puţin de tot, tovarăşul colonel Florescu, aprobă Mitică, sorbind zgomotos din ceaşcă, pot zice că mi-a fost chiar un pic maestru!

— Exact, are câţiva prieteni, toţi foşti miliţieni şi se plictisesc împreună, mor de urât. Când le pică vreo chestie de-asta să-i vezi ce fericiţi sunt... Socru-meu m-a scos de multe ori din încurcături de felul ăsta, meseria nu se uită...

— Eu tocmai îi spuneam lui Serafim, tovarăşe căpitan, de miliţienii pensionari, cum ne ajută ei...

— Aşa e, deci n-ar fi cine ştie ce problemă... Numai că eu am altă idee. Cât e ceasul acuma?

— Doua şi zece.

— V-aţi terminat cafelele? Bun! Acuma uite ce aveţi de făcut: diseară trebuie să stăm de vorbă cu victimele. Cu toate victimele. Să alegem o oră, cea mai convenabilă... în locul avocatului Pârvuleţ, care a murit, să vină văduva.

Eram cam derutaţi, oamenii poate că aveau să se simtă sâcâiţi de atâtea convocări, dar căpitanul adăugă:

— Spuneţi-le că îşi vor primi banii... Sau nu, nu... Nu asta, spuneţi-le că e nevoie de nişte lămuriri, am pus mâna pe nişte tipi care ar putea fi oamenii noştri, adică Şincan şi cu crestatul, aşa că îi rugăm să fie amabili şi să vină să ne ajute. Chiar aşa le şi spuneţi şi nu uitaţi să adăugaţi că suspecţii noştri neagă cu înverşunare, dar că au dat alibiuri false, clar? Şi că mai mult ca sigur ei trebuie să fie, dar că noi, din punct de vedere legal, nu-i putem lua tare la interogatorii fără o identificare a lor din partea victimelor, ne-am înţeles? Adică

ştiţi voi ce să le îndrugaţi, aşa ca să priceapă de aici că am făcut un pas înainte, dar că nici prea mare nu e pasul ăsta şi nici prea sigur. Ziceam să ne stabilim asupra orei, da?

— Hm... tovarăşe căpitan, începu Mitică, oamenii noştri sunt unii în învăţământ, alţii sunt studenţi, alţii în provincie...

— Cam pe la şapte, aşa, propusei eu o oră.

— Perfect, la ora şapte deci... Pentru cei din provincie luaţi legătura cu inspectoratele judeţene, îi rugăm să-i anunţe ei şi îi mai rugăm, dacă au posibilitatea, să le asigure şi transportul, ca să nu punem oamenii la cheltuială... A, şi încă ceva, rezolvăm noi la locul de muncă sau la facultăţi, în cazul în care ar trebui să lipsească la program, da?

— Am înţeles! Din provincie ar fi doar unul, doctorul veterinar de la Brăila.

— Perfect. Nu trimiteţi subofiţeri sau elevi, mergeţi voi personal. Şi nici cu telefonul nu umblaţi, le suntem datori oamenilor un minimum de atenţie. Apelaţi la Grigore dacă nu puteţi face faţă singuri şi rugaţi şi pe cei din provincie să trimită tot ofiţeri, niscaiva locotenenţi care sunt mai disponibili. Deci, la ora şapte diseară! La revedere, pe mine vă rog să mă scuzaţi, acum trebuie să plec.

— Să trăiţi! Dar dacă întreabă tovarăşul maior...?

— Îi raportezi toată situaţia. A, făcu el înainte de a ieşi pe uşă, era să uit ceva: deseară sper să vi-l prezint pe doctorul Şincan. Dar... şşşt! Da?

Duse degetele la buze în semn de discreţie şi ieşi.

*

* *

Praf ne făcuse cu vorbele astea de la urmă!

Mitică îşi reveni primul din uluială şi începu să turuie febril:

— Bătrâne, fii atent că suntem pe ultima sută de metri, cazul

nostru se apropie de sfârşit, căpitanul i-a dat de fir, ascultă-mă pe mine, la noapte dormim şi noi liniştiţi... Deseară tragem un chef! O cam sfeclisem la început, credeam că rămânem cu *ané,* dar acuma m-am mai liniştit!

— Cu ce să rămânem?!

— Cu *A.N.,* n-ai auzit de chestia asta? *A.N.,* adică *autor neidentificat!* Asta-i cea mai mare bucurie pentru un miliţian, să rămână cu „ané, s-a făcut om dacă-şi aşază o etichetă de-asta-n panoplie... He-he! Hai să-i căutăm pe Grigore, cred că e la laborator.

L-am găsit pe Grigore şi fu foarte dispus să ne dea o mână de ajutor, în timp ce Năstase telefona în provincie, rugând dulce să fie anunţat tovarăşul Săvulea Valentin că seara, la ora nouăsprezece, era convocat pentru cutare şi cutare motive – şi n-ar putea tovarăşii să le asigure şi transportul? La o adică puteam şi noi trimite o maşină, dar... nu? Nu-i nimic, nu-i nimic, o să vedem noi atunci cum facem, principalul e să fie oamenii anunţaţi...

O maşină plecă imediat la Brăila, să-i ia pe medicul veterinar Valentin Săvulea, aşa că lucrurile se sfârşiră cu bine, omul fiind punctual.

Noi trei, adică Mitică, Grigore şi cu mine, ne împărţirăm sarcinile, mie revenindu-mi să trec pe la profesorul Podaru şi pe la Elvira Matei, adică exact aceiaşi pe la care trecusem şi cu câteva zile înainte.

Profesorul mi s-a părut foarte bolnav – poate vă amintiţi că, atunci când îl vizitasem pentru a-l convoca să participe la şedinţa de realizare a portretului-robot, bietul bătrân se simţea foarte rău şi nici nu i-am mai spus despre ce era vorba – dar m-a primit cu multă efuziune şi nu m-a lăsat până nu mi-a făcut o cafea tare ca trăsnetul, pe care, sincer să fiu, am băut-o cu cea mai mare plăcere, tratându-mi la rândul meu amfitrionul cu ţigări cumpărate cu câteva zile mai înainte – observaţi că sunt un fumător foarte potolit, dar despre asta nu poţi şti niciodată nimic precis. Bătrânul profesor mi-a recitat cu voce plângătoare din versurile Divinului şi mi-a pus la

dispoziţie toată biblioteca sa impozantă, de peste trei mii de volume. Mi s-a părut că-i ghicesc o strălucire stranie în ochi, dar am pus-o pe seama febrei – era cam răcit. A promis că vine precis la ora fixată şi ne-am despărţit foarte amical.

— Când ai nevoie, tinere, nu uita să treci pe la mine să-mi ceri cărţi, am cărţi rare, care azi nu se mai găsesc... îmi lipseşte numai perla deplină, *Istoria,* pentru ca biblioteca mea să rivalizeze cu oricare din Bucureşti. Nu uita, de câte ori ai nevoie treci şi pe la mine... Sunt singur, băiete...

Elvira era la facultate, prin urmare m-am îndreptat într-acolo, am găsit-o într-o pauză pe coridoarele pline de tineri şi, cum mai avea o oră de curs, am intrat şi eu, fiindcă omul cât trăieşte, învaţă. Era un curs de gramatică istorică, ţinut de o profesoară foarte prezentabilă, cu un coc frumos în vârful capului, care a vorbit o oră întreagă despre grupul consonantic *dl* primit din paleoslavă şi păstrat metatezat în cuvântul *dlato,* care a dat în româneşte *daltă.* Nu sunt sigur că am înţeles bine, şi cred că nici tânărul din spatele meu, care mormăia înfundat tot timpul:

— Observi că ne citeşte tot cărţulia aia a ei, de acum o mie de ani...

După ce cursul s-a terminat, am plecat cu Elvira şi, cum mai aveam aproape o oră şi trei sferturi până la şapte, ne-am mai plimbat puţin, ba am vrut să vedem şi o expoziţie, dar am socotit că nu prea ne ajungea timpul, aşa că am rătăcit pe străzi până la ora la care trebuia să înceapă şedinţa pusă la cale de căpitanul Cercel. În faţa Palatului Telefoanelor ne-am întâlnit cu nevasta lui Mitică – era prima oară când mă uitam mai bine la ea, fiindcă abia mi-o mai aduceam aminte – o văzusem doar de câteva ori, de departe, cu ani în urmă. Mi s-a părut frumoasă şi foarte deşteaptă, doar că vorbea cam mult. M-am uitat la ceas şi le-am invitat pe amândouă la cofetărie – îmi luasem inima-n dinţi, fiindcă dacă eram noi doi singuri, Elvira precis că n-ar fi acceptat... Adică, mai ştii?

În timpul scurtului popas în cofetăria minusculă, nevasta lui

Mitică n-a mai contenit cu laudele la adresa mea, insistând că, din câte înţelesese ea de la bărbatu-său, doar gestul meu eroic o salvase pe Elvira de la o primejdie gravă, căci altfel ce-ar fi căutat individul acela primejdios pe urmele ei, seara? Nu mă simţeam deloc bine auzind asemenea laude nemăsurate, fiindcă ziceţi şi dumneavoastră, oameni buni: un miliţian care încasează de la un delincvent o bătaie aşa de ţeapănă că ajunge la spital, are ceva de erou? Şi pe urmă, astea erau lucruri de discutat într-un local public? E drept că nu ne auzea nimeni, dar orişicât!

Încercam eu să mai potolesc fluviul de laude pe care mi-l turna madam Mitică, dar degeaba. Şi Elvira părea teribil de impresionată de asta, privindu-mă, am ghicit eu, pe sub sprâncene, cu coada ochiului, plină de admiraţie – o admiraţie pe care n-o meritam, dar pe care nici n-aveam interes s-o înăbuş de tot. La urma urmei, parcă nici prea rău nu era.

Ne-am despărţit pe la şase şi jumătate sau şapte fără douăzeci în faţa Casei Armatei, unde madam Mitică ne-a invitat foarte autoritar pentru duminică la prânz la ei la masă. Am vrut să protestez, dar ţi-ai găsit, a adăugat repede că voi primi ordin de la bărbatu-său. Mai zi ceva dacă poţi! De fapt, la urma urmei, aş fi zis eu, dar vedeţi dumneavoastră că parcă am ghicit o privire rugătoare a Elvirei, aşa că... vorba ceea, damele sunt mai ambiţioase, de!

Mai aveam câţiva paşi, pentru care nevasta lui Mitică ne-a iertat şi ne-a lăsat să-i facem singuri. Am mers fără un cuvânt, mă uitam la ea pe furiş şi zău că tare mai era frumoasă, oameni buni! Avea ceva blând, şi paşnic, te atrăgea fără să vrei şi m-am ţinut tare ca să n-o prind uşurel pe după umeri şi s-o mângâi... s-o mângâi pe cosiţele de aur şi pe ochii mari şi limpezi, în colţul cărora zărisem odată lacrimi pe care aş fi vrut să le culeg cu buzele...

*

* *

— A venit toată lumea?

— Toată lumea, tovarăşe căpitan, răspunse Mitică – şi în clipa aceea mi-am adus brusc aminte că urma să facem cunoştinţă cu doctorul Şincan... M-am uitat în jur şi l-am văzut pe Năstase, trecând în grabă cu câteva dosare:

— Ia stai aşa...

— Ordonaţi!

— Ai idee, s-a făcut vreo arestare, ceva? Suspecţi aduşi?

Ridică din umeri, nedumerit:

— Nu ştiu, tovarăşe locotenent, doar doi beţivi aduşi acum vreo oră pentru bătaie şi nişte ţigănci pentru furturi din buzunare, în metrou... Demult n-am mai avut aşa o zi potolită...

— Bun, mulţumesc...

— Să trăiţi!

Mă lăsă foarte nedumerit, fiindcă era şapte fără două sau trei minute şi însemna că bătrânul trebuia arestat de acum înainte. Sau poate căpitanul a vrut să spună că după şedinţă mergem şi-l arestăm?

— Mitică... pot să-ţi pun o întrebare delicată?

— Ce-i, bătrâne?

— Ce crezi tu despre treaba asta?

— Habar n-am, dar mă simt bine, sunt sigur că iese fain. Căpitanului îi plac scenele puternice, mereu face aşa când pune mâna pe câte unul care l-a frecat mult, pune în scenă. Ceva de speriat, pe onoarea mea! Bag mâna-n foc, bătrâne, că îi are ţinuţi pe amândoi pe undeva, pe-aici, să ni-i servească pe tavă la momentul tare, când om fi cu gâturile întinse toţi, ia să vezi!

Apăru plutonierul Bogoiu şi atunci îmi dădui seamă cât era de uriaş: cu două seri înainte, pe scările de la Gambrinus, când mă prinsese în braţe, se afla cu două trepte mai jos decât mine şi tot eu mă uitam în sus la el.

— Hai omule, răsuflă uşurat căpitanul, că-mi pierdusem răbdarea!

— Nelule, şuieră maiorul Gheorghiu, apărut şi el în aceeaşi secundă de nu ştiu unde, gândeşte-te bine, încă mai avem timp să dăm îndărăt... Dacă o dăm în bară?

— Merg la sigur, n-aveţi nicio grijă, răspunse căpitanul cu o veselie ciudată în glas. Să intrăm.

Înainte de a pătrunde pe uşă în biroul maiorului, l-am privit pe căpitanul Cercel: îi luceau ochii şi toată ţinuta lui trăda o exaltare care m-a făcut să simt că joacă o carte mare. Dar nu am avut nicio îndoială: deşi nu ştiam ce urma să se întâmple, mergeam şi eu la sigur, pe urmele căpitanului.

*

* *

În biroul maiorului se adunaseră, zece persoane, printre care se remarca imediat o bătrână grasă şi rea în priviri, îmbrăcată în haine negre – văduva avocatului Pârvuleţ, desigur... Am luat şi noi loc pe scaune, care pe unde am putut – Mitică m-a împins îndemânatic pe un scaun lângă Elvira, iar el se aşează de partea cealaltă a ei, lângă profesorul Victor Bălăşoiu, dar nu rămase mult, căpitanul îl privi câteva secunde şi-l chemă la el, părând a-l întreba ceva la ureche, în timp ce pe scaunul lui Mitică se aşează tacticos plutonierul Bogoiu, care începu să-şi mângâie liniştit mustăţile mari şi impunătoare.

— Tovarăşi, începu căpitanul, v-am chemat aici ca să vă anunţăm rezolvarea cazului nostru şi să vă înapoiem sumele de bani de care aţi fost jefuiţi în cursul acelei zile de duminică. Banii sunt în servieta pe care o vedeţi pe biroul tovarăşului maior.

Murmure uşoare în rândul celor prezenţi.

— Vă rugăm ceva, anume să acceptaţi ca banii să vi se înmâneze ceva mai târziu. Tot în seara aceasta, fireşte, dar după ce vom discuta

câteva lucruri. Nu aveţi nicio grijă: banii sunt toţi aici, i-am numărat cu mâna mea şi i-am făcut pacheţele de câte trei mii de lei, scriind pe banda de hârtie numele fiecăruia din dumneavoastră. Sunteţi de acord?

Murmur de aprobare.

— Bine, vă mulţumesc. Atunci să începem.

Reaminti în câteva cuvinte întâmplarea şi pomeni de numele avocatului Pârvuleţ, reprezentat prin soţia sa, exprimându-şi regretul pentru decesul acestuia.

Căpitanul vorbea frumos, cu un glas nu prea sonor, dar plin de limpezime şi expresivitate. Îşi trecea din când în când mâna prin firele argintii de la tâmple, dar nu se întrerupea niciun moment şi frazele lui curgeau clare, fără întortocheri, cu o concizie care făcea accesibilă tuturor mulţimea de date complicate a problemei.

— În urmă cu două seri, cel care prezintă o cicatrice foarte adâncă pe obrazul stâng a încercat o agresiune împotriva unuia din dumneavoastră. Este vorba de tovarăşa Elvira Matei, care a scăpat ca prin minune, pentru că noi bănuim că individul plănuia să o molesteze. Fireşte că mulţi dintre dumneavoastră vă gândiţi ce interes avea infractorul să comită această faptă. La fel se naşte şi întrebarea de ce anume tovarăşul profesor Ioachim Petrescu, aflat aici, de faţă, a primit ieri după-amiază un telefon de la pretinsul doctor Şincan, care i-a îndrugat tot felul de cuvinte fără noimă, cum ar fi recomandarea de a merge să vizioneze filmul care rulează la cinematograful *Patria*. Şi alte lucruri asemănătoare, fără nicio legătură între ele. Ne-am întrebat şi noi în ce scop infractorul nostru a făcut asta, când interesul lui era să i se piardă cât mai deplin urma şi să dea cât mai puţine semne de viaţă.

De telefonul primit de profesorul Petrescu nu aflasem, dar nu mi se mai părea acum prea important.

— Interesul infractorului, continuă căpitanul, interesul lui era însă altul, acela de a ne convinge că *există.* Că există în forma în care

i-o ştiam noi, aceea a doi indivizi, *un bătrân şi un tânăr,* întovărăşiţi într-o infracţiune de tâlhărie şi jaf, infracţiune care până la urmă s-a soldat şi cu un asasinat. Pentru că noi i-am căutat tot timpul pe aceşti doi indivizi, sau unii asemănători cu ei, ţinând cont că nu putem exclude ipoteza ca ei să se fi grimat.

Priveam în jurul meu. Numai priviri încordate, gâturi întinse şi ochi aţintiţi asupra căpitanului. Undeva se trânti o uşă şi zgomotul îmi dădu o durere aproape fizică.

— Amândoi aceşti indivizi fuseseră văzuţi în carne şi oase. Pe bătrân l-aţi văzut toţi. Doctorul Şincan a fost cel care v-a primit în casă, el v-a invitat foarte ceremonios să luaţi loc pe scaun şi, în fine, tot el a dispărut în spatele dumneavoastră, spunând că merge să vă aducă din altă cameră cartea pentru care veniseraţi. Cu el aţi vorbit la telefon, iar vocea lui slabă, de om bătrân şi neputincios, a făcut ca nimănui să nu-i dea prin cap posibilitatea unei curse, mai ales că bătrânul scăpa mereu amănuntul că locuieşte singur. Cine s-ar fi gândit la o primejdie? Şi, cu toate acestea, primejdia exista. Ajungem la tânăr. Acesta s-a ţinut mai în umbră – şi vom vedea imediat de ce. Dar a fost văzut de câteva persoane care stăteau la rând la redacţia ziarului la care s-a publicat anunţul, a fost văzut de funcţionara de la ghişeu, a fost văzut de vânzătoarea de la magazinul unde a cumpărat această servietă (aici toţi ochii se întoarseră spre biroul maiorului), a fost văzut de unul dintre dumneavoastră, anume tovarăşul profesor Bălăşoiu, precum şi de un tânăr ofiţer de-al nostru, locotenentul Serafim, căruia însă i-a scăpat. (Mă făcusem atât de mic încât cred că aş fi încăput într-un portofel...) Un lucru remarcabil, vocea lui, care, din câte ni s-a relatat de către cei care au auzit-o, amintea de cea a unui actor ilustru, Niky Atanasiu. Vocea aceasta a fost auzită de toţi cei care l-au văzut pe omul nostru, plus încă cineva dintre dumneavoastră, anume tovarăşa Buligă Aurelia, care e de faţă. I-a auzit vocea într-o împrejurare mai bizară: a fost invitată şi dânsa în casă, ca toţi ceilalţi, i s-a oferit un scaun şi aşa mai

departe. Însă a presimţit lovitura şi s-a aplecat, după care a încercat să opună rezistenţă. Nu a reuşit prea mare lucru, dar ne-a furnizat dovada irefutabilă a identităţii aşa-zisului doctor Şincan, muşcându-l adânc de antebraţul drept – asta am verificat-o şi noi, analizând în laborator hainele găsite în casă. Urmele acestei muşcături, care a fost foarte puternică, făcând rana să sângereze abundent, urmele acestei muşcături vor fi analizate în laborator şi vom şti dacă provin sau nu de la dinţii tovarăşei Buligă. Să nu deviem, însă: tânăra l-a muşcat atât de tare încât doctorul Şincan, furios, pare-se că a vrut s-o ucidă, strângând-o de ceafă şi îndoind-o în semicerc, până când urma să-i frângă coloana vertebrală. Vedeţi că doctorul avea o forţă cu totul ieşită din comun şi o agilitate absolut remarcabilă chiar şi pentru un tânăr, cu atât mai mult pentru unul de vârsta lui, care tremură din toate încheieturile şi icneşte de zici că stă să-şi dea sufletul. Tot de o constituţie herculeană este şi complicele său mai tânăr, care a reuşit să-l învingă pe profesorul Bălăşoiu. Trebuie să vă amintesc – şi aici căpitanul se înclină curtenitor spre cel numit – că tovarăşul profesor este el însuşi un atlet, fost boxer, care a fost silit să abandoneze nobila artă a sportului cu mănuşi în urma unei erori regretabile a forurilor de resort, şi căruia i se prevedea un viitor strălucit, datorită forţei sale, deciziei în lovituri şi mobilităţii pe care specialiştii o considerau în unanimitate că fiind menite să-i aducă o ascensiune extrem de rapidă.

Bălăşoiu păru să se fâstâcească sub privirile întoarse spre el.

— Ei bine, continuă căpitanul, nici dânsul nu a reuşit să reziste tânărului cu cicatrice, care a avut însă de partea sa şi şansa. Mai mult decât atât, locotenentul Serafim, în timp ce-l urmărea pe infractorul nostru, pe tânărul cu cicatricea, a fost atacat pe la spate cu atâta forţă şi atâta iuţeală, încât crestatul nostru a ieşit iarăşi câştigător. Să ne oprim asupra acestei asemănări dintre cei doi infractori ai noştri. Amândoi sunt foarte puternici şi foarte iuţi în mişcări, niciun adversar nu le-a rezistat. Nu vi se pare că şi înălţimea lor este o

asemănare? Nouă da, ba chiar suntem siguri de asta... *Bătrânul şi tânărul sunt unul şi acelaşi!*

Stupoare! Nimeni n-a crâcnit, nimeni nu putea scoate un cuvânt, la toţi ni se puseseră noduri în gât.

— Ar mai fi o problemă, şi cu asta am terminat... Ei doi au fost văzuţi împreună de către o singură persoană, iar cel care a declarat că i-a văzut a fost unul din dumneavoastră. Plutonier Bogoiu!

— Ordonaţi!

— Roagă-l pe vecinul dumitale să-şi ridice mânecă dreaptă şi să ne arate antebraţul... Vrem să vedem urmele dinţilor!

Bălăşoiu, iute ca fulgerul, a dat să ţâşnească spre uşă, dar pumnul plutonierului l-a culcat la podea ca pe o cârpă.

Mitică, alb la faţă de emoţie, s-a aplecat şi i-a sumes mâneca: pe *antebraţ am văzut un cerc de puncte vinete, urme de dinţi.*

*

* *

Asta a fost, oameni buni! Căpitanul Cercel mersese la sigur, îl intrigase cel mai mult lipsa a trei mii de lei din servieta aceea abandonată în casă şi-şi spusese că acolo trebuia căutată dezlegarea problemei. Până la urmă îşi dăduse seama de adevăr şi a văzut că toate celelalte pete albe din enigmă se acopereau şi-şi găseau explicaţia firească odată cu acceptarea ipotezei că Bălăşoiu era şi doctorul Şincan, şi crestatul cel tânăr (vasăzică el mă pocnise aşa tare marţi seara, în Cişmigiu... Ce să-i faci, norocul meu!)

Lui Bălăşoiu îi venise ideea aceasta treptat. Mai întâi, în urmă cu aproape un an, încurcându-se şi el, ca atâţia, cu Clotilda Pantelimonescu, pentru o noapte, îşi zisese că fata pare a fi cu stare şi-i scosese binişor cheile din poşetă în timp ce dormea, făcându-şi un tipar. I-a luat din buletin adresa şi în zilele următoare a trecut prin partea locului, rămânând încântat de opulenţa casei din strada

Glicerinei, aşa că îşi spusese că s-ar putea umple de lucruri scumpe.

Mai târziu a găsit un buletin de identitate, pe numele lui Ţurcălău Armand. Nu dăduse lovitura în strada Glicerinei, fiindcă îi trecuse primul entuziasm şi îşi zicea că ar fi o faptă de borfaş. Dar ideea care i-a venit, aceea de a se folosi în stil mare de cheie şi de buletin, ideea asta l-a fermecat, mai ales că urma să se aleagă cu bani gheaţă, nu cu obiecte care au inconvenientele lor pentru un spărgător, în privinţa valorificării.

Aşa se face că a pândit momentul propice, anume plecarea de acasă a familiei Pantelimonescu – cum o fi reuşit să se fâţâie tot timpul prin jurul lor n-am priceput şi nici el n-a putut să ne explice şansa extraordinară de a nu fi fost luat la ochi – şi, cum era pregătit din timp, a trecut repede la acţiune.

I-a fost de mare folos, deşi fără să ştie asta, soţia lui – care, trebuie să amintesc aici, era o funcţionară foarte cuminte şi fără nicio legătură cu isprava bărbatului ei, dar avea, vedeţi dumneavoastră, mari fumuri artistice şi se tot îndesa la o casă de cultură, unde făcea pe artista şi de unde scumpul ei bărbăţel, venind să o ia seara acasă, după spectacol, a reuşit să-şi aranjeze arsenalul, şterpelind azi una, mâine alta, până când a avut tot ce-i trebuia: peruci, barbă, creme, pudre, pene pentru schimbarea formei nasului, ba chiar şi cicatricea aceea falsă, cu care ne-a prăjit atâta, punându-ne pe alte drumuri. Ba avea şi o cărţulie, sfeterisită tot de la grimeurul casei de cultură, din care a învăţat cum se poate schimba total fizionomia unei feţe doar cu câteva pufuri de pudră. Aşa şi-a confecţionat două chipuri foarte diferite, a făcut exerciţii de modificare a mersului, mă rog, tot arsenalul. De fapt, ideea de a se prezenta sub două aspecte îi venise când îşi dăduse seama că imită perfect câţiva actori cunoscuţi, dintre care pe Niky Atanasiu, Birlic şi Caragiu şi, în afară de asta, ştia să-şi prefacă vocea de minune într-una bătrână şi ruginită, a unui bătrân aproape pe moarte. Nu e greu, am încercat şi noi după aceea sa vorbim foarte sus, în falset, în registru de soprană – şi ne-a reuşit la

toţi. Bălăşoiu era sigur că are să-i meargă, fiindcă nevastă-sa îi povestise despre şefa ei, care îi făcea multe zile fripte, că are un bărbat foarte gelos. Fără să-i spună nimic soţiei lui, a început să telefoneze acasă la individa în cauză, unde îi răspundea mereu bărbatul. Bălăşoiu îşi potrivea vocea să semene cât mai mult cu aceea a unui bătrân slăbănog şi conversaţia era cam următoarea:

„— Alo! V-vă rog frumos, cu doamna Sima!"

„— Nu-i acasă. Dar cine-o caută?"

„— U-un p-prieten..."

La al doilea sau al treilea telefon a început să fie luat la înjurături, dar se distra grozav. Cât despre şefa nevestei lui, nefericita al cărei prieten se dădea, aceasta a început să vină la birou plină de vânătăi şi de cucuie, spre satisfacţia nevestei lui Bălăşoiu, care habar n-avea cui datorează această răzbunare, şi spunea încântată acasă că o dreptate tot este pe lume.

Şi aşa s-a gândit el că, din moment ce a fost luat, după voce, drept un babalâc ramolit, ar putea să fie şi după faţă. Nu era greu, şi uite că a reuşit în felul ăsta să păcălească nouă inşi, ba încă a mai convins-o pe Aurelia Buligă de existenţa simultană a tânărului, scăpând şi câteva cuvinte cu vocea lui Niky Atanasiu.

În dimineaţa de vineri a mers la redacţia ziarului şi a dat anunţul, plătind suprataxa, foarte piperată, pentru ca anunţul să apară chiar a doua zi, A mers la noroc, ştiind că riscă enorm ca locatarii casei să-şi citească numărul de telefon în ziar şi să fie intrigaţi, dar a contat pe gândul lor că poate s-a strecurat vreo greşeală de tipar. Spre norocul lui, familia Pantelimonescu n-a citit mica publicitate din ziua respectivă, şi probabil că acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu intimii casei, care ar fi putut să telefoneze aşa, de curiozitate, ca să vadă de unde până unde Pantelimonescu şi aşa o carte. Pentru orice eventualitate, se gândise că aceştia ar fi început cu: „Alo! Familia Pantelimonescu?" iar răspunsul ar fi fost: „Greşeală!"

Sâmbătă seara Bălăşoiu a tot răspuns la telefon, indicând adresa

casei din strada Glicerinei la nouă persoane, selecţionate ca mai potrivite dintre sute de amatori. N-o să vă vină să credeţi, dar a încercat să ghicească după tonul vocii dacă cei în cauză au sau nu maşină şi a reuşit cu foarte puţine excepţii. Ne-a confirmat părerea că s-a temut ca un număr mare de maşini în faţa casei să nu atragă atenţia. La fel, încă un criteriu a fost certitudinea că cei în cauză vor veni singuri, dar, pentru eventualitatea că unii ar fi venit însoţiţi, ar fi răspuns că primise o ofertă mai avantajoasă, din partea unei biblioteci publice şi că nu putuse rezista apelurilor făcute la sentimentele lui cetăţeneşti şi intelectuale, aşa că fusese nevoit să-şi calce cuvântul dat celui în cauză.

A scăpat ca din întâmplare fonetisme sau expresii ardeleneşti sau calchiate din franţuzeşte (preda franceza la o şcoală şi avea şi certificat de traducător) fiind sigur că cei cu care vorbeşte, prin forţa împrejurărilor oameni cu preocupări filologice, vor sesiza amănuntul şi-l vor aduce la cunoştinţa anchetatorilor, inducându-i astfel în eroare. Numai că noi nu prea am fost de părere să scotocim toată Transilvania, deci stratagema lui nu ne-a derutat ca celelalte.

Toate i-au mers bine lui Bălăşoiu, dar a avut ghinion să nu-i mai meargă atunci când zicea că a terminat. Principiul lui „graba strică treaba", de data asta mai mult i-a dăunat decât să-i folosească, fiindcă duminică seara, dacă se grăbea, era mult mai bine pentru el. După ce a venit şi ultima victimă, a noua, un tânăr profesor foarte simpatic, pe nume Ioachim Petrescu, şi după ce l-a aranjat şi pe acesta ca şi pe ceilalţi, Bălăşoiu şi-a frecat mâinile bucuros şi a răsuflat uşurat: planul îi ieşise până la ultimul punct şi nu avea niciun motiv să creadă că tocmai acum i se va întâmpla ceva neplăcut. Se bizuise în fiecare moment pe instinctul lui şi pe puterea de a lua rapid o decizie, aşa încât şi-a spus că şi de acum înainte va fi cel puţin la fel de uşor.

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să se dezbrace de hainele pe care le purtase până atunci şi să se demachieze. În privinţa hainelor

puteam noi să căutăm mult şi bine proveniența, le cumpărase cu o lună sau două înainte de la nişte ţigani negustori de haine vechi, aşa că n-am fi avut cum da de urma sursei. Prin urmare, Bălăşoiu s-a dezbrăcat, s-a demachiat cu cea mai mare grijă, s-a spălat în chiuvetă, cu măre atenţie să nu scape niciun strop pe jos, după care a mai turnat puţin spirt care să dizolve posibilele urme de substanţe rămase pe pereţii chiuvetei sau pe ţeava de scurgere, lăsând apoi să curgă apă din abundenţă şi tocând un săpun întreg, care să spele sau să mascheze orice urmă. Toate astea i-au luat timp mult, şi tot nu terminase. A şters cu batista, foarte grijuliu, toate obiectele pe care le atinsese, a vărsat scrumiera în closet – fumase enorm în tot timpul cât stătuse în casă – şi a vărsat cu un lighean o cantitate mare de apă, ca să se ducă toate mucurile şi să nu mai rămână niciunul care să indice marca ţigărilor fumate. După aceea, a vrut să spele şi scrumiera, fiindcă îi era teamă de analizele de laborator pe care le presupunea a fi foarte minuţioase, dar a spart-o, spre marea durere a doamnei Maria Luiza Pantelimonescu, care a dat peste ea în găleata de gunoi de sub chiuvetă. Micul lui arsenal de teatru, adică perucile, barba, cicatricea, nu l-a distrus, fiindcă s-a gândit că s-ar putea să mai aibă nevoie de el, aşa că l-a pus cu grijă în buzunarele uriaşe ale hainei lui de piele. În timpul acesta se făcuse ora şapte şi mai bine, fiindcă toate aceste operaţii sunt migăloase, aşa că întârzierea i-a fost fatală: a auzit deodată zgomot la uşa din spate şi s-a gândit că proprietarii se întorseseră mai devreme decât credea el. Totuşi a încercat o soluţie disperată: s-a trântit imediat jos, pe pardoseala camerei de baie, hotărât să se declare şi el victimă. Însă Blidăruş Nicolae, zis Calu, care era cel ce intrase în casă, dăduse peste câteva din adevăratele victime şi se grăbise să spele putina cât mai rapid, ca să nu aibă nicio legătură cu asta. În stradă l-au prins doi subofiţeri, care au intrat şi ei în casă imediat ce au înţeles despre ce era vorba. Bălăşoiu s-a gândit să încerce să fugă în acest timp pe fereastra de la baie, pe care a deschis-o dar şi-a dat seama că haina de piele îi

îngreuna prea mult mişcările şi, până să se hotărască el, a auzit din nou zgomot, de data asta fiind sigur, după paşii grei pe care îi auzea, că a venit miliţia. A mai avut timp doar să şteargă cu dosul palmei amprentele de pe ivărul ferestrei, după care s-a trântit din nou pe jos. A înţeles că îl va da de gol faptul că era singurul care nu fusese cloroformizat, ca şi faptul că se simţea congestionat la faţă şi inima îi bătea puternic, aşa că miliţienii l-au găsit gemând şi zvârcolindu-se pe jos. După aceea, în drum spre spital, a început să îndruge cuvinte fără şir, printre care a strecurat şi câteva amănunte despre tânărul cu cicatrice. În sfârşit, dacă doctorul Maiodată nu şi-ar fi dat atâtea ifose şi s-ar fi uitat mai atent la el, ar fi văzut că omul n-are nimic, ci doar se face, dar slujitorul medicinei a preferat să ne prezinte cazul ca fiind disperat, după care noi urma să tragem concluzia înaltei sale pregătiri profesionale, cu care să ne facă praf de admiraţie. Oricum, Bălăşoiu a spus mai târziu că ghinionul cel mare i s-a tras de la faptul că pornise treaba într-o sâmbătă, ba încă şi seara, altfel nu mai puneam noi mâna pe el în vecii vecilor. Mă rog, fiecare cu părerea lui.

După ce a ieşit din spital, unde nici nu avusese nevoie să intre, prima lui grijă a fost sa pună la loc sigur perucile, barba şi celelalte, pe care le avusese tot timpul în buzunarele hainei de piele.

Tot timpul stătuse cu frica morţii, gândindu-se ca dacă i le găseşte cineva s-a zis cu el, dar norocul lui a fost că hainele nu i-au fost duse la garderobă, ci i le-au lăsat în cameră, într-un cuier pom.Am fost în camera lui trei inşi: maiorul Gheorghiu, apoi Mitică şi cu mine, dar la niciunul nu ne-a trecut prin cap să scotocim prin buzunarele hainelor din cuier. Mai ales când, după ce-l vizitase maiorul, am apărut şi noi, Bălăşoiu a fost la început sigur că venim să-l arestăm şi cu spaima asta a rămas tot timpul vizitei noastre, dar a încercat, totuşi, contând pe şansă, să ne ţină de vorbă şi să ne distragă atenţia. Tocmai ca să ne tulbure puţin a înscenat şi cearta aceea cu sora, ştiind sigur că pe un om internat pentru lovituri în cap nu-l va

traduce nimeni în faţa justiţiei în urma unei îmbrâncituri date unei surori obraznice, astfel încât s-a agăţat de cel mai neînsemnat pretext ca să o arunce pe uşă afară. Totuşi gestul lui nu era prea civic, fiindcă dacă numai pentru atâta lucru am zvârli surorile pe uşa saloanelor, atunci pentru alte lucruri mai serioase ar însemna să le sucim gâtul, ceea ce ar duce la dispariţia imediată a acestui valoros corp de cadre medicale. Prin urmare, prima grijă a lui Bălăşoiu a fost să pună la loc sigur micul bagaj de care se servise ca să se grimeze, deoarece plănuia să ne ţină mereu pe urmele celor doi, bătrânul şi tânărul, arătându-se din când în când sub una sau alta din aceste feţe şi împiedicându-ne astfel să bănuim inexistenţa lor şi cursa în care picaserăm. Tocmai astfel motiva el faptul că s-a luat după Elvira în seara aceea: nu avea de gând să o molesteze, ci doar să i se arate puţin în faţă, să o întrebe ceva lipsit de importantă, bunăoară cât e ceasul, adică destul cât s-o lase ameţită de spaimă şi apoi să dispară înainte ca ea să apuce să cheme miliţia sau să strige după ajutor. La fel şi telefonul dat profesorului Petrescu, cu vocea bătrânului Şincan, ceea ce-l vârâse pe bietul om în toate răcorile, gândindu-se că i-a sunat ceasul şi că bandiţii îi vor face de petrecanie. (Adresele li le luase din buletinele de identitate, îi scotocise prin buzunare pe toţi).

Asta a fost arta lui Bălăşoiu şi cred că dacă nu dădea Calu peste el în casă puteam noi să căutăm mult şi bine, ar fi trebuit să scotocim o groază de timp până să punem mâna pe el. De prins îl prindeam noi până la urmă, nici vorbă, doar căpitanului Cercel nu i-a scăpat până acuma nimeni, nici chiar tipi care lucraseră mai bine, dar n-am fi reuşit recordul de a pune mâna pe el după numai nouăzeci şi şase de ore. De fapt, dacă vă amintiţi, căpitanul era sigur de asta încă de dimineaţă. Ne-a explicat mai târziu cum îi venise ideea:

— Măi băieţi, tot îmi era gândul la lipsa a trei mii de lei şi nu mai puteam să mă gândesc la altceva... Pe urmă, dimineaţa, l-am auzit pe Dăscălescu, când ne-a povestit discuţia voastră cu Bălăşoiu, la spital. Şi l-am auzit spunând cum l-a deranjat unul pe Bălăşoiu sâmbătă

seara la telefon, căutând casa unuia cu iuc la urmă şi pe o oarecare Solange sau Germaine. Asta a fost, fiindcă eu uitasem să vă spun că printre alte prostii fără importanţă profesorul Pantelimonescu mi se plânsese că i se fac mereu farse la telefon de către unii care caută – sau se fac a căuta, după părerea lui – casa Lazarciuc. Ei, şi atunci m-am gândit că Bălăşoiu, ca să poată să răspundă la telefon unuia care voia casa Lazarciuc, trebuia să fi fost la telefonul lui Pantelimonescu. Nimic mai simplu, acum se legau toate perfect. Pe urmă aţi venit voi, m-aţi găsit la masă, am discutat despre chestiile alea, cu prima mea misiune, fiindcă eram foarte bine dispus şi ştiam că am pus mâna pe omul nostru. Mă gândeam doar cum să punem mâna pe el mai la sigur, dacă se poate chiar de faţă cu victimele lui, doar-doar o avea ceva remuşcări.

La care Mitică se repezise să comenteze:

— Ţi-ai găsit, Bălăşoiu şi remuşcături de conştiinţă!

Maiorul Gheorghiu a încercat şi el să-i trezească infractorului ceva sentimente de căinţă şi regret, dar acesta i-a răspuns foarte înfipt:

— Cetăţene anchetator, să nu umblăm cu mofturi de-astea! Îmi pare rău acum că am făcut asta şi că voi intra în puşcărie, dar dacă îmi reuşea îmi părea bine şi v-aş fi râs în nas. Nu ştiu dacă înţelegeţi.

Maiorul a înţeles, dar s-a stăpânit să nu-l plesnească şi, scârbit, i-a ordonat lui Năstase să-i ducă înapoi la arest.

Prin urmare un om murise, alţi opt făcuseră rost cu greutate de suma de trei mii de lei, unii îşi vânduseră lucruri scumpe, alţii renunţaseră la altele, Elvira renunţase la argumente care i-ar fi salvat cinstea – iar lui Bălăşoiu i-ar fi părut bine dacă-i reuşea! Şi asta, a fost tot!

EPILOG

Să nu rămân dator şi să vă povestesc, în câteva cuvinte, ce s-a întâmplat cu unii din cei cu care am venit eu în contact mai strâns pe parcursul acestei anchete.

Victor Bălăşoiu a fost condamnat la douăzeci de ani de închisoare, pentru o grămadă de lucruri care se adunaseră, adică pătrunderea cu chei false într-o locuinţă străină, jaf şi omor. Avocatul lui a încercat să pună problema omorului prin imprudenţă, dar nu prea se potrivea cu ce se întâmplase.

Aurelia Buligă s-a măritat cu locotenentul care venise cu flori la ea la spital şi acuma sunt amândoi la Vânju Mare sau cam aşa ceva, bărbatu-său se săturase de Bucureşti. Tatăl ei, maior, a ieşit la pensie şi s-a dus şi el după fiică-sa, şi-a cumpărat un petic de vie şi-şi face pensia cum scrie la carte. Mitică a zis că l-ar interesa cum se împacă Aurelia cu bărbatu-său, fiindcă tare s-ar mira ca tipul să fi scăpat nebătut, dar de chestiile astea nu poţi să ştii niciodată.

Clotilda Pantelimonescu a intrat şi ea, până la urmă, la închisoare, pentru prostituţie. Am fost în sală la judecarea procesului şi bag mâna în foc că sentinţa a primit-o ca pe un mult aşteptat certificat de nobleţe, cel puţin aşa se vedea după figura ei. Era şi ea, acum, cineva. Mai târziu aveam să-mi dau seama că lucrul acesta nu este chiar singular: de multe ori prin puşcării cei care se bucură de mai mare prestigiu, ca să zic aşa, în rândul colegilor de penitenţă, sunt cei cu fapte mai deochiate la activ: unul închis pentru nişte nenorocite de furturi de buzunare se va uita cu mare respect la altul care e închis, bunăoară, pentru crimă. Aşa şi Clotilda noastră: a primit condamnarea ca pe o consacrare şi ca pe o recunoaştere clară a strădaniilor ei în direcţia respectivă.

Taică-său, profesorul Pantelimonescu, a murit călcat, de o maşină în timp ce traversa strada pe roşu, fiindcă aşa şi trebuie să fie adevăraţii savanţi, distraţi.

Văduva avocatului Pârvuleţ a reclamat, peste vreo lună de la încheierea tărăşeniei noastre din strada Glicerinei, dispariţia unor valori. Maiorul Gheorghiu ne-a dat cazul nouă, adică lui Mitică şi mie.

Era vorba de nişte bani, „nu mulţi, vreo patruzeci de mii", se văicărea madam Pârvuleţ, săltându-şi osânzele, şi „nişte bijuterii", adică nişte broşe, câteva brăţări, ceva inele şi alte mofturi de-astea, care nu făceau, mă-nţelegi, nici măcar o sută de mii. Dă-i cu ridicare de amprente, martori, ipoteze, expertize de laborator – ca să nu mai lungesc povestea, infractorul, adică infractoraşul, era puiul mamei, dumnealui Pârvuleţ-junior, care se săturase de „viaţa meschină în care îl ţinuseră până atunci nişte babaci cârpănoşi" şi vrusese „să mai răsufle şi el un pic". Când a priceput mămicuţa că odoraşul are să răsufle, nu glumă, la închisoare, s-a pus pe rugăminţi şi pe implorări, să n-o nenorocim, că ea îşi retrage plângerea şi nu mai are nicio pretenţie.

— Ei, uite. Ce se întâmplă, dacă judecătorii n-or să mai aibă nici ei pretenţii, atunci treaba e ca şi făcută, i-a răspuns încurajator maiorul Gheorghiu, numai că feciorul dumitale a mai răsuflat şi pe la alţii.

La care văduva a replicat măritându-se cu un frizer frumos şi elegant, care a dovedit repede că ştie să o facă să scoată alte rămăşiţe sunătoare de prin cotloanele casei răposatului avocat – şi cred că nu se află multe case atât de pline de cotloane ca asta. Ba, după fericirea din viaţa tinerei perechi, s-ar zice că toate cotloanele sună a plin...

Încă!

Mitică e acum locotenent major, om greu, a început să-i meargă numele, a descurcat câteva cazuri al naibii de încâlcite. Am rămas aceiaşi buni prieteni şi lucrăm mai mereu împreună. Eu am mai avut câteva momente de neîncredere, ca să zic aşa, în propriile mele puteri de criminalist, dar Mitică a fost de fiecare dată foarte prompt:

— Bătrâne, nu te descuraja, ascultă-mă pe mine, nu oricine poate deveni as, uite că sunt atâţia care au albit în miliţie, au merite clare,

recunoscute, au trudit din greu, şi tot nu sunt aşi, că treburile noastre nu le descurcă numai aşii. Uite la căpitanul Cercel, ăsta e as, şi să mai fie vreo câţiva...

Dar ce s-ar face aşii dacă n-am fi noi, truditorii de rând, la asta te-ai gândit? Dacă te făceai profesor, te-ai fi simţit nenorocit dacă n-ajungeai un Iorga? Vezi-ţi de treabă, bătrâne, gândeşte-te că atâta vreme cât îţi faci bine datoria, totul e-n regulă. Şi dacă vrei totuşi să fii as, atunci să ştii că asta are să se întâmple în momentul în care unul de-ai noştri, după ce s-a omorât la un caz încurcat de tot, are să zică aşa: „Chestia asta e al dracului de încâlcită, aici numai Serafim s-ar mai putea descurca", adică aşa cum se zice acuma despre căpitanul Cercel şi încă vreo câţiva.

Am clătinat din cap cu neîncredere:

— Mă rog, mă rog, aşa o fi, dar parcă nici aşa nu merge ca lumea, tot n-am învăţat să leg firele cum trebuie...

— Ei, n-ai învăţat! Cum n-ai învăţat? Uită-te şi tu unde erai şi unde eşti acuma! Ai stofă, bătrâne, ascultă-mă pe mine!

Şi am rămas mai departe miliţian, căutând să nu ies din cuvântul şefilor, să fac tot ce mi se spune şi să mă străduiesc. Şi, drept să spun, parcă nici nu mi se mai pare acuma chiar cine ştie ce greutate, deşi de multe ori mă văd pus în situaţii fără ieşire. Dar de, ca fiecare meserie, cu părţile ei mai uşoare şi mai grele!

Elvirei i-am dat cadou de nuntă un exemplar din *Istoria literaturii,* de Călinescu, ediţia princeps, bineînţeles.

Am urmărit multă vreme mica publicitate în căutarea unui asemenea anunţ şi, până la urmă, într-o sâmbătă, mi-a căzut sub ochi: „Vând Istoria literaturii române Călinescu, ediţia princeps, perfectă stare, legătură piele de viţel. Telefon... sâmbătă orele 17-20".

Hm! Piele de viţel? Numai sâmbătă? Cam ciudată treaba asta, dar la ora cinci fix am pus mâna pe telefon:

— Alo! Bună seara, fiii vă rog amabil, în legătură cu anunţul din ziarul de astăzi...

— Da, mă rog frumos...

O voce gâjâită, obosită, tremurătoare, de om bătrân!

— Mă interesează oferta dumneavoastră. Unde vă pot găsi?

— Stimate domnule... domnule...

— Serafim. Profesor Serafim.

Nu terminasem eu facultatea de istorie?

— Îmi pare bine, domnule profesor... sunt doctorul Şafran. În legătură cu întrebarea pe care mi-aţi făcut cinstea de a mi-o formula, adresa mea este strada Trotilului numărul patrusprezece... în Cotroceni, adăugă vocea, după o pauză în care am auzit în receptor o răsuflare precipitată, de om care se luptă să-şi stăvilească un acces de tuse.

— Se face... se face cumva din strada Glicerinei?

— Foarte exact, domnule profesor, este colţ cu Glicerinei.

— Atunci e perfect, nimeresc fără niciun fel de problemă. Pot veni acum?

Vocea bătrânului de la celălalt capăt al firului se rotunji mieros:

— Domnul meu, regret nespus faptul că în seara aceasta, din motive absolut şpeţiale, independente de voinţa mea, mă văd împiedicat de a vă putea sta la dispoziţiune... Dar voi avea onoarea de a vă aştepta mâine de dimineaţă, la orele zece precise.

— La ora zece? E-n regulă...

— Şiii... domnul meu, ar mai fi încă două amănunte: unul este punctualitatea dumneavoastră. În şpeţă, dacă nu veţi reuşi să fiţi punctual în limita a, două minute, în plus sau în minus, mă voi vedea silit, spre marele meu regret, să renunţ la cinstea vizitei dumneavoastră. O mică manie, dacă vreţi, o manie de om care trăieşte singur de mulţi ani... Iar al doilea amănunt este faptul că unicul preţ cu care consimt să mă despart de carte este de patru mii de lei.

Patru mii de lei? Cresc preţurile la cartea asta, ceva de speriat!

— Domnule doctor, am rostit eu ferm, sunt întru totul de acord cu

amândouă aceste amănunte. Vă salut!

— La bună vedere, stimate domnule profesor.

Am închis receptorul şi am rămas pe gânduri.

Treaba nu-mi plăcea deloc, mă intriga mai cu seamă un lucru: dacă era ceea ce bănuiam eu că este, atunci de unde luaseră ăştia schema? N-aveau de unde. O simplă coincidenţă? Imposibil! Şi totuşi...

M-am îmbrăcat şi m-am dus la Mitică, cu ziarul în mână. I-am povestit în două cuvinte toată tărăşenia şi i-am cerut sfatul.

— Bătrâne, stai să vedem.

Şi a pus mâna pe telefon.

— Alo? Sărut mâna, daţi-mi, vă rog, şi mie, evidenţa populaţiei... Da, mulţumesc... Alo? Evidenţa? Sărut mâinile, duduiţă scumpă, sunt locotenentul major Dăscălescu... Uitaţi cu ce vă deranjez eu acuma, sâmbătă seara: spuneţi-mi şi mie cine stă pe Trotilului paişpe. Vă rog mult... Da, acasă, că mai stau şi p-acasă câteodată... Da, sărut mânuşitele, v-aştept...

Şi închise – ştiam că asemenea răspunsuri nu se dau pe loc, ca să nu se poată da oricine drept miliţian şi să obţină cine ştie ce informaţii, ci se telefona de la noi la numerele cunoscute.

Şi telefonul sună prompt.

— Alo! Nene Mitică!

Vocea din receptor se auzea acum foarte clar, distingeam şi eu cuvintele, de la un metru distanţă.

— Ştii cine şade în Trotilului paişpe? Profesorul Filimonescu, marele doctor cardiolog! Cu el ai treabă?

— Aşi! N-aveţi tot în curtea aia şi un doctor Şafran?

— Şafran? Nimic, numai familia Filimionescu, singuri în curte!

— Mda? Hm!... Atunci... atunci spuneţi-mi, pardon, cine are sector acolo, dacă nu cer prea mult de la viaţă!

— Sector? Plutonierul Negoiţă, dar îţi spun eu că Filimoneştii nu sunt acasă, am vrut s-o internez pe maică-mea la el în secţie, şi nu se

poate până joia viitoare, când vine profesorul din concediu. A plecat cu toată familia, mi se pare că la Slănic-Moldova.

Asta era încă una! Tot la Slănic-Moldova? Şi tot cu familia şi ăsta?

Mitică îşi reveni primul din uluială:

— Stai bătrâne, că dacă-i aşa, atunci las' pe mine, că-i aranjez eu!

O chemă pe nevastă-sa, o instrui în doi timpi şi trei mişcări, după care madam Dăscălescu începu cam aceeaşi discuţie cu bătrânul doctor Şafran. Acelaşi preţ patru mii de lei, numai ora diferea, nouă, în loc de zece, cum îmi spusese mie.

— Ete-ai dracului, pufni Mitică, la ăştia ceasul merge de-a-ndărătelea ! Ia să vedem, mie ce-mi spune.

Şi telefona şi el:

— Alo! Să trăiţi! Dom' doctor Filimonescu?

— G... p... g-greşeală! se piţigăi bătrânul, şi închise.

Mitică se întoarse spre mine, concentrat:

— Bătrâne, treaba începe să fie limpede. Al dracului să fiu dacă nu-i halesc, auzi? Acuma tu du-te acasă, poţi fi liniştit, trec mâine pe la nouă şi ceva să te iau. M-aştepţi în uniformă, clar?

Credeţi că am dormit prea bine în noaptea aia? Mă tot gândeam dacă n-ar fi fost bine să fi pus casa sub observaţie, poate între timp omul nostru se răzgândea şi se hotăra s-o şteargă, aşa că nu mai aveam cum pune mâna pe el. M-am tot frământat, întorcându-mă pe toate părţile, uitasem şi de carte, şi de Elvira, şi de tot.

A doua zi, Mitică mi-a sunat la uşă pe la zece fără un sfert,

— Gata, bătrâne? Hai, că nu mai intru, să mergem.

Poate că vă dezamăgesc, dar nu s-a întâmplat nimic din ce ne aşteptaserăm noi să se întâmple. Şi parcă am fost şi noi dezamăgiţi.

Punctualitate exemplară. Ne-a deschis un moşulică foarte simpatic, care ne-a invitat, plin de curtenie înăuntru.

— Vă rog să poftiţi, ne arătă el, cu un gest larg, scaunele din jurul mesei.

Ne aşezarăm, iar bătrânul continuă:

— V-aş fi extrem de îndatorat dacă m-aţi încunoştiinţa cărui fapt datoresc cinstea vizitei dumneavoastră.

— Păi... am venit după carte, răspunsei cu, încă nu de tot liniştit,

— După carte? se miră cu blândeţe bătrânul. Mărturisesc că nu vă înţeleg.

— Ei, na! se minună Mitică, asta-i bună! *Istoria literaturii,* a lui Călinescu!

— Pardon, domnilor, mă văd silit să vă obiectez că eu nu am discutat cu dumneavoastră de nicio carte. Este adevărat că am de vânzare aşa ceva dar am o înţelegere cu altcineva, profesorul Serafim, care urmează a-şi face apariţiunea dintr-un moment în altul. Aşa că...

— Aaaa, păi atunci nu mai e nicio problemă, făcu Mitică, dumnealui este profesorul Serafim.

Ne-am lămurit. Repede. Bătrânul se numea într-adevăr Şafran, era doctor în medicină, pensionar, cumnatul profesorului Filimonescu. Venise special să stea în casă pe timpul cât locatarii vor lipsi – singura lui hibă era aceea că nu avea viză de flotant, altminteri ar fi figurat în cartotecile noastre.

Când să plecăm, Mitică se întoarse în uşă:

— Dom' doctor, vă deranjez cu încă o întrebare: aţi primit multe telefoane pentru cartea asta?

— Oho! Cred ca peste treizeci, dar domnul profesor Serafim a fost primul, aşa că celorlalţi amatori le-am răspuns că am vândut cartea. Nu puteam să-mi calc cuvântul: *ein Mann, ein Wort!*

— Daaa? Dar pe la opt fără ceva, aseară, nu v-a telefonat o femeie, căreia i-aţi spus să vină azi la ora nouă? Adică înaintea dumnealui?

Bătrânul se făcu roşu ca racul.

— Domnul meu, vă rog să mă credeţi... doamna aceea nici nu a mai venit, deşi aşa stabilisem cu dânsa... *Eine Frau*, *ein Worterbuch...* I-am fixat ora nouă fiindcă am vrut să o prefer, era atâta sinceritate în vocea ei şi am simţit, după cum vorbea, că doreşte atât de mult să

aibă cartea asta, încât... încât...

Când am ieşit în stradă, Mitică începu să râdă:

— Asta a fost tare, bătrâne, cea mai tare poantă a săptămânii! Cică a ghicit sinceritatea din glasul nevesti-mii, dorinţa ei fierbinte de a avea cartea asta... Mi-a plăcut, pe onoarea mea că mi-a plăcut!

A doua zi am dus cartea la o legătorie, să mi-o mai dichisească puţin – doar era un dar de nunta şi nu puteam să o prezint chiar oricum.

Elvira a fost foarte fericită de cadoul meu, m-a sărutat şi m-a îmbrăţişat în aplauzele şi râsetele tuturor, iar fericitul mire, inginerul Frânaru, om de mare distincţie, mi-a strâns mâna de mi-au pârâit oasele şi mi-a spus, bătându-mă amical şi protector pe umăr:

— Dragă prietene, să ştii că de acum înainte casa noastră îţi este deschisă oricând. Spune-mi Paulică, aşa-mi spun prietenii, ştiu câte ai făcut pentru nevastă-mea, mi-a povestit în ce împrejurări dureroase v-aţi cunoscut, cât de plin de tact te-ai arătat, ce mai, o să fim prieteni, mai ales că şi eu am vrut, de mic copil, să ajung mare detectiv, când mă întreba cineva ce mă fac eu când oi fi mare, răspundeam că mă fac colonel, să arestez bandiţii şi criminalii, dar m-a respins la vizita medicală, de-atuncea fac eu alergie la doctori...

A fost o nuntă ca în poveşti şi mai multe nu. Doar Mitică mi-a cam stricat cheful spre dimineaţă, când se cam afumase şi mi-a spus printre dinţi:

— Bătrâne, dacă ai fost tâmpit, eu n-am ce-ţi face! Uite şi tu ce minunăţie de fată, şi tu ai lăsat să pună ăsta laba pe ea! Ai să vezi că aşa ceva nu se prea găseşte, ascultă-mă pe mine, că mă cam pricep, femeia asta... Are să-ţi pară ţie rău mai târziu, ai să-ţi dai cu pumnii-n cap, da are să fie prea târziu!

*

* *

A trecut de atunci ceva timp. M-am învăţat cu meseria asta şi nu mai vreau să renunţ la haina albastră. Mă gândesc câteodată la o scenă pe care m-am deprins să mi-o închipui cam aşa: un miliţian cărunt se îndreaptă trudit din şale, îşi şterge transpiraţia de pe frunte şi zice ridicând din umeri, a neputinţă:

— La cazul ăsta nenorocit mi-e teamă că numai Serafim ar mai putea da de capătul firelor...

Ehei!